РУСКА ПИСЬМЕННІСТЬ.
VI, 3.

ТВОРИ
ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛЇША.

Том третій

Видане товариства „Просьвіта“.

БІБЛІОТЕКА
Ч.....
І. ЧАЙКОВСЬКОГО

У ЛЬВОВІ, 1909.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарского.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Друковано 5000 примірників.

Ціна оправного примірника 1 К 40 с, в кращій оправі 1 К 80 с.

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT
URBANA-CHAMPAIGN

891.79
K962
I 1908
v. 3

Б. ПЕРЕСПІВИ І ПЕРЕКЛАДИ.

а) З СЬВЯТОГО ПИСЬМА.

Digitized by Google

Original from
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT
URBANA-CHAMPAIGN

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

П. Кулїш в році 1860.

Digitized by Google

Original from
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT
URBANA-CHAMPAIGN

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

I. МУСЇЄВІ ПІСНІ.

1. НАД ЧЕРВОНИМ МОРЕМ.

(втеки, голова xv.)

1 Заспіваю Господеві,
Славно бо прославився:
Коні він із їздецями
Поввергав у море.
2 Моя сила, моя й пісня —
Господь, мій заступник,
Він мій Бог, його співати,
Возхваляти буду, —
Бог батьків моїх, — до неба
Вознесу-прославлю.
3 Бог він брані і руїни,
На імя Єгова.
4 Хвараона з його військом
Вкинув він у море,
У Червоне море вкинув
З його отаманням.
5 І пожерла їх пучина,
Пійшли на дно камнем.
6 Господи, твоя правиця
Широко простерлась:
Права рука твоя, Боже,
Ворогів побила.

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

7 І величчям переваги
Стер еси противних;
Послав гнів свій — і пожер їх,
Як огонь бадилля.
8 Подув з ніздер буйним вітром —
Води розступились;
Мов стіна, загусли хвилі
На Червонім морі.

9 Рече ворог: »Ужену ся,
Наздожену в полі,
Попаюю собі здобич,
Удовольню душу;
Вихоплю меча із піхви,
До ноги всіх витну.«

10 Ти повіяв буйним вітром —
Окрило їх море;
Мов те оливо втонули
У глибоких водах.
11 Хто рівéн тобі, наш Боже,
Між тими богами?
Хто так славен сьвятощами,
Страшен у повазі,
І великими дивами
Нескáзанно дивен?
12 Простягнув еси правицю —
Їх земля пожерла;
13 Визволив народ з неволі
Правдою своєю,
І ведеш його потужно
У землю сьвятую.

14 Рознеслась трівога всюди:
Сумно Хвилистимцям,
15 Обняв страх Єдомських дуків,
Трусять ся Моавські,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Всї Хананські недовірки
Наче віск потали.
16 Поки твій народ проходив
Через їх осади,
Поки, Господи, проходив
Твій народ спасенний, —
Обгортав їх страх і трепет,
Рушити не сьміли;
Під правицею твоєю
Мов покаменїли.

17 І зведеш народ свій, Боже,
На ті гори любі,
Де зайняв ти займанщину
Під свою сьвятиню.
І оселиш народ вірний
Навкруги сьвятинї,
Щó поставиш між горами
Своїми руками.

18 Царствуй, Боже наш великий,
Во віки і віки.

---

2. ПЕРЕДСМЕРТНЯ ПІСНЯ.

(ЗАКОН ПОНОВЛЕНИЙ, ГОЛОВА XXXII.)

1 Приникни, небо,
До мого слова;
Ой слухай, земле,
Я возглаголю.
2 Дощем поллеть-ся
Моя наука,
Падуть росою
Мої глаголи.
Покропить дощик
Ранню травицю,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ізросять роси
Зело́ і древо.
3 Бо призову я
Імя Господне,
Вславлю величчя
Нашого Бога.

4 Він — скеля наша,
Вершене дїло;
Його дороги —
Наші закони.
Щира він правда,
Нема в нїм кривди;
Вірна зарука,
Нема в нїм хиби.

5 Ви ж померзїли,
Ви розопсїли;
Мов чужі дїти,
Себе звертїли.

6 Чи того ж хоче
Господь від тебе,
Люде безумний,
Народе темний?
Він же твій батько,
Рідний отець твій;
Він тебе з-малку
Собі зголубив.
7 Споглянь очима
У давні да́вна,
Послухай слухом
З роду до роду.
Носпитай в батька —
Він тобі скаже,
В старого дїда —
Ясно з'ясує.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

8 Пороздавав Бог
Людям займища,
Поосаджував
Чад Адамових,
Поклав гряниці
Між народами
Лїчбою синів
Ізраілевих;
9 Собі ж видїлив
Народ единий —
Зайняв Якова
Собі в займище.

10 Знайшов його Бог
В дикому полї,
У широкому
Степу-пустинї;
Водив він його,
Навчав він його,
Беріг він його,
Мов ока свого.
11 Як орел собі
Гнїздо звиває,
По-над дїтками
Кругом лїтає;
Як орел крила
Держить широко,
Дїток на крилах
Носить високо:
12 Так Господь один
Скрізь водив його,
Не було в його
Бога иншого.
13 На високостях
Осадив його;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Родющим зерном
Годував його;
Мед із каменя
Давав смоктати,
Добру олїю —
З скелї цїдити.
14 Дарував йому
Масло з товару,
З овець молоко,
Жир із ягняток;
Давав барани
»Хлїбні« Васанські,
А з козлят — самі
Почки »пшенишні«.
Напував його
Червоним вином,
Чистою кровю
Виноградною.

15 Та вгодував ся
Надто Єшурум,
З жиру брикав ся,
Туком залив ся;
Забув Господа,
Щó создав його,
Занедбав скелю
Спасення свого.
16 Завдав Богові
Жалю богами,
Гнївив Господа
Огидливими.
17 Не Богу служив,
А ідолові:
Давав »посьвяти«
Богам недавнїм,

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Щó не знано їх
У давні часи,
І батьки ваші
Не боялись їх.

18 Занедбав еси
Камяну скелю,
Знехтував Бога
Сотворителя.
19 Вбачивши Господь —
Одвернув лице
Від синів своїх
І дочок своїх.
20 І рече Господь:
»Закриюсь від них,
Підожду кінця
Сих перевертнів,
Сього народу
Безувірного.
21 Великий мій жаль
Через тих богів;
У саме серце
Мене вражено,
Що віру мою
Ізневажено;
А ще більшого
Я жалю завдам
Тому людові
Невіженному:
Підверну його
Під безбожників,
Уражу йому
Серце глибоко!

22 Гнів мій поломям палає,
До дна пекла тліє,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Вигублю я все твóриво,
Огнем гори зрушу.
23 Обгорну людей бідами,
Засиплю стрілами.
24 І палити-ме їх голод,
І жерти-ме згага;
Нагодую ними зьвіря,
Нашлю яд гадючий.
25 Їх юнацтво й парубоцтво
Гинути-ме в полї,
А дівчатка, немовлятка
І діди — в господї.
26 Різно вас порозсипаю
З хирявим приплодом,
І імя ваше велике
Зникне між народом.

27 Так я думав — і вчинив би,
Одного бояв ся:
Щоб моїм гнївом невірний
Народ не втїшав ся;
Щоб не славив: »То не Божа
Всемогуща сила,
То моя рука потужна
Дива наробила!«

28 Бо народ сей не шукае
Доброї поради,
І нема людей розумних
У його в громадї.
29 Ой коли-б вони великі
Речи зміркували!
Инші б ради радували,
Про кінець свій дбали.
30 Як би тисячу погнала
Людина едина,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Або двоє десять тисяч
На войні побило,
Коли-б Бог, недвижна скеля,
В біді їх не кидав,
І Господь, заступник певний,
Ворогам не видав?

31 Бо їх скеля не такая,
Як наша сьвятая, —
Самі вони те вбачають,
Самі добре знають.
32 Виноград їх процьвітає
На полях Содомських;
Його корінь коренить ся
По садах Гоморських;
І важкії його грони
Висять жовчи повні;
Гіркі ягоди в тих гронах,
У розкішних, повних.
33 Вони вина наливають —
Ядом заправляють,
Щирим ядом, отрутою,
Драконською кровю.
34 Чи не в мене ж над сим родом
Лежить вирок тайний,
Запечатаний печаттю
З моїми скарбами?
35 Мені мстити ся, карати
Й щастям дарувати,
Не загаєть-ся хвилина —
Їх лиха година.«

36 Господь буде судом правим
Свій народ судити,
Жалкувати-ме згадавши,
Що се його дїти.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Їх оружня сила зникла,
Згинула потуга.
А від споминок про славу
На серденьку туга.
І промовить: »Де-ж ті скелї,
Ті боги дївались,
Щó від них ви собі долї,
Щастя сподївались?
Щó їдали з ваших жертов
»Посьвятне« мясиво,
Щó пивали у »приносї«
Виноградне »пиво«?
Нехай встануть із руїни
Вам на запомогу,
Нехай здіймуть з серця тугу,
Із душі трівогу!
Ото-ж знайте й розумійте:
Я в сьвітї единий;
Нема Бога опріч мене,
Нї сьвятої сили.
Я вбиваю й оживляю,
Раню і сцїляю;
Мойму гнїву нема впину,
Милосердю — краю.
На землї піднявши руку,
До неба сягаю,
І глаголю: »Во вік віка
Живу, не вмираю!«
Як я вигострю блискучий
На мої присуди, —
Горе, горе вам, ледачі,
Беззаконні люде!
Мої стріли впють ся кровю,
Тїла меч нажреть-ся.

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Кровю вбитих, тїлом бранців
Втїшу яре серце.«

43 Веселїте ся, язици,
Божі ви народи.
За раби свої він мстив ся,
За їх кров, за шкоди.
Відомщенням він палає,
Зрадників карає;
Свою землю і народ свій
На-вік очищає.

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

II. ІОВ.

КОЛИ НАПИСАНО КНИГУ ІОВА.

(ВИБІРКА З ОСТАННЬОГО ПРАЦЮВАННЯ НАУКИ КОЛО СЇЄЇ РЕЧИ.)

На первий погляд, книга Іова здаєть-ся в еврейській словесности геть одинокою. Дійові люде сїеї поеми — не Євреї; сама дія — не в Палестинї: служба Богові — така, як була ще за патриярхів ізраільских, бо Іов сьвященствує сам у своїй господї, має він свої обходини, не такі, які чинились окремним робом еврейської віри: нема в них нї Мусїевських звичаїв, нї тих вірувань, що́ ними порізнились Євреї з иншими семитицькими народами.

Усї сї оглядки на книгу Іова звернули думку екзегетів ік тому, що поема про Іова взялась не з еврейської словесности. Буде воно помилка, коли сими словами хотїв би хто промовити, що книгу Іова переложено по-еврейськи з якоїсь иншої мови. Отже багацько в них буде правди, коли доводити-мемо ними тількі: що появлено її не серед палестинських Євреїв, а може між Ідумійцями або між Ізмаілянами, і що основа сьвітогляду книги Іова була однакова у всього номаднього розвіту семитицької раси.

Здавня мало не всї екзегети вважали її за найдревнїщий твір еврейської словесности. Що

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

нема в їй жодного слїду Мусїевських установ, то з сього мірковано, що її автор жив на сьвітї ще до Мусїя, аж за часів патриярхальних. Отже така гипотеза заплутовала задачу ще гірш. Коли-б воно було справдї такечки, тогдї б у книзї Іова було багацько архаїшнього і первобутнього; так же бо нї: мова сїеї поеми аж геть мудрована і випробувана на инших словесних творах. Дивувались екзегети, не знаходячи в Іові анї слїду заповідань Мусїевських. Що́-ж, коли їх також нема і в Притчах, нема в історії суддїв і первих царів, та й у всїх писаннях, що́ появлено раніш останнїх часів Юдиного царства! Тількі за царювання Йосії книга закону Мусїевого почала панувати над історишнїм побитом ізраїльского народу, і після того знаходимо вже її слїди і прослїдки раз-по-раз у всїх писаннях еврейських.*)

Отсе-ж через те, що нема в їй Мусїївщини, не треба міркувати, ніби-то її появлено ще до Мусїевих часів. Цїла віта словесности еврейської так само виросла по-за Мусїївщиною. Розуміємо всю словесність честивої чи моральньої хвилозохвії, а в їй такі значні памятки, як от: Притчі, велика частина Псальм і Пісня над Піснями. Ся словесність, що́ найбільш купилась коло Салимона, не щиро-еврейська: есть вона, так само як і книга Іова, семитицька, та й годї. Салимін, великий проводир її, знавсь до-

*) Про те, яким робом Мусїева „книга закону“ увійшла в історію життя еврейського народу яко програма, треба читати в Дункера (Geschichte des Altertums). Про сю широку річ історишньої критики не можна було в короткій нашій передмові розпросторитись.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

бре з народами сусіднїми коло Палестини, і спознавання з ними відхилило його аж геть від прямування духа еврейського. У всїй історії своїй з'являєть-ся він перед нами таким параболистом, що більше дбав про мирську премудрість народів, нїж про чисту службу Єгові. Та-ж сама премудрість панувала і в тих »східнїх народів« (Бени-Кедем), що́ між ними дїєть-ся дія книги Іова (гол. I., ст. 3). Особливо ж ідумійські Теманцї, земляки найрозумнїщого бесїдника Іовового, славні були своїми мудрецями. Видно, що там завелась висча культура розуму, скажемо так — школа: отсе-ж ізраїльский народ тількі заховав нам споминку про неї, сам же не мав такої культури, яко самостійної. Ще й надто: може між памятками мудрости еврейської переховано й геть багато дечого з творів сусїдського розуму, та знаємо їх ми вже тількі з других рук, — із словесности еврейської.

Отся ж то культура, чи семитицька школа хвилозохвії параболишньої, породила й книгу Іова. Писав її Єврей, се певна річ; тількі ж сьвітогляд його писання — не палестинський. Не знаходимо в Євреїв або зовсїм, або під тією хвормою, більшої части тих михвологишнїх чи астрономишнїх легенд, що́ натякнуто про них у книзї Іова. Чути в їй більш, нїж у писаннях самостійних еврейських, сусїдство сирийського і вавилонського многобожжя, особливо ж того, що́ зветься сабеїзмом.*) Видно з неї, що автор добре знав Єгипет і гору Синай, де певно він бачив своїми очима, як здобувають із-під землї срібло (Іов,

*) Згадаймо, як Іов зрекавсь боготворення сонця й місяця; див. гл. 26.

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

XXVIII). Не даремно ж і всї дїйові люде поеми взяті з людей східніх (Бени-Кедем), щó жили ік сходу від Палестини, яко з тих, щó знані були своєю мудрістю. Вбачаємо з сього: що ввесь твір має основу ідумійську, що хвилозохвишні теми поеми взято з ходячої реторики семитицької, і що вся вона в еврейській словесности — тількі переказ древньої мудрости Теманської, прослїдок самостійної культури сусїднього Євреям народу.

Склад книги Іова виявля духовне побратимство між Ізраілем і сусїднїми народами. Се побратимство завелось найвиразнїщ за царя Салимона; отже певно не рвалось воно й при його наслїдниках, аж до тієї пори, як постали пророки і царі-религіянти: тогдї вже Євреї увійшли зовсїм у свою окремішню історію і повернулись спиною до народів инших. Книгу Притчей написано вже за царів, книгу Еклезіяст появлено ще пізнїщ; отже вони обідві йдуть тим-же ходом словесности. Книгу Ісуса сина Сираха написано за царів Птоломіїв, і вона вже показує останок давнього впливу гномишньої мудрости; а зовсїм зникла ся хвилозохвія в еврейських писаннях аж тогдї вже, як вони перейняли собі вірування хвилозохвії грецької. Отсе ж не в духові і мові поеми, а в обставинах побічніх мусимо шукати відгадки питання про її вік.

Поему Іова, дивлячись по її головним частям, написано певно ще до полону. Щó появлено після полону — те має зовсїм инший дух: всюди в тому панує вже виразно закон Мусїїв; всюди богомільність і патріотизм; а думки про нагороду і муки тогосьвітні геть уже виросли. Єврейський дух, ввіходючи сам у себе все більш та більш, з'ужуючись і стїсняючись задачею сво-

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

єю — появити царство съвятих на землї, втеряв уже тогдї давню свою подвижність. Розійшлись Євреї тогдї різно з самостійними мудрецями Бени-Кедемськими і Теманськими, а приподобились розумом до Персів, потім до Греків. Шкода ж нам, у сей період, шукати в тїсному Юдействі місця такому вільному, такому щирому творові, що́ так міцно дише пахощами номаднього життя і виявля широкий розкид народнього розуму. Сьміливі дорікання і горді протести Іова здавались би сучасникам Єздри і Неемії богозневагою. Смак до теохванства і до таємничих Божих навідок, що́ вбачаємо в Іові, не панував уже в персівському періоді; не підходить під його также і древня богословія Синів Божих, бунтовливих Драконів і таке инше. Ще-ж і сама мова книги Іова має в собі таку міць і красу, якої не знайти в ті часи, як люде не говорили вже чисто по-єврейськи і як уже старосьвітська мова єврейська зробилась мовою самих письменників. Минувши инші доводи того, що книгу Іова написано до полону, укажемо на XX голову (ст. 14 і далї) пророка Єремія: з неї видко, що він читав сю книгу і поробив з неї виписки. Ось його слова:

»Проклятий день, що́ я родив ся! Нехай не буде благословення над тим днем, що́ породила мене мати! Проклятий той чоловік, що́ сповістив мого батька, говорячи: »Родивсь у тебе син,« і звеселив сим йому серце! Щоб тому чоловікові було так, як тим городам, що́ Господь поруйнував без вороття! щоб він у ранцї чув крик трівоги, а о полудні — лемент, за те що не вбив мене в утробі моеї матери! Нехай би її живіт був менї могилою, щоб вона во віки мене не породила! На-що я вийшов з утроби

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

моеї матери, аби тількі дізнавати муку та печаль, і щоб моє життя погибало в зневазї!«

Хто прирівня сю виписку до красномовних наріканнїв Іова, той скаже, хто в кого виписав. Малосилля, важка хода слова, недостача дзвінкости і паралельности виявляють виразно, що не та вже стала мова, не той уже став поетишнїй дух народу під той час, як писав Єремія, се есть у другій половинї VII. столїття до Христа. Отсе ж навряд знайдеть-ся такий Євреіст, щоб не дав книзї Іова місця в еврейській словесности хоч стома годами до полону, чи то коло 700. року до Христа.

Дальш у старосьвітщину не пускає відсовувати книгу Іова мова її, коли ж Євреістам здаеть-ся вона не дуже давньою і, мовляв, чути вже в їй Халдейщину близчих часів. Отже найновіщі з них не вбачають у-в Іові псованої мови, а її ідіотизми знаходять ся в писаннях Амоса, Осії і в пісні Дебори, що всї взнають за старосьвітськї. Мова книги Іова — найвиразнїща Єврейщина, найсутужнїща, взорова. Знаходимо в їй усї прикмети старосьвітського стилю, короткомовність, нахил до загадки, повороти енергишнї, мов кування молотом, ширину думок, без усякої сухости, — таку, що зоставляє нам де-що відгадувати, і ту любу дзвінкість, яка бува в металлї міцному і чистому. Нема в їй вивченої ходи, яка буває звичайно в такій мові, що вже нею тількі пишуть а не говорять. Граматика її нерегулярна, своєвільна, а про-те склад слова повен здорової краси і смаку.

Не можна зрозуміти, яким робом постала б книга Іова пізнїщ визначеного вище часу. Не можна також відсовувати її й к Салимонівському

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

періодові, як инші того допевнялись. Досить буде тут одного доводу. У пролозї Халдеї споминають ся яко хижаки, що́ живуть здобиччю. Євреї ж знали Халдеїв такими не раніщ часів Осії, царя Юдейського, і Манаіма (Менагема). царя Ізраільского, чи то коло 770. року до Христа. Тогдї живий і мов різцем різаний стиль Салимонівський не поступивсь іще перед плакущим казанням часів Єреміївських. Книгу Притчей скомпоновано частьово по наказу Єзекії (725.—696. р. до Христа), і кругом сього царя купилась ціла академія писателїв, що працювала над параболишньою поезією. Сама Єзекієва пісня*) вельми схожа на поезію книги Іова. Та й у Ісайї (коло 750. р.) багацько є такого, що́ нагадує сю пишну поему.**) Обидва автори брали собі спільні виспіви поетишнї, що́, скажемо так, витали тогдї на повітрї і були власностю кожного.

Отсе ж мусимо, по всїм новим виводам науки, визначити місце постанню книги Іова у VIII. столїттї до Христа. Рима тогдї ще не було; Греки мали вже гарні співи свої, та не вміли ще писати; Єгипет, Осирія, Іран, Індія і Китай постарілись уже у переворотах розумових, полїтишнїх і религійних, як незнаний мудрець, зоставшись вірним духу старосьвітщини, написав для всього сьвіту високе змагання чоловіка з таємничою силою, на пільгу кожному серцеві, що́ мучить ся і сумнить ся, бо в їй знаходить воно найвиразнїщі нарекання на свою долю.

Роздивимо ся ж іще, чи вся поема Іова написана однією рукою, і чи нема в їй тих прибавок,

---

*) Іс. XXXVIII, 10 і далї. — **) Прирівн. найпаче Іова XIV, 11 до Ісайї XIX, 5.

Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

які пороблено мало не у всіх стародавніх творах, скоро вони не мають сторогого єдинства і добре визначеного плану.

Читаймо книгу Іова перебігом, то й тогді постережемо, що ся поема, така велишня в своєму цілому образі, не має плавної ходи в подробинах. Прозові її части не йдуть у лад з віршованими частями. Деякі розвіти її поновлюють ся, або суперечять ся один з одним. Довгі уставки перебивають то тут то там найкрасчі суцілини. Иногдї пишний бистрень живого слова зупиняєть-ся і закінчуєть-ся віршами малосильними. Не можна вияснити собі такої недоладности иншим способом, як тим, що се в первовзорі пороблено добавки; бо в своєму цілому образі поема збудована з великим смаком, і декотрі частини її вивершено без найменшої хиби проти поезії.

Отже дивлячись так на поему, мусимо озиратись і на те, що в Євреїв, та й у всіх народів східніх, писателї мали свій взоровзір компонування не такий, як у наших литературах. Не все то будуть добавки, де зупиняєть-ся і дивує нас хід поеми. Нема в їй регулярного плану; тим поет, по своїй уподобі, ширив свою мову, не озираючись на те, що́ було сказано попереду. Певна тількі річ, що мова Єливусова вся написана однією рукою, а в монологах Іова годилось би зачеркнути хиба останні стихи гол. III. і гол. XIX. та декотрі уставки в гол. XXXI., що́ списано до-купи певно з двох редакцій поеми; всї ж инші частини мають високий і могущий хід, яко твір одного розуму, без підправок иншого автора.

Чотири головні частини поеми здавались критиці чимся чудним: 1) пролог і епилог; 2) місце від 7-го ст. XXVII. голови аж до кінця

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

гол. XXVIII.; 3) описання крокодила і бегемота на кінці монолога Єгови; 4) уся мова Єливусова.

Справдї погляди пролога й епилога не йдуть у лад з поглядами поеми, та й не в одній речі. У пролозї і в епилозї намальовано Іова яко взір покори: злигоднї його не вирвали в його з уст нї єдиного слова богозневаги, всї його речи дишуть смиренним піддаванням себе Божій волї. Скоро ж він розпочина свої нарекання віршем, мова його робить ся съміливою, завзятою і мало не богозневажньою. Пролог здаєть-ся твором періоду побожного і вельми прихильного до служби Єгові, поема ж виявля велику свободу религійну. Тут раз-по-раз прокидаєть-ся бунтовливий дух номаднього життя разом з його простою і гарячою вірою. Знов же в епилозї (XLII, 7) Бог зовсїм оправдує Іова і признає, що він говорив гаразд про його, а в поемі картає Іова гнївно і ганить його за дурний розум.

Яка б нї була сила сих погудок, а все таки їх омаль, щоб оддїлити дві части твору, що́ так міцно злились у-в одно цїле. Поеми не можна зрозуміти без пролога й епилога. Хоч у сих частинах поема виявля религію геть посунуту далеко що до чутива, так же є в них і ознаки дуже простого культу. Шкода думати, щоб то сї дві частини приписано до поеми за часів Єремії і Осії: принизивсь тогдї вже розум народнїй, не здолїв би так мистецьки вернутись у часи патриярхальні і намалювати давнїй побит серед нового. Повага оповідання також съвідчить нам про його давність.

Що до другої точки, то не треба шукати в таких стародавнїх поемах твердо поставленої логики. Іов, міркуючи тут инше нїж деинде, не

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

противорічить сам собі; бо се він підіймаєть-ся з свого занепаду до честивої високости, а потім знов падає в смуток і нарікання на свою долю. То певно, що ся частина книги есть поплутана, дещо в їй попереставлювано, а дещо попсовано, тількі ж се не приписка кого иншого, не новіща прибавка до поеми.

Думали також декотрі, що й описання бегемота і левіахвана вставлено кимсь иншим у поему, та і в сьому помилялись. Воно то, правда, стоїть не на своєму місті, і слабко звязано з попередньою картиною; отже се так здаєть-ся по нашим звичаям литературнім: у тих давніх людей бували свої звичаї писання, як і свій смак. Головна ж сила в тому, що сю частину поеми мусимо полїчити до найкрасчих у всьому творі, як до стилю, як до мови: то хто-ж би приписав її?

Тількі проти річей Єливусових критика встає по правдї.*) Сї речи розоряють гармонїю будівлї в поемі. Вони тількі переказують у-друге те, що́ вже сказано в їй перше. Через сю уставку мова Єгови, що́ йде за нею, втратила немало ефекту свого. Отже старого тексту не підладжено під новий, бо пролог зоставлено тількі з трьома приятелями Іова: про Єливуса нема в йому споминки; а Єгова, почавши своє слово після Єливуса, обернув його до Іова, і карта його так, наче нїхто й не говорив після того, як замовк Іов. На послїд, у-в епилозї знов прописані три приятелї Іовові; карта їх тяжко Єгова за їх лукаві речи, вихваляючи щире слово Іовове, а про

*) Eichhorn, Stuhlmann, Bernstein, de Wette, Ewald, Hirzel, Knobel, Renan.

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Єливуса — нї словечка! Ще більш нїж сим недоладом виявля себе уставка Єливусівська тим, що мова і стиль її зовсїм инший, нїж у всїй поемі. Словар сього автора чудний: багацько в його таких слів, що нема їх нї в речах инших бесїдників анї в инших писаннях еврейських. Він карта Іова не так, як три приятелї його: зве його на імя; любить довгі передмови; хвилозохство його мае хворми абстрактні і показуе більш розумування, нїж чутива. Стиль у його холодний, важкий, придуманий. Редакція декотрих стихів зовсїм занедбана (на приклад: XXXVII., 6 і 12). Мова в його темна і трудна не тим, чим у инших бесїдників. Там трудно дещо зрозуміти через наше недостатне знання еврейщини в давнїх її писаннях; тут — через самий стиль химерний і вимудруваний. Там, опріч тих виразів, щó попсовані переписчиками, всюди сяе щире золото красної мови; тут же, вийнявши декотрі частини, всюди вбачаемо слабосилля. Автор перейма речи попереднї, підладжуеть-ся під них не мавши свого взоровзіру; перейма навіть і речи Єгови, щó йдуть після його уставки. Иногдї він не до-ладу силкуеть-ся відказувати на питання Єгови. Так от його широке описання грому (XXXVI., 27 до XXXVII., 13) есть не що инше, як мляве перемальовування картини, щó в слові Єгови намальована з великою силою. Хвизика в Єливуса місцями посунулась дальш, нїж у монологах поперед і позад його; хвилозохвія його також спілїща, нїж у тих монологах; твердїщ вона стоїть на основі своїй, нїж у Іова і в його трьох приятелїв, честиві його розумування вже потоншені; тількі ж не чути в його словах дихання генїя. Се все в-купі показуе, що слово

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Єливусове вставлене в поему тогдї вже, як вона сталась такою, якою прийшла в наші руки, — вставлене може вже тогдї, як по-єврейськи перестали говорити а тількі писали, бо в виборі виразів мало природи, чутива, тепла.

Не видно нї з чого, щоб книга Іова мала спершу в Ізраіліїв дуже велику вагу. У тї давнї часи, як її написано, не була вона книгою канонишньою; та й навпослї довго вважали її, здаєть-ся, за твір артистишний і мирський. Рабини середнїх вікiв мали її за книгу хвилозохську і критикували її з великою свободою. Такого сорту тексти не переховувались у давнину з обережністю. Кожне списувало собі копію по своїй уподобі. Не однакові копії бгали часом у-в одну, списуючи рядом усячину, щó де знаходили. Сим робом передано нам сю давнезну памятку писаного слова зо всїми її ушкодинами, перекрутками, приписками. Хвилологія вияснила і порозрізнювала багацько вже дечого в книзї Іова; отже навіки зістанеть-ся в їй дещо таке, що можна тількі догадуватись, як воно постало, як воно мусило бути у первовзорі.

ПЕРЕСПІВ ПАВЛА РАТАЯ.

1.

Був у землї Уць чоловік на імя Іов: був чоловік сей праведний, щирий, богобоязливий, цуравсь усякого зла.

І було в його сїм синів і три дочки: і мав собі сїм тисяч овець, три тисячі верблюдів, пять сот пар волів, сїм сот ослиць і велику челядь; і був сей чоловік значний між усїма на сході сонця.

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

І був у його синів такий звичай, що ходили один до 'дного, і кожен свого дня ставляв братам обід. І посилали вони посли закликати своїх трьох сестер, щоб ійшли їсти й пити з ними. І як було скінчить ся такий круг празникування, прикличе їх до себе Іов, осьвятить їх і принесе в-ранцї жертву про кожного з них, бо каже: »Може мої сини согрішили і забули про Бога в своїм серцї.« — Так чинив Іов по всї днї життя свого.

І сталось, що одного дня сини Божі прийшли перед Господа; прийшов з ними й Сатана.

І рече Господь до Сатани: »Звідкіля ти?«

І одвітує Сатана Господеві: »Обходив землю, був усюди.«

І рече Господь до Сатани: »А чи бачив раба мого Іова? Нема такого другого на землї, такого праведного, щирого, богобоязливого і щоб так цурав ся усякого зла.«

І одвітує Сатана Господеві: »Хиба дармо боїть ся Іов Бога? Чи не обгородив же ти його кругом, і господу його, і все майно його? Чи не благословив же ти дїло рук його, і хиба не розкинулись гурти його скрізь по землї? Ось простягни руку та коснись добра його, — побачимо тогдї, чи не дорекати-ме тобі в вічи.«

І рече Господь до Сатани: »Оддаю тобі в руки все його майно; тількі не касайсь його самого.

І одійшов Сатана від лиця Господнього.

І сталось, що одного дня, як його сини і його дочки їли й пили в старшого брата, прибіг до Іова вістянець і каже: »Були воли на оранцї, а ослицї коло них паслись, аж ось набігли Савіяне

Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

та й позаймали. Рабів усїх порубали; я один утїк і прибіг тебе сповістити.«

Ще він не договорив слова, коли ж прибіг другий і каже: »Божий огонь упав з неба; побило й гурти й раби, і пожерло; один я втїк і прибіг тебе сповістити.«

Сей ще говорить, а вже прибіга инший: »Халдеї скупились трьома купами, кинулись на верблюди і позаймали. Рабів усїх порубали; я один утїк і прибіг тебе сповістити.«

Ще сей не договорив слова, аж прибіга инший: »Твої сини і дочки їли й пили в старшого брата. Коли ж схопить ся страшенний вітер з того боку пустинї; похитнув усї чотири роги будинка, упав будинок на молодїж; побило всїх, один я втїк і прибіг тебе сповістити.«

І встав Іов, і розідрав на собі одежу, і остриг собі голову, і простягсь на землї молячись і рече: »Наг вийшов я з утроби матери моеї, наг вернусь і в утробу матери — землї. Господь менї все дав, Господь у мене все і взяв. Да благословить ся імя Господне!«

У всьому сьому не согрішив Іов і не пробовкнув нарекання на Бога.

2.

І сталось, що одного дня прийшли сини Божі перед Господа; прийшов між ними й Сатана перед Господа.

І рече Господь до Сатани: »Звідкіля ти?«

І одвітує Сатана Господеві: »Обходив землю, був усюди.«

І рече Господь до Сатани: »А чи бачив раба мого Іова? Нема такого другого на землї, такого праведного, щирого, богобоязливого, і щоб так

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

цурався всякого зла. Він і тепер такий-же непорочний, а ти підняв мене зруйнувати його марно.«

І одвітує Сатана Господеві: »Шкура за шкуру: чоловік оддає все що́ має, аби себе врятувати. Ось простягни руку та коснись його костей і його тїла, — побачимо тогдї, чи не дорекати-ме тобі в вічи.«

І рече Господь до Сатани: »Оддаю тобі його в руки, тількі не касайсь його жизни.«

І одійшов Сатана від лиця Господнього.

І окрив Іова поганим струпом від підошви ноги його та аж до голови; і сидїв Іов на попелищі, і оскрібував з себе гній черепком.

Каже тогдї жінка його до його: »Доки ти будеш держатись праведности? Покинь Бога та вмирай.«

І відказав він їй: »Ти говориш як безумна. Хиба нам тількі добре приймати від Бога, а лихого й не приймати?«

У всьому сьому Іов не согрішив устами своїми.

І прочули про його недолю три приятелї його, Єлихваз Теманський, Валдад Савхейський і Сохвар Минейський, і рушив кожен із свого краю, і зійшлись до-купи, щоб ійти вболївати над ним і розважати його.

І знявши з-далека очи, ледві познали вони його, і заплакали в голос, і пороздирали на собі одежу, і підкидали в-гору пил з дороги, щоб сипавсь їм на голову. І сидїли коло його на землї сїм день і сїм ночей, і нїхто з них не важився озватись до його словом, вбачали бо, яка велика туга його.

Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

3.

Відкрив тогдї Іов уста свої і прокляв день родин своїх.

І почав Іов і рече:

Погибни день, щó я на сьвіт родив ся,
і тиха ніч, щó прорекла: »зачав ся!«
О, щоб той день узяв ся темнотою,
щоб не сьвітив Господь на його з-верху,
і сьвіт над ним не засияв во віки!
Нехай його густий обійме морок,
нехай його важка окрие хмара,
і померки ісповнять його страхом!
О, щоб ту ніч пожерла тьма страшенна,
щоб не лїчив її нїхто в роковім крузї,
і в місяцях не давано їй місця!
Нехай та ніч во вік неплідна буде,
і радощів нехай вона не знае!
Да проклянуть її, щó проклинають
шкодливі днї і померки наводять;
да вигаснуть за-ранї її зорі,
нехай жада вона даремне сьвіту,
і любої зорі очей не бачить, —
що матери утроби не закрила
і не спасла мене від мук великих!
Чом я не вмер у матери в утробі,
рожаючись чом не зітхнув дихання!
Про-що мене пестили два колїна,
і дві соски малого годували?
Тепер би я лежав собі впокійно,
опочивав сном тихим, безпробудним,
як сплять царі і дуки іменити,
щó помники собі побудували;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

як сплять князї, щó золотом чертоги
і сріблами сьвітлицї наповняли;
або як той захований недорід,
щó Божого очима дня не бачив.
Там грішники перестають буяти,
там томлені знаходять опочивок;
невольники лежять, простягшись любо,
байдуже їм про осавулу злого;
там сходять ся великі із малими,
і панської раби не знають волї.
Про-що сей сьвіт нещасному згодив ся,
і на-що жизнь, кому життя гіркее,
щó смерти ждуть, а смерть прийти не хоче,
зовуть її, шукають, наче скарбу,
і трусять ся від радощів великих,
побачивши близьку свою кончину?
На-що, про-що, коли Господь дорогу
загородив і темряву насупив?
Не хлїбом я, зітханнями годуюсь;
не воду пю, стогнанням розливаюсь.
Чого боюсь — уже й передо мною,
всї злигоднї на мене обернулись.
Нї певности, нї миру, нї спочивку,
все новії та нові менї муки!

4.

Почав тогдї Єлихваз Теманський і рече:

Коли-б тобі не гірко було слухать...
та хто живе в устах удержить слово?
Навчав еси людей на добрий розум
і покріпляв знеможенії руки.

Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Твої слова держали — хто хитав ся,
ти зміцнював коліна слабосильні.

Тепер же сам, в недолї і турботї,
ти хилиш ся к сирій землї від туги.

Хиба-ж не ти надіяв ся на правду?
хиба-ж не ти вповав на свою щирість?

Згадай лишень, хто погибав безвинно?
коли і де погублено правдивих?

А я видав, що хто орав неправду,
хто сіяв зло, той поживав скорботу.

Дихне Господь — і зникнуть нечестиві,
попалить їх дихання його гнїву.

Рикає лев — заглушить йому голос,
і левчуку повибиває зуби.

Могущий лев без пищі погибає,
і левенят розгублює левиця.

*

Таємню річ донесено до мене,
і слухав я, як мимрило щось тихо.

У темну ніч, серед понурих думок,
у-в обляги, як сон людей обійме,

великий сум проняв менї все тїло,
від остраху тремтїли мої кости.

Дихнуло щось коло мого обличчя,
і до гори піднявсь у мене волос.

Стоїть — дивлюсь — і бачу і не бачу —
нї облику, нї виду, нї постави...
Ущухло все — і чую ніби голос:

»Хто праведен перед судом Господнїм?
хто без гріха перед творцем небесним?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

І слугам він своїм не довіряє,
і в янголях вбачає неправдивость.

То що-ж йому ті, що́ живуть у глині,
і на пилу збудовані земному?

Погинули б вони поперед молі,
між ранком би і вечором почезли;
де діли ся, ніхто й не дознавав ся б.

Порвалась би верівка в їх наметі,
і згинули б, ума не засягнувши.«

5.

Кричи, зови, — ніхто не обізветь-ся.
Которому з Сьвятих жалітись будеш?

Безумний сам гнівом себе вбиває,
заїдливий від думок своїх сохне.

Я бачив, як дурний розкоренив ся,
та я прокляв його оселю марну.

Його сини безпечности не знали:
за ворітьми їх бито без защити.

Його врожай голодний поїдає,
прорубує тернову огорожу,
і хижаки добро його розносять.

Бо не з землї недоля виростає,
не з попелу росте лиха година.

Ми родимось турботи дознавати,
Так як орля — під хмарами літати.

*

А все таки я б обернувсь до Бога,
Всевишнього благав би я щоденно.

Велике він і несказанне творить,
він безлічно дива свої являє.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Лице землї окроплює дощами,
і на поля пускає з неба воду.

Смиренного возносить на високість,
мизерного із нужди визволяє.

Безбожникам псує ледачі ради,
і не дає рукам їх зла чинити.

Лукавого лукавством його ловить,
і хитрого у хитрощах туманить.

У день вони як серед ночи ходять,
і полапки шукають о полудні.

Тим бідного їх меч, уста, минає,
безсильного не вхоплять сильні руки.

Вертаєть-ся нещасному надія,
і закрива неситу пельку злоба.

*

Блажен, кого Господь остерегає,
не відвертайсь од Божого карання.

Поранить він і перевяже рану;
його рука ударить і загоїть.

Шість раз тебе ізбавить од скорботи,
і в семий раз нещастя не дізнаеш.

Спасе тебе від смерти в голоднечу,
і від меча заступить серед бою.

Лихий язик, як бич, тебе не вдарить,
не знати-меш руїни, як настане.

В голодний рік і в лихолїття будеш
съміяти ся, і звір тебе не займе.

Бо ти й суху з'єднаеш собі землю,
і всяка твар прихилить ся до тебе.

Побачиш мир кругом свого намету,
і на полї у тебе буде повня.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Твій рід і плід розмножить ся на сьвітї,
і памолодь кругом тебе рости-ме.

І пійдеш ти на той сьвіт повен віку,
як на гумно копа пшеницї добра.

Отсе тобі розумне міркування;
збагни його, користуй ся ним, друже.

6.

Почав тогдї Іов і рече:

О, хто б узяв та зважив моє горе!
Хто б на вагу зложив моє нещастя!

Було б воно піску морського важче:
того й гірке, досадне моє слово.

Я стрілами Господнїми пострілян,
отруту їх душа моя впивае,
і божий страх на мене ополчив ся.

Хиба рика онагра серед паши?
Хиба ревуть воли, як ясла повні?

Хиба пісну їдять без соли страву?
І щó за смак в яйцї без жовтковини?

Оттак же й я душею одвертаюсь
від усього, щó сталось моїм хлїбом.

*

Коли-б Господь сповнив моє жадання
і дав менї, чого я сподїваюсь:

нехай мене роздавить його сила,
його рука — порве моє дихання.

Була б тогдї менї в тому одрада,
була б менї в тому якась потїха,
що не ламав я Божого закону.

Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Чи буде ще снаги в мене доволі,
щоб до кінця терпіти й уповати?

Хиба моя снага тверда над камінь?
Хиба, як мідь, кріпке у мене тїло?

Тепер я сам собі не довіряю,
і хто мене піддержить перед Богом?

*

Нещасному — підмога його друзї,
хоч-би з біди забув і страх Господень.

Брати мої невірні, як той бистрень,
що́ дзюркотить на провеснї в долинї.

Біжить-шумить зламавши зимню кригу,
надувши ся водою снїговою.

А в засуху нема його і слїду;
прийшли жари — шкода його шукати!

За-для його звертають каравани,
ідуть степом і марне погибають.

Теманськії і Савські подорожнї
надїялись на любе водопійло.

Шкода було вповати на прояву:
прийшли — нема! страшенная омана!

Так ви мене звели в моїй надїї:
злякала вас тяжка моя пригода.

Хиба я вас прошу, щоб надїлили
мене яким достатком або грішми?

Хиба мене з неволї визволяти,
чи в розбишак вам треба одбивати?

Навчіть мене — мовчати-му я мовчки;
скажіть менї, в чому мій гріх великий?

Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Солодкії слова сьвятої правди;
яка-ж користь із вашого докору?

Ви судите мої гіркії речи;
в кого болить, той стогне хоч на вітер.

Напали ви гуртом на сиротину,
копаете приятелеві яму.

Погляньте лиш менї у вічи просто, —
побачите, которе з нас лукавить.

Вернїте ся — нехай не буде кривди;
Вернїте ся, я правду возглаголю.

В моїх словах не знайдете лукавства,
я знаю й сам, що́ просте, що́ кривее.

7.

Ми на землї — що́ воїни у службі,
і наші днї — що́ наймитова праця.

У полї раб шукае прохолоди,
а наймит жде тяжкого заробітку;

я ж місяцї і днї лїчу журбою,
на пай менї важкі упали ночи.

Лягаючи: »Коли-ж той сьвіт?« питаю;
а ніч іде, іде собі повагом,
і думками до ранку я годуюсь.

Окрило ся все тїло моє струпом,
порепалась і полупилась кожа.

Мій день летить як човник у верстатї,
і вороття не буде моїй долї.

*

Ой спогадай, що жизнь моя — як вітер,
моїм очам не бачити вже щастя.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Подивиш ся — нема мене на сьвітї;
шукати-меш — не зуздриш мене оком.

Іде-пливе хмарина та й зникає:
не вернеть-ся, хто зійде в преісподню.

Не вернеть-ся до рідної домівки,
нїхто його не вийде зустрічати.

*

Оттак устам давати-му я волю:
нехай душа важенне виливає,
і серденько забавить ся словами.

Чи море я, чи зьвір морський страшенний,
що ти мене зупинюеш-гамуеш?

Кажу собі: »Хоч сон мене потїшить,
постїль моя спокоїть трохи муку.«

А ти мене що-раз лякаеш снами,
у привидки трівожиш мою душу.

Тим смерть менї любіща над дихання,
моїм костям зотлїння я бажаю.

Зникаю вже, відхожу з сього сьвіту;
покинь мене, бо днї мої — як пара.

Що́ ми таке, щоб ти на нас дивив ся,
не забував, що живемо на сьвітї,

оглядував що-ранку нашу душу
і пробував, які ми, що хвилини?

Чи довго ще очей з мене не спустиш
і не даси хоч слиню проковтнути?

Чи я згрішив, то що́ тобі до того?
про-що́ мене що-дня достерегати,
і цїлитись на мене що години?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Чом від гріха мене ти не очистиш?
чому з мене неправди не обмиєш?

Отсе-ж уже земля мене присипле;
шукати-меш — не знайдеш між живими.

8.

Почав тогдї Валдад Савхейський, і рече:

Чи довго ще сплїтати-меш химери,
і голос твій бурхати-ме, як вітер?

Хиба Господь закон свій перемінить,
і праведних неправо покарає?

Твої сини згрішили перед Богом,
то й попустив Господь їх у погибель.

Коли ж і знов обернеш ся до Бога,
помолиш ся всевишньому Владицї,

коли ти жив на сьвітї без лукавства,
то певен будь — оглянеть-ся на тебе.

Він праведність твою судом окриє,
і що ти мав з початку твого віку,
покажеть-ся малим у новім щастї.

Сягни лишень умом у давнї давна,
і мудрости в батьків позич сьвятої

(бо вчора ми постали — щó ми знаєм?
ми по землї мов тїнню переходим), —

вони тобі роскажуть і з'ясують,
сьвяті слова із серця свого виймуть:

»Хиба росте папирус уз болото,
і рогоза живе в безвідній суші?

Ще молода, нїхто її не різав,
а перш трави усякої ізсохне.

Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

То так і той, хто забуває Бога:
неправого надія погибає.

Нема йому ні певности ні сили,
його снага — щó паукова сітка.

Шкода йому об хату обпиратись:
не видержить, впаде його будівля.

Ось дерево на сонці зеленіє,
і вітами нагнулось за ограду,

корінням вчепилось у каміння,
і глибоко вросло аж до граниту.

А викопай, то й місце його рідне
йому чуже і неприязне стане.

На тій землі рости-ме инше древо,
і віттями леліти-ме на сонці.«

*

Ні, правого Господь не відпихає,
і грішному руки він не простягне,

колись тебе він щастям нагородить,
веселостю уста твої наповнить,

а ворогів твоїх стидом окрие,
намети злих як вихром позриває.

9.

Прийняв тогдї слово Іов і рече:

О, знаю, так! воно ж бо сьому й правда:
хто без гріха, без кривди перед Богом?

Хто з ним на суд, на прю словесну стане, —
не оправдить і тисячнього слова.

Могущий він і мудрий супротивник;
нема того, хто встоїть проти його.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Перенесе, куди захоче, гори
і в яростї зовсїм їх переверне.
В його земля аж ходором заходить
і задріжять її стовпи-підпори.
Він повелить — і сонце не зіходить;
кладе печать на зорі несчисленні.
Один собі намет свій напинає,
і по верхам морської хвилї ходить.
Создав він Віз, Волосожар і Квочку,
сьвітлицї геть по той бік океану.
Він чудеса недовідомі творить,
його дивам нїхто не знає лїку.
Іде, гряде — і я його не бачу,
летить, шумить — я розумом слїпую.
Чи візьме що — нїхто його не впинить,
нїхто йому не крикне: »Щó ти робиш?«
Розсердившись, Господь не прохолоне,
поки йому не вклонять ся противні.
То як-же я стояв би проти його,
і нехтував слова його сьвятії?
Хоч-би зовсїм я правим почував ся,
то й то б свого суддю благав словами.
Хоч-би й озвавсь благий на мої речи,
не думав би, що він почув мій голос, —
він, щó огнем і бурним духом дише,
він, щó не знать за-щó мене карає,
що не дає перевести дихання,
і через край гіркої наливає.
Чи силою, то скаже: »Я готовий!«
Чи через суд, він скаже: »Позивайте!«
Я був би прав, коли-б мій рот затяв ся;
не винуват, коли-б мене він зганив.

*

Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Я праведен, про жизнь менї байдуже,
я не боюсь умерти за се слово.

Нехай собі; я вже сказав про Бога:
»Він праведних і нечестивих губить.«

О, хоч-би він убив мене від разу!
Нї, йому сьміх із проби неповинних!

Ледачим він оддав у руки землю,
закрив лице її лукавим суддям;
коли ж не він, то хто? скажіть на милость!

*

Лїта мої біжять, як скороходець;
біжять, летять, із щастям не зустрівшись.

Пройшли вони без слїду, як той човен,
як той орел, що́ здобич доганяє.

Коли скажу: »Забуду мое горе,
покину плач, возвеселюсь душею,«

то страх мене обійме за мій смуток,
бо знаю — ти мене не оправдаєш.

Вже я давно осуджений у тебе, —
про-що́ ж менї даремне турбуватись?

Нехай би я обмив ся снїгом чистим
і щолоком помив безвинні руки,

то ти мене в нечисту яму вкинеш,
і буду я гидкий моїй одежі.

Я Богові не рівня, щоб змагатись
і в-купі йти судом судитись правим.

Бо нїкому між нами розсудити,
на нас обох грізну підняти руку.

Нехай би вже він палицю покинув,
і острахом не мучив мою душу.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Озвав ся б я до його не лякавшись,
бо в серцї я не той, яким здаю ся.

10.

Душа моя втомилась побиванням, —
нехай уста говорять без упину
і плачеть-ся гіркее моє серце.

Не осуждай так хутко мене, Боже;
скажи менї, за-що́ твій гнїв на мене?

Хиба тобі утїха з мого лиха,
що відопхнув мене, своє создання,
а грішникам присьвічуеш на судї?

Хиба-ж і ти людськії маеш очи,
і дивиш ся на сьвіт, як грішні люде?

Хиба твій вік такий, як чоловічий?
твої лїта хиба такі, як наші,

що ти гріхи мої перебираеш,
переступу дошукуеш ся грізно,

хоч знаеш сам, який я неповинний,
і що нїхто від тебе не заступить?

*

Твоя рука трудилась надо мною —
і ти мене збагнїтувати хочеш!

Ой спогадай, що ти мене, мов глину,
злїпив, скруглив, — і хочеш в прах розсипать!

Ти ж сам мене як молоко очистив,
як сир згустив, упорав, приспособив.

Одяг мене ти кожею тонкою,
і жилами обвив премудро кости.

Мене життям і ласкою ущедрив,
достерегав, беріг мого дихання.

Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

І ось воно, що́ ти у серці мислив!
таку менї судив ти щасну долю!

Аби тобі за гріх мене карати,
і нї єдиної вини не ізвинити!

Чи винуват, то горе менї, горе!
чи праведен, то глянути не сьмію:
соромлю ся мизерности моєї.

А підіймусь — ти, мов той лев. на мене
наскакуеш, щоб дух мій залякати;

свидїтелїв на мене знов виводиш,
удвоюеш проти мене завзяття,
один за 'дним тїснять мене лихії.

*

Про-що́ мене ти із утроби вийняв?
Умер би я, нїхто б мене не бачив,

і був би я, мов не зачавсь, не склав ся:
з утроби я у землю перейшов би.

Хиба мій вік не сон? Стрівай же,
хоч трохи дай менї повеселитись,

поки спущусь без вороття між люде,
у глибиню, в страшенну преісподню,
в країну тьми, у померки довічні.

Там смертня тїнь, не-поряд, руйновина;
там день одно, що́ темрява нічная.

11.

Прийняв тогдї слово Сохвар Минейський і рече:

Чи вже-ж мовчать, як хто горазд говорить?
Хиба вже й прав, хто густо словом сипле?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:36 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Чи на тебе не знайдеть-ся розумний,
щоб ти глумивсь, не мавши собі впину?

Ти Богові сказав: »Я маю розум;
в твоїх очах я чистий, без пороку.«

Нехай же Бог до тебе возглаголе,
уста свої одкрие та промовить,

що він тобі явив свою премудрість
і тайная своїх великих думок:
вбачати-меш, що він ще й милосерден.

Ти думаеш — збагнеш премудрость Божу,
і сягонеш умом до його правди!

Не сягонеш, бо висча вона неба,
і не збагнеш, бо глибша над безодню.

У довжиню він довший всього сьвіту,
а завширшки він ширший океану.

Захоче він — і грішник у темниці;
звелить — і суд згромадить ся на злого.

Уміе він познати виноватця,
відкрие гріх, де й не в догад нїкому.

І дурень сам до розуму дійшов би,
і син осла почав би міркувати.

*

Оттим же то, коли вернувсь до Бога,
і простягти до його руки хочеш,

коли свій гріх ти на руках обмиеш,
і виженеш з твого намету кривду:

то сьміливо підіймеш чисте око,
стояти-меш на правдї не боявшись.

Всї болести, скорботи твої зникнуть,
забудеш їх мов повідь весняную.

Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Грядущее сяйне тобі полуднем,
теперешнє яснїти-ме як ранок.
Здобудеш ся впокою і впования,
огледиш ся та й ляжеш собі спати.
У снї тебе нїщо не потрівожить;
лестити ся до тебе будуть люде.
А очи злих на віки потемнїють,
не знати-муть, як із турботи вийти,
надія їх — дихання перед смертю.

12.

Прийняв тогдї слово Іов і рече:

Нема бачу й народу більш на сьвітї;
як помрете, то зникне вся премудрість.
Тим-часом я такий-же маю розум,
я нї в чому не буду пасти задню;
та й хто того, що́ ви рекли, не знає?
Сьміховищем я став у своїх друзїв, —
я, що́ сам Бог до мене озивав ся!
Я здав ся вам, невинний, чистий, на сьміх.
Гордуете, бо щастям надули ся:
нещасному в людей одна зневага.
В розбійницьких наметах тихо й мирно,
і грішники живуть собі безпечно,
дарма що їм правиця стала богом.

*

Спитай скота — і він тебе научить,
в небесних птиць — вони тебе наставлять.
Скажи землї — вона тобі з'ясує,
і риба річ премудру твою змовить.
Хто між ними не знає й не вбачає,
що Бог создав і сотворив вселенну,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

що все живе — у Господа в правиці,
в його руці — дихання чоловіка?

Хиба слова не ухо розбирає,
так як уста смакують всяку страву?

*

Премудрости шукати треба в сивих,
бо розуму, хто довго жив, набрав ся.

У Господа премудрость і потуга,
совіт благий і розум він дарує.

Щó зруйнував, того ти не збудуєш;
із його рук не визволить могущий.

Зупинить він — і пересохнуть ріки,
а повелить — покриють води землю.

В його руці і сила і премудрость:
обманщика з обманеним він бачить.

Займає він в полон гетьманів гордих,
туманить він народнім суддям розум.

Розвязує царям їх шабельтаси,
верівкою у-поперек їх вяже.

Съвященників одводить у неволю,
богатого руйнує до останку.

Заціплює уста краснорічиві,
і відійма премудрость у премудрих.

У гордощах соромить пишне панство,
підперези розвязує потужним.

Безодню він на сонце підіймає,
і темряву осьвічує страшенну.

Впотужнює народи і руйнує,
то ширить їм, то з'ужує гряниці.

Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

У приводців він розум одіймає
і водить їх пустинями без шляху.
Мов полапки, без сьвітла, у темноті,
мов пянії слоняють ся розумні.

13.

Такі дива вбачали мої очи,
чував мій слух і серце розуміло.
Я знаю все, чого ви здобули ся,
не низчий я нї в чому перед вами.

*

До Господа озву ся з моїм словом,
йому подам на суд увесь мій побит.
Ви ж знаєте одні лукаві плетнї,
ви лїкарі для мене не потрібні.
Мовчати б вам, то й то б уже був розум:
здавалось би, що й ви не безголові.
Послухайте ж моеї оборони,
смиріте ся перед правдивим словом.
Ви хочете служить лукавством Богу,
неправдою до його підлеститись?
Чи то-ж бо ви — ізбранники Господнї,
чи речники за Господа на судї?
А що́, як він загляне вам у серце?
чи ви й йому напустите туману?
Він первих вас за кривду покарає,
дарма що ви кривили за-для його.
Чи вас його величчя не лякає,
і божий страх вам серця не трівожить?
Розсипались, як попіл, ваші притчі,
твердий свій мур з грязи ви мурували.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ідіть собі, я буду говорити,
яка б менї за се біда нї склалась.

Держу в устах моє мизерне тїло,
держу в руцї мою убогу душу.

Господь мене вбиває без ощадку,
одно менї зосталось — оправдання.

А може тим спасусь від злої смерти,
що грішнику не дано бачить Бога.

Послухайте ж нескривленого слова,
і щиру річ ловіте своїм ухом.

Судити ся готов я перед Богом:
бо правдою із суду вийду чистий.

Нема того, хто вкаже мою кривду,
а з'явить ся — замовкну я на віки.

Од двох тількі річей мене помилуй,
щоб я не кривсь від тебе в моїм серцї:

Не роздави мизерного рукою,
і не лякай мене великим страхом.

Тогдї питай, відказувати буду,
або менї на допитки відказуй.

Скажи: в чому тобі я провинив ся?
Скажи: які мої гріхи і кривди?

Чого лице від мене одвертаєш,
мене собі за ворога вважаєш?

Не-вже сухий листок лякати хочеш,
соломину на вітрі здоганяти,

що ти менї страшні вироки пишеш,
викопуєш гріхи мої з колиски?

Заковуєш в кайдани мої ноги,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

наглядуеш ступнї мої мизерні,
і навкруги ямки менї копаеш,

а я лежу, валяюсь порохнею,
одежею, щó міль попроїдала.

14.

Хто народивсь на Божий сьвіт від жінки —
недовгий вік, скорботи довгі має.

Піднявсь, процьвів — і вяне мов та квітка;
біжить як тїнь, щó полем переходить.

І ти сього очима пожираеш!
злиденного судитись позиваеш!

Хто чистоту з нечистого добуде?
Нїхто!

Коли злїчив ти днї людської жизни
і місяцї призначив, скількі жити,
коли ти дав короткий вік людинї:

то не дивись на неї хоч під вечір, —
нехай вона, як наймит, відпочине.

І дерево якусь надїю має:
хоч зрубане, ще мислить зеленїти,
і паростки пускає молодії.

Іще й тогдї, як корінь його струхне,
як у землї само замре, засохне,

нехай вода прилащить ся до його —
і знов воно зелене пустить листя.

А чоловік умре — і не здвигнеть-ся;
зітхне він дух — шукай його, де хочеш!

Як озеро, засохши, не наллеть-ся,
або ріка не вернеть-ся, ізсякши:

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

так чоловік, простягши ся, не встане,
не схопить ся, поки на небі сонце,
на віки сон обійме його тїло.

О, хочби ти сховав мене в могилї,
щоб я зождав, поки твій гнїв перейде,
і знов згадав про мене, де я дїв ся!

Та нї! хто вмер, не вернеть-ся між люде!
А ждав би я, мов воїн у стражницї,
що ти мене ким иншим переминиш,

позвеш мене до себе на розпроси
і дїло рук своїх ізнов огледиш.

Коли ж бо нї! мене ти назираеш,
гріхи мої, переступи знай лїчиш.

Ти вирок мій ховаеш під печаттю,
видумуеш на мене дивні речи.

Мов та гора помалу порохнїє,
і сиплеть-ся камінням кругом себе;

мов та вода руйнуе круту скелю,
або ріка зливае побереїжжя:
так ти людські надії розрушаеш;

без вороття руйнуеш чоловіка,
скалїчивши кладеш його у землю.

Не знае він, чи добре його дїтям,
яке життя, яке їх побивання.

Йому болить недужне його тїло,
його душа про себе тількі тужить.

15.

Почав тогдї Єлихваз Теманський і рече:

Хто з розумом, той не гукае марно,
грудей своїх не наповняе вітром.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Гнилі слова — йому не оборона:
яка користь в речах пустих, нїкчемних?

Отсе-ж і ти покинув страх Господень,
ти перестав Сьвятого поважати.

Твої уста ясують твою кривду.
хоч-би які сплїтав ти хитрі речи.

Не я, ти сам говориш проти себе,
ти сам себе осуджуеш на віки.

Хиба на сьвіт родився ти перше сьвіту?
хиба постав ти перше високости?

Чи радував ти раду в-купі з Богом?
чи ти стягнув до себе всю премудрість?

Що́ знаеш ти, чого б і ми не знали?
чого навчився, чого б ми не збагнули?

Між нами е доволї сивоусих
і на лїта багатших, нїж твій батько.

Сьвяті слова пустив ти мимо уха,
і байдуже про наші дружні речи.

Куди тебе замчить твоя завзятість?
чого зориш на нас очима дико?

Чи се-ж тобі гнївити ся на Бога
і до його такі слова мовляти?

Що́ чоловік, щоб був він непорочен?
жіноцький син, щоб бути йому чистим?

Господь своїм Сьвятим не довіряе.
і небеса не чисті перед Богом.

То що́-ж йому істота безувірна?
що́ той, хто не гріхи неначе воду?

*

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ось слухай лиш, як я тебе наставлю,
і роскажу, на що́ я надивив ся, —

що́ мудрії передають молодшим,
набравши ся науки в сивоусих, —

в тих чистих душ, що́ тут жили на волї,
не бачивши між себе чужоземця:

»Злочинцеві всї днї сповняє туга,
лиха душа прийма до віку муку.

Кругом її кипить що-день трівога,
напасть її лякає що-години.

Від темряви спасти ся не вповає,
мов для меча і родить ся ледачий.

Уже йому здаєть-ся, що він старець:
бо злигоднї віщує йому серце.

Убожество лякає йому душу,
іде йому назустріч, мов те військо.

Бо він ізняв свою на Бога руку,
гординею пійшов проти Сьвятого.

На Бога він підняв ся, тугошиїй,
окрив хребет залїзними щитами,

залив собі лице блискучим салом,
убрав ся в жир, мов у шовкові шати.

Оттим же то живе він у руїнах,
в руйновищі, що́ люде по'дбігали,
покидали, мов кучугурі цегли.

Не буде він багатий анї щасний,
і займище його у-шир не пійде.

Не вийде він із темряви до віку,
пожре огонь одріддя його хирне,
і зникне сам, як Бог дмухне на його.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Нехай же зла, безумний, не боїть ся,
бо зло йому за нагороду стане.

Не дасть йому дожити віку доля,
не буде він, мов пальма, зеленіти.

Плоди свої погубить в зеленочку,
і цьвіт його обсиплеть-ся заранї.

Неплідна бо сїмя у нечестивих,
пожре огонь намети окаянних.

Зачне лихий в утробі зло, мов жінка,
а вродить він оману та погибель.«

16.

Почав тогдї Іов і рече:

Багацько я такого чув на сьвітї.
Не так людей у тузї розважають!

Чи вже скінчив твої жорстокі речи?
звідкіль се ти набравсь такого духу?

З'умів би й я по вашому глаголать,
коли-б лиха година вас побила;

знайшов би й я що проти вас казати,
з'умів би й я хитати головою.

Мої уста були б на слово щедрі,
і жалости було б у них доволї.

*

Та що! слова печалї не заглушять:
чи плачусь я, чи нї, а серце ние.

Знеміг ся я на силах, упадаю:
ти вигубив мою кохану семю,
схопив мене мов харцизяку злого.

Я ввесь ізсох, і се мій сьвідок буде —
хто до мене гірке промовить слово.

Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Жене мене гнїв Божий, розриває,
скрігоче він страшенними зубами,
і ворог мій на мене очи гострить.

Роздзявили на мене яру пельку,
ударили в лице мене безчестям,
і підняли одно 'дного на мене.

Господь мене оддав лихим у руки
і попустив лукавим людям попуск.

Я тихо жив, — послав менї турботу,
вхопив мене і розтерзав на шмаття:
страшенному на іграшку я здав ся.

Кругом мене лїтають його стріли;
без жалости дарує смертні рани,
і жовч мою на землю проливає.

Господь мене, мов замок, розбиває,
на мене він, як воїн, наступає.

Одїг ся я у шорстку волосницю,
у пил земний втопив лице з печалї.

Від слїз гірких червоні в мене очи,
окрило їх покривало густеє.

А все таки нема в мене неправди,
і вірою я чистий перед Богом.

*

Не закривай моеї, земле, крови,
не заглушай плачу про відомщення!
Бо ще в мене свидїтель є на небі,
заступник є в високих високостях.
Приятелї глузують з мене в вічи;
заплачу ж я гіркими перед Богом.
Нехай мене з собою сам розсудить,
як судить він людей з людьми на сьвітї.

Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Вбачаю ж бо кінець моєї жизни,
іду туди, звідкіль немає ходу.

17.

Зруйновано життя моє на сьвітї,
погашено менї на небі сонце,
зостала ся одна менї могила.

*

Коли-б мене покинули ледачі,
щоб я їх кривд, змагання їх не бачив!

О Боже! будь зарукою моєю,
бо нїкому руки моєї вдарить.

Ти серце їх закрив і затуманив,
не дай же їм на судї переваги.

Хто зрадою приятелїв підходить,
того дїтям на сьвітї слїпувати.

Вони з мене зробили в людях притчу, —
сьміховище, що тількі в вічи плюнуть.

Пригаснуло моє від туги око;
мов та мара, моє здаєть-ся тїло.

Злякають ся усї правдиві люде
і закиплять гнївом на нечестивих.

А праведний держати-меть-ся твердо,
у-двоє він свою снагу покріпить.

*

Вернїте ся,. стривайте, не втїкайте:
я доведу, що всї ви безрозумні.

Я все втеряв, чим серце веселилось,
про що я дбав, сягав умом далеко.

Із ночи ви хотїли день вчинити;
ваш день такий, як темрява нічная.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Коли менї зосталось тількі вмерти,
коли вже я послав собі в могилї,

і матїрю назвав сирую землю,
а хробаків — сестрицями-братами:

яку менї голубити надїю?
і хто її в життї моїм вбачає?

Пішла вона на той-сьвіт в преісподню,
коли ще й там знайду впокій зотлївши!

18.

Почав тогдї Валдад Совхейський і рече:

Коли скінчиш ти вигадки химерні,
і нам даси до тебе говорити?

Опамятуйсь: чи ми ж тобі зьвірята,
нїмий язик, щó розуму не має?

Ти сам себе з досади рвеш за серце.
Чи сьвітові спустїти через тебе,
чи камяним переміститись горам?

Нї, каганець у злющого погасне,
і в куренї огонь не запалає.

Його намет на віки тьма обійме,
не здійме він у-гору свого сьвітла.

Ступати-ме ногами по проваллям,
і западнї на стежцї не обійде.

Тенетами кругом його обіймуть,
і сїлами ловити-муть, мов зьвіря.

З підземними верівками западнї
приправлено йому на всїх дорогах.

З усїх сторон його лякають страхи,
не знає злий, куди йому ступити.

Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Чига його голодная погибель,
що-день його руїна назирає.

Народить ся у смерти перворідень,
і погризе йому сустави й жили.

Із тихого намету його вхоплять
і поведуть перед царя всіх страхів.

Осядеть-ся чужий в його наметї,
його житло засипле з неба сїрка.

В-низу в його позасиха коріння,
в-горі в його пообтинають віти.

Погинула на сьвітї память злюки,
імя його забуто в тихих селах.

Із сьвіту в тьму провалить ся на віки,
і викинуть його з-між себе люде.

Не мати-ме нї роду нї приплоду;
ввесь дім його, уся господа вимре.

Далекий вік здивує його доля,
його біда злякає всіх сучасних.

Така судьба лихих людей на сьвітї,
такий кінець — хто Бога забуває!

19.

Почав тогдї Іов і рече:

Доколї вам стужати мою душу
і мучити мене ледачим словом?

Десятий раз менї тяжку обиду
завдаєте без сорома, без глузду.

Нехай і так, нехай я гріх сподіяв, —
мій гріх моє, а не чиє нещастя.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Звідкіль же ви взяли велике право,
мов злодія мене картати словом?

Одумайтесь: се Бог мене обидив,
се він мене кругом сітьми окинув.

Кричу: »напасть!« — ніхто мене не чує;
прошу суда — нема судді про мене.

Загородив він путь передо мною,
і темряву на всі стежки накинув.

Збагнітував мою велику славу,
ізняв з мене вінець мій осіянний.

Зо всіх боків житло моє обрушив;
як дерево, надію мою вирвав.

Проти мене страшним гнівом палає,
тіснить мене, мов ворога лихого.

Зібрали ся повки його на мене,
верстаючи далекую дорогу,
і мій намет, мов хмара, обгорнули.

Братів моїх він оддалив від мене,
розбігли ся від мене мої друзі.

Покинули мене близькі сусіде;
хто знав мене, забув моє обличчя.

Чужий я став і гостю і служебці,
вони мене не знають, зневажають.

Зову слугу — не хоче обізватись,
і мушу я благати його словом.

Жона моя від мене одвернулась,
синів моїх прохати довело ся.

Погорджує недужнім і дітвора:
здіймаю ся — вона сьміеть-ся з мене.

Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

З ким знавсь, водивсь, тепер гидують мною:
кого любив — на мене обернулись.

Прилипла вже до кости моя кожа,
зостав ся я із яслами зубними.

Ой змилуйтесь ви надо мною, друзі!
бо вдарила мене рука Господня.

Чи й вам же то мене із Богом гнати?
чи ще моїм ви тїлом не наїлись?

*

О, хто б мої слова списав у книгу,
списав гіркі і вирізав на віки!

Хто б вирізав кинджалом на гранитї,
і оливом залив їх на незабудь!

Бо певен я, що є за мене мститель,
що з'явить ся колись він серед миру.

Як візьметь-ся землею моє тїло,
побачу я, побачу тогдї Бога.

Я сам його вбачати-му у вічи:
надїею узріти мого Бога
болить душа, утроба моя тлїе.

І скажете тогдї: »Він був невинен!«
і правдою засьяю перед вами.

Побійте ся ж ви Бога хоч на той день,
бо гнїв його мечем вас покарае,
да взнаєте, що правда є на сьвітї!

20.

Почав тогдї Сохвар Минейський і рече:

Знайду ж і я про тебе слово в серцї,
нехай воно не ние від досади.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Тяжким мене ударив ти докором,
та дух мого ума мене наставив.

*

Хиба сього ти не чував із роду,
що на землї, з початку чоловіка,

безбожники не довго веселились,
пишали ся не довго нечестиві.

Нехай лихий знесеть-ся хоч до неба,
най сягоне до хмари головою, —

ізчезне він, мов кал його, без слїду,
не знати-муть його і місця люде.

Мов дивний сон, із памяти він вийде;
десь дїнеть-ся, мов та мара нічная.

Дивило ся на його людське око —
не бачити його й оселї рідній.

Тягати-муть синів його за його,
вертати-ме чуже добро руками.

Гріхи йому у кости повїдались,
і спати-муть із ним у домовинї.

Бо зло було в його устах солодке,
ховав його під язиком лукавим.

Держав його, не виплюнув із рота,
і смакував ледаче піднебенням.

Отрутою йому в утробі стане,
яд гаспедський по животу розпустить.

Богатство він чуже пожер — і звергне,
бо повелить Господь йому блювати.

Гадючий яд він виссав лиходїйством —
і гаспедська ізз'їсть його отрута.

Generated on 2015-05-13 18:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Не бачити ледачому на сьвітї,
як молоком течуть і медом ріки.

Оддасть усе, не проглине чужого,
втїшати ся не буде він богатством.

Бо обдирав убогого, знущав ся,
поруйнував хати, та й не поставляв.

Не знає він нї наситу нї впину,
нї ощаду на найдорожчі речи.

Зажер усе, нїчого не зоставив,
тим радощі його короткі будуть.

У повняві дознає недостатку,
всї злигоднї підіймуть ся на його.

Стриваймо лиш, ось буде йому їжа;
пішле йому Господь огонь жерущий,
і черево неситому наповнить.

Коли втїче від гострого залїза,
то мідний лук його прошиє наскрізь.

Коли стрілу із тїла свого вийме,
блискучая його в печінку влучить,
і нападе на його острах смертний.

Скарби йому здадуть ся на погибель;
нїхто й вогню не буде роздувати,
а пожере намет його до нитки.

І виявить його лукавство небо,
і вся земля обернеть-ся на його.

Розсиплють ся усї його надбання,
від Божого гнїва вони почезнуть.

Такий кінець дає Господь лихому,
таке в його лукавому наслїддя!

Generated on 2015-05-13 18:36 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

21.

Почав тогдї Іов і рече:

Ой слухайте уважно моє слово, —
нехай хоч се потїшить моє серце.

Ой дайте ж бо й менї до вас промовить,
тогдї ізнов глузуйте-насьміхайтесь.

Хиба мене з'обидила людина?
то як-же я терпіти мушу мовчки?

Зміркуйте лиш і серцем іздрігнїтесь,
уста собі рукою затуліте.

*

Подумаю — і ввесь похолодїю,
затрусить ся від страху моє тїло.

Чого воно, що злим на сьвітї добре,
живуть, цьвітуть, вбивають ся у силу?

Кругом лихих їх семї процьвітають,
іх памолодь розмножуєть-ся любо.

Господа їх не дізнає турботи,
і Божий жезл минає окаянних.

Корови їх приплодом звеселяють,
і яловиць нема між їх стадами.

Семя у них росте мов та отара,
дїтвора їх танцює кругом старших.

З бандурами, з цимбалами, з піснями
серед гостей веселих веселять ся.

У розкоші кінчають вік щасливий,
вмираючи, не мучять ся, не стогнуть.

А люде сї від Бога одвернулись:
»Байдуже нам про твій закон спасенний!

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:36 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Яка користь Всевишньому служити?
яке добро з молитви чоловіку?«

Хиба вони не певні в своїм щастї —
(О, пропади лихий совіт від мене!)

Чи по-часту видали ви, що гасне
у злющого в наметї його сьвітло,
і що Господь гнївом лихих карає?

Чи по-часту їх вітер, як полову,
і буря, мов солому, рве, розносить?

Мовляєте: »Скара лихих на дїтях.«
Щó дїти? нї, нехай самих карає,

щоб бачилй лихі свою руїну,
і напились гнїву його із чаши!

Чи страшно їм на горе семю кидать,
коли самі скінчили вік безпечно?

*.

Та нї, не нам на розум наставляти
того, хто всїх на високостях судить.

Один вмира у щастї та в розкошах,
нї клопоту, нї нужди не дізнавши.

Хлїви його від молока парують,
столи його погнулись під мясивом.

Другий вмира у нуждї та в скорботї,
нї розкоши нї щастя не дізнавши.

Обох земля своїм присипле прахом,
і хробаки обом їм тїло вкриють.

*

О, знаю я, щó в вас за тайні думки,
і за-що ви мене так осудили!

Ви мислите: »Де дїв ся дім тиранський?
де той намет, щó кублились ледачі?«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Спитали б ви в тих, що́ шляхи верстають:
вони б сьвяту вам правду росказали.

»У день суда лихий не погибає,
і Божий гнїв ледачого минає.

Хто праведним йому допік би словом,
воздав йому за всї його неправди?

З перепихом несуть його на марах,
і з-горда він із камінню говорить.

Легка йому земля серед долини;
потягнуть ся слїдом його громади,
і без лїку попередили злого.«

*

Химерами мене ви розважали,
проти мене у серцї зло таїли.

22.

Почав тогдї Єлихваз Теманський і рече:

Чи чоловік потрібен на-що Богу?
Нї, тількі сам собі розумний служить.

Що́ Богові із щирости твоєї?
про-що йому життя твое правдиве?

Чи думаєш, що з ляку він карає,
що буде він судити ся з тобою?

Чи є кінець твоїй неситій злости?
чи є лїчба твоїм неправдам лютим?

Ти брав заклад в братів твоїх даремно,
ти з голого здіймав останне рямя;

ти не давав напитись подорожнїм,
ти проганяв голодного від себе.

Захоплював потужний людську землю;
хто був страшний, той панував безпечно.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:36 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Вдовиць ні з чим ти одпускав від себе,
і сироти каліцтва здобували.

От через се кругом тебе западні,
караєш ся ти страхом та бідою.

Сидиш у тьмі, кругом себе не бачиш,
потопом вод окрило твою душу.

*

Господь живе на небесах високих;
на зорі глянь, як ви́соко возніс ся!

А ти казав: »Що́ знати-ме Всевишній?
чи зможе він крізь темряву судити?

Запявсь кругом він хмарами густими,
і тількі знай небесний круг обходить.«

Держиш ся ти старого беззаконства:
ти думаєш, як думали поганці,

що́ знесені з землі до чоловіка,
і корінь їх вода повиривала.

Мовляли бо: »Не хочем його знати:
що́ зможе нам зробити Всемогущий?«

А він же то намно́жив їм господи...
О, пропади совіт лихих від мене!

Руїна їх возвеселить правдивих,
сьміяти ся з них будуть неповинні:

»Погинули без слїду наші злюки,
пожер огонь неправе їх надбання.«

*

Верни ся знов до Бога, і спасеш ся,
і вернеть-ся до тебе щасна доля.

Прийми з його пречистих уст науку,
слова його сховай у щирім серці.

Generated on 2015-05-13 18:36 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Устанеш знов, як вернеш ся до Бога
та проженеш з намету свого кривду.

Повикидай скарби свої на сьмітник,
і золото повисипай у воду.

Тобі Господь великим скарбом буде,
небесний цар — горою сріблянною.

І будеш ти у мирі з Всемогущим,
без трепету зведеш на його очи.

Прохати-меш — і він тебе почує,
сповниш йому сьвятії обітниці.

Задумаеш — і все тобі удасть ся,
сьвітити-ме на стежці твоїй сьвітом.

У смирності — ти в-гору вознесеш ся:
щастить Господь, хто очи потупляе.

Спасеть-ся й той, хто провинив у Бога,
спасеть-ся він твоею чистотою.

23.

Почав тогдї Іов і рече:

Ще раз мене осуджено за сльози,
а що́ вони проти моеї муки!

*

Коли-б менї знайти оселю Божу,
і до його престолу доступитись,

тогдї б йому все дїло моє вивів,
уста б мої я сповнив оправданням.

Нехай би він збивав мене словами, —
дознав ся б я, яка у його думка.

Замість того, щоб силою лякати,
нехай би він приникнув трохи ухом.

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Тогдї б узнав, яка у правди сьмілость,
і перестав мене судом тїснити.

Та що́-ж! пійду на схід — його немає;
на заходї шукаю — не знаходжу.

Чи може він на півночі? — не бачу;
чи в глибинях полудня? — не загледжу.

Бо знає він мою безвинну совість:
як золото я з горну в його вийду.

Моя нога його слїдом ходила,
з його путя я не звертав нїколи,

не хибив я проти його закону,
його слова ховав у щирім серцї.

Так хоче він, то хто-ж йому розрає?
Надумав ся — і зробить, що́ замислив.

Спевнить усе, що́ вирік проти мене,
а може вже і инша в його думка.

Тим я боюсь у вічи йому глянуть.
Подумаю — і страх мене обійме.

Він дав менї знарошне серце мляве,
знарошне він лякає мене страхом,

щоб тьма мене на віки не пожерла,
і встереглась моя душа від згуби.

24.

Чому Господь так не спорядить часу,
щоб день суда його на сьвітї знали?

Загладжують безбожники гряницї,
і крадений товар пасуть безпечно.

Сирітського осла женуть у вюках,
беруть в заклад вола удовиного.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:36 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Убогого зневолюють звертати,
ховають ся від них безсильні люде.

Пригнїчені — мов у степу онагрі:
У-досьвіта встають шукати пищі,
годує степ голодну їх дїтвору.

Вони свій хлїб у полї зажинають,
і виноград в лихого пана крáдуть.

Як день, так ніч, без рямя на хребтинї,
від холоду не мають чим окритись,

у горах їх дощами пробиває,
до каменя притулюють ся тїлом.

Харцизники! вони в заклад від лоня
беруть дїтей у матери-вдовицї.

Кого вони до нитки обідрали —
голоднії важкі снопи їм носять,

видавлюють оливу з їх оливок,
і виноград їм давлять на тще серце.

*

Із городів встає під небо лемент,
вмираючи про відомщення просять, —
і Богові про людський плач байдуже.

А є такі, щó ненавидять сьвітло,
цурають ся осьвіченого шляху,
і стежками Господнїми не ходять.

Перед сьвітом устане розбишака,
убогого, безсильного вбиває,
і по-ночі блукає злодїяка.

Перелюбець смерком свого чигає:
»Нїхто мене під вечір не пізнає,« —
і на лице покривало накине.

Generated on 2015-05-13 18:36 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

А ті в доми під темну ніч улазять,
а в день сидять по ямах поховавшись,
не знаючи, яке у Бога сонце.

Бо ранок їм — мов смертна тьма, погибель;
побачивши, що сьвіт, дріжять від страху.

Легкі вони, мов тріска серед хвилї,
проклята їх на сьвітї займанщина,
не знати-муть дороги садової.

*

Як снїгова вода від спеки сохне,
так пожере могила нечестивих.

Забуде їх те лоня, щó пестило;
робацтво їх обійме під землею;

нїхто про них не спогадає любо;
мов дерево розбите вони будуть, —

щó нападом бездїтню пожирають
і ощаду не чинять удовицї.

А все таки їх Бог держить на сьвітї,
і підійма, як жизни вже не чають.

Дає Господь їм певність і безпечність,
його рука над ними простягла ся.

Хоч мруть вони, та посеред розкошів,
хоч падають, та як усе на сьвітї;
їх зрізують, як спілий колос в полї.

Нехай же хто докаже, що я хиблю,
і річ мою у нївець переверне.

25.

Почав тогдї Валдад Савхейський і рече:

Страшний Господь потугою своєю,
Він творить мир на висотах небесних.

Generated on 2015-05-13 18:36 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Хто воїнство його злїчити може?
і на кого не ллєть-ся сьвіт Господень?

То хто-ж би зміг оправитись у Бога,
жіноцький син — очиститись у його?

І місяць сам не ясен перед Богом,
в очах його і зорі не блискучі;

то як же б то червяк той став ся чистим,
той чоловік, той прах, та гниль нїкчемня!

26.

Почав тогдї Іов і рече:

О, як же ти безсильного піддержав!
підпер еси правицю слабовиту!

як темного навів на добрий розум,
премудрістю зарятував невдаху!

До кого ти звертаеш своє слово?
і чий се дух уста твої подвигнув?

*

Он велетнї, і ті по-під морями,
під творивом морським дріжять від страху.

Без покришки у Бога преісподня,
безодню він як на долонї бачить.

В порожняві він розпросторив сївер,
нї на чому важку повісив землю.

Звелїв водам згромадитись на хмарах,
і ваготи не чують, не порвуть ся.

Завішуе лице свого престолу,
насупивши поперед його тучі.

Очеркуе великий круг на водах
там, де зоря гряничить ся із тьмою.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:36 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Підвалини небесного чертогу
хитають ся, як запалає гнівом.

Він силою колише синє море,
і мудрістю дракона побиває.

Дихне Господь — і вияснить ся небо,
сягне Сьвятий — і создають ся зорі.

З краечку ми вбачаєм його твори,
віддалеки зачули його працю:
хто зміг би грім його потуги чути?

27.

Почав знов Іов і рече:

Божу ся тим, хто наступив на мене
і хто мене гіркою напуває:

Поки в мене у тїлї є дихання
і жизни дух Господень мене движе,

мої уста лукавого не скажуть,
і мій язик неправди не промовить.

До віку вас правдивими не взнаю,
невинности моєї не зречу ся.

Узяв ся я і буду боронитись,
бо всякий день творив я Божу правду.

*

Нехай же хто лихих моїх осудить,
напасників поверне в виноватство:

яка у них зостанеть-ся надїя,
коли Господь їм нитку переріже?

Чи до плачу їх ухо він прихилить,
як їх побє година нещаслива?

Чи зве лихий з одрадою Благого,
чи молить ся з надїєю Сьвятому?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Я вас навчу, як Бога розуміти,
відкрию вам сьвяті його присуди.

Вбачали ви своїми їх очима;
і на-що б вам пусте ригати слово?

Ось-що судив Господь лукавим людям,
ось-що Сьвятий готує беззаконним.

Сини у них ростуть під меч крівавий,
унуки їх у-повнї жить не будуть.

Челядників їх вигубить поміря,
і вдови їх сльозами не заплачуть.

Нехай срібла намножять як полови,
а суплаття надбають повні скринї, —

одягнуть ся у ту одежу праві,
подїлять ся грошима непорочні.

Будинки в них — мов капшучки у молї,
збудовані так міцно, як катряга.

Богатими заснуть вони в-останнє:
прокинуть ся — мов сон усе почезло!

Мов той потоп, обійме страх ледачих,
і вихор їх серед ночи підхопить.

Хуртовина зі сходу на їх найде,
і вимете із місця їх як сьміття.

Господь що-день пускає на них стріли,
від пострaху, від грізьби стуманїють.

Сплесне народ руками на руїнї,
і свистом їх погибель повитає.

28.

Знаходимо в землї срібляні жили,
і золото знайшовши очищаєм.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

З землї копать залїзо ми умієм
і з каменя червону мідь топити.

Осьвічуем підземні глибокости,
розглядуем каміння з каганцями,
і смертна тїнь від нас їх не закрие.

Копаємо проходи під землею:
людська нога там з-роду не ступала.
Висить вона далеко від оселї.

Отся земля, щó хлїбом нас годуе,
в серединї огнями вся порита.

В камінні там виводять ся сахвири,
і золото лежить піском блискучим.

Путя туди не знае хиже птаство,
не зазирне і раріг туди оком.

Дубрівнее зьвіря там не бувало,
левиного там не побачиш слїду.

До самого граниту ми доходим,
і рушимо підошву гір високих.

Прорубуем канави в щирім камнї,
вбачаємо сокровища очима.

Уміємо проточини гатити,
і сховане на Божий сьвіт являти.

А де знайти премудрости богатство?
де розуму сьвятого дошукатись?

Нїхто б йому цїни не вмів зложити:
нема його на сьвітї між живими.

Спитаємо в безоднї: — »Нї, не маю!«
Спитаємо у моря: — »Нї, не знаю!«

За золото премудрости не купиш,
і розуму за гроші не здобудеш.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Не продають за золото Охвирське,
за дорогі онихи та сахвири.

Ні з золотом ні з кришталем рівняти
премудрости, хто б мав її, не буде.

Проти її нїщо коралї добрі,
і перлами її не оцїнити.

Шкода її з топазами рівняти
і на вагу із щирим златом класти.

Звідкіль вона приходить, ся премудрість,
і як знайти, де розум пробуває?

Не бачили її людськії очи,
не зуздріло її й небесне птаство.

Одна труна та смерть говорять з-тиха:
»Чували ми, як речено про неї.«

Господь один шляхи до неї знає,
він знає, де премудрість пробуває.

Бо дивить ся аж у кінцї земнії,
вбачає все, щó дїєть-ся під небом.

Як він держить вітри у рівновазї,
і міряє вагою бурні води,

як подає дощам свої закони,
визначує дорогу блискавицям, —

тогдї вона в його перед очима,
тогдї її він творить, озирає,

і голосом ясує чоловіку:
»Господень страх — отсе сьвята премудрість.
Цурай ся зла — отсе правдивий розум.«

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

29.

Почав тогдї Іов і рече:

О, хто б мене зробив таким, як був я
тогдї, як Бог дививсь на мене з неба,

як він сьвітив на мене своїм сьвітлом
і розганяв темноту кругом мене, —

таким, як був я в цьвітї мого віку,
як Бог витав по-над моїм наметом,

як був Господь іще благий до мене,
кругом мене сини мої сидїли,

як я топив у маслї мої ноги
і з каменя точив олїю добру,

як я ходив із хутора у го́род
і засїдав серед громадських мужів!

Ховало ся від мене парубоцтво,
старі дїди стояли повстававши.

Князї язик держали за зубами,
уста собі руками закривали,

і замира̀в у дуків зичний голос,
і прилипав язик до їх гортанї.

Бо хто чував про мене, славословив,
а хто вбачав, хвалив мою потугу.

Я визволяв нещасних із тїсноти,
обороняв сиріт безоборонних.

Благословляв мене, хто марно гинув,
і вдовине возвеселяв я серце.

Невинностю як шатами вкривав ся,
і правдою як царством величав ся.

Слїпому був на стежцї я очима,
ногами був безногому каліцї.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

За батька був убогим, безприхильним,
і розбирав я діло чужоземця.

Я челюсти трощив лихій неправді,
і віднімав з зубів у неї здобич.

Я говорив: »Умру в гнїзді затишнім,
і в старості лїчить года забуду.

Купають ся в воді мої коріння,
між листями в мене ночують роси.

Моя хвала раз-по-раз процьвітає,
міцнїє лук в моїй руці потужній.«

Від мене всї поради дожидали,
і слухали мого глаголу мовчки.

Проти мене нїхто не озивав ся,
мої слова мастили людям душу.

Як нива жде дощу серед засухи,
так ждали всї, поки я покажу ся.

Я був дощем серед сухого лїта,
вони в мене шукали прохолоди.

Вони мене як дощику жадали,
уста свої мов скиба відкривали.

Як усьміхнусь, очам не довіряють,
і сяево лиця мого збирають.

Куди прийду, на пóкутї сїдаю,
мов цар сиджу, серед людей оружнїх,
серед сиріт — порадник і заступник.

30.

Тепер же я — сьміховище в молодших,
чиїх батьків я на-рівнї не ставив
з пастушими собаками моїми.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Про-що менї здались нїкчемні руки
недоростків, щó мерли молодими —

від голоду, від злиднїв і скитання
серед степів безвіднїх і безхлїбних
по мовчязним, занедбаним пустиням, —

щó листями живились молодими,
корінням сирими годувались?

З оселї їх мов зьвіря проганяють,
кричять на них, неначе на злодіїв.

Живуть вони по ямах та байраках,
між скелями, в печерах сумовитих.

Рикання їх в чагарняках чувати,
Качають ся в гаях поміж кущами.

Сини батьків безумних і безславних,
щó прогнано киями з-між народу.

І я тепер на приспівки їм здав ся,
на вигадки мизерним знадобив ся!

Вони мене з огидою минають,
і плюнути у вічи не боять ся.

Немає в них нї міри нї звичаю,
зняли з себе оброть передо мною.

Мизерники встають на мене з-права,
підкопують мої безвинні ноги,
прокладують дороги свої злющі.

Мої стежки псують, переривають,
наважились гуртом мене згубити.
Хто-ж буде їм на поміч помагати?

Ламають ся мов у пролом замковий,
потужнїють руїною моєю.

Обняв мене великий страх і трепет;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

достаток мій мов буря розімчала,
і зникнула мов хмара щасна доля.

*

Тепер моя душа сльозами ллеть-ся,
злиденні днї мене опанували.

Нїмая ніч гризе недужні кости,
не спить хробак, щó вїв ся менї в серце.

Від болести ізсохло мое тїло,
і мов тїсна одежа мене стисло.

У грязь мене повергнув Всемогущий,
змішав ся я із попелом і прахом.

Молю його, а він мене не чує;
вклоняю ся, а він мене не бачить.

Ти, Господи, зробивсь немилосердним,
тїсниш мене потугою твоєю.

Підняв мене на крила твого вітру,
і розтопив диханням твоїм бурним.

Бо знаю я — ведеш мене на той сьвіт,
де зійдуть ся всї люде в одну купу.

*

Шкода мольби! він простяга правицю,
плачу мого і лементу не чує.

Яка-ж користь, що я втїшав нещасних
і вболївав над долею убогих?

Я щастя ждав — на злигоднї здобув ся;
я сьвіту ждав — у темряві зістав ся.

Болить-кипить гірка моя утроба,
гнїте мене година нещаслива.

Счорнїв, змарнїв, та не од вітру й сонця,
серед людей кричу, на ноги знявшись.

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Я братом став худому сіроманцю
і стровусам, щó квилять по пустині.

Попадалась шматками моя кожа,
кістки мої від жару погоріли.

Не пісня, плач в моїх бандурнїх струнах,
моя сурма по мертвому голосить.

31.

Умовив ся з моїми я очима:
на дівчину дивити ся не важусь.

(Яку Господь пішле на мене кару?
яка моя від його буде доля?

Хиба за гріх не станеть-ся руїна,
не станеть-ся погибель за неправду?

Хиба Господь моїх ступнів не лічить,
і не вважа, куди я оберну ся?)

Коли я йшов дорогою омани,
коли нога моя ступала криво

(о, зваж мене на праведній важниці,
і подивись, яка моя правдивість!),

коли звернув я з простої дороги
і согрішав так серцем, як очима,

коли в мене були нечисті руки, —
нехай чужі пожнуть, щó я посіяв,
і на землї погибне ввесь мій корінь!

Коли шалїв я від очей жіночих,
і нїтив ся в сусїда під дверима,

нехай моя жона впаде в неволю,
най станеть-ся утїхою чужою.

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Бо се вина страшенна із страшенних,
по всій землї карають її суддї.

Се — поломя, щó пожира до крихти
і розоря людину до останку.

Коли раба мого або рабиню
я пригнїтав, придавлював на судї

(я міркував: А щó, як Бог озветь-ся
і нам обом звелить на судї стати?

Хиба не вiн создав раба і пана?
хиба не вiн зачав обох в утробі?);

коли я гнав убогого від себе,
і не вважав на сльози удовицї;

коли я хлїб їдав не подїливши,
і сирота у мене не кормив ся

(із малечку я був сирітським батьком,
від матери — проводирем удовам);

коли кого вбачав я без одежі,
на холодї та на дощі в бідотї,

і не з'одїг його з мого достатку,
щоб дякував менї у серцї мовчки;

коли підняв я руку на приблуду,
надїючись на судову підмогу:

нехай плече покине мою руку,
нехай рука оддїлить ся від лiктя!

Нї, я боявсь Сьвятого прогнївити,
я знав свою мизерність перед Богом.

Коли я клав на золото надїю
і говорив: »на тебе уповаю«;

коли моїм богатством я втїшав ся
і повнею моєю веселив ся;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

коли вбачав я сонце в його славі,
чи місяця — як він пливе-сияє,

і похитнувсь у вірі перед Богом,
уста мої затулював рукою

(се гріх іще великий, несказанний,
я б сим гріхом від Бога відступив ся);

коли втїшавсь ворожим я нещастям,
коли я був щасливий чужим лихом;

коли я кляв мого врага проклоном,
і согрішив, бажавши йому смерти;

коли знайти такого було можна,
щоб до схочу у мене не наїв ся

(нїхто в мене не спав під голим небом,
захожому я відчиняв ворота);

коли я так, як роблять грішні люде,
ховав гріхи в таємній своїй думці;

коли не сьмів явитись серед ради,
боявши ся громадської зневаги,
і замикавсь, ховаючись в господї:

нехай подасть, хто чує, моє слово,
я підпишу на суді оправдання,
та щоб і він скрепив свої докази!

носити-му я на плечі цидулу,
на голові — мов діядему чесну;

злїчу ступнї мої перед суддею,
я приступлю мов цар до його з-горда.

Коли земля моя кричить від мене
і борозни мої сльозами ллють ся;

коли я їв її врожай без плати,
однявши в тих, що́ тяжко працювали:

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Нехай мені замість пшениці терен,
а бодяки замість ячменю родять.

32.

І перестали три приятелі Іовові одвітувати йому, бо він затявсь на своїй праведності. Загорівсь тогді гнівом Єливус, син Варахийлів, Вузитянин, із роду Рамового, загорівсь він перш проти Іова, що він хоче оправдати свою праведність перед Богом; загорівсь він також і проти його трьох приятелів, що вони не з'уміли гаразд йому одвітувати, а тим часом осудили його. Не можна було Єливусові аж і досї одвітувати Іову, бо инші бесїдники були старші за його. Як же побачив, що вони вже не знають, що́ казати, тогдї він розгарячився велико.

І почав Єливус, син Варахийлів, Вузитянин, і рече:

Я молодий, ви всї від мене старші,
тим я боявсь із словом вириватись,
не сьмів я вам, що́ думав, з'ясувати.

Я міркував: »Нехай говорить время,
нехай старі премудрість виявляють.«

Та що́-ж, коли премудрість — дар Господень,
і розум нам дає дихання Боже!

Не всї старі премудрости доходять,
не сивина на сьвітї правду творить.

Оттим же то до вас я обізву ся:
послухайте, яка у мене думка.

Я вислухав усї розмови ваші,
я нахиляв к беседї вашій ухо,
аж поки ви й ощадок зачерпнули.

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Я йшов у слїд за кожним вашим словом;
тепер скажу: Ви Іова не збили,
не вміли ви йому одвітувати.

Не говоріть, що він — »жива премудрість,
хиба сам Бог його переговорить!«

Хоч він до вас, не до мене глаголав,
та я йому з'умію відказати.

*

З'умили ся! всї четверо замовкли,
проти мене нї слова не пробовкнуть.

Я довго ждав, поки вони скінчають,
зупинять ся, усе переговорять.

Скажу ж і я, які у мене мисли,
відкрию й я, що́ знаю й розумію.

Уста мої ісповнені словами,
не змістить ся у мене дух у грудях.

Як винний міх, я повен, повен словом;
як молоде вино, воно шумує.

Не мушу я мовчати перед вами,
нехай менї полегшає на серцї.

Не подивлюсь, не вважу нї на кого,
лестити ся нї до кого не буду.

Не вмію я підходити, виляти, —
скарай мене Господь за нице слово!

33.

Ти, Іове, послухай мого слова,
і нахили до мене своє ухо.

Мої уста до тебе обізвуть ся,
і мій язик до тебе возглаголе.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Слова мої всю правду тобі скажуть;
що́ в серці є, не затаю нїчого.

Создав мене Господень дух премудрий,
живить мене Всевишнього дихання.

Коли снага, відкажеш менї потім;
надумай ся і будь на-поготовї.

Обидва ми в очах у Бога рівні:
мене й тебе він вилїпив із глини.

Тобі менс вже нїчого лякатись,
бо силою на тебе не наляжу.

*

Ти говорив у слух моєго уха,
іще й тепер твої слова я чую:

»Не винен я, не грішен перед Богом,
нема в мене неправди нї пилини.

Господь шука за-що мене скарати,
мов ворога тїснить мене могущий.

Заковує в кайдани мої ноги
і всї ступнї очима назирає.«

Скажу тобі, що ти в сьому неправий,
бо висче він усїх людей на сьвітї.

Шкода тобі на його жалкувати:
що́ творить він, то знає сам для-чого.

Говорить він одним до чоловіка,
або й двома (та людям те байдуже):

Раз через сни і привиддя ночнії
у-в обляги, як люде на спочивок
розійдуть ся і всї позасипають.

У ту добу він ухо чоловіку
відтулює і промовля словами;

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

з ледачого путя його звертає,
і гордощі неначе болесть лїчить,

щоб він не впав у яму беззаконну
і остерігсь від лука нечестивих.

У-друге знов — через тяжкі недуги,
через страшну ломоту на постелї.

Цураєть-ся тогдї людина хлїба,
від ласощів одвернеть-ся солодких.

Опадуе на чоловіку тїло,
зсихають ся в його костях сустави.

Ступае він ногою в домовину,
і жизнь його — в руках у безпощадних.

Коли ж з'една він янголя на небі,
із тих истот, що́ безлїч їх у Бога,
і той його наставить, що́ робити, —

оглянеть-ся на його Бог і скаже:
»Зостав його, нехай живе на сьвітї,
бо він менї подав за себе викуп.«

І знов тогдї засьяе сьвіже тїло,
і вернуть ся до його молодощі.

Він молить ся — і чуе Бог молитву,
лицем своїм його возвеселяе,
і праведність смиренному вертае.

Тогдї благий співае між народом:
»Я согрішив, я покривив душею,
і не скарав мене Господь жорстоко:

не допустив зійти у преісподню,
і дав менї іще свій сьвіт вбачати.«

Оттак Господь ощаджуе людину
по два, по три і по чотири рази,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:46 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

не даючи йому в гріхах умерти,
і держачи на сьвітї між живими.

*

Ти, Іове, збагни правдиве слово,
мовчи та диш, я буду говорити.

Коли ж яке ти маеш оправдання,
то говори, очисти свою правду.

Як же нема, то слухай мене мовчки,
наставлю я тебе на добрий розум.

34.

Почав знов Єливус і рече:

Премудрії, слухайте мого слова!
ученії, наставте свое ухо!

Бо ми слова так слухом розбираем,
як язиком смакуем всяку їжу.

Стараймо ся знайти на сьвіті правду,
вишукуймо, щó е між нами добре.

»Невинен я,« промовив з горя Іов:
»Господь мене на суд не допускае.

Щó обізвусь, то завдають неправду;
не согрішив, а мучусь і болїю.«

Який же бо сей Іов собі вдав ся,
що він хулу так пе неначе воду!

Товаришить з безбожниками злими,
і наклада з ледачим окаянством.

Бо говорив: »На-що менї здало ся,
що я ходив Господнїми путями?

Послухайте мене, розумні люде:
у Господа неправди не буває,
Всевишнїй нас кривим судом не судить.

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Усякому дає він по заслузї;
щó заслужив, те будеш і приймати.

Нї, нї, Господь не заподїе злого,
і з простого не зробить він кривого.

Хто дав йому у дéржаву всю землю?
хто дав йому орудувати сьвітом?

Коли-б Сьвятий не слухав свого серця,
коли-б зібрав до себе все дихання,

то зараз би усяка твар погибла,
і чоловік узяв ся б мертвим прахом.

Хто має ум, той слухай мого слова,
і нахили до мене чуйне ухо.

Чи вдержав би Господь без правди землю?
Ти важиш ся могущого судити,

щó до царів рече: »Ви харцизяки!«
А до князїв глаголе: »Людоїди!«

Не дивить ся на знаних і великих,
не дивить ся на вбогих і багатих,
бо всї вони — його руки создання.

Серед ночи тирани погибають;
встає народ, дивуєть-ся: щó сталось?
чия рука могущого вхопила?

Господь з небес усїх нас назирає,
і всї ступнї, всї думки наші бачить.

Нема нї тьми нї схованки такої,
щоб заховавсь ледачий з своїм дїлом.

Не довгий час розвідує Всевишнїй,
щоб нас судом правдивим осудити.

Без розвідок могущого вбиває,
і иншого на його місце ставить.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Бо знає він, в чому хто провинив ся,
і по-ночі карає нечестивих.

Потужного як харцизяку губить
серед людей, щó дивлять ся на його.

Бо Господа покинувши, забувши
і заповідь сьвятую занедбавши,

безбожники пригнічують нещасних,
і криком їх всю землю ісповняють.

Чи милує, то хто йому розрає?
чи грішного карає — хто заступить?

Карає він і царства і престоли,
щоб зупинить неправе панування,
і визволить народ із-під кормиги.

Чи сей лихий озвав ся так до Бога:
»Ти покарав — не буду більш грішити;

яви менї, чого не зрозумію;
я согрішив, у-друге стерегти-мусь«?

Чи вже б Господь послухав твого слова,
сказав тобі: »Розсуджуй замісь мене,
і виречи, як сам ти зрозумієш«?

*

Нехай тепер, хто має ум, говорить,
розумнії нехай нахилять ухо.

Без розуму і без науки Іов
до Господа в печалї озивав ся.

Нехай же він дотерпить ся до краю,
бо говорив устами нечестивих.

Гріхи свої примножив він нечестям,
сьміяв ся з нас, у вічи з нас глумив ся,
і Господу противні його речи.

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

35.

Почав Єливус ще раз і рече:

Чи думаєш, що ти судив по правді,
і Бог тебе на небі оправдає,

як ти сказав: »Про-що менї невинність,
і в чому я від грішників щасливший?«

Я дам тобі науку про се слово,
тобі й твоїм приятелям з тобою.

*

Ось позирни, яке високе небо,
на хмари глянь: великі високости!

Як ти грішиш, що́ в тім за нужда Богу?
і що́ йому, як ти переступаєш?

Коли ж ти прав, яка користь для його,
який йому з твоєї правди вжиток?

Твої гріхи таким, як ти, шкодують,
і правдою ти служиш тількі людям.

Хоч бідниї і стогнуть від напасти,
хоч і кричять під ярмами в могучих,

то се того, що не казали: »Де він,
создатель наш, що́ радощі даруе,

що́ учить нас над скотом піднйматись
і розумом стояти висче птаства?«

Оттим вони кричять, даремне стогнуть
і під ярмом у злющих зостають ся.

Бо справдї Бог не слухає безумних,
очей своїх на олухів не зверне.

Коли ж йому ти дорекав недбальством,
то він тебе судити-ме по правдї.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Поки ж його страшенний гнїв палає
і нїби він не знає, що́ ми чиним,

то Іов, тим користуючись, сїє
свої слова химерні, нерозумні.

36.

Іще сказав Єливус:

Стривай лишень, я дам тобі науку,
бо є в мене іще про Бога слово.

Я з-далеку зачну мої глаголи,
і Господу воздам хвалення щире.

Нема в моїх словах зерна неправди;
учений се до тебе промовляє.

*

Господь велик, та не гнїте нїкого:
великий він премудрістю своєю.

Він не дає ледачим веселитись,
розсуджує пригнїчених по правдї.

Од праведних очей не одвертає,
саджа він їх з царями на престоли,
і славою на віки окриває.

Коли ж вони впадають у кайдани
і мучять ся за кратами в темницї,

то се вони карають ся у його
за провину, за гордощі без міри.

Се він їм слух і серце відчиняє,
щоб слухали сьвятих його докорів.

Покають ся, смирять ся перед Богом —
і доживуть в добрі і щастї віку,
лїта свої у радощах скінчають.

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Коли ж глухі зістануть ся до його,
то пожере їх лютий меч без слави.

Лукавії таять у серці злобу:
не молять ся, як упадуть в кайдани,

і мруть вони за молодого віку,
мов паплюги ледачі єродули.

Покірного ж спасе Господь з неволі,
бо муками на розум він наводить.

*

Він і тебе з тїсноти і темниці
на просторонь безкраю колись верне,
і стравами столи твої заставить.

Ходив еси по стежці нечестивих, —
отсе ж тобі і кара по заслузї,

не сподївайсь гнїв Божий підкупити:
бо викупом великим не спасеш ся.

Чи то б то він польстив ся на богатство!
в його — нїщо все золото на сьвітї.

Не призивай до себе ніч жадану,
ту ніч, щó злі погинули від Бога.

Остерегайсь вертати ся до думки,
що ти прохав собі у Бога смерти.

*

Господь велик в потузї несказанній.
Хто так, як він, на розум наставляє?

Хто вказує йому дорогу просту?
хто до його промовить: »Щó ти робиш?«

Ти лучче дбай про те, щоб його славить
за творива, за чудеса всесьвітнї.

Дивуєть-ся йому уся вселенна,
оддалеки вбачають його люде.

*

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Великий він — не зможем його знати,
літа його — незлїченая безлїч.

Притягує з землї до себе води,
і творить з них дрібні дощі та хмари.

Окроплює він землю з високости,
і ллеть-ся дощ на всїх людей однако.

Збагни хто хоч, як хмари роздеруть ся
і затрещить намет небесний громом!

То вкриеть-ся він сяевом огненним,
то втоне він у темній глибокостї.

Він бурями і грішників карає,
і праведним вроджаї посилає.

Правицю він узброїв блискавками,
і кидає з небес на супротивних.

Де ступить він — громи трещать-грохочуть,
наближить ся — і страх обійме стадо.

37.

Колотить ся у мене в грудях серце,
і вирватись із місця свого хоче.

Ой слухайте: се він озвав ся гласом,
се з уст його грімить і тарахтáе.

Він гомоном наповнив усе небо,
і блискавки в концї землї розсипав.

Засьяе він — і возглаголе гласом,
розкотить ся по небу глас потужний.
Ще він грімить, а вже стріла майнула.

Тарахкае Господень голос дивний:
ми дїл його не можем зрозуміти.

Рече — і снїг посиплеть-ся на землю;
рече — і дощ і ливень з неба ллеть-ся.

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Накладуе на руки людям пута,
да відають, що він їх Сотворитель.

Тогдї зьвіря у ле́говище входить,
в своїм кублі недвижно спочиває.

Із сховища свого виходить вітер,
із сївера страшний береть-ся холод.

Подме Господь — і ледом стануть води,
загуснувши збивають ся у камінь.

По хмарам він тумани мокрі стеле,
жене він їх перед собою громом.

З обох боків вони його обступлять,
і править він їх силою страшною,
повелїва чинити його волю.

Чи схоче він, то покарає грішних;
чи схоче він, — покаже милосердя.

*

Збагни се все ти, Іове, розсудком,
устань, поглянь, дивам дивуй ся Божим.

Чи знаєш ти, про-що́ він дивне творить,
і на-що він огнем на хмарах сьяє?

Чи знаєш ти закони рівноваги
і задуми того, хто ввесь — премудрість?

Чого твоя одежа тебе гріє,
як він пішле із юга теплий вітер?

Чи вмієш ти, як він, кувати небо,
мов дзеркало ясне з твердої сталї?

Настав же нас, що́ маємо казати...
Нї, лучче вже мовчімо у темнотї!

Благаю вас: річей моїх до його
не донесїть; бо хто бажає смерти?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Як сонечко в густій потоне хмарі,
і крізь її проміння не пускає,
і вітерець повіне, — глянь на небо!
Від сіверу мов золотом засьяє...
О, дивная, предивна Божа слава!
Во віки ми до його не доступимсь:
і силою і правдою великий,
нїкому він на допит не відкаже.
О, бійте ся ж і чтїте його, люде!
не скине він і оком на премудрих.

38.

Одвітує тогдї Господь Іовові з-посеред бурі і рече:

Хто ти такий, що хочеш затемнити
небесний суд словами без науки?
Підпережись, як личить у походї,
і дай одвіт на всї мої питання.

*

Де був єси, як оснував я землю?
скажи менї, коли такий премудрий!
Хто розміряв по всїй землї гряницї,
натягував верівку по тих межах?
На чім її підвалини держять ся?
хто положив її наріжнїй камінь —
як порядно співали раннї зорі
і всї сини Господнї ликували?

*

Хто ворітьми запер хвилясте море,
як ринуло із черева земного,
як дав йому я хмари на одежу,
а сивії тумани на сорочку,

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

як визначив йому гряниці певні,
поставивши ворота з вереями,

і повелів: »Бурхати-меш от-поти,
оттут межа твоїм сердитим хвилям?«

*

Чи ти хоч раз давав накази ранку,
і визначав зорі на небі місце,

щоб обняла всю землю по узкриллям
і всіх лихих струснула в преісподню?

Покажеть-ся — і мов печать приложить:
являеть-ся мій сьвіт у пишних шатах.

В ледачого мов каганець погасне:
він кидае лиху свою роботу.

Чи ти ходив аж до морських криничин?
чи ти спускавсь на дно в морську безодню?

Чи бачив ти ворота смерти оком
і темряви страшенної пороги?

Чи ти обняв хоч просторонь земную?
Скажи, бо ти все знаеш і все бачив.

*

Які шляхи ведуть в оселю сьвіта,
і де живе, де кублить ся темнота?

Скажи, де сьвіт гряничить ся не тьмою,
і покажи дороги в їх господу.

Чи то-ж би ти не знав сього, родившись
тогдї, як ще вони не народились?!

*

Чи ти бував у снїгових коморах?
чи ти видав засїки повні гряду,

що́ я держу в запасї про безбожних,
приховую про час войни й руїни?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Де розхідні шляхи для сьвіту сонця
і для вітрів, що́ по землї буяють?

Хто відчиня віконця дощовії
і блискавкам визначує дорогу?

щоб дощ ішов на землю камянисту
і скроплював безплодную пустиню;

щоб просторонь велика зеленїла,
степи й луги окрили ся красою.

*

Чи є отець у дощику дрібного,
і хто рожа серед засухи росу?

Де родить ся той лїд, прозірна крига,
та поморозь, той иней піднебесний?

Мов каменем окриють ся потоки
і по водам постелють ся дороги.

*

Хиба се ти саджав на небі Квочку,
хиба се ти заплїв Волосожара?

Хиба се ти виводиш ранню зорю?
хиба се ти везеш по небу Воза?

Чи знаєш ти небеснії закони,
і як вони землею управляють?

Чи вмієш ти давать порядок хмарам
і визивать дрібні дощі на землю?

Чи по твойму велїнню ходять зорі?
чи до тебе вони озвуть ся, як покличеш?

Хто дарував їм чоловічий розум,
і серце їм премудрістю ісповнив?

Чи злїчить хто всї хмари по-під небом?
чи повелить їм проливати воду,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

щоб пил земний злипав ся наче тїсто,
і оранка місила ся як глина?

Хиба се ти даєш поживу леву
і левенят годуєш у пустинї,

як у кублї лежять вони голодні,
або в кущах чатують на звірину?

Хто ворону вороненят годує,
як з голоду до Бога вони крячуть,
тиняючись по пущі без поживи?

39.

Чи знаєш ти, коли на скелях сарна
і тиха лань своїх теляток телять?

Чи ти лїчив, від-коли вони тїльні,
і скількі днїв важкими їм ходити?

Навколїшки становить ся звірина,
кладе теля і болю більш не знає.

Телята їх ростуть собі в пустинї,
розходять ся, і матери не знають.

*

Хто випустив онагру на свободу,
і зняв припін із дикого осляти?

Я дав йому пустиню на пробуток,
солончаки подав йому на пашу.

Не любить він тїсноти городської,
і голосом погонича гордує.

Пасеть-ся він по неприступним горам,
і кущики вишукує травицї.

*

Чи змусиш ти до послухання тура?
чи в тебе він при яслах заночує?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Чи борону до його ти привяжеш?
чи пійде він за батіжком у тебе?

Чи звіриш ся великій його силї,
і віддаси на його всю роботу?

Чи впевниш ся, що впорає він поле
і на гумно перевезе, що́ вродить?

*

Хто стровусу звелів крилами бити,
і буселя переганяти бігом?

Він кидає на землю свої яйця,
щоб гріли ся собі в піску на вивод.

Не дба про те, що їх нога роздавить,
або копит зьвіряти польового.

Дітей своїх не догляда жорстокий,
і байдуже, що мучив ся даремне.

Се тим, що Бог не дав йому розсудку,
не наділив його умом зьвіриним.

Аж ось — побіг і бє крилами вітер;
шкода його конем наздоганяти!

*

Чи ти се дав таку коневі силу,
і розпустив йому хвилясту гриву;

навчив його мов сарану скакати
і голосним лякати серце ржанням?

Він копитом копає з-горда землю,
проти луків він сам летить стрілою.

Сьміють-ся він із остраху і смерти,
перед мечем назад не подаєть-ся.

Дзвінить над ним сайдак і лук мідяний,
і ратище блищить над головою.

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Стенеть-ся він, зарже і жре дорогу,
він сам не свій, як трубний гук зачує.

Грімне труба — го-го зарже і рветь-ся;
оддалеки він чує бій кривавий
і крик бойців і голос отамання.

*

Чи ти зробив, що шуляк плавле в небі,
і крилами у вирей путь верстає?

Чи ти звелів орлові підійматись,
на висотах гнїздо собі звивати?

На скелях він житло собі спорудив,
на камяних природнїх замковищах.

Ізвідтіля він здобич назирає,
в далеку даль затоплює зірниці.

Годують ся його орлята кровю;
де в полї труп, там і орел шугає.

*

І обернувшись Господь до Іова, рече:

Учителю, чи ще ти не смирив ся,
і Господа винити-меш устами?

Одвітує Іов і рече:

Щó я скажу, нїкчемний прах і попіл?
я затулю уста мої рукою.

Почав був я... та більше вже не буду,
у другий раз я словом не озву ся.

40.

І глаголе знов Господь до Іова з-посеред бурі і рече:

Підпережись, як личить у походї,
і дай одвіт на всї мої питання.

*

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Чи хочеш ти зневажить мою правду,
вину свою перевести на мене?

Чи маєш ти правицю як у Бога?
чи ти грімиш, як голосом озвеш ся?

Вбери ся ж ти у славу і величчя,
та одягнись у сяєво й перепих,

та запалай гнівом на нечестивих,
і поглядом смири людську гординю.

Споглянь у-низ — і роздави надутих,
як прах розвій по вітру беззаконних.

Позаривай у землю всіх лукавих,
і смертною на вік окрий їх тьмою.

Тогдї і я прославлю твою силу,
що ти собі запомогти умієш.

*

Ось бегемот — і він моє создання.
Він їсть траву, неначе віл домашнїй.

Дивись, яка страшна у його сила,
який хребет і черево потужне!

Хвоста свого згинає наче кедра,
покручені на стегнах його жили.

Мов мідяні стовпи у його ноги,
а кости — мов товсті залїзні штаби.

Найперший він між творивом Господнїм:
Господь йому дав меч свій на послугу.

Пасеть-ся він між горами в долинах,
там круг його усї звірята грають.

Лягає він по холодках надвіднїх,
і в комишах по багнах любить спати.

Чи розлило — не страшить його повідь,
хоч-би і вся Ордань лилась на його.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хто на його підійметь-ся, застука,
тенетами піймає, загнуздає?

*

Чи витягнеш з води левіяхвана,
гачком його як рибу зачепивши?

Чи проштрикнеш йому лозою ніздрі?
чи буде він гуляти на припоні?

Чи скаже він тобі покірне слово,
благати-ме тебе, як полонянин?

Чи договір з тобою він поставить,
і згодить ся по вік тобі служити?

Чи будеш ним, мов пташкою, гулятись,
на ниточці привяжеш для дитини?

Чи продадуть гуртом його рибалки,
поділять ся ним люде хананейські?

Чи ратищем пробеш ти йому шкуру,
і голову проколеш йому остю?

Ось положи на його свою руку, —
чи в другий раз захочеш воювати?

41.

Так се твоя великая одвага?
чи справді ти не вбеш його очима?
Коли ж його ви боїтесь дражнити,
то хто менї противитись посьміе?
Кому се я і за-що винуватий?
усе моє, щó ти під небом бачиш.

*

Поглянь іще, яка його будівля,
яка снага і щó в його за збруя!
Хто зазирне під опанчу страшному,
подивить ся йому в двойнії зуби?

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Хто б відчинив ворота його пельки,
і зазирнув, що́ там за страх зубатий?

Пишаєть-ся лускою він своєю,
вона в його мов щит лежить на щитї.

Одна одну держять, не розірвуть ся,
суцільною корою позростались.

Як чхне страшний — засьяє блискавиця,
як позирне — мов та зоря засьвітить.

Із рота він огонь червоний сипле
і искрами трескучими бурхає.

Із ніздер він пускає дим стовпами,
мов той казан на холодї парує.

Дихне — і жар мов міхом роздувае,
і поломя із горла йому ллеть-ся.

Страшенная в його шияцї сила,
а перед ним нїмий лїтає пострах.

Тверде в його сутугувате мясо,
як оливо злило ся, не здвигнеть-ся.

Мов камяне, у грудях його серце,
шорстке, міцне, неначе спідне жорно.

Підійметь-ся — і де одвага ваша?
втїкаєте необзир помертвівши.

Анї з мечем нї з ратищем булатним,
нї з стрілами нї з панцирем до його.

Ламає він залїзо, мов солому,
і мідь йому — що́ дерево потрухле.

Не побіжить від лука він тугого,
і пращею його не залякаєш.

Ощіп йому — неначе хворостина,
сьміеть-ся він над списом довгоключим.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

По череву у його черепиця,
у багнищі лежить він бороною.

Кругом його кипить вода, булькоче,
він пахощі із моря випускає.

За ним іде межа искриста піни,
що ти б сказав — посивіла безодня.

Нема йому на всьому сьвітї пана:
создавсь на те, щоб не боявсь нїчого.

Він дивить ся на все високе з-горда:
се цар всього зьвіря і риботвору.

42.

Одвітував Іов Господеві і рече:

Я відаю, ти в сьвітї всемогущий:
що́ здумаєш — нїщо тебе не впинить.

Хто зважить ся озватись проти Бога?
я говорив безумно, без науки,
про ті дива, що́ не сягає розум.

»Послухай же, я буду говорити,
і дай одвіт на всї мої питання.«

Про тебе я бувало тількі чую,
тепер же я вбачав тебе очима.

Тим каю ся, від слова відступаюсь,
і падаю у прах перед тобою.

*

Обернувши таке слово до Іова, рече Господь до Єлихваза Теманського: »Прогнївив ся я на тебе і на двох приятелїв твоїх, бо ви не говорили про мене щиро, так як мій раб Іов. Ідїть же візьміть сїм телиць і сїм баранів, потім вернїтесь до раба Іова і принесїть їх на жертву. Іов, мій

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

раб, помолить ся за вас, і за-для його не покараю я вас за безумство ваше; бо ви не говорили про мене щиро, так як мій раб Іов.«

Одійшли тогдї Єлихваз Теманський, та Валдад Савхейський та Сахвар Минейський, і вчинили, як повелїв їм Господь, і прийняв Господь Іовову молитву.

І щоб нагородити Іова за те, що він молився за своїх приятелїв, вернув йому Господь прежнї достатки, і дав йому в-двое проти того, що́ він мав. Тогдї всї брати його, всї його сестри, всї ті, що́ перше з ним знались, поприходили до його і їли хлїб у його в домі, уболївали над ним і розважали його в тих злигоднях, що́ Господь наслав був на його, і кожен з них подарував йому по кеситї і по золотій каблучцї.

І благословив Господь останнї часи Іовові ще більш, нїж його перші часи, і мав він чотирнайцять тисяч овець, шість тисяч верблюдів, тисячу пар волів і тисячу ослиць.

І мав він сїм синів і три дочки, і назвав перву Ємина, а другу Кассія, а третю Керемгапух. І у всїй тій землї не було таких гарних дївчат, як Іовові дочки, і дав їм батько їх наслїддя між їх братами.

І жив Іов після сього сто сорок років, і вбачав своїх синів і синів синів своїх аж до четвертого народу.

І вмер Іов старим, наживши́сь у-волю на сьвітї.

Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

III. ПСАЛТИР

АБО

КНИГА ХВАЛИ БОЖОЇ.

ПЕРЕСПІВ УКРАЇНСЬКИЙ ПАВЛА РАТАЯ.

ПСАЛЬМА I.

Блаженъ мѫжъ, иже не иде на со
вѣтъ нечестивыхъ.

Блаженний, хто туди не ходить,
де раду радять нечестиві,
хто стежку грішників минає,
серед злоріків не сідає;

а прихиляєть-ся до Бога,
всім серцем, до його закону,
про заповідь його сьвятую
і день і ніч собі міркує.

І буде він — як добре древо,
посаджене коло криниці,
що́ в пору плодом процьвітає
і лист його не опадає:

Що́ він ні робить, що́ ні творить —
Господь йому допомагає.

*

Не так, не так ледачим буде:
почезнуть, як пилина в полі;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

як вітер пил з землї зметає,
так слїд їх марно погибає.

Ого-ж не встоять нечестиві
проти благих людей на судї,
і сила грішних панувати
у радї праведних не буде.

Господь бо праведних дорогу
із неба бачить-назирає,
а путь ледачий нечестивих
на віки вічні погибає.

ПСАЛЬМА II.

Вскꙋю шаташасѧ ꙗзыцы.

Чого се так бунтують ся народи,
трівожять ся незнать од чого люде,

з'їзджають ся земні царі з царями,
збірають ся усї князї до-купи?

На Господа вони забунтували,
помазанцем його погордували.

»Розірвемо ремінниї вязила,
поламлемо на шиях наших ярма!«

*

Почув Господь — і сьміхом посьміяв ся,
на небі з них, безумних, поглумив ся.

Тогдї озвавсь до беззаконних гнївно —
і серце в них од ляку затремтїло.

»Се я царя помазав на Сіонї,
оддав йому мою сьвятую гору.«

»Се мій закон,« рече Господь до мене,
»що ти — мій син; сьогоднї ти родив ся.

Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT
URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:37 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Проси в мене — і дам тобі народи,
у державу кінці землї осягнеш.

Побеш ти їх жезлом твоїм залїзним,
розтрощиш їх, мов глечик черепяний!«

Зміркуйте ж се, царі, і зрозумійте,
одумайтесь, усї громадські судді.

Робіть-служіть ви Господеві з страхом,
і радуйтесь йому з покірним серцем.

Поклонами шануйте його Сина,
щоб він на вас гнївом не загорів ся,

бо зникнете на грішницькій дорозї;
блаженні всї, хто на його вповає.

ПСАЛЬМА III.

Господи, что сѧ оумножиша
стѣжающіи ми.

Господи, як тих багато,
щó мене стужають!
Скількі ворогів запеклих
менї досаждають!
Скількі їх про мою душу,
про мою убогу,
розмовляють: що нема їй
помочи од Бога!
Ти ж, моя ясна́я славо,
оборонний щите,
не даеш менї до долу
голову схилити.
Оберну ся я до Бога,
помолюсь до його,
і почуе він мій голос
з Сіону сьвятого.

Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Я лягаю, спочиваю
і встаю веселий,
бо Господь менї в напасти
не дає пропасти.

Не злякаюсь і десятків
тисячей народу,
що на мене підняли ся
з заходу і сходу.

Встань, рятуй мене, мій Боже,
од страшної згуби,
розбий щелепи безбожним,
сокруши їм зуби.

В Господа спасенне наше,
наша щасна доля;
під його благословенням
народняя воля.

ПСАЛЬМА IV.

Кнегда призвати ми, оуслыша мѧ
Богъ правды моєѧ.

Як до тебе обізву ся,
Боже, моя правдо,
вислухай молитву щиру,
едина порадо!

Ти розширив мене, Боже,
у тїсній тїсноті,
змилосердь ся надо мною
в бідї та скорботї.

Доки, люде, мою славу
вам осоромляти,
у химерному кохатись,
видумки сплїтати?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Знайте, що Господь про себе
добрих одлучає,
до мого плачу в напасти
ухо прихиляє.
Бійтесь Господа, тремтіте,
та й не согрішайте,
і на ложах з своїм серцем
мовчки розмовляйте,
а на жертву несіть правду
до Божого дому,
і кладіть свою надію
в Господі одному.
Кажуть: »Хто-ж би нас наставив
на добро совітом?«
Господи, сияй над нами
лиця твого сьвітом!
Звеселив ти мое серце,
дав їм хлїба в волю,
і з пшеницею намножив
винограду в полї.
Серед миру я лягаю,
тихо засипаю:
Господи, едина правдо,
на тебе вповаю!

ПСАЛЬМА V.

Глаголы моя внѣми Господи.

Прислухайсь, Господи, до мене,
почуй, про що тебе благаю,
про що сумуючи молю ся
до тебе, мій небесний Царю.
Почуй із ранку голос трудний,
я з-ранку до тебе явлю ся,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і серцем чистим, духом правим
твоєї милости діжду ся.

Бо ти не любиш злого серця,
цураєш ся людей лукавих,
ти ненавидиш беззаконних,
і погубляєш путь неправих.

Хто зрадою людей підходить,
в кого лихі, кріваві руки,
тому гіркий конець у тебе,
дізнає злющий злої муки.

Я ж милостю твоєю, Боже,
ввійду в сьвяту твою господу
і, поклонившись в твоїм страсї,
молити-мусь серед народу.

Присьвічуй, Боже, менї з неба
твоєю правдою сьвятою
і, ворогам моїм на зависть,
зрівняй твій путь передо мною.

Нема бо правди в їх розмові,
їх серце суєтне, нїкчемне,
гортань їх дише смертю, тлїнню,
мов сховище гробів підземне.

Суди їм, Боже, щоб одпали
од задумок своїх зрадливих,
і погуби їх серед ради,
серед їх змовин нечестивих.

І звеселять ся серцем чистим
твої прихильники благії,
во віки радуватись буде,
хто на тебе кладе надію.

Бо ти людину неповинну
серед безбожників спасаєш,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і мов оружжем, у напастях
благоволеннем окриваєш.

ПСАЛЬМА VI.

Господи, да не яростію твоєю обличиши мене.

Не лякай мене, мій Боже,
яростю твоєю,
не карай гнівом страшенним
немочи моєї.

Підкріпи мене, помилуй:
ниють мої кости,
і душа моя зомліла
од людської злости.

Ради милости твоєї
рятуй мою душу,
оберни ся, зглянь ся, Боже,
бо вмирати мушу;

і не буде тобі слави
в підземній країні:
хто імя твоє возхва́лить
в нїмій домовині?

Утомивсь я од стогнання,
що́-ночи ридаю,
моє ложе одиноке
слїзми обливаю.

Од плачу та сумування
очи потемнїли;
старий став я, лїта мої
вороги заїли.

*

Одступіте геть од мене,
беззаконні люде,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

глас плачу мого угоден
перед Богом буде.

Він молитву мою прийме,
з мене гріх обмие,
а запеклих моїх страхом
і стидом окрие.

ПСАЛЬМА VII.

Господи Боже мой, на тѧ оуповахъ.

Господи, мій Боже правий,
я на тебе уповаю:
не зостав мене в напастї,
заступи мене, благаю, —

щоб не рвали мою душу,
мов той лев серед пустинї.
До кого менї сховатись?
де шукати благостинї?

*

Коли, Господи, мій Боже,
я вчинив яку неправду,
заподіяв зло чужому,
або лихо мислив брату, —

я, щó й тих, хто важким духом
на мене бувало дише,
не цурав ся у пригодї,
не давав тонути глибше:

нехай ворог мою душу
по всяк час жене та ловить,
нехай жизнь мою погубить,
мою славу в грязь утопить.

*

Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Встань же, Господи, во гнїві
на моїх лихих, завзятих,
осияй мене, очисти
судом правим серед клятих.

І всїм сонмом кругом тебе
стануть люде обіходом;
і в високі високости
вознесеш ся над народом.

Господь люде судить буде, —
суди, Боже, мене з ними,
чи по правдї, чи по щирій
пробував я між лихими.

Погуби ледачу ледар,
а хто правим ходить робом,
того милуй, бо ти знаеш
тайни серця і утроби.

*

Запомога моя в Бозї:
правих серцем він спасае,
а на грішників запеклих
по всяк день гнївом палае.

Як не змилуеть-ся, меч свій
вийме з піхви, і мідяний
наготуе лук до бою,
тятиву тугу натягне;

наготуе він знарядде
смертних ран, страшної муки,
і стрілами огняними
засияють його руки.

*

Злий неправдою болїе,
лихим дїлом вагонїе,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і роджає беззаконнє
на громадське безголовє.

Та шкода лихому яму
на безвинного копати:
мусить сам він, окаянний,
у тій ямі погибати.

І обернеть-ся на його
беззаконна його зрада,
і на голову лихого —
його лютая неправда.

Я ж за правду, за нехибну
буду Бога прославляти,
про імя його велике
у піснях моїх співати.

ПСАЛЬМА VIII.

Господи Господь нашь, ꙗко
чꙋдно имѧ твоє.

Господи, наш милий Боже,
щó за дивна твоя слава!

Ти своє величчє з неба
на всю землю розпросторив.

Ти устами немовляток,
їх молошними устами

сотворив потужну силу
ворогам твоїм на пострах:

ти смиряєш супостата,
не даєш йому піднятись.

*

Як погляну я на небо,
щó втворив єси руками,

Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT
URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

на той місяць, на ті зорі,
що́ звелїв ти їм сьвітити, —

я питаю: »Що́ таке той
чоловік, щоб тобі знати?

що́ таке син чоловічий,
щоб тобі про його дбати?

хоч малим ти його вмалив
проти ангелів небесних,

славою його уславив,
шаною його звеличив,

над усїм його поставив,
що́ рука твоя втворила,

що́ зробив еси премудро —
все оддав йому під ноги,

вівцї і воли й зьвірята,
які в полї пробувають,

піднебесне птаство й рибу
і всю твар, що́ в морі плавле?«

Господи: наш милий Боже,
що́ за дивна твоя слава!

ПСАЛЬМА IX.

Исповѣмсѧ тебѣ Господи всѣмъ сердцемъ моимъ.

Ізповім ся тобі, Боже,
серцем чистим, тихим,
і прославлю твої твори,
чудеса великі.

Веселити-мусь тобою,
буду ликувати,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

про імя твоє високе
голосно співати.

Як обернуть ся на мене
мої супостати,
од лиця твого сьвятого
вигинуть прокляті.

Бо ти став на прю за мене,
вивів моє право,
і з високого престолу
осудив лукавих.

Прогнївивсь ти на народи,
вигубив жорстоких,
викоренив їх іменя
на всї вічні роки.

І зістав ся лютий ворог —
мов нїма руїна;
мов городи, щó ти збурив,
память його зникла.

А Господь во віки вічні
пробувати буде;
він престол свій наготовив
для страшного суду.

І судити-ме він землю
правдою сьвятою,
суд чинити-ме нехибний
людям правотою.

Буде пристанню в напастї
вдові й сиротинї,
запомогою убогим
при лихій годинї.

І вповати-ме на тебе,
хто ймя твоє знає,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

бо ти, Господи, не кинеш,
хто тебе шукає.

Славте Господа піснями,
що́ живе в Сіонї,
возвіщайте всїм народам
праведні закони.

Він шукає й памятає,
хто кров розливає,
лементу людей убогих
він не забуває:

»Зглянь ся, Господи, на мене,
на мою скорботу,
серед злющих ти рятуеш
і в смерти воротях, —

щоб ясив я у воротях
Сіонської Дщери
твою славу несказанну,
милостю веселий!«

Провалили ся поганцї
в яму, що́ копали:
у свої тенета тайні
ногою попали.

Господь, присуд свій вчинивши,
славою окрив ся;
нечестивий западнею
хитрою вловив ся.

Нехай стелеть-ся ледачим
у пекло дорога,
всїм народам беззаконним,
що́ забули Бога!

Не до віку бідолаха
занедбаний буде,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

не до суду гинуть будуть
убогії люде.

Устань, Господи, щоб злющі
гордо не несли ся,
щоб у тебе нечестивий
правдою судив ся.

Наведи на злих трівогу,
нехай знають всюди,
що нікчемний прах і попіл
перед Богом люди.

ПСАЛЬМА X.

Вскꙋю Господи отстоѧ далече.

Господи, чого далеко
став од сиротини?
Чом не прийдеш на підмогу
при лихій годинї?

Гордий злюка без устанку
убогого давить,
і що-дня йому готує
видумки лукаві.

Бо неправедним достатком
хвалить ся грабитель,
і напасник веселить ся,
Бога не боїть ся.

Дметь-ся гордощами лютий,
не любить нїкого;
нема в думках його правди,
нема в серцї Бога.

Він буяє, не вважає
на твої присуди,

Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT
URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

дише пеклом на сусїда,
ворогує всюди.

Рече в серцї: »Підобгаю
вороги під ноги,
сам нїколи не дізнаю
смертної трівоги.«

Повен рот в його проклону,
хитрощів та зради;
в його слові — улещанне,
а нї крихти правди.

На ловитву з багачами
засїв потай миру —
на безвинного чигати,
у вбогого взяти.

Наче лев той, притаїв ся
в полї край дороги,
поки вбогий в його сїлах
заплутає ноги.

Притаїв ся, прихилив ся,
жде він — і діждеть-ся,
що убогий в його хижі
лапи попадеть-ся.

Він говорить в своїм серцї:
»Най біда бідує,
одвернув Господь обличче,
не бачить, не чує!«

Ой воскресни ж, милий Боже,
та простягни руку,
не забудь про нас убогих
і про нашу муку!

Через що людина злюща
Бога зневажає?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

бо говорить в своїм серцї:
»Він не покарає.«

А ти бачиш, ти все чуєш,
і свій суд готуєш:
в тебе правди вбогі просять,
сироти голосять.

Поламли безбожним руки,
нечестиву силу,
щоб усе вони втеряли,
що з людей надрали.

Господь цар наш і владика
во вік і в вік віка:
згинуть серед нас поганцї
всї до чоловіка.

Чуєш, Господи, ти з неба,
чого вбогим треба;
до них руку простягаєш,
ухо прихиляєш,

і розсудиш сиротину,
мучену людину,
і не зважить ся багатий
брата пригнїтати.

ПСАЛЬМА XI.

На Господа оуповахъ, како речете дꙋши моєй.

Мавши в Господї надїю,
щулитись не мушу:
щó-ж лякаєте, мов пташку,
мою вбогу душу?

»Ось напяв безбожний лука,
стрілку накладає,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

праведного в саме серце
з захисту ціляє!

Ось підкопує,« мовляли,
»під ним землю зрада:
не поможе, милий Боже,
праведному правда!«

А Господь з свого престолу,
з неба, озирає
усю землю, з чоловіка
очей не спускає.

Випробовує сьвятого;
хто ж неправду любить,
той гріхами перед Богом
свою душу губить.

На безбожних він западнї
та сїла готує;
сїрку з поломем та бурю
їм у пай паює.

Бо Господь по правдї судить,
праведників любить;
правота його сьвятая
на правих сияє.

ПСАЛЬМА XII.

Спаси мѧ Господи, ꙗко оскѹдѣ преподобный.

Ой рятуй мене, мій Боже,
бо нема на сьвітї правди,
бо умалило ся щирих
серед людської громади!

Під свого сусїда кожне,
із неправдою підходить,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

язиком його влещає,
в серці иншу думку має.

Потребить Господь лестивих,
і уста заціпить хитрим;
поніміють, що́ клепали,
гордим серцем промовляли:

»Всемогуще наше слово,
над усім воно панує,
язиком що́ хочеш зробим,
кого стиснем, кого втопим.«

— »Я про гнїт людей убогих,
про сирітський плач устану,«
рече Бог: »я не подам їх
нечестивим на поталу!«

Словеса Господнї чисті;
як срібло, вони сияють, —
як срібло, що́ в-семе плавлять,
від горілля очищають.

Ти нас, Господи, заступиш,
ти спасеш нас од напасти;
серед роду сього злого
не даси нам занепасти.

Мов той зьвір, неситий ворог
навкруги блукати буде,
як підійметь-ся у-гору,
кого знехтували люде.

ПСАЛЬМА XIII.

Доколѣ Господи забѣдеши мѧ до конца.

Доколї, Господи, забудеш
мене в напастї до конця,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і одвертати-меш од мене
сьвяту красу твого лиця?

Доколї вбогою душею
і серцем хирявим моїм,
на радість ворогу, я буду
молити ся стїнам нїмим?

Почуй мій голос, глянь на мене,
незрячі очи просьвіти,
не дай менї в гріхах сконати,
на вік заснути в темноті.

Не дай, щоб вороги хвалились,
вбачаючи мою біду,
щоб злющі люде веселились,
як захитаюсь та впаду!

В тобі моя надія, Боже,
твоєю ласкою спасусь,
твоя рука менї поможе,
твоїм добром возвеселюсь.

ПСАЛЬМА XIV.

Рече безъменъ къ сердцѣ своемъ: нѣсть Бога.

Рече безумний в своїм серцї:
»немає Бога.« — Розопсїли
і омерзились в починаннях,
нїхто не творить благостинї.

Приникне Бог на землю з неба:
чи е ще хоч одна людина,
щоб Божу волю шанувала
і Божу правду розуміла.

Всї одвернули ся од правди,
всї зледащіли, розопсїли,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

нема благого нї одного,
нїхто не творить благостинї.

Настане час — познають злющі,
щó жруть народ, мов хлїб щоденний,
познають Бога, щó забули
серед своїх утїх злиденних.

Стрівожять ся великим страхом —
де страху не було й не має,
Господь бо грішників лякає,
на поміч правим помагає.

Кого ви жерли, пригнїтали,
той вас поборе, осоромить:
Господь над ним простягне руку —
і горду силу вашу зломить.

Хто дасть Ізраілю спасенне?
хто од Сіону нам поможе?
Рятуй, рятуй нас із неволї,
возвесели народ свій, Боже!

ПСАЛЬМА XV.

Господи, кто обитаетъ въ жилищи твоемъ.

Господи, хто буде жити
у твоєму домі?
хто осяде на твоєму
Сіонї сьвятому?

Той, хто ходить непорочен,
робить щиру правду,
хто добро у серцї мислить
убогому брату,

хто нїкому, підлестившись,
зла не замишляє,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

хто сусїдові докором
серця не вражає,

хто ледачих ненавидить,
добрих поважає,
обіцявшись, забожившись,
слова не ламає,

хто, грошима запомігши,
лихви не приймає:
оттакий нїколи в сьвітї
смутку не дізнає.

ПСАЛЬМА XVI.

Сохрани мѧ Господи, ꙗко
на тѧ оуповахъ.

Сохрани мене, мій Боже,
бо в тобі кладу надію.
Ти не требуеш од мене,
щоб тобі добро я дїяв,

а щоб я добром та благом
ущедряв твоїх спасенних
і любив їх щирим серцем
серед грішників мерзенних,

щó у идолів од лиха
одкупитись мислять кровю,
я ж не дам їм крови в жертву,
і імен їх не промовлю.

Господь — пай мій, займанщина,
дїлениця моя чиста:
менї пай він оддїляе,
де душа моя бажае.

Найлюбіще менї впало
серед земель темнолугих,

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

і зайняв я займанщину,
серед пишної країни.

Господеві моя дяка
за його сьвяту пораду:
моє серце й серед ночи
про його міркує правду.

По всяк час Господь сияє
у мене перед очима:
одесную він у мене, —
не подвигнусь перед злими.

Весели ся ж, моє серце,
величай ся, моя славо,
і ти радуйсь, моє тїло:
я на Господа вповаю.

Не зоставши мою душу
в пеклї мучитись, болїти,
не попустиш ти своєму
преподобному зотлїти.

Ти покажеш менї, Боже,
стежку праведну на сьвітї:
повно щастя коло тебе,
радість вічня на правиці.

ПСАЛЬМА XVII.

Оуслыши Господи правдѣ мою.

Вислухай правду, мій Боже,
зглянь ся в печалї на мене,

ухом до мене приникни, —
щиро від серця молю ся.

Дай менї суд твій почути,
правду очима вбачати.

Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Вивірив ти моє серце
в день і нічною добою;
в горнї мене переплавив, —
злого в менї не знайшло ся.
Слова твого я послухав,
робом людським не пійшовши;
грішну минув я дорогу,
слїдом не йшов за лихими.
Дай менї твердо ступати,
стежки твоеї державшись.
Кликав тебе я на поміч —
ти подавав менї голос.
Ой нахили ж твое ухо,
і не зневаж мого слова!
Ой покажи милосерде,
ти, щó, правицю простягши,
всїх од напасти борониш,
хто на тебе уповає!
Ой сохрани мене, Боже,
так як зріницю у-в оцї!
Дай менї в тїнявій тиші
в тебе під крильми сховатись
од ворогів моїх лютих,
щó навкруги обгорнули.
Туком уста їх захрясли,
з-горда вони промовляють.
Де нї обернемось, всюди
нас оступають запеклі;
всюди проводять очима,
зорять, припавши на землю;
наче той лев із-за кручі,
наче левчук із-за скелї,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

здобич нагледівши певну,
жде не діждеть-ся поживи.
Встань на мою оборону,
визволь мене із напасти,
душу рятуй мою, Боже,
злюцї не дай на поталу.
Господи, меч твій простягши,
вирятуй з рук беззаконних,
з рук тих безбожників злющих,
щó захопили всї добра,
жерли самі до знемоги,
ще й своїм дїтям зоставлять.
Я ж тількі правдою дишу,
в правдї на тебе дивлю ся;
зо сну прокинувшись, буду
видом твоїм насищатись.

ПСАЛЬМА XVIII.

Возлюблю тя Господи, крѣпости моя.

Возлюблю тя, Боже милий,
ти сьвятая моя сило.
Господь — скеля моя й твержа,
ізбавитель мій і Бог мій,
щит мій, ріг мого спасення,
моя башта височенна.
Призову хваливши Бога —
і спасусь од всього злого.

*

Смертні болести й скорбота
мою душу обгорнули,
і потоки нечестивих
моє серце ужахнули.

Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Смертні болести пекельні
мою душу пригнїтили,
і в погибельні тенета
вороги її вловили.

І в гіркій моїй скорботї
я заплакав перед Богом,
і почув Господь мій голос
з свого храму пресьвятого.
Плачем ревним я заплакав,
і дійшов мій плач до його.

*

І подвигла ся вселенна,
скелї задріжали,
і утроби гір високих
тяжко застогнали.

Загорів ся Господь гнївом, —
з ніздер дим бурхає,
із уст поломя жеруще
на все небо сяє.

І принизив Господь небо,
окрите димами,
і зійшов, і мрак страшенний
в його під ногами.

І возсів на херувими —
сьвіт свій облїтати,
і летить, летить як буря
на вітрах крилатих.

І окрив ся темнотою —
хмарою густою,
мов наметом воздуховим —
темною водою.

блищали кругом хмари
заревом-пожаром,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і крізь темряву сипнуло
густим грядом-жаром.

Загримів Господь з висока,
подав з неба голос, —
і майнули блискавиці,
як на ниві колос.

Вдарив стрілами густими,
усе затремтїло;
блискавицями залискав,
серце обомлїло.

І линули бурні води
з черева земного
од грізного твого гласу,
од гнїва страшного.

*

І простяг із високости
тогдї руку він до мене,
спас мене із вод великих,
вивів із бистренїв диких.

Не зоставив на поталу
ворогам моїм завзятим,
гордим силою не кинув
ненавидникам заклятим.

Употужнились на мене
при лихій моїй годинї,
та сьвята Господня сила
мою неміч заступила.

Вивів Бог мене з тїсноти
на просторе оболонне,
вирвав мене з рук ворожих,
пригорнув до свого лоня.

І намножив мене щедро,
скількі в мене було правди;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

всього доброго у чисті
мої руки нагромадив.

Бо держав ся я дороги,
щó Господь менї назначив,
не звернув я в бік од його,
не пристав я до ледачих.

Бо в мене перед очима
були всї його закони;
не ходив я своїм робом,
шанував його встанови.

Щирим серцем, без лукавства,
перед Богом я труждав ся,
беззаконства я беріг ся,
я ледачого цурав ся.

І Господь мене намножив,
скількі в мене було правди,
всього доброго у чисті
мої руки нагромадив.

*

В тебе милость милостивим,
в тебе правда до правдивих,
чистота до чистих серцем,
гірка зрада до зрадливих.

Ти пригнїчених спасаеш,
горді очи зневажаеш.
Моє сьвітло ти засьвітиш,
мою темність осияеш.

Я тобою з війська вибюсь,
з мурів — силою твоєю:
Божий путь у мене простий,
Боже слово в мене певне.

*

Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Хто в нас Бог, опріч Єгови?
хто заступник, опріч Бога?
Він менї дарує силу,
і рівня мою дорогу.
З його волї, як той олень,
я скачу по високостях;
з його ласки мої руки —
мідяні тугії луки.

Він подав менї щит певний,
щит спасення серед бою,
і поставив мене твердо,
і вчинив мене героєм.

Він ступнї мої розширив,
я ступаю — мов лїтаю.

Пожену я супостата,
ворогів моїх настигну,
не верну ся дотн з поля,
доки до ноги не витну.

Смертні рани я дарую,
не здолїють більш устати,
позбиваю горді роги,
потопчу усїх під ноги.

Підперізуеш ти, Боже,
мене силою до бою;
хто нї встане проти мене,
всї падуть передо мною;
повернув до мене, Боже,
спини згорблені ворожі.

Я стріляю, я рубаю —
нїхто не спасає,
крику їх Господь не чує,
очи відвертає.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Розметаю всїх, як вітер
мете пил з дороги;
потопчу, як серед ринку
топчуть грязь під ноги.

Ти од бунту нерозумних
мене заслоняєш,
над народами чужими
старшим поставляєш.

І народ менї незнаний
мене послухає,
хто почув про мою силу —
голову схиляє.

Напав страх на чужоземцїв,
де спастись — не знають,
з гордих замків, башт оружнїх
різно утїкають.

Жив Господь, заступник певний,
гірня моя скеля!
Ой нехай під небо сяє
ріг мого спасення!

Він над ворогом потужним
помстив ся за мене,
тугі шиї бунтовничі
нахилив під мене.

Підгорнув під мене злющих,
що́ на мене били,
і лихому чоловіку
укоротив сили.

Тим велику твою ласку
недругам являю,
і імя твоє сьвятеє
псальмами співаю.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ти царя свого Давида
спас перед народом,
і помазанця прославив
на вік з його родом.

ПСАЛЬМА XIX.

Небеса повѣдаютъ славѣ Божію.

Небеса Божу славу являють,
його твори вся твердь возвіщає,
день із днем розмовляє словами,
ніч із ніччю розумно говорить.

Нема в сьвітї нї речи нї мови,
де б не чув ся той голос небесний;
на ввесь сьвіт промовляє їх слово,
і до краю землї — їх глаголи.

Він поставив їх скинею сонцю,
розпросторив безкраїм наметом.

І виходить воно із намету,
як жених з золотого будинку,

і мов велетень гони циркові,
залюбки увесь сьвіт оббігає.

З краю неба свій хід зачинає,
і до другого краю доходить;

і немає нїчого на сьвітї,
щó б його теплоти не дізнало.

Закон Божий непорочен,
душі покоряє,
сьвідченне Господне певне,
простоту навчає;

повеління Божі праві,
серце звеселяють;

Generated on 2015-05-13 18:54 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

його заповідь сияє,
очи просьвіщає;

страх Господень чистий, вічно
без пороку буде,
установи його мудрі,
праведні присуди;

вони золота й каміння
чесного дорожчі,
меду чистого, щó капле
з стїнників, солодчі.

І слуга твій ними сяє
посеред народу;
їх шануючи, велику
має нагороду.

Хто на сьвітї пробуває,
гріхи свої знає?
Прости менї, Боже, явні
і очисти тайні.

Не дай, Спасе мій, на мене
гордощам напасти,
не дай в гріх менї великий
через пиху впасти.

Нехай буде моє слово,
думки серця мого,
тобі любе, як кадило,
сьвята моя сило.

ПСАЛЬМА XX.

**Оуслышитъ тѧ Господь
въ день печали.**

Почуй, Господи, твій голос,
як обійме тебе туга,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і нехай тебе заступить
його імени потуга,

і пошле він тобі поміч
із свого сьвятого дому,
і підкріпить твою силу
із високого Сіону,

і згадає твої жертви,
жертви чисті огняніі,
і простягне до приносу
твого руки пресьвятіі,

і подасть тобі із неба,
чого серцем забажаєш,
у всьому тобі погодить,
про що розумом згадаєш!

Звеселиш ся і засьяєш
в імя Боже корогвами,
що Господь тобі дав гору
над усїми ворогами.

Тепер бачу, тепер знаю,
як Господь царя спасає,
як намащенику з неба
міцну руку простягає.

Хто на вози бойовіі,
хто на конї уповає,
а ми Господа в напастях
на підмогу призиваєм.

Ті вжахнулись, замішались,
пали трупом серед бою;
ми стояли твердим муром,
нерушимою стїною.

Помогай на поміч, Боже,
ти царю Давиду з неба,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і почуй молитву нашу,
як обернемось до тебе.

ПСАЛЬМА XXI.

Господи, силою твоєю возвеселится царь.

Боже, силою твоєю
цар возвеселить ся,
і спасеннєм твоїм вельми
радуватись буде.

Чого серце забажало —
все ти дав цареві,
і про що молився устами —
вволив його волю.

Ти послав йому назустріч
слово благостинне,
на главу йому корону,
вінець щирозлотий.

Прохав жизни він у тебе —
дав ти йому жити,
поки поля, поки моря,
поки сьвіту сонця.

І велика йому слава,
з твоєї підмоги:
ти окрив його красою,
шаною царською.

Во вік віка його будуть
славити народи,
бо лицем твоїм веселим
сияєш на його.

І надію непохибну
має цар у Бозї;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

його ласкою сьвятою
серед бурі встоїть.

Ти рукою всіх запеклих
ворогів досягнеш,
ти правицею погубиш
своїх ненавидців.

Розгнівившись, ти їх зробиш
піччю огняною;
проглине їх гнів Господень,
пожере огняний.

Рід і плід їх нечестивий
на землї погубиш,
і насїннє їх почезне
між людьми на віки.

Вони в серцї проти тебе
лиху думку мали,
злющу раду радували,
та не доказали.

Покладеш їх звоювавши
густо серед поля,
і межовий шнур покаже,
яка кому доля.

Вознеси ся ж над землею
силою твоєю;
чистим серцем її вславим,
щирою душею.

ПСАЛЬМА XXII.

Боже, Боже мой, вонъми мн,
кскѣю оставилъ мѧ єси.

Боже, Боже мій єдиний,
за-що ти мене покинув?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

чом плачу мого не чуєш
у годину нещасливу?

В день тобі молю ся, Боже, —
ти не чуєш, одвернув ся;
і в ночі я тихо плачу —
пільги од тебе не бачу.

Ой сьвятий та милосердний!
тебе славить ввесь Ізраіль,
наші праотцї на тебе
уповали, і спасав їх.

До тебе вони молились,
ворогам ти їх не видав;
у тобі надїю клали,
ти на посьміх їх не кидав.

Я ж червяк, а не людина,
я сьміховище в народї,
я нїкчемний із нїкчемних
у тяжкій моїй пригодї.

Хто нї згляне, насьміеть-ся,
головою похитає:
»Він кладе надїю в Бозї, —
най же Бог його спасає!«

Ти ж мене з утроби вийняв,
дав менї свій сьвіт вбачати,
і у матери на лонї
навчив правду шанувати.

Прихилив ся я до тебе,
скоро мати породила;
од її утроби, Боже,
ти Господь мій і надія.

Не остав мене, молю ся,
бо скорбота наступає,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

а помошника не бачу
і заступника немає.

Оступили мене тури,
бугаї Васанські ярі,
і мов ті леви голодні,
з усіх боків зарикали.

І розлив ся я водою,
мої кости розвязались,
і в утробі моїй серце,
як од жару віск, розтало.

Мов скуделина гончарська,
висохла у мене сила,
і прилип язик в гортані,
прахом смерть мене покрила.

Навкруги мене собаки
розізлившись обступили:
обступили лихі люде,
руки й ноги пригвоздили.

Мої кости і сустави
зміг би я перелїчити.
На мене дивились люде,
дивували ся мов дїти.

Подїлили моє платте,
про одежу жребували.
Ти ж, мій Боже, моя сило,
мене в нуждї не оставиш;

од меча ізбавиш душу,
і од пса — мою убогу,
од страшної пельки лева
і од турового рога.

Возвіщу про тебе браттї,
серед церкви заспіваю:

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

»Ой хто Господа боїть ся,
нехай хвалить-прославляє!

Роде Яковів спасенний,
величай його щедроти!
Ти, Ізраілю великий,
прославляй його во віки!

Бо мене він не зневажив,
як до його я озвав ся;
не сховав лиця од мене,
як я серцем турбував ся.«

Возхвалю тебе, мій Спасе,
в-купі з браттями благими,
і сповню всї обітниці
перед вірними твоїми.

Наїдять ся вбогі люде,
і голодні будуть ситі,
і возхвалять Бога серцем,
що во віки будуть жити.

І обернуть ся до його
увесь сьвіт, усї язики,
і поклонять ся душею
всї народи Господеві.

Бо на сьвітї він царствує,
над народами панує.
Попоїли — і вклонились,
та й на землю похилились...

Хилить ся на землю ситий,
хилить ся у прах багатий:
перед Богом всї поникнуть,
всїм судив він помирати.

Хто ж йому по правдї служить,
з роду в роди буде жити,

Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

про його сьвятую правду
внукам, правнукам ясити.

ПСАЛЬМА XXIII.

Господь пасетъ мѧ, и ничтоже мѧ лишитъ.

Господь мене пасе, я нужди не дізнаю;
на травах я в його спочивок любий маю;

на води тихі він веде до водопою,
і душу веселить одрадою благою..

Веде мене Господь байраками-ярами
по стежці праведній, за-для своєї слави.

Хоч-би спустив ся я і в смертную долину,
з тобою, Боже мій, і там я не загину:

і звідти манівець твій жезл менї покаже,
і палиця твоя дорогу правди вкаже.

В очах у ворогів мене ти насищаеш,
намащуеш главу, і кубок мій сповняеш.

Во-віки жити-му щедротою твоєю,
і в Божому дому витати-му душею.

ПСАЛЬМА XXIV.

Господня земля и исполненіе ѥѧ.

Господня вся земля і все щó є на сьвітї,
уся вселенная і всї на їй народи.

Бо на морях її поставив він недвижно,
і на ріках її премудро розпросторив.

Хто з-між живих людей на Божу гору зійде?
і хто стояти-ме в сьвятій його оселї?

Ізійде тількі той, у кого чисті руки,
хто серцем марности і зради одцурав ся.

Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Такий од Господа благословенне прийме
і милость праведну од Бога, свого Спаса.

Отсе той вірний рід, що́ Господа шукає,
Ізраіль праведний, що́ в Бозї жити хоче.

*

Здійміть свої верхи, ворота віковічні,
порозчиняйте ся: увійде в вас Цар слави.

Хто-ж він, сей славний Цар? Сей Цар —
[Господь найвисчий,
великий силою, потужний серед бою.

Здійміть свої верхи, ворота віковічні,
порозчиняйте ся: увійде в вас Цар слави.

Хто-ж він, сей славний Цар? Господь він над
[військами;
отсе той славний Цар! отсе він, той Цар слави!

ПСАЛЬМА XXV.

Къ тебѣ, Господи, воздвигохъ
дшю мою.

До тебе, Господи, душа моя злїтає,
о Боже! на тебе единого надїюсь.

Не дай менї в моїй надії посрамитись,
не дай, щоб ворог мій із мене насьміяв ся.

Не осором того, хто на тебе вповає,
нехай одступників твоїх окрие сором.

О Боже! покажи менї твої дороги,
твоїми стежками навчи мене ходити,

на истину твою настав мене сьвятую,
навчи мене, бо ти — мій Спас, моя надія.

Згадай, о Господи, усї твої щедроти
і милости твої аж од настання сьвіту.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Щó з-малку я грішив не відавши, не згадуй,
по милості твоїй згадай про мене, Боже.
Благий Господь і прав, затим він людям грішним
показує свою дорогу до спасення,
на присуди свої смиренних наставляє,
і по путям своїм незлобних серцем водить.
Господні путіє всї — истина і милость,
хто заповідь його і сьвідченне шануе.
За-для імя твого, о Господи, сьвятого
прости мої гріхи, бо в мене їх багато.
Который чоловік Всевишнього боїть ся,
направить його Бог на щасную дорогу,
душею у добрі він дома опочине,
і рід його благий осягне займом землю.
Господня тайна в тих, щó Господа боять ся,
він заповідь свою дае їм зрозуміти.
По всяк час Господа очима я шукаю,
бо він менї не дасть заплутатись в тенетах.
Ой призри на мене, помилуй мене, Боже!
Я в сьвітї сирота, нетяга одинокий.
Великий в серцї жаль, велика моя туга:
ой виведи мене з тїсноти та скорботи!
Споглянь, як я терплю, як тяжко я знеміг ся,
і всї мої гріхи очисти милосердем.
Споглянь, як вороги кругом мене обстали,
як люто зиркають, як гірко ненавидять!
О Боже! заступи, ізбави мою душу;
нехай не постилжусь, що на тебе надіявсь.
Нехай мене спасе незлоба та правдивість,
незлобна праведність, бо на тебе вповаю.
Ой визволь, Господи, Ізраіля з напасти,
і оддали йому од серця всяку тугу.

Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА XXVI.

Сѵди ми Господи, ꙗко незлобою моєю ходихъ.

Суди, Господи, незлобу
і правдивість мого серця;
я в тобі кладу надію, —
нехай ворог не сьміє́ть-ся.

Випробуй мене, мій Боже,
переплав мою утробу:
возлюбив я твою правду,
зненавидів людську злобу.

Не сїдаю серед марних,
не ходжу серед лукавих,
і на зборищах злоріких
не шукаю собі слави.

Неповинностю моєю
собі руки я вмиваю,
і очистивши ся жертву
твою чисту совершаю.

Возлюбив я, милий Боже,
благоліпє твого дому,
ту оселю, де витає
твоя слава пресьвятая.

Не прилучуй мою душу
на погибель до лукавих,
і житте моє безвинне
до безбожників крівавих,

що́ правою досягають,
а лївою загрібають,
кого силою грабують,
з кого підступом здирають.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Я ж нїкому зла не мислю,
маю в серцї правду щиру:
дай менї стояти твердо,
славить Бога серед миру.

ПСАЛЬМА XXVII.

Господь просвѣщеніе мое и Спаситель мой.

Господь мій сьвіт, моє спасенне, —
кого менї боятись?
Господь моєї жизни сила, —
кого менї лякатись?

Нехай ідуть на мене злющі,
щоб тїло моє жерти:
спіткнуть ся, кинувшись на мене,
попадають як мертві.

Наступить військо проти мене, —
я серцем не вниваю;
ударить на мене війною, —
на Господа вповаю.

Єдиного прохав я в Бога,
жадав на Божім сьвітї:
вбачати красоту Господню,
в домý у його жити.

Сховав би він мене у себе
в пригодї та напасти,
на каменї б мене поставив,
не дав би менї впасти.

І нинї вознесе над всїми
моїми ворогами;
і жертву принесу хвалебну
з піснями в його храмі.

Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Почуй мою молитву, Боже!
тебе я призиваю;
ой зглянь ся на мою турботу!
молю тебе, благаю.

Казав еси і заповідав:
»Лиця мого шукайте.«
Шукає тебе моє серце,
у правді тебе знайде.

Не одвертайсь од мене, Боже,
не одвертайсь, не крий ся:
прибіжищем моїм в напастях,
заступником озви ся.

Отець мій, мати моя рідна
скоріщ мене покинуть,
ніж ти покинеш мене, Боже,
дитину твою рідну.

Вкажи менї дорогу просту,
Господень путь спасенний:
нехай не радуєть-ся ворог,
завидник мій злиденний.

Не попусти мене, мій Боже,
на іграшку лукавим,
щó дишуть пеклом проти мене —
свидїтелї неправі.

Ой вірую, побачу правду
на сьвітї між живими;
кріпи ся ж, серце моє, в Богї,
держи ся благостинї!

ПСАЛЬМА XXVIII.

Къ тебѣ Господи воззовѕ, Боже мой.

Воззову до тебе, Боже,
не мовчи в твоїй сьвятинї,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

обізви ся, щоб не був я
наче мертвий в домовині.

Ти почуй сумний мій голос,
як у ранці рано встану
і воздїну мої руки
до твого сьвятого храму.

Не влови мене з лихими,
не згуби між окаянних,
що́ лестять людей словами
і підкопують ся тайно.

Заплати їм по заслузї,
і одміряй їм по правдї,
щоб діждали свого плоду
і погибли в своїй зрадї.

Як вони Господніх творів,
його дїл не розуміли,
так і ти їх поруйнуеш,
щоб на віки понїміли.

*

Господеві моя дяка,
що почув моє благанне.
Я вповав на його серцем —
і сповнив мої жадання.

І возрадував ся дух мій,
і возніс йому хваленне.
Він народові потуга
і помазанцю спасенне.

Спаси, Боже, твої люди,
пішли вірним твоїм долю,
упаси їх, пропитай їх,
не подай в тяжку неволю.

Generated on 2015-05-13 18:59 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА XXIX.

Приносите Господеви, сынове Божіи.

Ой воздайте, сини Божі,
Господеві шану;
зрозумійте, люде можні,
сьвяту його славу.

Ой шануйте, возхваліте
імя його чесне,
поклонітесь Господеві
у красї небесній.

Глас Господень над водами, —
возгримів Бог слави;
над великими водами
стугонить громами.

Глас Господень, возгримівши,
сокрушае кедри,
трощить кедри на Ливанї,
по всїм сьвітї славні.

Возгримить, і скачуть гори,
мов тельцї брикають,
мов по скелях молодії
однороги грають.

Глас Господень на все небо
блискавками сяе,
і Кадис, пустиню дику,
як листок стрясае.

Глас Господень переляком
телить бистрі лані,
і зрива з гаїв зелене
пишнее убранне.

А во храмі в його тиша,
легко серце дише;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

він на серцї свою славу
мов на скелї пише.
Над водами од настання
сьвіту возсїдає,
і всю землю осягає
од краю до краю.
Він народові потугу
дарувати буде;
поживуть в добрі та в мирі
з його ласки люде.

ПСАЛЬМА XXX.

Вознесѣ тѧ Господи, ꙗко подъꙗлъ мѧ єси.

Вознесу тебе, мій Боже,
щó підняв мене високо,
моїм благом, моїм щастем
засліпив вороже око.

Я воззвав до тебе, Боже, —
і з одра мене ти двигнув,
оживив боляще тїло,
і не лїг я в домовину.

Славте Бога, преподобні,
вихваляйте, всї сьвятії:

його серце — на хвилинку,
його ласка — поки віку;

на ніч сльози посилає,
в ранцї радощі звіщає.

Я казав серед утїхи:
»Не подвигну ся во віки.«

Утвердив ти мою долю,
мов ту гору серед моря;

Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

одвернув ся ти од мене —
і поникнув я од горя.
І озвав ся я до тебе
і молив ся Господеві:
»Кому слава, кому вжиток,
як я ляжу в домовину?
Мертвий прах не буде славить
твою правду, твою силу.
Змилосердь ся, дай пожити,
живши Господа хвалити.«
І ти плач мій, горюванне
обернув на ликуванне;
зняв із мене сумне рямя
і окрив мене квітками.
Тим до віку мого буду
про дїла твої співати,
і словами і струнами
твою благость прославляти.

ПСАЛЬМА XXXI.

На тѧ Господи оуповахъ, да
не постыжѹсѧ во вѣкъ.

На тебе вповаю, Боже,
на сьвятую твою правду:
ти мене не осоромиш,
і пішлеш менї одраду.
Прихили до мене ухо,
поможи в тяжку годину,
будь менї за гірню скелю,
стань за тверджу недвижиму.
Бо ти скеля моя й тверджа,
камяна моя ограда.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Покажи менї в темнотї,
де твій путь, сьвятая правда.

Покажи менї тенета,
щó розкинули лукаві,
і настав, як їх минути,
не зневажить твоєй слави.

В твої руки, милий Боже,
оддаю убогу душу;
ненавиджу всякі примхи,
на тебе вповати мушу.

Я возрадую ся серцем,
як оглянеш ся на мене,
як побачиш мою муку,
моє бідканнє щоденне.

Не подай мене у руки
ворогам моїм неситим,
і постав серед запеклих
мої ноги на гранитї.

Пощади мене, помилуй:
оступила мене злоба,
потухають мої очи,
знемогаєть-ся утроба.

Моя жизнь — одна скорбота,
мої лїта горюванне,
моя сила гірка праця,
мої кости висиханнє.

Ворогам із мене втїха:
кожне смиче, кожне шкодить;
одцурались мене люде:
хто зустрінеть-ся, обходить.

І забуто мене всюди,
між людьми я наче мертвий;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

нї на ві-що я не здав ся,
мов посудина в черепї.
Тількі й чую дорекання,
нї одвіту нї привіту.
Всюди змовини на мене,
щоб зігнати з сього сьвіту.
Я ж на тебе уповаю,
ти мій Бог, моя потїха.
Мої днї в руках у тебе,
заступи мене од лиха.
Просьвіти на мене вид свій,
спаси милостю твоєю;
нехай люде не сьміють ся,
що в тобі моя надїя.
Да заціпить тим злорікам,
щó з благих твоїх кепкують,
лихим словом дорекають
і гординею гордують.
Скількі благ у тебе, Боже,
про людей твоїх покірних,
щó на тебе уповають
серед злющих та невірних!
Ти сховаєш їх у себе
од ворожого буяння,
під наметом твоїм тайним —
од людського дорекання.

*

Господеві моя дяка
за присуди його дивні:
обгорнув мене спасеннєм,
мов стїнами городськими.
Я сказав був сумувавши:
»Мабуть Бог мене покинув!«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ти ж почув мою молитву,
скоро я од серця крикнув.
Возлюбіте Бога правди,
усї праведники Божі:
сохранить він своїх вірних,
і зібе роги ворожі.
Не трівожте ся, мужайтесь,
хто на Господа вповає,
і кріпітесь чистим серцем
всї, хто в серцї Бога має.

ПСАЛЬМА XXXII.

Блаженни, ихже оставишасѧ беззаконїѧ.

Блаженний той, кому простить ся беззаконне,
кому переступи забудуть ся на віки.
Блаженний, кому гріх Господь його оставить,
в кого на совістї ледачих дїл немає.
Мовчав я, Господи, а серце моє нило
од тайного гріха, од тихого стогнання.
І день і ніч мене рука твоя тягчила;
засохло все в менї, мов садиво у спеку.
І виявив тобі я гріх мій непрощенний,
признав ся я тобі, в чому душа нечиста.
»Одкриюсь Господу!« сказав я собі в серцї, —
і ти простив мене, в чім серце провинило.
За те помолить ся тобі всяк преподобний
блаженної пори, як духом Бога зуздрить;
і хоч затони вод усю країну піймуть,
не дійдуть до його, стояти-ме на суші.
Ти, втечище моє, спасеш мене в тїснотї;
ти, радосте моя, ізбавиш, як оступлять.

*

Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

»Вкажу тобі стезю до виходу з напасти,
дорогу я тобі очима осияю.

Не будьте мов той кінь, робітник норовистий,
або лінивий мул, щó розуму не мають.

Ти щелепи тугі уздою їм возтягнеш,
коли до рук не йдуть, гужа тягти не хочуть.«

Великі болести у тебе, Боже, злюці,
а доброго кругом обійде твоя милость.

*

Возвеселіте ся о Господі, сьвятії!
ликуйте, праведні! хвалітесь, праві серцем!

ПСАЛЬМА XXXIII.

Радѣйтеся праведніи о Господѣ.

Радуйте ся, праведніі,
радощі вам личять;
в голосніі гуслі грайте,
Господа хваліте,
у псалтир десятострунний
весело дзвоніте.

Заспівайте Господеві
пісню-псальму нову,
гарно, любо з погуками
співайте здорові.

Бо у Господа спасенне
кожне слово буде,
його вироки нехибні,
праведні присуди.

Любить правду він сьвятую,
любить суд правдивий,
милосердя його повні
гори, гаї, ниви.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Словом, помислом Господнїм
небо утвердилось,
духом уст його небесне
воїнство з'явилось.

Він згромадив усї води
у моря великі,
і на днї їх ковбанюги
поховав на вiки.

Да смирить ся перед Богом
твориво природи,
і поникнуть головами
всї земні народи.

Яко він рече — і сталось,
повелїв — создалось,
сили й розуму од його
всяка твар набралась.

Він поганські радування
в нївець обертає,
хитрі задуми невірних
мов той пил зметає.

Тількі Божа думка чиста
не дізнає шкоди,
помишлення його серця —
у роди і роди.

Ой блажен той рід, щó вибрав
Бог у займанщину,
той народ, щó Бог у його
Єгова єдиний!

Призрить він з небес на землю,
позирне з-висока,
і окине із престолу
всї народи оком.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хто создав серця людськії,
сам собі їх змислив,
той дїла їх розуміє
і таємні мисли.

Не спасе царя од його
військо в пишній зброї,
і могущого — потуга
од доби страшної.

Лож кінь буде во спасеннє,
марна його сила,
кому з неба Божа воля
згинути судила.

На людей богобоязних
Божі очи сяють,
сяють ласкою на кротких,
тихих звеселяють.

Він од смерти оборонить,
в голод пропитає;
його помочи сьвятої
наше серце чає.

Ве елим ся в тобі, Боже,
на тебе вповаєм:
ой яви нам свою милость!
молимо, благаєм.

ПСАЛЬМА XXXIV.

Благословлю Господа на всяков врема.

Славити-му Бога
на всяк час-годину;
хвала його чиста
в устах моїх вину.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Всюди дух мій буде
Богом вихвалять ся,
да почують тихі
і возвеселять ся.

Возвеличте, славте
Господа благого;
вознесїмо, браття,
в-купі імя його.

Шукав я Сьвятого —
почув мене з неба:
знаю, чим журю ся,
чого менї треба.

Приступіть до його,
просьвітїтесь, люде:
лицям вашим чесним
сорома не буде.

Крикнув бідолашний —
Господь прихилив ся,
і з усїх напастей
він ослобонив ся.

Ангел Божий збройно
кругом тихих ходить,
богобоязливих
незримо боронить.

Спробуйте, дізнайте,
щó за ласка в Бога:
щаслива людина,
щó впова на його!

Бійтесь люде Бога,
бійтесь, веселїть ся:
не дізнає нужди,
хто його боїть ся.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Томить лева голод
і левчука згага;
хто ж шукає Бога,
не лишить ся блага.

Ой прийдіте, чада,
послухайте, дїти:
страху я вас буду
Божого учити.

Хто на сьвітї хоче
днї благі вбачати,
вдержуй лихе слово,
та цурай ся зради.

Одхились од злого,
твори благо всюди,
щоб жили з тобою
в добрім ладу люде.

Очима на правих
Господь з неба сяє,
до молитви смирних
ухо прихиляє;

лице ж його грізне
на творящих злая,
щоб зникла на сьвітї
память їх лихая.

Воззовем до його —
і почує з неба:
знає людську нужду,
кому чого треба.

Близько Бог од того,
хто серцем сумує,
і смиренних духом
спасеннем дарує.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Многі скорби, многі
праведним на сьвітї,
та од усїх буде
Бог їх боронити.

Хранить Господь кости,
хто його боїть ся,
хранить, нї єдина
з них не сокрушить ся.

Люта смерть нежданно
грішних постигає;
ненавидник правих
марно погибає.

Спасеть-ся у Бога
всяка душа тиха:
хто впова на його,
не дізнає лиха.

ПСАЛЬМА XXXV.

Сѣди Господи обидѧщыѧ мѧ.

Суди, Господи, між мною
і обідчиками злими,
побори тих, щó боротись
мушу день і ніч із ними.

Візьми спис і щит у руки,
нехай поміч твою знають;
вийми меч проти неситих,
щó за мною уганяють.

Рци душі моїй: »Не бій ся:
я — спасенне твоє певне,
од лихої ворожнети
заховаєш ся за мене.«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Да побє нелюдський сором,
хто души моєй шукає,
і втїчуть назад, хто тайно
менї в серцї мислив злая.

Нехай страх їх, як полову
буйний вітер, розвіває,
а страшний Господень ангел
по слїдам їх уганяє.

Нехай шуть їх буде сковзький
серед темряви ночної,
а страшенний Божий ангел
настигає у погонї.

Без вини бо вони сїти
кругом мене розставляли,
без вини моєї яму
за тенетами копали.

Нехай ворогу так буде,
як у серцї він лукавив:
нехай вловить ся в тенета,
щó на мене потай ставив.

Я ж возрадуюсь душею,
що менї ти помагаєш,
од напасника рятуєш,
хижу руку зупиняєш.

Стали сьвідками на мене,
обвинили, засудили,
воздали злом за благая,
сироту з мене зробили.

В ветхе ряме я одїг ся,
як вони мене стужали,
я молив ся тихо в серцї,
смиряв душу я постами.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Яко ближньому, як брату,
догоджав я лихим людям,
і сумуючи хилив ся,
мов по матері журив ся.

З мого ж лиха їм утїха,
ізійшлись на мене з-тиха,
ізійшли ся глузувати
та зубами скреготати.

Ой чи на-довго ж ти, Боже,
серед злющих мене кинув?
Рятуй, Спасе, мою душу,
од левів — мою єдину!

Возхвалю я тебе в церкві
і прославлю серед миру,
що не дав ти на поталу
лихим людям сиротину.

Да не радують ся злюки,
що́ під мене рів копають,
ненавидять мене марно
і очима пожирають.

Не про тихість вони дбають:
проти тихих накладають,
на гіркі менї докори
ріт широкий роздзявляють.

Не мовчи їм, милий Боже,
не давай більш гордувати:
встань свій правий суд судити,
моє дїло розібрати.

Розсуди мене по правдї,
щоб не радувались злії,
щоб у серцї не казали:
»Ми його живим із'їли!«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS-AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Нехай тих окриє сором,
що́ радіють моїм горем,
і на віки постидять ся,
що́ бідою веселять ся.

Нехай радуєть-ся правий
серцем чистим і душею,
і говорить: »Милий Боже!
возвелич ся над землею.«

Мій язик Господню правду
буде-мирові являти,
безустанною хвалою
тебе, Спасе, прославляти.

ПСАЛЬМА XXXVI.

Глаголетъ прекеззаконный согрѣшати въ себѣ.

Глибинею мого серця
чую, як лихий виляє:
у його перед очима
страху Божого немає.

Всї слова його неправда
та лукавство проти брата,
бо не хоче розуміти —
добрим робом в сьвітї жити.

Серед ночи на постелї
лихе дїло замишляє,
вибирає злу дорогу,
на неправду не вважає.

*

Милосердє твоє, Боже,
усе небо обгорнуло,
твоя истина — всю землю,
і під хмари сягонула.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Твоя правда — височенні
гори, воля — без упину.
Ти спасаєш чоловіка,
не забудеш і скотину.

Ой велика твоя милость!
ти нас криллями вкриваєш,
у своїй господі туком
до схочу нас насищаєш,
і потоком солодощів
по всї роки напуваєш.

Бо в тебе — криниця жизни,
твоїм сьвітом сьвіт побачим.
Ой показуй твою ласку
твоїм вірним, неледачим!

Не дай, Господи, на мене
нозї гордій наступити,
не дай людям беззаконним
мою душу погубити.

Да погинуть лихі люде,
як той снїг нехай потануть,
упадуть низриновенні
і до віку вже не встануть!

ПСАЛЬМА XXXVII.

Не ревнуй лукавнующымъ, ниже
завиди творящымъ беззаконіе.

Не ревнуй лукавим людям,
не завидуй беззаконним:

мов трава вони посохнуть,
мов зело поопадають.

Уповай на Божу ласку,
твори милость, благостиню,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

осягай по правді землю
і пасись її богатством.

Серцем в Господі кохай ся, —
вдовольнить твоє він серце;

одкрий Богу свою думку, —
все по думці тобі зробить.

Твою правду, твою щиру
облисне, мов ранок літній,

і твій присуд на судищі,
мов полудне, осияє.

Положись на Божу волю,
не ревнуй, що нечестивий

наживає, здобуває,
чуже добро загрібає.

Вдержуй серце, не досадуй,
злому злого не пригадуй;

бо лукаві потреблять ся,
землю праведні осягнуть.

Підожди — діждеш ся певно,
що лукавого не буде;

де він жив, людей спитаєш, —
ніхто й місця не покаже.

Люде ж тихі займуть землю,
будуть жити з упокоєм.

*

Назирає грішний правих
і зубами заскрегоче;

а Господь сьміеть-ся з його,
бо кінець його вбачає.

Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Візьмуть грішні меч у руки
і натягнуть тугі луки —

вбогих, тихих порубати,
правих серцем постреляти.

Меч у серце їм увійде,
в руках лук їх сокрушить ся.

*

Лучче праведнику мало,
аніж злому скарб великий.

Злії руки Бог поламле,
руки праві употужнить.

Стереже він непорочних,
забезпечує добро їх.

У біді не пóстидять ся,
в голоднечу будуть ситі.

Нечестивії ж погинуть,
мов квітки в степу повянуть;

мов краса лугів почезнуть,
мов той дим незнать де зникнуть.

*

Візьме грішний, та й не верне;
праведний дає і щедрить.

Кого Бог благословляє,
унаслїдує той землю;

на кому ж його проклятте,
потребить ся той на віки.

Добрим Бог дорогу стеле,
путь їх Господеві вгоден.

Впаде тихий — не забеть-ся,
бо Господь його підхопить.

Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Звікував я вік мій довгий,
та й не бачив того з-малку,

щоб він доброго зоставив
або рід його без хліба.

День у день дає незлобний,
і унукам його буде.

*

Одхились од злого діла,
і живи добром во віки.

Господь любить суд правдивий,
не покине преподобних,

во вік віка сохранить їх,
а лихих і рід погине.

Праведні осягнуть землю,
і во віки будуть жити.

В устах праведних премудрість,
їх слова — сьвятая правда.

Закон Божий в серці добрім;
стоїть твердо непорочний.

*

Зорить праведного грішний,
щоб зігнати його з сьвіту.

Господь злющу руку впинить,
і на судї оборонить.

Уповай на Божу силу
і путя його держи ся.

Він оддасть тобі всю землю,
і побачиш гибель грішних.

Бачив я, як превозносивсь
грішний, мов кедри Ливанські;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

аж ійшов я мимо його —
не зістало ся і слїду.

*

Будь незлобен і правдивий,
то зоставиш рід на сьвітї;

беззаконники ж почезнуть,
рід і плід їх потребить ся.

В Господа спасенне правим,
у лиху годину поміч.

Він заступить, оборонить,
слобонить од нечестивих,

і спасе од злої сили,
бо на його уповаєм.

ПСАЛЬМА XXXVIII.

Господи, да не яростїю твоєю обличиши мене.

Не картай мене, мій Боже,
словом у досадї,
не наказуй мою неміч
гнївом без ощади.

Бо твої страшенні стріли
мене пробивають,
твої руки мою силу
к землї пригнїтають.

Обомлїло моє тїло
од гнїва сьвятого,
занивають мої кости
од гріха тяжкого.

Беззаконня мої висче
голови моеі;

Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

важким гнітом налягають,
з ніг мене валяють.

Возсмерділи мої рани,
загнившись гріхами,
що безумно я розтік ся
всіма сторонами.

І зігнув ся, похилив ся,
тяжко зажурив ся;
день до вечора журю ся,
привиддем здаю ся.

Бо кругом окрита струпом
моя поясниця,
і нема в мене на тілі
здорового місця.

Занепав я, ізнеміг ся,
з болю омліваю;
не стогну вже, не зітхаю,
од серця рикаю.

Господи, ти бачиш, знаєш
всі мої жадання,
бо не втаїть ся од тебе
моє воздиханне.

Замирає моє серце,
зникла моя сила,
очи згасли, і всю душу
темрява окрила.

Мене друзї й побратими
в горі занедбали,
моїх болестів злякались,
оддалеки стали.

Вороги ж мої на мене
розкидають сїти,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і що-день собі міркують,
як мене вловити.

Я ж, мов дерево бездушне,
мов глухий, не чую;
нема речи, нема гласу,
мов нїмий нїмую.

І лежу я, наче мертве
тїло без дихання,
наче справдї нема в мене
в устах оправдання.

Бо на тебе уповаю:
глянь на трудне ложе,
глянь на злющих, і за мене
обізви ся, Боже.

»Да не радуеть-ся ворог,«
мислю собі в серцї,
»що нога моя зомлїе
і в гріху спіткнеть-ся!«

По всяк час я собі суду
сподївались буду:
знаю гріх мій перед Богом,
витерплю покуту.

Вороги ж мої на сьвітї
живуть-процьвітають,
ненавидники безумні
ростуть-прибувають.

Воздають лукаві злая
за моя благая,
бо нелюба нечестивим
жизнь моя сьвятая.

Ой не дай же менї, Спасе,
в грішні руки впасти,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

не загай ся на підмогу,
вирятуй з напасти!

ПСАЛЬМА XXXIX.

Рѣхъ: сохраню пѹти моѧ, еже не согрѣшати ми ꙗзыкомъ моимъ.

Я сказав собі: »Не буду
моїм словом согрішати;
тим я путь свій забезпечу
серед грішників завзятих.«

Онїмів я і смирив ся,
і про добре не озвав ся,
та не вдержав мого серця,
загорів ся, розпалав ся.

Загорілось моє серце,
слово поломям взяло ся,
і з мовчання, сумування
мов той бистрень полило ся:

»Скажи, Господи, чи довго
ще на сьвітї менї жити?
дай менї моє безсилле
і мизерність зрозуміти.

Ти мій вік одміряв пяддю:
дїленице моя вбога!
Найщасливші в сьвітї люде —
суєта мизерна в Бога.

Мов сновидні, мятемо ся,
за достатками вганяєм,
уганяєм, та й не знаєм,
для кого добро збираєм.

Про-що ж битись менї, Боже?
на тебе я сподївав ся.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Дай, щоб я з гріхів очистивсь
і на глум лихим не здав ся.

Онімів я, став безгласен.
Чи до віку ж бо не встану?
Облегчи мене, помилуй:
од гнїва твого я тану.

Од гнїва твого зникаю,
мов шерстина та од молї,
мов та квітка між травою —
од багаття в чистім полї.

Ой почуй мою молитву,
до стогнання нахили ся,
не дивись на сльози мовчки:
я ж бо з предків чужениця!

Не дивись на мене гнївно,
най душею одпочину;
дай пожити в тихім щастї,
поки ляжу в домовину.«

ПСАЛЬМА XL.

Терпѧ потерѧхъ Господа,
и внѧтъ ми.

Я терпів, я сподївав ся,
і Господь на мене зглянувсь:
він почув мою молитву;
ждав я Бога, і діждав ся.
Із страшної ями витяг,
із болота, з баговиння;
употужнив мої ноги
і на камені поставив;
і вложив в уста піснь нову:
Божу славу дав співати.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Узрять мнозї, і вбоять ся,
і вповати-муть на його.
Блажен муж, йому-же слава
його Бога найлюбіща;
в суету він не встрявае,
і неправду ненавидить.

*

Много, Боже, сотворив ти
дивних див по всьому сьвіту:
не осягне наше слово,
страхом думка замирае.
Наших жертов ти не хочеш,
бо твої раби ми вічні;
живемо в твоїй господї, —
за гріх окупу не візьмеш.
Написав еси про мене
у главизні книжній ясно:
твоя воля — моя доля,
твій закон — у мене в серцї.
Тим ясив я твою правду
серед людної громади,
мов на струнах вигравав я,
щó вложив ти менї в душу.
Не сховав я в моїм серцї
твою правду непорочну,
і ясую серед миру
твою вірність непохибну.
Не закрий же й ти од мене
твого серця преблагого,
і нехай мене вкривають
твоя правда, твоя милость.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Обгорнули мене злидні,
без числа — мої неправди,

і закрив я грішні очи:
не злічити, ні збагнути.

Я намножив беззаконня
паче влас глави моєї,

нагромадив їх без ліку,
що аж серце занїміло.

Ой рятуй мене, мій Спасе,
поспіши менї на поміч!

Да посрамлять ся ледачі,
щó погибель менї мислять!

Да побє нелюдський сором,
хто бажає менї злая!

Да окриє він запеклих,
щó їдять мене словами!

Да возрадують ся серцем,
хто тебе шукає, Боже,

і прославлять твою ласку,
хто спасенне твоє любить!

Я мизерний бідолаха,
та Господь про мене дбає.

Мій заступниче, мій Спасе,
не загай ся на підмогу!

ПСАЛЬМА XLI.

Блаженъ разумѣваяй на нища
и оубога.

Блажен той чоловік, щó дбає про убогих:
в день лютий, в день журби Господь його ізбавить,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-13 19:00 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

заступить він його і жизнь йому даруе,
благословить його всім добрим поки віку.
Поможе йому Бог на ложі у недузї:
ти, Господи, постїль недужньому постелеш.

*

Казав я: »Господи! помилуй мою душу,
помилуй, ізцїли: згрішив я проти тебе.«
Про мене вороги кругом говорять злая:
»Коли вже він умре і ймя його загине!«
Хто прийде до мене, сплїтае марні речи,
таїть у серцї зло, а вийшовши говорить.
Всї ненавидники про мене потай шепчуть,
видумують гуртом, як зло менї зробити:
»Прийшов його кінець! топтати рясту годї!
Лежить він, помертвів, не встане, не воскресне.«
І той, хто хлїб мій їв, кому я довіряв ся,
приятель щирий мій підняв пяту на мене.
Ти ж, Господи, мене помилуй і возстави,
верни мою снагу, щоб я воздав запеклим.
З того я впевню ся, що ти мене не кинув,
як не даси моїм лихим празникувати.
Прийми печаль мою, незлобіе в напастях,
і утверди мене на вік перед тобою.

*

Благословен Господь од віка і до віка,
Господь Ізраілев во віки буди, буди!

ПСАЛЬМА XLII.

Имже образомъ желаетъ елень на источники водныя: сице желаетъ дѹша моя къ тебѣ Боже.

Як той олень водопійла
у степу шукае,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

так душа моя до тебе,
Боже мій, жадає.

Возжадала вона к Богу
кріпкому, живому:
ой коли прийду-явлю ся
видові сьвятому!

День і ніч сумую, плачу,
слїзми хлїб мій взяв ся,
бо що-дня менї говорять:
»Де-ж твій Бог дївав ся?«

*

Спогадаю — серце тане —
про твою господу,
як я в сьвято пишне, гучне
йшов серед народу.

Чого тужиш та сумуеш,
душе моя вбога?
не засмучуй мене тяжко,
уповай на Бога.

Я сумую, як про його
в тій землї згадаю,
де Йордань між гір сияе
мов посеред раю.

*

Безна безну призиває:
стогнуть водопади.
Твої води через мене
ринуть без ощади.

Та Господь у день печали
менї милость явить;
Бога жизни моя пісня
й серед ночи славить.

*

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

За-що, Боже, ти на мене
насилаеш тугу?
за-що ворогу сумного
подаеш в наругу?

Мої кости лихі люде
мов мечем рубають,
як що-дня: »Де-ж Бог твій дів ся?«
у мене питають.

Чого тужиш та сумуеш,
душе моя вбога?
Ще я буду веселитись:
уповай на Бога.

ПСАЛЬМА XLIII.

Gѕди ми Боже, и разсѣди прю мою

Суди мене, Боже, у моєму дїлї,
розсуди, щó винен я лукавим людям.

Визволь мене, Спасе, з-під їх беззаконня,
не подай безбожним людям на поталу.

Ти Господь моеї кріпости і сили:
за-що ж забуваеш про мою турботу?

за-що я сумую голову схиливши,
а лукавий ворог знущаеть-ся з мене?

Пішли твою правду — сьвітло серед ночи,
осияй дорогу на сьвятую гору,

на гору сьвятую, до Божого дому,
де живе-витае слава твоя чиста.

І прийду я, Боже, у твою сьвятиню,
прилину до Бога моїх молодощів,

і заграю в гуслї, в струни золотії,
возхвалю, прославлю тебе, мого Спаса.

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Чого-ж ти сумуеш, душе моя вбога?
Не вдавай ся в тугу, уповай на Бога.

Ще нераз я буду його прославляти,
що мене заступить і спасе в напастї.

ПСАЛЬМА XLIV.

Боже, оушима нашими оуслышахомъ.

Боже, нашими ушима
чули ми про дивне дїло,

і батьки наші казали,
щó зробив ти в давнї давна:

як рука твоя потужна
нечестивих розігнала,

як ти вигубив невірних,
а Ізраіля впотужнив.

Не мечем бо своїм землю
наші предки осягнули,

і не сила чоловіча
їх спасала серед бою,

а твоя правиця, Боже,
сьвіт лиця твого благого.

*

Ти мій цар і Бог единий,
пішли Якову спасенне!

Поженем тобою сильних,
твоїм імям супостатів.

Не на лук мій уповаю,
і мечем я не спасу ся:

ти спасав нас од неситих,
посрамляв, хто нас не любить.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Що-день хвалимось тобою,
будем славити во віки.

*

А тепер ти нас покинув,
подав на сьміх нашу силу;

розігнав нас лютий ворог,
і плїндруе нашу землю.

Як овечок, ти нас, Боже,
на заріз роздав неситим;

без цїни продав народ свій,
уступив, не торгувавшись,

на посьмішище сусїдам,
на наругу всїм народам;

зробив притчу з нас в язицїх,
покиванне глави в людях.

Що-день стид мій предо мною,
на обличчі в мене сором —

од докору, глузування,
од ворожого догану.

*

Отже й досї не зламали
ми твого завіту, Боже,

не звернуло наше серце,
не зійшло з твоеї стежки,

дармо, що в землї драконській
ти покрив нас сїнню смерти.

Коли-б ми забули Бога
та до ідола молились,

хиба-ж він не покарав би?
бо він знае наше серце.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Нї, за тебе, милий Боже,
нас, мов тих овечок, ріжуть.

*

Щó-ж ти спиш? прокинь ся, Боже,
не 'дцурай ся нас на віки!

Щó-ж ти вид свій одвертаеш,
наше лихо забуваеш?

Вже до праху ми смирились,
до землї, мов грязь, прилипли.

Поможи нам, наша поміч,
ради милости твоеї!

ПСАЛЬМА XLV.

Отрыгнѣ сердце мое слово благо.

Лий ся з серця в царські уші,
благе слово, лий ся!
нехай станеть-ся язик мій
тростю скорописця.

*

Ти найкрасчий з всього миру,
в уста твої ллеть-ся
благодать, бо заслужив ти
Божу ласку серцем.

О могущий! припояши
меч до боку пишно,
одягни ся красотою,
шаною велично.

І в потузї твоїй будеш
тихо царювати,
і правицею по сьвіту
широко сягати.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

БІБЛІОТЕКА
Ч.....
І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Твої гострі стріли будуть
в саме серце бити,
з ненавидників царевих
чорну кров цідити.

Твій престол во віки вічні
з-висока сияє,
в тебе править сама правда,
истина сьвятая.

Любиш правду, ненавидиш
беззаконні вчинки;
тим тебе твій Бог поставив
над усї владики.

Дишуть смирною, алоєм
твої пишні шати,
кість слонова іскрашає
твій чертог багатий.

Між гостьми в тебе царівни,
а цариця стала
коло тебе і Офирським
золотом сияла.

*

Слухай, дочко, ти цареві
дружиною будеш,
рідну землю і господу
батькову забудеш.

І цареві буде люба
твоя врода дивна.
Він твій цар, схили ся низько
перед ним, царівно.

Ось дарами тебе дочки
Тирськії витають,
і народні дуки виду
твого визирають.

*

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

І гряде царська дружина
до царя велично,
в рясних шатах-златоглавах,
у блаватах пишних.

За царицею другині
до царя в гостину,
серед радощів весільніх,
як голубки линуть.

*

Я співаю: »Замісь предків
будуть царювати
ваші дїти і унуки,
щасливі, багаті.

І велика ваша слава
всюди славна буде;
шанувати-муть вас вічно,
поки сьвіту, люде.«

ПСАЛЬМА XLVI.

Богъ намъ прибѣжище и сила.

Бог нам прибіжище і сила,
помошник у тяжкій скорботї.

Не біймось, хоч-би сьвіт затряс ся
і гори провалились в море.

Нехай ревуть і ринуть води,
нехай тремтять, рикають гори:

ревуть і ринуть — город Божий,
сьвяту оселю звеселяють.

Серед його Господь царює,
дає порядок з ранку в ранок.

*

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Подвигли ся народи й царства;
рече — і вся земля смирилась.

Господь сил з нами, він — заступник,
Господь Ізраілів спасе нас.

Прийдіть, вбачайте діло Боже,
його дива по всій вселенній.

Ущухла брань до краю сьвіту,
луки й щити в огні згоріли.

»Вгамуйтесь: я вам Бог единий,
я вознесусь во всіх язиціх.«

Господь сил з нами, він заступник,
Господь Ізраілів спасе нас.

ПСАЛЬМА XLVII.

Вси языцы восплещите рѣками.

Всї народи, возплещіте
з радощів руками,
і веселими озвітесь
до Бога піснями.

Яко страшен, яко славен
небесний владика,
щó царює на всїм сьвітї
во вік і в вік віка.

Покорив під наші ноги
він народи многі,
возлюбив красу народів —
Якова благого.

Взиде Бог в возкликновеннї
і во гласї трубнім.
Воспівайте його славу,
всї його розумні.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Він царює на всїм сьвітї,
дає суд народам,
і еднає людські князї
з ізраїльским родом.

ПСАЛЬМА XLVIII.

Великій Господь и хваленъ зѣло.

Велик Господь, велик і хвален
во градї Божім на Сіонї.
Гора Сіон окраса сьвіту,
на їй з півночи город новий.

Царя великого оселя
дізнала Божої защити.
Кругом земні царі зібрались,
прийшли на неї боєм бити.

Прийшли, побачили, зумились,
обняв їх страх і сум великий,
дізнали болестїв жіночих,
коли наступить час родити.

Порозбивав ти вітром буйним
Фарсийські кораблї оружні.
Во градї воїнств, градї Божім,
тобою ми во вік потужні.

Прославим милость твою, Боже,
серед сьвятого твого храму.
Твоє імя — до краю сьвіту,
твоя сьвята рука над нами.

Возвеселись, Сіонська горо!
возрадуйтесь, Сіонські дщері!
кругом Сіону обійдїте,
перелїчіть оружні двері,

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

огляньте горді його башти,
його високії палати,
щоб вашим дітям і унукам
про Божу ласку росказати.

ПСАЛЬМА XLIX.

Оуслышите сіѧ вси языцы.

Услиште сия всї язицї,
приникни до мене вселенна, —

хто ви́соко сїв і хто низько,
багатий у-купі з убогим.

Уста мої вам возглаголють
премудрість велику, сьвятую,

а серця мого поученнѧ
на добрий вас розум наставлять.

Прислухавсь я пильно до притчи —
не буде вона в мене темна,

а загадку вам загадаю,
на струнах псалтирних заграю.

*

»Чого б я то мусив боятись,
як прийде лихая година,

що кари тяжкої дізнаю
од Бога за гріх, за переступ?«

Так хвалить ся той, хто на силу,
на скарби великі вповає.

Та грішми не викупиш брата,
Господь з тебе грошей не візьме.

Нема таких скарбів на сьвітї,
щоб душу у Бога купити;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

не буде того во вік віка,
щоб смерти людина не знала.

Вмирає письменний і неук,
добро своє кидають иншим.

Міркують, що вічне їх панство,
що з роду у рід воно йти-ме,

і землї з гаями й лугами
іменням своїм нарекають.

Не на-довго шана гординї:
умре він, як віл у різницї.

Немає пуття в їх учинках,
та щасте туманить їм очи.

Мов стадник отару в кошару,
так смерть їх запре в преісподню;

їх добра дістануть ся правим,
і вид їх забудуть на сьвітї.

Мене ж од пекельної сили
ізбавить Господь, мій заступник.

*

Не бій ся, як хто багатїє,
чи в славу велику ввіходить:
не візьме на той сьвіт нїчого,
не пійде за ним його пишність.
Лестять його, поки на сьвітї,
і славлять розкішні звичаї,
а пійде до предків у землю —
во віки на сьвіт не спогляне.
Хто в щастї та в шанї на сьвітї
без розуму вік свій марнує,
приложить ся той до скотини,
подобить ся той безсловесним.

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА L.

Богъ Боговъ глагола.

Бог богів, Господь глаголе,
той щó словом землю визвав,
сотворив єдиним словом
все од сходу до заходу.

Возсияв він із Сіону
красоти красот Господніх;
і гряде наш Бог не мовчки,
свою силу нам ясує:

перед ним огонь жерущий,
навкруги страшенна буря.
Кличе він і небо й землю
розсудити свої люди:

»Ой зберіте ся, посходьтесь,
всї сьвяті мої, до мене,
щó над жертвою вчинили
завіт вічний ізо мною.

(І рекли про його правду
небеса, бо суд у його.)

Слухай, мій народе вірний,
щó тобі я возглаголю;
зрозумій мене, Ізраіль:
я — твій Бог, твій Бог єдиний.

Не за жертви огнянії
тебе буду докоряти:
твої жертви, всесожження
по всяк час передо мною.

Не прийму тельців од тебе,
нї козлят з отар овечих,
бо мое зьвірря в дібровах,
мої череди по горах;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

знаю я все дике птаство;
моє поле, моє й море.

Як я взалчу, то до тебе
не прийду прохати їжи;
бо моя уся вселенна,
повна всякого достатку.

Хиба-ж їм я те мясиво,
або пю кріпцю козлячу?
Каяття неси на жертву
та молитву твою щиру.
Тогді клич мене в скорботї —
і прославиш мою поміч.«

А до грішника рече він:
»Ти гласиш мої устави,
і завіт мій перед людьми
по всяк час в устах у тебе;

сам же ти не любиш правди,
моїм словом ти гордуєш.
Краде злодій — помагаєш,
з перелюбцем накладаєш.

Ти устами знай злорічиш,
язиком готуєш зраду
дїтям матери твоеї,
раз сестрі, а в-друге брату.

Чи вже-ж думав ти, що й Бог твій
твої думки в серцї має?
Знай же, як він беззаконних
за лукавство їх карає!

Зрозумійте мене, люде,
що́ зреклись моеї правди:
розтерзаю вас у гнївi,
і не буде вам ощади.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хто ж на жертву менї щире
каяття у серцї зложить,
того ласка моя вкриє,
благодать моя намножить.

ПСАЛЬМА LI.

Помилѣй мѧ Боже по велицѣй милости твоей.

Помилуй, Боже, мою душу
по милостї твоїй великій,

по милосердію твоєму
очисти з неї беззаконне;

кругом обмий з мене неправду
і од гріха могó очи́сти.

Ой знаю, знаю мій переступ,
мій гріх — що-дня перед тобою!

*

Тобі единому згрішив я,
перед тобою я злукавив;

ти праведен в своїм докорі,
не схибив ти, мене судивши.

Хоч в беззаконнї я зачав ся,
в гріхах мене родила мати,

та любиш ти закриту правду,
і потай вказуєш премудрість.

Окропиш ти мене ісопом —
і од гріха мого очищусь;

обмиєш ласкою твоєю —
і стану я білїщий снїгу.

Даси менї почути радість —
возрадують ся хирні кости.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Забудь гріхи мої, очисти
мої неправди, беззаконня.
Созижди серце в менї чисте
і правий дух в моїй утробі.
Не одіпхни мене од себе,
не одійми сьвятого духа.
Верни менї спасення радість,
і підійми владичнїм духом.
Навчу путям твоїм невірних,
обернуть ся до тебе грішні.
О Боже, правдо моя чиста!
ізмий із мене кров людськую,
і дай моїм устам мовчущим
ясити миру твою правду.
Коли-б схотїв ти, Боже жертви,
я дав би; ти її не хочеш:
бо жертва Богу — дух смиренний,
сумного серця не зневажиш.

*

О Господи! пішли Сіону
твое сьвяте благоволенне,
постав кругом Єрусалима
на віки нерушимі мури.
Тогдї од серця щиру правду
принесемо тобі на жертву,
до всесожження серед миру
на твій олтар тельцї возложим.

ПСАЛЬМА LII.

Что хвалишисѧ во злобѣ сильне.

Чого ти хвалиш ся, потужний,
своїм великим беззаконнем,

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ввесь день свою нахабу люту
мов добре дїло вихваляеш?
Язик у тебе — бритва гостра,
готов на зраду що-хвилини.
Ти любиш зло, не благостиню,
тобі неправда красча правди.
Твої слова — потопні води:
лестять і тягнуть у безодню.
За се Господь тебе зруйнуе,
повалить гордого на землю,
і вижене тебе з оселї,
і вирве корінь твій між лю́дьми.
Вбачавши праведні вбоять ся
і возсьміявши ся промовлять:
»Се чоловік, що́ не на Бога,
а на достаток свій надїявсь,
що́ вихваляв ся; величав ся
лихими вчинками своїми!«

*

Я ж, мов та маслина родюща,
що́ в Божім домі зеленїе,
на Божу ласку во вік віка
надїятись не перестану.
Во віки Бога буду славить,
що сотворив мене на сьвітї,
і Боже імя вихваляти,
бо він благий до преподобних.

ПСАЛЬМА LIII.

Рече безѣменъ въ сердцѣ своемъ:
нѣстъ Богъ.

Рече безумен в своїм серцї:
»Немае Бога.« — Розопсїли

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і омерзились в починаннях,
нїхто не творить благостинї.

Приникне Бог на землю з неба:
чи є людина між народом,
що волю Божу розуміє
і правди Божої шукає?

Всї одвернули ся од правди,
всї зледащіли, розопсїли,
нема благого нї одного,
нїхто не творить благостинї.

Чи вже-ж сього не зрозуміють
усї, хто робить беззаконне,
хто жре людей, мов хлїб насушний,
на поміч Бога не призвавши?

Стрівожять ся великим страхом,
де страху не було й немає;
Господь бо кости тих розсипле,
хто ополчить ся проти тебе,
і осоромиш нечестивих,
бо їм нема рятунку в Бозї.

Хто дасть Ізраілю спасенне?
хто од Сіону нам поможе?
Рятуй, рятуй нас із неволї,
возвеселяй народ свій, Боже!

ПСАЛЬМА LIV.

Боже, во имя твое спаси мя.

Боже! імям твоїм дивним
заступи мене в напастї,

і потугою твоєю
розсуди мене на судї;

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

вислухай молитву щиру
і почуй мої глаголи.

Піднялись чужі на мене,
на мою чигають душу;

ополчили ся жорстокі:
нема Бога перед ними.

Ти один — моя защита,
ти один мене заступиш,

і обернеш на їх зло їх,
потребить їх Божа правда.

Принесу я тобі жертву
і прославлю твою благость,

яко ти мене ізбавив
од усякої печали,

і побачив я очима
ворогів моїх погибель.

ПСАЛЬМА LV.

Внѣши, Боже, молитвѢ мою.

Внуши, Боже, мою щиру,
мою ревную молитву,

прихились до мого слова,
до плачу мого в скорботі:

що про мене лютий ворог
розпускає слух лукавий,

і стужає мене грішник,
наклепавши зло велике.

Зомлівае в мене серце,
смертний страх напав на душу,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і тремтить недужне тїло,
очи темрява окрила.

Хто-ж бо, хто б менї дав крила,
крила яко голубині!

Полетїв би я спочити
хоч годину, хоч хвилину.

Ой далеко полетїв би,
у пустинї б водворив ся!

Чаю Бога, щó спасає
од трівоги і од бурі.

*

Вирви, Господи, язик їх,
розітни його на части,

бо в столицї я вбачаю
самі чвари та насильство.

День і ніч по мурам ходять,
між народом лихо коять.

*

Най би ганив мене ворог —
перете́рпів би я лайку;

докоряв мій ненавидник —
і про те менї байдуже.

Ти ж моя душа другая,
друге серце, друже щирий!

Любо я з тобою радивсь,
і ходив до церкви в-купі.

*

Проглини їх, смерте нагла,
най провалять ся у пекло!

що лукавство коренить ся
в їх оселях і утробах.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Я ж до Господа взиваю,
і Господь менї поможе.

Вечір, рано і в полудні
я стогну — і він почує.

І спасе він своїм миром
мою душу од напасти,

од лихої ворожнети,
що́ кругом мене обстала.

Він почує і смирить їх,
яко цар із передвіку.

В них нема присяги й віри,
не боять ся вони Бога,

союжан своїх зраджають,
свої вмовини ламають.

Їх уста мягкі як масло,
а на серцї — воюванне.

Їх слова єлей текучий,
а в душі — мечі кріваві.

*

»Положи печаль на Бога:
підкріпить він твою неміч,

і не дасть серед напасти
захитати ся сьвятому.«

Ти ж їх, Боже, в рів глибокий
повкидаеш на погибель;

не звікують лихі віку,
а мене впокій обгорне.

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА LVI.

Помилуй мя Боже, яко попра мя человѣкъ.

Зглянь ся, Господи, на мене,
бо жере мене нїкчемник,

що-дня ворог мене тисне,
налягаючи на мене.

Проглинути мене хочуть
ненавидники лихії,

устають на мене безлїч, —
заступи мене, Всевишнїй!

Як злякаюсь ворожнети,
на тебе я уповаю;

уповаю-вихваляю
непорочними устами,

і не маю в серцї страху:
що́ людина менї зробить?

*

Що-день речи мої ловлять;
всї їх думки проти мене;

сходять ся на тайні ради,
назирають мої пяти.

Як вони душі моєї
і погибели шукають,

так і ти їх, милий Боже,
захопи, нехай погинуть.

Ти злїчив моє блуканне,
як обходив я запеклих;

обітри ж мої гіркії,
положи кінець скорботї.

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Як одступлять супостати
в день плачу мого до тебе,

я пізнаю з їх жахання,
що ти, Боже мій, зо мною.

Похвалю ся Божим словом,
словом праведним Господнім.

Я на Господа вповаю, —
що-ж людина менї зробить?

Молитви твої зо мною;
возхвалю тебе я, Спасе.

Ти од смерти мене збавив,
мої ноги употужнив,

щоб во сьвітї між живими
я ходив перед тобою.

ПСАЛЬМА LVII.

Помилуй мя Боже, помилуй мя.

Помилуй мя, помилуй, Боже,
бо на тебе душа вповає;

під крильми в тебе я сховаюсь,
поки мине лиха година.

До Бога Вишнього я кличу,
до Бога, що стоїть за мене.

Пішле з небес менї підмогу,
кого мій ненавидник ганив,

пішле менї небесну милость
і истину свою сьвятую.

Душа моя поміж левами,
поміж людьми, що пеклом дишуть;

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

їх зуби — ратища та стріли,
їх язики — мечі блискучі.

Прослав ся, Боже, висче неба,
окрий своїм сияннем землю!

На мене сїла розставляли,
вжахнули душу мою вбогу,

копали яму підо мною, —
самі попадали в ту яму.

*

Готове серце моє, Боже,
готове на хвалу Господню.

Устань же, славо моя, рано,
іграй на гуслях і псалтирі.

Прославлю, Боже, тебе всюди,
співати-му серед народів.

Під саме небо — твоя милость,
під самі хмари — твоя правда.

Прослав ся, Боже, висче неба,
окрий твоїм сияннем землю. .

ПСАЛЬМА LVIII.

Аще во истинѣ убо правдѣ глаголете.

Чи справдї ви, громадські люде,
добра бажаєте народу?

чи щирим серцем на судищах
міркуєте про Божу правду?

Нї, ваше дїло — беззаконне,
неправда — ваших рук робота.

Родились ви на сьвіт зрадливі,
з утроби вийшли криводушні.

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Гадюча в серцї в вас отрута,
отрута гаспеда лихого,
що́ затуляє собі уші,
не чує знахарського слова.

*

О Боже! потрощи їм зуби,
кріваві щелепи левині;
розлий їх по землї водою;
пусти стрілами — нехай стануть
як перетертії колосся,
нехай слїпують, як недорід,
нехай у них розносить вітер
огонь з-під казанів холодних!
Зрадіє правий одомщеннем,
помие ноги в крові грішних,
і скаже мир: »Є в сьвітї правда,
є на землї суддя правдивий!«

ПСАЛЬМА LIX.

Изми мѧ отъ врагъ монхъ, Боже.

Визволь, Боже, мою душу
із ворожої напасти,
не дай, Спасе, у неволю,
у полонь менї упасти.

Заступи од беззаконних,
що́ кругом мене буяють
і крівавими руками
мене ловлять, досягають.

Отсе ж, Боже, лихі люде
на мою чигають душу;
не за гріх мій, не за кривду
я біду терпіти мушу.

Generated on 2015-05-14 16:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Не за кривду мене військом
обгорнули, оступили.
Встань на поміч, подиви ся
на ворожі горді сили.

Встань, могущий Боже сили,
Бог Ізраільский великий;
покажись, і розбіжять ся
нечестивії язики.

І нехай, смерком вернувшись,
як голодні пси завиють,
і кругом обійдуть город, —
менї зла не заподіють.

Язиками вони клеплють,
у-в устах їх меч крівавий;
потай миру, потай Бога
ізмовляють ся лукаві.

Ти ж, мій Господе, з їх ради
насьміеш ся в своїм раю,
насьміеш ся з нечестивих,
бо на тебе уповаю.

Милосердний мене всюди
мов полою закриває,
і дає менї дивитись,
як він грішників карає.

Не вбивай їх, нехай буде
жива споминка в народї,
як розсипав ти невірних,
заступив нас у пригодї.

У гріхах устен лукавих
нехай вловлять ся зрадливі,
і в ламаннї свого слова
попадуть ся нечестиві.

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Тогдї вигуби їх, Боже,
розточи, розвій як съмітте;
нехай знають, що Ізраіль
твій народ, твоє наслїдде.

І нехай, смерком вернувшись,
як голодні пси завиють,
і кругом обійдуть город, —
менї зла не заподіють.

Нехай ходять-сновидають,
сподіваючись поживи,
і голодні засипають,
ледьві теплі, ледьві жи́ві.

А я буду воспівати
з ранку в ранок твою силу,
що мене ти серед злющих
у пригодї не покинув.

Моя сило! я про тебе
буду славити, співати,
на велику твою милость,
поки тху мого, вповати.

ПСАЛЬМА LX.

Боже отринѫлъ ны єси.

Ти нас отринув, милий Боже,
розсипав нашу силу в полї,
розсипав нас гнївом великим;
верни нам, Боже, щасну долю!

Стенув ти землю — розступилась,
роздзявились безоднї ями.
Закрий їх, Боже, позатулюй:
хитаєть-ся земля під нами.

Скарав ти, Боже, свої люди,
гіркою напоїв їх серце;

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ой підійми ж над нами прапір,
нехай хоч праведний спасеть-ся!

Нехай спасеть-ся серед бою,
серед луків тугих, мідяних,
кого ти, Боже, одрізняєш
од нечестивців окаянних.

»Помщу ся я над ворогами,«
рече Господь в своїй сьвятині:
»я розділю Сихем на части,
зроблю паї в Сокот-долині.

Увесь Галад і Манасия —
моє добро во віки віка,
Єфрем — глави моеї кріпость,
Іуда — в мене цар-владика,

Моав — моя вмивальна чаша,
Єдому дам себе роззути,
і горду шию Филистимську
зумію під себе нагнути.«

Хто проведе мене в ту твержу?
хто проведе нас до Єдома?
Ти, Господи, що́ нас отринув,
твоя рука недовідома.

Пішли нам поміч у тїсноті:
людська нам сила не поможе;
тобою ворога звоюєм,
тобою ми потужні, Боже.

ПСАЛЬМА LXI.

Оуслышн Боже моленіѣ моѥ.

Вислухай, Боже, ревну молитву,
вислухай плач мій перед тобою.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

З-далека кличу серцем унилим,
із глибокости — сумом великим.

Виведи, Боже, дух мій на гору;
сам він не зійде: сили не має.

Ти — мій притулок, певна защита,
од супостата мене заступиш.

Дай менї жити в тебе в господї,
дай заховатись в тебе під крильми.

Чуеш ти, Боже, ревні молитви,
ти посилаеш долю смиренним.

Дай вік цареві в роди і роди,
в роди і роди, поки сьвіт сонця.

Нехай царює вічно у Бога,
милость і правда — йому охрана.

Тим твое імя буду співати,
день у день жертви чисті сповняти.

ПСАЛЬМА LXII.

Не Богѣ ли повинетсѧ дѹша моѧ.

В одному Бозї мое серце
себе впокоїть, одпочине;
одна в мене защита певна,
спасенне в Господї едине.

Доколї будете на мене
ледачі думки в серцї мати,
мов тин гнилий мене хитати,
і під ногами рів_копати?

Задумали лукаве дїло —
мене на землю повалити;
устами хвалять, прославляють,
а серцем гірко проклинають.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Душе моя! в одному Бозї
себе впокоїш, одпочинеш;
вповай на його, він заступить,
серед напасти не загинеш.

В його моє спасенне, слава,
на Бога певне упованне.
О люде! Бог — защита ваша,
він чує серця воздиханне...

Шкода!... Которі прості — марність,
которі значні — лжа до слова;
усї на Божій вагівницї
легкі, нїкчемні як полова.

Ой не вповайте на неправду,
добра чужого не жадайте;
коли кому тече багатство,
сердець своїх не прилагайте.

Рече Господь — у його сила,
у його нам одрада в тузї,
у його милость, правосудде,
усїм воздасть він по заслузї.

ПСАЛЬМА LXIII.

Боже, Боже мой, къ тебѣ
оутренюю.

Боже, Боже мій, до тебе
озиваюсь рано в ранцї,
возжадав тебе душею,
по тобі томлю ся тїлом —
у землї непроходимій,
у безвіддї, у безхлібї,

щоб тебе в твоїй сьвятинї,
так як перш було, вбачати,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

твою силу й твою славу
чистим серцем вихваляти.

Так як перше було славлю:
»Твоя милость красча жизни,«
так хвалити твою ласку,
твою благость дай і нині.

Наче туком та елеем,
вдовольниш ти мое серце,
як моя хвалебня пісня
у чертог твій вознесеть-ся.

Я про тебе, милий Боже,
на постелї споминаю,
у всї доби серед ночи
тихим серцем розмишляю.

Бо ти був моя защита,
я сховавсь під крильми в тебе;
ти принадив мою душу,
пригорнув мене до себе.

Хто шука мене згубити,
пійдуть в землю преісподню;
потребить їх меч крівавий,
пожере їх зьвір дубравний.

Цар же Богом звеселить ся;
хто клянеть-ся їм, зрадїе,
а уста лихих заціпить,
і язик їх занїміе.

ПСАЛЇМА LXIV.

Оуслыши Боже гласъ мой.

Почуй мене в печалї, Боже,
спаси од страху мою душу,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

сховай од змовин беззаконних,
од задумів людей лукавих.

Як меч, язик вони згострили,
словами ранять як стрілами,

стріляють тайно непорочних,
стріляють з захисту правдивих.

Наважились на злі учинки:
»хто наші сїла розпізнає?«

видумують менї погибель...
глибоке серце в чоловіка!

Та Бог скарає нечестивих,
сипне нежданними стрілами.

Самі вони себе звоюють,
зрадливим словом підкопають.

Побачять люде їх лукавство,
і всї розсиплють ся розтоком:

злякають ся страшного дива,
і Боже дїло в тім пізнають.

А праведник возвеселить ся,
на Господа вповати буде,

всї праві серцем Боже іма
устами чистими возхвалять.

ПСАЛЬМА LXV.

Тебѣ подобаетъ пѣснь Боже
въ Сіонѣ.

Тобі, мій Боже, подобає
хвалебня пісня на Сіонї;
вознесемо тобі молитву
громадою в Єрусалимі.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Почуй молитву нашу, Боже!
тебе все твориво благає:
очисти наше беззаконне;
душа на силах знемогає.

Блажен, кого ти вибрав, Боже,
і приголубив коло себе:
наситять ся в дому твоєму,
во храмі Господа благого.

Ой дивно правдою твоєю
ти до молящих промовляєш,
Спасителю наш, упованне
на суші і в морях далеких!

Ти силою підперезав ся,
і гори кріпостю поставив,
морську безодню усмиряєш,
кріваві всобиці гамуєш.

Дива твої лякають серце
од краю сьвіту та й до краю;
і ранок твій і вечір красний
все твориво возвеселяють.

На землю глянеш, і напоїш,
і збагатиш її дарами;
рука твоя водою повна,
всім тварям посилаєш їжу.

Мягчиш суху ріллю на полї,
дощами кропиш-наповаєш,
рівняєш ратаєві ниву,
і проростом благословляєш.

Вінцем благим вінчаєш лїто;
де ступиш, туком наповняєш;
збогачуєш пустинї красні,
узгіря радістю вкриваєш.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Отари на лугах пасуть ся,
пшениця на полях буяє;
про Божу славу, Божу ласку
щасливе твориво співає.

ПСАЛЬМА LXVI.

Воскликните Господеви вся земля.

Возкликни до Бога, земле,
заспівай до його, сьвіте,
і прославте його твори,
возхваліть дива великі.

Речіть Богові: Як страшен
ти в дїлах твоїх премудрих!
Перед силою твоєю
вороги твої схилились.

Поклонись йому, вселенна,
і співай імя високе.
Подивіте ся, народи,
на страшні дїла Господні.

Обернув він море в сушу
перед нашими батьками;
перейшли вони веселі
річку биструю ногами.

І во віки він царює,
всї народи озирає.
Не бунтуйте проти його:
тяжко-важко покарає.

Славте, Господа, язицї,
славте голосом високим:
він нам дав на сьвітї жити,
його правдою ходити.

*

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ти нас випробував, Боже,
мов срібло нас переплавив,
у тугі гужі запріг нас,
під важке ярмо поставив.
Гнали нас безбожні люде,
через огнище і воду,
та ти визволив на волю,
вивів нас на прохолоду.
Принесу я в твоїм домі
тучні жертви з молитвами,
що́ я в серці обіцяв ся,
як боров ся з ворогами.
Вознесу я жертви тучні
із кадильними димами,
вознесу овни з козлами,
з круторогими волами.

*

Ой зберіть ся, усї тихі,
усї богобоязливі,
роскажу вам, як Создатель
мою душу ущасливив.
Обізвав ся я до Бога,
словом щирим його славив.
Не почув би він молитви,
коли-б серцем я лукавив.
А він зглянув ся на мене,
на тяжку мою трівогу.
Буди хвален, щедрий Боже,
за сьвяту твою підмогу!

ПСАЛЬМА LXVII.

Боже оущедри ны и благослови ны.

Боже, змилуй ся над нами,
дай нам щасну долю,

Generated on 2015-05-14 16:12 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

осьвіти своїм обличчем
нашу тьму-неволю.

Осьвіти нас, щоб ми знали
твою стежку праву,
щоб хвалили всї народи
чисту твою славу;

щоб зрадїли всї язицї
правдою сьвятою,
що ти суд свій на всїм сьвітї
судиш правотою;

щоб хвалили тебе, Боже,
всї земні народи,
бо щедротою твоею
сад і нива родить.

Господь з неба усїм добрим
нас благословляе;
вся земля його боїть ся
од краю до краю.

ПСАЛЬМА LXVIII.

Да воскреснетъ Богъ, и расточатсѧ врази его.

Да воскресне Бог, і зникнуть
перед ним його лукаві,
розбіжять ся, хто не любить
його правди, його слави!

Яко дим, нехай почезнуть;
яко віск од жару тане,
так од Божого обличчя
нехай грішників не стане!

А всї праведники Божі
да возрадують ся серцем,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:17 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і молитвою до Бога
чистий дух їх вознесеть-ся!

Ой співайте, вигравайте,
Божу силу вихваляйте,
веселіть ся, і в пустині
Богу правий путь рівняйте!

Він — благий сирітський батько
удовиць суддя правдивий,
Бог великий, несказанний
у вселенній, своїм храмі.

Одиноким дає семю,
із закону визволяє,
із неволі на родющу,
любу землю виселяє.

*

Як ійшов ти, Боже, з нами,
камянистими степами,
трепетало кругом поле,
тало небо, нахилялось,
і гора Синай тремтїла,
твого погляду лякалась.

Як томились твої люде,
знемогали ся на силї, —
ти дощем животворящим
окропляв їх у пустині.

І не вимерло, не зникло
твое праведне наслїдде:
харчував ти його в голод,
напував його в безвіддє.

Дав еси до бою гасло —
і грізна потуга встала;
утїкали царі з військом,
жінка здобич паювала.

Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Ви спите собі безпечно
по домівках у долині,
а в голубки крила срібні,
міждорамя золотії.

Як розсипав Всемогущий
по землї царів у зброї,
засияло по-під небом
сьвіжим снїгом на Салмонї.

Горо Божа, горо тучна,
горо пишная Васанська!
між узгірями буяєш,
безлїч скоту собі маєш.

Не завидуйте їй, гори
і узгіря, сиром криті,
що на їй Господь вселив ся
і во віки буде жити.

Колесниця Божа дивна
тьмами воїнства гобзує;
серед них Господь в Сіонї,
во сьвятих своїх царює.

Ізійшов еси на гору,
привів бранців із дарами,
і противних твоїй волї —
працювати в твоїм храмі.

День у день хвалїмо Бога:
він спасає од напасти,
він заступник нам единий,
брона смерти в його власти.

Нагинає тугі шиї
ворогів своїх завзятих,
сокрушає беззаконним
буйні глави вихрюваті,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:17 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і рече: »Добуду злющих
і на бесїдах Васанських,
не сховають ся од мене
і в безоднях океанських.

Будеш ти в крові ворожій
свої ноги полоскати;
попущу твоїм собакам
на землї її лизати.«

*

І вбачали ми очима,
як ти, Боже, йшов між нами.
Поперед псальми співали,
а позад музики грали.

Серед дїв ійшов тимпанниць,
сьвята пісня розлягалась:
»Возхваліте, люде, Бога,
во Ізраілї сьвятого.«

Вен'ямин там, щó взяв гору,
брат найменший між братами,
князї Юди, Завулонські
з Нефѳалимськими князями.

Дав нам, Господи, потугу, —
укріпи її за нами,
і чужі царі гостинцї
принесуть у нашім храмі.

Угамуй рогатих турів,
гордих дук у срібній зброї,
розточи лихих розтоком,
най не пють крови людської.

Прийдуть, Господи, до тебе
можні люде із Єгипту,
і простягнуть Єѳіопи
свої руки на молитву.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:17 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ой співайте Господеві
похвалу, земні владики!
Возгримів він гласом сили,
не подвигнеть-ся во віки.

Славте Бога: він правицю
на землї явив могучу,
і над хмарами густими —
красоту свою блискучу.

Дивен Бог в своїй сьвятинї,
Бог Ізраільский великий:
він дає народу силу, —
слава Вишньому во віки!

Дивен Бог в своїй сьвятинї,
в своїм храмі — у вселенній:
долю щасну, славу чисту
він дає благословенний!

ПСАЛЬМА LXIX.

Спаси мѧ Боже, ꙗко внидоша
воды до дꙋши моеѧ.

Спаси мя, Боже, бо вже води
мою сумну займають душу:
загруз в глибокому болотї,
не маю дна, тонути мушу.

Знеміг ся, кликавши на поміч,
гортань замовкла, пересохла;
втомились очи визирати,
чи ще на Господа вповати.

Нема волосся стількі в мене,
як ненавидників запеклих.
Щó праведно собі придбаю,
те їм, мов крадене, вертаю.

Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT
URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ти знаєш, Боже, чим я винен,
мої гріхи перед тобою;
не осором же мною правих,
щó йшли дорогою прямою.

Бо за тебе терплю зневагу,
і сором вид мій окриває;
чужим здаю ся між братами,
моєї матери синами.

Прихильність до твоєго дому
мою сумну пожерла душу,
і хто твоє імя злословить,
терпіти тихим серцем мушу.

Не їм, не пю і з-тиха плачу —
з постів і слїз вони кепкують;
лиху одежину надїну —
мов з божевільного глузують.

Про мене мова в їх у радї,
про мене жарти на підпитку;
я ж мовчки до тебе молю ся,
твоєю милостю спасу ся.

Рятуй мене од глибокости,
не дай на віки потонути:
не попусти безбожним злюкам
мене пожерти, проглинути.

Оглянь ся на мою скорботу
по милостї твоїй великій,
не одверни од мене виду,
не дай загинути на віки.

Зроби спасенною дорогу,
щó на погибель менї стелють:
ти знаєш, як мене обносять,
який покліп на мене клеплють.

Generated on 2015-05-14 16:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Знеміг ся я в людській зневазї;
ждав милосердя — не діждав ся:
нїхто не зглянув ся на мене,
ласкавим словом не озвав ся.

Не хлїбом, полином годують;
не пивом, оцтом напувають:
нехай же вплутають ся в сїла,
де бенкети собі справляють.

Нехай в очах їм потемнїє,
нехай не бачять, де ступити,
нехай їм всюди буде слизько,
де звикли зрадою ходити.

Пролий на них твій гнїв великий
і ярость праведного серця:
нехай оселя їм спустїє,
живе в наметї не озветь-ся.

Кого бо ти скарав по правдї,
вони терзають, заїдають,
і серце трудне у скорботї
новими ранами вражають.

Клади їм гріх один на другий,
нехай во вік не оправдять ся,
да вичеркнуть ся з книги жизни
і з правими не веселять ся.

Я вбогий і болящий тяжко,
та Божа ласка все возможе:
воздвигни мене, щоб я славив,
щоб величав тебе, мій Боже.

Тобі любіща моя псальма,
нїж вїл на жертву круторогий,
нїж тук його серед багаття
і в ратицях двійчастих ноги.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:17 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Побачять тихі мою долю —
і в грудях серце в них заграє,
Господь бо чує голос нищих,
закованих не забуває.

Хваліте Бога, небо й земле,
і море, і морська звірино,
бо він Сіон свій оборонить
і забудує край наш дивно.

Закоренять ся наші внуки
в дарованій нам займанщині,
і жити-муть у Божій правді,
кохати-муть ся в благостині.

ПСАЛЬМА LXX.

Боже въ помощь мою вонми.

Не загай ся, милий Боже,
поспіши менї на поміч,
і нехай тим буде сором,
щó погибель менї мислять;

нехай тих побе нелюдський,
хто бажає менї злая,
і окрие всїх запеклих,
щó корять мене докором.

Да возрадують ся серцем
хто тебе шукає, Боже,
і да славлять твою ласку,
хто спасенне твое любить.

Я — мизерний бідолаха;
поможи менї, мій Боже!
Мій заступниче, мій Спасе,
не загай ся на підмогу!

Generated on 2015-05-14 16:17 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА LXXI.

На тѧ Господи оуповахъ, да
не постыжѹсѧ во вѣкъ.

На тя, Господи, вповаю,
і во вік не постиджу ся.

Правдою твоєю, Боже,
визволи мене з напасти,

прихили до мене ухо,
поможи менї в пригодї.

Будь твердинею моєю,
нерушимою стїною,

щоб сховав ся я за тебе,
яко ти моя защита.

Вирятуй мене, мій Боже,
із руки людей ледачих,

беззаконників запеклих
і грабителїв жорстоких,

яко ти мое вповання
і надія моя з-малку.

Я держав ся тебе, Боже,
скоро мати народила.

Покровителю могущий,
ти був славою моею.

Гордували мною люде,
а ти був моя затула;

я щоденно тебе славив
непорочними устами,

і твое величче дивне
вихваляв серед народу.

Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Не покинь мене, мій Боже,
під час старости моеї;
як змарніє моя сила,
не остав мене, мій Спасе.

Бо змовляють ся на мене
вороги мої лихії,
на мою чигають душу,
радять ради беззаконні,
і говорять: »Нападаймо,
бо Господь його покинув;
поженїмось та вловімо,
бо заступника немає.«

Не одходь од мене, Боже,
поспіши менї на поміч,
нехай сором тих окриє,
хто жене мене, стїсняє,
і почезнуть нечестиві,
щó готують менї злая.

Я ж надії не покину,
я до псальм прибавлю псальми:
возвіщу я твою правду,
по всяк день твої щедроти;
возхвалю я твою силу,
правосудде твое, Боже.

Ти наставив мене з-малку
і тепер дива являеш;
не покинь же мене, Боже,
як мій волос побілїє,
щоб я всїм ненарожденним
возвістив твою потугу,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

твою правду в високостях
і твої великі твори;

нехай знають, що нїкого
рівного тобі немає.

Показав ти менї, Боже,
злигоднї страшні, великі;

оживи ж мене в скорботї,
вирятуй мене з безоднї.

За твою сьвятую правду
возхвалю тебе в псалтирі,

і на гуслях заіграю
про Ізраільского Бога.

Звеселить ся мое серце,
як про тебе заспіваю,

і душа у-гору злине,
що ти вирятував, Боже.

День у день язик мій буде
твою правду возвіщати,

бо побив нелюдський сором,
хто добра менї не мислив.

ПСАЛЬМА LXXII.

Боже, сѣдъ твой цареви даждь.

Боже, дай твій суд цареві,
сину царському закони,
для сьвятого правосуддя,
для людської оборони.

Нехай в його суд по горах,
по узгірях правда сяє;
нехай судить бідолашних,
а грабителя карає,

Generated on 2015-05-14 16:17 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

щоб тебе, поки на небі
сьвітить сонце, прославляли,
поки місяць тихо плавле,
в рід і роди вихваляли.

Як на землю дощ весіннїй,
на траву роса спадає,
так він думками благими
нехай царство обіймає,

щоб за його царювання
жили праведні в покої, —
поки місяця на небі,
не дізнали долї злої.

І од моря та й до моря,
од ріки до краю сьвіта
нехай землю він осягне
і царює многі лїта.

Нехай хилять ся під його
дикі люде беззаконні,
перед ним цїлують землю
вороги його безбожні.

І нехай йому данину
принесуть царі Фарсійські,
недоступні островяне,
царі Севські й Аравійські.

Всї царі перед потужним
нехай голови схиляють,
і народи по всїм сьвітї
йому служять-послухають.

Нехай він рятує вбогих
і пригнїчених спасає,
хто помошника на сьвітї
і заступника не має.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Нехай знайде в його заступ
удова і сиротина,
і в очах у його буде
дорога їх кров безвинна.

І нехай живе щасливий,
сріблом-золотом сияє,
а народ за його Бога
милосердного благає.

Нехай хлїб у його родить,
як Ливан сади буяють,
кругом города всї гори
і узгіря окривають.

Нехай слава його сяє
мов те сонце; всї народи
у йому благословлять ся
і прославлять в рід і роди.

Славте Господа, всї люде,
за його дива великі:
він единий чудотворець;
славте Господа во віки!

ПСАЛЬМА LXXIII.

Коль благъ Богъ Ісраилевъ.

Щó за благий Господь, за щедрий
до чистих, непорочних серцем!

А я трохи не захитав ся,
трохи не підсковзнувсь на стежцї;

бо позавидував ледачим,
вбачаючи їх долю щасну.

Не знають горя, поки живі,
безпечно жиром обростають;

Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

нема їх там, де люде роблять,
не дізнають біди людської;
у радощах — як у намистї,
у гордощах — як у-в одежі;
їм жир аж очи випирає
і люте серце обгортає.

Кепкують з тих, кого придавлять,
гордують злиднями людськими,
устами в небесах ширяють,
і язиками сьвіт проходять.

За ними необачні люде
біжять, як води каломутні,
і кажуть: »Нї, Господь не знає,
не відає про сьвіт широкий,
бо ось грабителї буяють,
та скарб до скарбу прибавляють.

Про-що ж нам серце очищати,
і руки обмивати в правдї,
що-дня гірку приймати муку,
що-ранку лихо зустрічати?«

Коли-б і я таке подумав,
згрішив би тяжко перед Богом.
Тим став я инше міркувати,
та розумом не міг збагнути,
і тількі у твоїй сьвятинї
про долю грішних догадав ся.

Ти на сковзькому їх поставив,
щоб у безодню поспихати.
Не сподївавшись гине лютий,
хвилина — і пропав потужний.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Як сон прокинувшись забудеш,
так ти їх справді зневажаєш,

а серце в мене ще кипіло,
великий жаль терзав утробу.

Хоч був тогдї я мов скотина,
нїмий язик перед тобою,

та при тобі я зостаю ся,
ти вдержуєш мене за руку,

на добрий розум наставляєш
і у високу славу вводиш.

Без тебе хто в мене на небі?
і на землї яка утїха?

Замовкни, серце, зникни, тїло:
єдине щастє мое в Бозї.

Хто оддалився од Бога, зникнув,
хто одвернув ся, щез на віки.

Я ж прихиляю ся до Бога,
на його серцем уповаю,

я проповідувати буду
про його твори несказанні.

ПСАЛЬМА LXXIV.

Вскую, Господи, отринѣлъ єси до конца.

Вскую, Господи, на віки
занедбав нас і отринув?
за-що на овечок тихих
дишеш поломям та димом?

Спогадай свою громаду,
щó стяжав собі оддавна,

Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

про своє наслїдде любе,
про Сіон, оселю славну.

Постав ногу на тій давній,
на занедбаній руїнї,
щó зробили наші люті
із народньої сьвятинї.

Вороги твої рикають
там, де люде сьвяткували,
служять ідолам поганим,
де ми Бога прославляли.

Подиви ся, як сокири
мов у темнім лїсї грають,
як у церкві в тебе двері,
дорогу різьбу рубають.

Божий дом, сьвяту оселю
пожарами закурили,
на землї твоє жилище
зруйнували, осквернили,

і сказали в своїм серцї:
»Порозшарпуем їх різно,
щоб до віку не зібрались,
з своїм Богом розізнались.«

І нема вже обіходин,
нї обрядного співання,
нї пророка, щоб явив нам
розум Божого писання.

Доки-ж, Господи, доколї
ворогам із нас знущатись?
доки імя твоє буде
їх устами осквернятись?

На-що серцю запрещаєш,
і твою грізну правицю

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

не простягнеш на ледачих,
не розвієш, як кострицю?

У тебе, предвічний царю,
ми шукаєм оборони.
Роздїлив ти бурне море,
повбивав морські дракони.

Сокрушаєш крокодила
і годуєш семї дикі;
серед скель проводиш воду,
і глибокі сушиш ріки.

День і ніч у твоїй волї;
сотворив ти сонце й зорі;
посилаєш лїто й зиму;
уз край сьвіту ставиш гори.

Спогадай же свою силу,
свою дивную потугу;
не подай ледачим людям
свою славу у наругу.

Не подай зьвірям дубрівнїм
твою горлицю вловити,
твое стадо розігнати,
твоїх вірних потребити.

Спогадай завіт твій з нами,
на людську споглянь неправду,
дай пригнїченому радість,
беззащитному одраду.

Устань, Боже, на защиту
твого присуду сьвятого,
не забудь буяння злющих,
руйнування огняного.

Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА LXXV.

Исповѣмыся тебѣ, Боже,
исповѣмыся тебѣ.

Славим, хвалим тебе, Боже,
величаем серцем щирим.
Твою славу возвіщають
чудеса великі в мирі.

»Як я виберу годину
мого праведного суду,
я, що́ землю підпираю, —
затремтять мизерні люде.

Скажу гордим: Не гордуйте!
беззаконним: Не несітесь!
не возносьте в-гору рога,
не буяйте проти Бога!

і ви, східні, й ви, західні,
і ви, що́ по горах пишних!
Бог — один заступник правих,
він один каратель грішних.«

У руці Господній чаша,
через край вино шумує;
випють грішники і гущу,
не простить, не подарує.

Я ж во віки Бога правди
воспівати-му хвалою:
він поламле роги грішним,
вознесе нас правотою.

ПСАЛЬМА LXXVI.

Вѣдомъ во Їудеи Богъ.

Відомий Бог во Іудеї,
велик в Ізраільскому домі,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

його оселя у Салимі,
його будинок на Сіонї.

Там ламле він ворожі стріли,
щити, мечі, гамує брані.
Сияєш ти, наш Боже, красче,
ніж хижі гори під снїгами.

Обняв потужних сон глибокий,
нема в них рук, нема в них волї.
Ти повелїв, і воздрімали
і їздецї і конї в полї.

Страшенний! хто перед тобою
устоїть, як твій гнїв бушує?
З небес ти суд свій возвіщаєш —
земля боїть ся і нїмує.

Нїмує, бо Господь лукавих
за всїх пригнїчених карає;
його рука, його правиця
у всї концї землї сягає.

Воздайте Богу обітницї,
несїте приноси грізному:
гамує він неситих дуків,
земних царів лякає громом.

ПСАЛЬМА LXXVII.

Гласомъ моимъ ко Господ8 воззвахъ.

Я кличу голосно до Бога:
почуй мене, почуй мій голос!

Я в злигоднях шукав Сьвятого,
в ночи я слїзми умивав ся...

шкода плачу! шукала марно
душа моя собі впокою.

Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Згадаю Бога — засумую,
подумаю — заниє серце.
Мов на сторожі мої очи,
мовчять уста мої од смутку.

І спогадав я давні літа,
згадав я псальму сумовиту,

що́ я співав посеред ночи
і в Господа питавсь у серці:

»Чи се-ж Господь во віки буде
на нас гнівитись, не любити?

чи се-ж на всї грядущі роди
одняв у нас він свою милость?

Чи вже-ж гнівом у вічні роки
палати-ме він без ощади,

і милосердє несказанне
держати-ме од нас далеко?«

Нї, мислив я: сягну я духом
по творивам його правицї,

згадаю я дїяння Божі,
дива його з початку сьвіту.

Сьвята твоя дорога, Боже!
Хто велий, яко ти, на сьвітї?

Творив дива ти несказанні,
являв серед народів силу.

Ти рятував народ свій вірний,
потомство Якова благого.

Вбачали води тебе, Боже,
вбачали води — і злякались;

перед тобою затремтїли
морські безодні ковбанюги.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Бурхали із-під неба вливи,
і хмари голосом гукали,

і в темряві лїтали стріли,
звивавсь огонь по-над землею;

і вся вселенна трепетала,
вся твар була од страху мертва.

Твоя дорога через хвилї,
незрима через море стежка;

ти вів народ свій, як отару,
жезлом Мойсея та Арона.

ПСАЛЬМА LXXVIII.

Внемлите людіе законѣ моемѣ.

Внемли, народе мій, спасенному закону,
прислухайсь до мого наставничого слова.

У притчах-приказках уста моï отверзу,
про давню давнину тобі я возглаголю.

Щó чули й знаємо, щó нам батьки казали,
не втаїмо того од їх дїтей і внуків.

Возвістимо вікам велику Божу славу,
страшенні чудеса, щó сотворив могущий.

Він сьвідченне своє у Якові поставив,
і вічний свій закон в Ізраілї спорудив.

Він заповіди дав великим предкам нашим,
щоб нам передали і всїм родам грядущим:

да знає кожен рід і кожне нарожденне,
і дїтям з віку в вік передає переказ;

щоб сєрцем Господа єдиного шукали,
дїла його сьвяті і заповіди чтили;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

щоб не були такі, як їх батьки бували,
лихі бунтівники, перевертні щоденні, —
як ті Єфремляне, оружні, сагайдачні,
що́ кинулись назад, не видержали бою;

завіту Божого певнити не схотїли,
і заповіданнє Господнє занедбали;

забули всї дїла, всї чудеса великі,
які показував благий Господь над ними.

В землї Єгипетській, на полї Танеосї
перед батьками їх зробив він дивне диво:

морське глибоке дно явив, розбивши води,
і хвилям повелїв, щоб мов скирти стояли.

Водив їх хмарою, поки сьвітило сонце,
і поломям в ночи осьвічував дорогу.

В пустинї, серед гір, із камяної скелї
водою напував, як із джерел безоднїх.
Точив із каменя річками чисту воду, —
дзюрчала бистриня в безвіддї степовому.

Та ще вони гріхів своїх не покидали,
в пустинї степовій що-день його гнївили.

Не впевнившись одним, другого допевнялись,
і ласого шматка у Господа прохали.
І в серцї марному клепали проти Бога:
»Чи будем же в його серед безхлїбя ситі?

Пустив із каменя річками чисту воду, —
нехай же хлїбом нас і мясом нагодує!«

Почув Господь з небес, і гнївом загорів ся,
як поломям палав проти людей лукавих,

що в Якові йому не щиро довіряли
і во Ізраілї на його не вповали.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Однак повідчиняв свої небесні двері,
звелів принизитись високим своїм хмарам, —
і манна на народ посипала ся грядом,
і хлїбом із небес наїлись недовірки.

Хлїб ласий їм подав Господь серед пустинї,
до ситости післав, чого душа схотїла.

І повернув Господь од сходу буйний вітер,
а другого підняв з полуденного краю.

Нагнав мясива їм крилатого на табір,
і мов піском морським кругом обсипав шатра.

Нападало пташат серед пустинї повно,
мов пилом занесло голодне становище.
І їли до-схочу, поки душа бажала,
всього допевнились, щó думкою згадали.

Ще-ж не минуло ся людське жаданнє марне,
ще пища в їх устах нежована лежала,

а вже Господень гнїв подвигнув ся на грішних,
і згинули старі і молоді од його.

Ще-ж і тогдї в гріхах своїх не перестали,
великим чудесам його не довіряли;
і позникали днї безумних у трівозї,
житте їх суетне скінчилось у скорботї.

Як став карати їх, тогдї з плачем великим
озвались до його, молили ся, благали.

І схаменули ся, що Бог їм оборона,
що він один Господь, один заступник певний.

Отсе ж іще й тогдї лестили його словом,
устами хитрими хвалу йому сплїтали,

а серце псоване йому не довіряло,
в завітї Божому воно не утверждалось.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Та ласкою покрив Господь гріхи великі,
досаду зупиняв, не вигубив мизерних.
Бо перед Господом були вони недужня,
гріхом окрита плоть, безслідний вітер в полі.

Чи раз же то в степу вони його гнівили,
в пустині камяній, безвідній і безхлібній!

І знов по прежньому здіймали його жалем,
гнівили день у день Ізраільского Бога.

Забули, як Господь явив їм свою силу,
і визволив народ з ворожої кормиги;

забули всї дива, показані в Єгиптї,
великі чудеса на полї Танеосї:

що в ріках і в ставах вода взяла ся кровю,
крівавої води не можна було пити;

що муку насипав на Єгиптян жалючу,
і жабами столи і ліжка їм огидив;

що поїдала ржа жита у них на полї,
гнїв Божий сарана все небо окривала;

що побивав сади і виногради грядом,
городи й баштани пустошив блискавками;

що сипав гряд буйний, вигублював скотину,
отари нївечив зміястими стрілами;

що гнїв його палав страшенно над землею,
і люті ангели скорботу розливали.

Рівен був йому путь, усюди смерть буяла,
зупину не було її ході крівавій.

Побив тогдї Господь в Єгиптї первороднїв,
первоцьвіт вигубив у Хамових оселях.
І як овець, повів народ свій по пустині,
як стадо йшов народ під Божою рукою;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:18 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

безпечно мандрував, нїчого не бояв ся,
а ворогів його пожерло бурне море.
Привів його Господь аж на ті гори любі,
щó осягнув собі правицею сьвятою;

порозганяв невір, попаював їх землю,
і шатра їх оддав народові своєму.

Та не хотїли й тут коритись його волї,
і заповіданне Господне занедбали.

Знов Бога зрадили старим отецьким робом;
мов недоладнїй лук, одскочили од його.

Розсердили його своїми капищами,
і істуканами вразили йому серце.

Вбачаючи Господь не вдержав свого гнїву,
і став Ізраілем невірним гордувати.
Покинув він його шовками криту скиню,
і знехтував Силом, оселю свою славну;

напасникам лихим дав у полонь зайняти
красу свою і честь — Ізраільске одрідде:

і попустив під меч народ свій непокірний,
гнївом як поломям палив своє наслїдде.

Погинула в огнї молодїж його красна;
замовкли весїлля, покрили ся дївчата;

священників його мечем побито лютим,
і вдовам не судив оплакувати мертвих.

Аж ось устав Господь, прокинувсь нїби зо сну,
мов лицар, щó буя сердитий на підпитку,

і ворогів своїх порозганяв запеклих,
і вічним соромом окрив ледаче кодло.
Та вже погордував Іосифа наметом,
Єфрема не прийняв у ласку з його родом,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

а вибрав Юдин рід, і на горі Сіонї,
на любій висотї, осїв ся царювати.

І високо вознїс сьвятиню свого дому,
і утвердив її, як землю, з роду в роди.

І вибрав за царя раба свого Давида,
з котари його взяв, од батькових овечок;

із-за корів його із-за телиць він вивів,
щоб пас Ізраіля, народ його великий.

І пас його Давид незлобним своїм серцем,
водив і направляв розумними руками.

ПСАЛЬМА LXXIX.

Боже, пріндоша языцы
къ достоянїє твоє.

Боже, увійшли невірні
в твою любу займанщину,
осквернили твою церкву,
обернули все в руїну.

Трупом раб твоїх убогих
дике птаство годували,
і зьвірря дубрівне тїло
преподобних твоїх рвали.

Навкруги Єрусалима
лито кров людську, як воду;
не було кому ховати,
нї оплакувать народу.

Насьміхають ся сусїде
з наших злиднїв та неволї,
і тяжким докором дражнять,
пасучи на нашім полї.

Доки-ж, Господи, нас будеш
за гріхи гнївом карати?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

доки серце твоє буде
на нас поломям палати?

Вилий гнів твій на народи,
що́ тебе не поважають,
на царства, що́ чистим серцем
помолити ся не знають.

Бо пожерли без ощадку
твого Якова благого,
зруйнували, і всю землю
попустошили круг його.

А про нас забудь, не згадуй,
чим тобі ми провинили,
покрий милостю твоєю,
бо до краю вже змарнїли;

да прославиш ся, наш Спасе,
милосердєм несказанним,
що гріхи наші очистиш
і загоїш наші рани.

І нехай не кажуть люде:
»Де їх Бог?« нехай дізнають,
що пригнїчені запеклим
за кров кровю одомщають.

Нехай прийдуть перед тебе
воздихання із неволї,
і спасеш ти нас од смерти
і од гіршої недолї.

Семерицею одміряй
сорома лихим сусїдам,
що́ тобою дорекали
і радїли нашим бідам.

А ми, Боже, твої люде,
ми, овечки твої тихі,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

прославляти-мем во віки
твої милости великі.

ПСАЛЬМА LXXX.

Пасый Їсраиля вонми.

Пасий Ізраіля, воньми нам,
ти, щó сидиш на херувимах
і водиш Йосифа благого
по тихих водах і долинах.

Засьяй ізнов перед Єфремом,
та Вен'ямином, Манасием,
верни нам, Боже, щасну долю,
не дай загинути в неволї.

О Боже сили і потуги!
доколї на рабів убогих
ти будеш грізно позирати,
благання наші зневажати?

Гірким нагодував нас хлїбом,
із чаші напоїв сльозами,
зробив з нас прúтчу між сусїдьми,
сьміховище між ворогами.

О Боже сили! оберни ся
і осияй нам хмарне серце;
твоєю милостю ми встанем,
твоєю ласкою спасем ся.

*

Принїс ти виноград з Єгипту,
прогнав язики нечестиві,
і засадив коріннем гори,
узгіря і широкі ниви.

Окрилось поле холодками,
і розпросторили ся віти,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

мов Божі кедри, мов на сонці
веселі по узгірям дїти.

Буяли віти аж до моря,
а грони в річку зазирали;
про що-ж ти загорідь обрушив,
щоб мимохідні нас ламали?

Хто мимо йде, псує та ламле,
і вепр дубрівний підриває,
і польовий кабан пустошить,
гризе корінне, поїдає.

О Боже сили! оберни ся,
споглянь із неба на руїну,
і завитай у виноградник,
що́ ти без догляду покинув.

Твоя рука його садила,
для його землю очищала,
твоя правиця його віти
на віки міцно укріпляла.

Тепер його рубають, палять,
нема в нїм цїлого нїчого,
бо ти грізним поглянув оком,
і гнївним духом тхнув на його.

Ой простягни потужну руку —
кого твоя правиця крила,
простри над сином чоловічим,
що́ укріпляла твоя сила!

І не одступимо од тебе;
ти нас оживиш, Боже правди,
прикличемо тебе, і серце
дізнає тихої одради.

О Боже сили! оберни ся
і осияй нам хмарне серце;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

твоєю милостю ми встанем,
твоєю ласкою спасем ся.

ПСАЛЬМА LXXXI.

Радѣйтеся Богѣ помощникѣ нашемѣ.

Радуйте ся Богу,
щó нам помагає,
воскликніте Богу
Якова сьвятого.

Заспівайте псальму,
ударте в тимпани,
у гуслї дзвоніте,
в псалтир вигравайте.

Витайте трубою
молодика в небі,
сурміте в суремки,
славте його повню.

Закон бо сей дано
Ізраілю з неба,
Боже повелїннє
Якову сьвятому.

Як ійшли з Єгипту
Йосифові семї,
чули вони дивне,
таємниче слово:

»Випростав ти спину
од тяжкої ноші:
годї вже на плечах
кошики носити!

Плакавсь ти на долю —
я тебе ізбавив,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і озвав ся громом
на Меривських водах:

»Ось тобі наука!
слухай, мій народе:
слухай мене пильно,
Ізраільский роде:

Щоб не було в тебе
Бога опріч мене;
не вклоняйсь чужому
ідолу нїмому.

Я твій Бог, що вивів
тебе із Єгипту.
Роздзяв уста смажні,
я тобі їх сповню.«

Та нї, не послухав
народ мого слова,
не корився Ізраіль
сьвятому закону.

І я їх покинув
на волю їх серцю;
нехай собі ходять
лихим своїм робом.

Ой коли-б ти слухав
мене, мій народе!
коли-б ви ходили
путями моїми!

Скоро б лежав ворог
у вас під ногами,
і моя правиця
побила б ледачих.

Божі ненавидцї
вам би покорились;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

були б ви великі
во віки і віки.

Пшеницю буйную
я тогді родив би,
із каменя медом
вас осолодив би.«

ПСАЛЬМА LXXXII.

Богъ ста въ сонмѣ боговъ.

З'явивсь Господь серед могущих
і дав свій суд серед судящих:

»Доколї криво вам судити
і беззаконних підпирати!

Давайте суд убогим людям
і чисту правду бідолахам;

пригортуйте сиріт до себе,
рятуйте їх од нечестивих.«

Не хочуть знати й розуміти,
хитаеть-ся земля в темноті.

Я думав — ви сьвяті істоти;
я думав — ви Господні дїти.

Нї, зникнете ви, горді дуки,
почезнете, як і простота.

Устань же, Боже, суд судити,
народам правду возвістити.

ПСАЛЬМА LXXXIII.

Боже, кто уподобитсѧ тебѣ.

Боже! не мовчи, озви ся:
ти одна в нас сила.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Розбуялась ворожнета,
голову воздвигла.

На людей твоїх радують
нечестиву раду,
і сьвятим твоїм готують
потай миру зраду.

Кажуть: »Пійдемо погубим
всїх до чоловіка,
щоб Ізраільскее ймение
зникло во вік віка.«

І у радї одностійно
проти тебе стали:
Єдомляне, Ізмайляне,
Моав, Агаряне,

Гевал, Амон, Амалики,
Филистимцї з Тиром,
і Асур зійшовсь у раду
із Лотовим миром.

Згадай, щó ти Мадияму
та Сесарі вдїяв:
яко прах, їх нá потоцї
Кисовім розвіяв;

погубив Явима злого
з ними в Аендорі,
і змішались вони з гряззю,
як той гній на дворі.

Погуби їх твоїм гнївом,
як Орива й Зива,
як Зевея і Салмана
твоя сила вбила,

щó мовляли: »Позаймаймо
собі села Божі.«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ой розвій, як пил у полї,
задуми ворожі!

Як огонь буяє в пущі,
поломя по горах,
вчини бурю хуртовину
у лихих соборах.

Соромом окрий на віки
начинання злющі,
щоб шукали тебе, Боже,
в народах грядущих.

Нехай посьмітом зметуть ся,
зникнуть, як постали,
щоб тебе, наш милий Боже,
единого взнали.

ПСАЛЬМА LXXXIV.

Коль возлюбленна селенїа твоѧ,
Господи силъ.

Щó за любий менї дом твій, Боже сили!
у двори твої душа моя жадає,

у двори Господнї моє серце лине,
лине голубом до Господа благого.

Горобець і ластівка гнїздечко тихе
коло жертівень твоїх собі знаходять,

і кладуть вони пташат своїх безпечно
у твоїй сьвятій оселї, Боже сили.

Ой блаженний, хто в дому живе у тебе!
во вік віка буде Господа хвалити.

Блажен той, кому едина твержа в тебе,
чиє серце до единого тебе прямує!

Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Ідучи долиною сумною, бачить
все криниці та дрібні дощі весінні.

Рій за роєм линуть праведні веселі,
і до Господа в сьвятий Сіон приходять.

Почуй, Господи, мою молитву тиху,
прихились до мого слова, Боже сили!

наш заступниче благий, приникни з неба
і споглянь ласкаво з висоти на мене.

Менї лучче один день у твоїх дворах,
анїж тисячі де-инде пробувати;

менї лучче у твоїм дому в порозї,
нїж на покутї в будинках беззаконних.

Яко любить Господь істину і милость,
подає нам благодать і добру славу;

не лишить він, не оставить тих, що ходять
його робом у завітї непорочнїм.

Боже сили, Боже правди всемогущий!
блажен, хто в тобі кладе свою надію.

ПСАЛЬМА LXXXV.

Благоволилъ еси, Господи, землю твою.

Помилував би ти нас Боже,
вернув би свій народ з неволї;

простив би ти його неправди,
покрив гріхи його великі;

удержав би ти серце яре,
впинив досаду огняную!

Верни нам щасну долю, Спасе,
ой годї, годї нас карати!

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Чи вже-ж не зглянеш ся во віки,
із роду в рід гнівитись будеш?

Оглянь ся, Боже, оживи нас,
спаси нас милостю твоєю.

Послухаю, щó Бог говорить:
коли-б він виявивсь народу,

своїм угодникам без гніву,
то не вернулись би до злого.

Близьке од них його спасенне,
близька од них їх давня слава.

Зустріне милосердя правду,
обійметь-ся із миром вірність;

засьяє щирість над землею,
приникне з неба Божа правда.

Пішле Господь свої щедроти,
і процьвіте земля плодами.

Іде поперед його правда,
гряде Господь, гряде на землю.

ПСАЛЬМА LXXXVI.

Приклони, Господи, оухо твоє.

Приклони до мене ухо,
обізвись до мене, Боже;

обнищав я і з'убожів,
зарятуй мене в пригоді.

Рятуй душу мою, Спасе:
я покірник твій прихильний,

слобони мене з напасти,
бо в тобі моя надія,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ой помилуй, змилосердь ся!
я що-день до тебе кличу;

звесели мизерну душу,
дай їй зняти ся у-гору.

Ти благий і милосердний,
хто обернеть-ся до тебе;

ой прийми мою молитву,
почуй, Господи, мій голос!

Я озвавсь до тебе в тузї,
зглянь ся на мою скорботу.

Нема Бога між богами:
твоїх дїл нїхто не зробить.

Всї язицї, твої твори,
падуть ниць перед тобою,

і прославлять твою силу,
сотворителя благого;

бо велик еси, наш Боже,
чудеса один ти твориш.

Покажи менї, мій Спасе,
твою праведну дорогу,

прихили до твого страху
моє серце, мою душу.

Возхвалю тебе всїм серцем,
шанувати-му во віки;

бо велика твоя милость:
ти із пекла мене вивів.

Піднялись на мене горді
і узлили ся могущі;

на мою чигають душу,
не вважаючи на тебе.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ти ж, мій Боже, милосердний
і на істину багатий,

озирнись на мою тугу,
дай рабу твоєму силу,

і рабининого сина
заступи од нечестивих.

Сотвори зо мною диво,
да познають ненавидці,

да познають і встидять ся,
що ти, Боже, моя поміч.

ПСАЛЬМА LXXXVII.

Основанїя его на горахъ святыхъ.

Основав ся він на горах
у сьвятій оселї:
любить Бог врата Сіонські
більш усїх селеній.

Божий граде! твоя слава
славна на всїм сьвітї.
Буду я Єгипет людям,
Вавилон хвалити!

В тій Палестї, в тому Тирі
той і той родив ся,
а в тобі Господь своєю
силою вселив ся.

Розписав Господь народам,
що́ кому чинити;
тобі псальмами сьвятими
дав себе хвалити.

Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА LXXXVIII.

Господи Боже спасенія мого.

Господи, мое спасенне!
день і ніч до тебе кличу:

вислухай мою молитву,
прихили до мене ухо.

Повна мук моя утроба,
похилив ся я в могилу;

мертвий я поміж живими,
нї снаги нема нї сили.

Я мов мрець поміж мерцями,
щó лежять по домовинах,

щó про них тобі байдуже,
щó далекі вже од тебе.

Положив ти мене в землю,
в вічний морок і безодню;

покарав гнївом великим,
забив хвилями морськими.

Оддалив людей од мене,
з ким я жив, водив ся хлїбом;

одвернули ся од мене,
сам собі сиджу, сумую.

Згасли очи од скорботи,
плачу, руки простягаю.

Хиба зробиш таке диво,
щоб мерцї з могил устали

і твої дїла великі,
твої твори прославляли!

Чи в могилї ж хто про тебе
споминає, як зотлїє?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

чи сияє ж твоя правда
у тій темряві забутій?

До тебе взиваю, Боже,
до тебе молю ся з-рана:

за-що ти мене отринув,
одвертаєш ся од мене?

Я убогий, занепалий
од самої молодости,

а твій гнїв мене жахає
і в-кінцї життя сумного.

Твоя ярость мов та буря
пронесла ся надо мною,

з-від-усюди обгорнула,
окружила як водою.

Оддалив еси од мене
моїх друзїв, побратимів,

і знакомі мої давнї
мене знати не схотїли.

ПСАЛЬМА LXXXIX.

Милости твоя, Господи, во вѣкъ воспою.

Співати-му во віки вічні
про милости Господнї,
хвалити-му у рід і роди
сьвяту Господню правду.

Бо знаю, що на вічні роки
твоя постала милость,
що ти з небес нам проглаголав
свою нехибну правду:

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

»Поставив я завіт з Давидом,
рабу моєму кляв ся:
твій рід на віки употужню,
престол твій в рід і роди.«

Нехай же, Боже, й серед неба
дива твої сияють,
нехай твою сьвятую правду
сьвятії возвіщають.

Бо хто на небесах до Бога
рівняти ся возможе?
хто між Господніми синами
тобі подобен, Боже?

Боять ся Бога у великій
сьвятих небесних радї;
він страшен силою своєю
і в ангельскій громадї.

О Боже сили і потуги!
хто, яко ти, заступник?
Кругом тебе сияє правда,
кругом тебе сьвятая.

Владично правиш ти морями
і бурями морськими,
вгамовуєш ревучі хвилї,
орудуєш вітрами.

Ти до землї Єгипет гордий
пригнув, мов труп недвижний,
і ворогів своїх розсипав
потужною рукою.

Ти небеса создав і землю
єдиним твоїм словом;
ти сотворив усю вселенну
і всяку її повню.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Создав ти північ і полудня
на сівері й на морі;
Θавор-гора й Єрмон високий
твоїм імям веселі.

У тебе, Господи, потуга,
могущі твої руки,
і високо твоя правиця
над сьвітом вознесла ся.

Престол твій, Боже, правда чиста
та милость підпирає;
сьвята любов і правосудде
перед тобою ходять.

Блаженні люде, щó твій голос
душею розуміють:
вони во сьвітї пресьвятого
твого обличчя ходять.

Ввесь день імям твоїм веселі,
а правдою потужні;
ти сили їх краса, тобою
берем усюди гору.

У Господа защита наша,
царя землї і неба.
Колись рабу твоєму, Боже,
ти в привидді глаголав:

»Поміг тому я, хто душею
і серцем був могущий;
мого ізбранного в народї
знайшов і возвеличив.

Знайшов раба мого Давида,
між тисячами вибрав,
і намастив йому на царство
главу сьвятим єлеем.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Рука моя його заступить
в напастї і пригодах,
і укріпить його на царстві
плече моє потужне.

Не переважить його ворог,
не пригнїте безбожний;
його запеклих ненавидцїв
побю в очах у його.

З ним истина моя і милость
у всякім його дїлї,
і ріг його моїм великим
імям превознесеть-ся.

Простру на море його руку
і на річки правицю,
і звати-ме мене він: Отче,
мій Боже і защито!

Зроблю його я первороднем
над усїма царями,
і сохраню во вік до його
велику мою милость.

Не поламлю мого завіту
з рабом моїм Давидом;
його потомство — поки сонця,
а царство — поки неба.

Коли мої заповідання
сини його покинуть,
коли закон мій занедбають,
пійшовши своїм робом,

зневажять вічні установи
переступом безумним,
і осквернять ледачим дїлом
спасенні повелїння:

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

за беззаконня, за буяння
жезлом їх покараю,
пішлю за їх неправди рани
і болести страшенні,

а ласки й милости од його
не одійму во віки,
і не зломлю мого завіту,
обіцянки сьвятої.

Я сьвятостю перед Давидом
поклявсь, — чи вже-ж злукавлю?
Во віки рід його пребуде,
престол його во віки,

як сонце праведне на небі,
як місяць над землею,
сї сьвідки милости і правди,
із роду в рід нехибні.«

Тепер же ти свого помазня
одринув і зневажив,
забув свою умову, кинув
вінець його на землю;

поруйнував його твердині,
його оружні замки;
плїндрують їх мимоходящі,
сусїдям сьміх із його;

правицю ворогів запеклих
підняв єси на його,
і меч його у бік одводиш,
в бою не помагаєш;

захмарив прежню його славу,
престол його обрушив;
убавив віку молодого,
окрив стидом великим.

Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Доколї-ж будеш одвертатись,
лице твое ховати,
доколї гнїв твій на нас буде
як поломя палати?

Згадай, яким недовгим віком
ти дав нам утїшатись.
Про-що ж на суету мизерну
людей создав ти, Боже?

Который чоловік родив ся,
та й смерти не побачив?
который спас ся од кончини
і од землї сирої?

Де милости твої, мій Спасе,
обіцянки великі,
що кляв ся ти перед Давидом
твоєю правотою?

Згадай, як люде нечестиві
з рабів твоїх кепкують,
яку велику і болючу
ношу у серцї рану!

Згадай, о Господи, якої
наруги ми дізнали,
яким стидом безбожні люде
раба твого окрили.

Благословен єси, наш Боже,
во віки! буди, буди!

ПСАЛЬМА XC.

Господи, прибѣжище былъ єси
намъ въ родъ и родъ.

Ти, Господи, нам був із роду в рід притулком.
Ще не було нї гір, анї землї на сьвітї,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ще не простерла ся вселенна віковічня,
ти ж був уже й еси од віку і до віку.
Вертаеш ти людей у землю і в зотлїнне:
»Вернїтесь,« ти речеш, »вернїтесь, мої люде.«

А тисяча годів у тебе — день единий,
вчорашнїй нїби день, що́ сю-ніч закінчив ся.

Ти ллеш їх, і мов сон ідуть вони, минають,
мов трави у степу хвилюють на просторі:

у ранцї ще цьвіли і любо зеленїли,
а в вечері лежять покосами сухими.

Гнївом твоїм сьвятим поникли ми, ослабли,
і ярость нас твоя у нївець обертае.

Переступи людські кладеш перед собою,
і сяевом своїм осьвічуеш наш морок.
Розсердиш ся на нас, і наші днї минають,
летять наші лїта, як тихее зітханне.

Ти сїмдесят годів на сьвітї дав нам жити,
на-силу восьмого десятку доживаем,

і сила наших лїт — робота та скорбота:
минають мов той сон, без прослїдку зникають.

Хто, Господи, твій гнїв збагне розумним серцем,
який великий він! од страху замираем.

Навчи нас, як лїта свої лїчити маем,
щоб серце розумом правдивим осияти.

Оглянь ся, Господи! доколї твого гнїву?
доколї не даси рабам тебе вмолити?

Насить із ранку нас щедротою твоею,
щоб веселились ми, поки живем на сьвітї.

Одміряй щасте нам великим лихолїттем,
одміряй мірою тих бід, що́ ми дізнали.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Нехай твої дива обявлять ся над нами,
краса твоя сьвята — над нашими синами.

Окрий нас сяевом лиця твого благого,
ісправ наші дїла, учинки милосердем.

ПСАЛЬМА XCI.

Живый въ помощи Вышняго.

Хто надїеть-ся на Бога,
в холодку спочине в його;

рече Богові: »На тебе,
мій заступниче, вповаю.«

І Господь його ізбавить
од ловецького знарядця,

і закрие од напасти,
і схова під крильми в себе.

І обійде як оружжем
істина тебе Господня.

Не злякають тебе страхи
серед темряви ночної;

не злякають тебе стріли,
щó летять у день на тебе,

анї болїсть в темну добу,
нї зараза о полудні.

Паде тисяча край тебе,
а тебе нїщо не займе;

тількі будеш позирати,
як безбожники конають.

Бо на Господа вповаещ,
прихиляещ ся до його,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Не допустить він до тебе
ні біди, ні злої рани.

Звелить ангелам — усюди,
де ні ступиш, охраняти.

На руках тебе підіймуть,
щоб на камінь не спіткнув ся:

на гадюку ти наступиш,
і розтопчеш лева й змія.

»Він на мене уповає,
я за-те його ізбавлю,

і спасу його од муки,
бо імя моє він любить.

Призове мене — почую,
озовусь до його в тузї,

довгий вік йому дарую,
і пішлю йому спасенне.«

ПСАЛЬМА XCII.

Благо єсть исповѣдатисѧ Господеви.

Благо есть хвалити Бога,
про дїла його співати,

в ранцї славить Божу милость,
а в ночі сьвятую правду,

у псалтир десятострунний
та у гуслї вигравати,

бо дїлами рук Господнїх
я веселий і щасливий.

Щó за дивні його твори,
за глибокі його гадки!

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Тількі неук та безумний
не вважа, не розуміє.

*

Ой про-що безбожні люде
мов трава цьвітуть-бриніють?

У цьвіту вони почезнуть,
а Господь живе во віки.

Яко се вразї Господнї,
се вразї твої погинуть,

і розсиплють ся розтоком
всї творящі беззаконство.

Ти мій ріг возносиш, Боже,
яко ріг единорога,

і під старість не покинеш,
намастиш мене елеем.

І вбачати-му очима
ворогів твоїх погибель,

до ушей моїх весела
прийде звістка про лукавих.

Буде праведник у Бога
як та пальма процьвітати,

як Ливанський кедр високий —
гілле ши́роко пускати.

Хто росте в дому Господнїм
і цьвіте у дворах Божих,

того старість буде люба,
як те дерево плодюще.

Да вбачають люде з-боку
і вбачавши розуміють,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

що Господь по правдї судить,
і нема в йому неправди.

ПСАЛЬМА XCIII.

Господь воцарисѧ, въ лѣпотѹ облечесѧ.

Господь царює над землею,
краса його страшна, величня,
він силою підперезав ся,
його вселенна віковічня.

Престол твій, Боже, старше сьвіту,
од віку сущий ти владика.
Гукають ріки гласом бурним,
хуртовина на морі дика.

Потужнїщий од рік і моря,
сидиш ти, висотою страшен,
і нерушпме твоє слово,
твій дом во віки сьвят і красен.

ПСАЛЬМА XCIV.

Богъ отмщеній Господь.

О Боже одомщення! зглянь ся,
засьяй серед свого народу,

прийди судити свою землю,
воздай гордині воздаяннє.

Доколї, Господи, доколї
ледачі будуть веселитись?

чи довго ще їм панувати
і ледарством своїм хвалитись?

Руйнують твій народ поганцї,
і нївечять твоє наслїдде,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

вбивають удовиць і страннїх,
зганяють з сьвіту малих сиріт,
і кажуть: »Бог того не чує,
Господь Ізраільский не знає.«

*

Одумайтесь, безумні люде!
коли ваш розум прояснить ся?
Хто дарував вам слух — не чув би!
хто око сотворив — не бачйв!
Чи вже-ж, караючи народи,
зоставить вас не покаравши,
і розум даючи розумним,
хто винен в чім — не зрозуміє?
Господь людськії думки знає,
він зна, які вони химерні.

*

Блаженний той, кого ти, Боже,
твоїм законом наставляеш,
щоб він дізнав покою в горї,
поки копаеш грішним яму.
Не кинеш ти свого народу,
свого наслїддя не одставиш;
бо суд обернеть-ся до правди —
возвеселять ся праві серцем.

*

Хто злих за мене покарав би,
помстив ся за мою турботу?
Коли-б не Бог був мій заступник,
я був би вже, де все замовкне.
Як похитнулись мої ноги,
ти, Господи, мене піддержав;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

як налягла на мене туга,
потїшив серце мое хирне.

Не тягнеш ти за беззаконних,
щó прикривають ся законом:

вони на правих умишляють,
безвинного судом осудять.

Та Бог за мене заступив ся,
закрив, мов скелею, од злющих,

і одплатив їм за нахабу,
і злом їх вигубив ледачих.

ПСАЛЬМА XCV.

Пріидите возрадѣемсѧ Господеви.

Ой прийдїте, звеселїмось,
заспіваймо Спасу,
заспіваймо поклонившись
нову псальму нашу.

Бо Господь наш владикує
над всїма богами;
він царює глибинями,
править висотами.

Сотворив він всю вселенну
і море і сушу.
Приклонїмо перед Богом
смиренную душу.

Він Господь наш, а ми люде
пажити сьвятої;
ходим тихо як овечки
під його рукою.

*

Гласъ Господень: »Не зопсуйте
серця, як в Мериві

Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ваші предки бунтовливі
серця показили.

Довго, довго мою благость
вони спокушали;
не впевнили ся дивами —
моїми дїлами.

Сорок років я гнївив ся
на людей лукавих,
що пізнати не хотїли
моїх стежок правих,

і покляв ся в ярім гнїві,
що сей рід ледачий
упокійної сьвятої
землї не побачить.«

ПСАЛЬМА XCVI.

Воспойте Господеви пѣснь новѣ.

Воспойте Господу піснь нову,
воспойте Господу всї твари;

воспойте Господу і славте
його імя, його спасенне.

Ясуйте всїм народам славу,
всїм людям — дивні його твори.

Велик Господь, велик і хвален,
страшнїщий над усї божища;

бо всї боги — нїмі статуї,
Господь же сотворив вселенну.

Перед лицем його — величче,
в його святинї сила й слава.

Воздайте Господу, народи,
воздайте Богу честь і славу,

Generated on 2015-05-14 16:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

несїте дари йому любі,
несїте жертви в його двори.

Вклонїтесь Богові в святинї,
і да тремтить пред ним вселенна.

Скажіть народам: »Бог царює —
і сьвіт стоїть, і правда править.«

Возрадуйте ся, небо й земле,
і море, і вся твар морськая!

возрадуйтесь, поля й діброви,
і все живе возвесели ся!

Возвесели ся перед Богом,
бо се гряде, гряде судити.

Судити-ме по правдї землю,
по істинї своїй народи.

ПСАЛЬМА XCVII.

Господь воцарисѧ, да радѹѥтсѧ землѧ.

Господь царює, звеселилась
земля і всї народи,
ликують острови на морі,
возрадувались води.

Кругом його густії хмари
у темряві страшенній;
його престол розширив благость
і правду по вселенній.

Іде перед лицем Господнїм
огонь, і попаляє
всїх ворогів його, і землю
од злющих очищає.

Осьвічують усю вселенну
Господнї блискавиці.

Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Тремтить земля, тремтять в діброві
звірята й хижі птиці.

Од Божого обличчя тануть,
як віск, високі гори:
страшне лице його во гнїві
на суші і на морі.

На небесах Господня правда,
в народах його слава,
а ідолів бездушних славить
одна душа лукава.

Окрие сором нечестивих
з їх мертвими богами;
возхвалять Бога чисті душі
веселими устами.

Почув Сіон і звеселив ся,
радіють дочки Юди,
бо вознесуть ся над богами
Всевишнього присуди.

Хто Бога любить, ненавидить
лукавство окаянне:
хранить він душі преподобних,
спаса своїх ізбранних.

На праведних сияе сьвітом
вид Божого обличчя.
Радїйте, люде, славте Бога,
хвалїть його величчя.

САЛЬМА XCVIII.

Воспойте Господеви пѣснь новѣ.

Воспойте Богу пісню нову,
дива його хвалїте,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

його потугою сьвятою
свій дух возвеселїте.

Спасла правиця вас Господня
в очах у всїх народів;
не забуває Божа ласка
Ізраілевих родів.

Згадав Бог Якова сьвятого,
згадав, що обіцяв ся,
і всї кінцї землї вбачають,
як ним Ізраіль спас ся.

Возкликни, сьвіте, звесели ся,
на гуслях і псалтирі
хвали Господню ласку в людях
і правду його в мирі.

У труби ковані трубіте,
у жоломійки грайте,
сурміть у сурми роговії
і голосом співайте.

Заграй, хвилясте сине море;
скачіть, морськії твори;
плещіть веселими руками,
річки і красні гори!

Ликуй, вселенна, перед Богом,
ликуйте, всї народи,
бо се гряде, гряде судити
по правдї в рід і роди!

ПСАЛЬМА XCIX.

Господь воцарисѧ, да гнѣваютсѧ людіе.

Господь царює, нехай люде
стрівожять ся великим страхом.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Сидить Господь на херувимах,
лежить земля мизерним прахом.

Велик Господь наш на Сіонї,
сидить над усїма високо;
да славлять Бога всї народи
і кожне серце одиноке.

Хваліть імя його велике:
сьвяте воно, страшне в народах.
Він дарував нам суд і правду
у всїх Ізраілевих родах.

Возносьте Господа благого,
підніжкові його вклонітесь:
сьвятий Сіон його підніжок,
душею перед ним смирітесь.

Мойсей з Ароном та Самійло
були Господнїми слугами,
і посилав Господь із неба,
про що вони його благали.

Він промовляв до них із хмари,
вони завіт його держали,
певнили заповідь Господню,
його устави шанували.

Ти, Боже, молитов їх слухав
і за гріхи був терпіливий,
а ворогів їх окаянних
карав судом твоїм правдивим.

Возносьте Господа, хваліте
в його сьвятинї на Сіонї;
хваліте: сьвят Господь во віки
і праведен в своїм законї.

Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА С.

Воскликните Богови вся земля.

Воскліктіть Богові по всьому сьвіту,
служіте Господу веселим серцем,
ідіть перед його лице з піснями.

Нехай усім вам зробить ся розумно,
що се единий праведний Господь наш.
Він сотворив нас, ми його наслідде,
ми люде Божі, вівці його наши.

Ввіходьте з псальмами в його ворота
і в Божі двори з дякою й хвалою,
бо він Господь, благий із віку в віки,
і праведність його із роду в роди.

ПСАЛЬМА СІ.

Милость и сѣдъ воспою тебѣ, Господи.

Воспою Господню милость,
суд його правдивий,
і прославлю твою ласку,
Боже милостивий.

Шуть мій чистий, я не мислю
лихого нїкому,
ходжу серцем непорочним
серед твого дому.

Твердим словом зневажаю
дїло неправдиве,
і од себе одпихаю
серце нечестиве.

Хто на близького сусїда
потай миру клепле,
у мене не буде місце
про такого тепле.

Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Не терплю я, хто гадюку
в пазусї ховає,
гордим оком і неситим
серцем зневажає.

Мої очи знай шукають,
хто щирий на сьвітї;
непорочний серцем буде
у мене служити.

У моїй господї тихій
не живе зрадливий,
не стоїть перед очима
на язик злословий.

В ранцї рано всїх безбожних
вибю без ощади,
щоб у городї Господнїм
не було неправди.

ПСАЛЬМА СП.

Господи, оуслышн молитвѣ мою.

Почуй мою молитву, Боже,
приникни до мого стогнання,
не гай ся до мене озватись
під час тяжкого бідування.

Як дим лїта мої почезли;
як глина в горнї, я ссихаю;
травою звяло моє тїло,
і хлїба з'їсти забуваю.

Од тяжкого мого стогнання
прилипла кість моя до кожи.
Я мов неясить у пустинї,
я мов той пугач на руїнї.

Не знаю сну, сиджу, сумую,
як одинокий птах на криші;

Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

а вороги мої буяють,
гірким докором дорекають.

Я попіл їм, як хлїб насушний,
питтє сльозами доповняю,
од гнїву Божого хилю ся,
од пересердя погибаю.

Підняв ти був мене у-гору,
тепер покинув мене в тузї;
тим днї мої мов тїнь зникають,
я сохну, мов покоси в лузї.

Ти ж, Господи, во вік пребудеш,
імя твоє із роду в роди.
Ой змилуй ся ж бо над Сіоном,
понагороджуй його шкоди!

Твої раби камінне рідне
і прах Сіонський возлюбили, —
ой дай, щоб силу твою люди
і славу всї царі уздріли!

Як ізбудуеш знов Сіона
і ласку нам свою покажеш,
приникнеш до плачу людського,
невільні руки нам розвяжеш:

напишемо про тебе в книгах,
возхвалять Бога люде нóві,
що ти їх визволив з неволї,
розбив на їх руках окови.

Возхвалять Бога на Сіонї,
співати-муть в Єрусалимі,
як зійдуть ся царі й народи
служити Господу в сьвятинї.

Змарнїв я, бившись по дорогах,
убавив молодої сили, —

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

не перерви ж, о вічний Боже,
мого життя на половинї.

В починї ти поставив землю,
і небо утвердив над нею;
вони погибнуть, ти ж во віки
пребудеш правдою твоєю.

Земля, мов риза, обветшає,
і небо як одежу звинеш,
а сам во віки не дізнаєш
нї старости нї переміни.

Нехай же займуть займанщину
сини рабів твоїх покірних;
перед лицем твоїм во віки
нехай стоять потомки вірних.

ПСАЛЬМА CIII.

Благослови, дꙋше моѧ, Господа и
всѧ внꙋтреннѧѧ моѧ имѧ свѧтое его.

Благослови, душе моя,
сьвяте імя Господнє,
і ти, утробо моя, слав
добро його безоднє.

Прощає він твої гріхи,
недуги ісцїляє,
од пагуби тебе хранить,
щедротами вінчає.

Чого жадаєш, він дає
на добрую потребу;
ти молодїєш як орел,
збиваючись під небо.

Обиженим дає він суд
і правду проти злющих;

Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT
URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

подав Мойсеєві закон
про всї роди грядущі.

Благий Господь, не хутко нам
на гнїв його підняти;
він милосердний, до конця
не буде нас карати.

Не по гріхам дає Господь,
не по людським заслугам:
як небо ви́соко стоїть,
так щедрить своїм слугам.

Як захід за степи й моря
од сходу оддалив ся,
так оддалив гріхи од нас,
на нас не прогнївив ся.

Як батько жалує дїтей
і щедрить їх дарами,
так щедрі руки розпростер
благий Господь над нами.

Бо знає, як постали ми
і звідкіля взяли ся,
що той-же попіл, той-же прах,
та в-гору підняли ся.

Бо чоловік як та трава,
що́ в полї зеленїє:
промчить ся буря по-над ним,
і прах його розвіє.

А Божа милость з віку в вік
на добрих і правдивих,
що́ заповідь його повнять
посеред нечестивих.

Господь на небі свій престол
поставив осиянний,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і осягнув під царство сьвіт,
моря і океани.

Благословіть, хваліть його,
всї ангели Господнї,
що творять волю пресьвяту,
повнять його закони!

Благословіть, хваліть його,
покірні його слуги,
всї воїнства його сьвяті,
небеснії потуги!

Благослови, хвали його,
все твориво безодне!
благослови, душе моя,
сьвяте імя Господне!

ПСАЛЬМА CIV.

Благослови, дше моѧ, Господа.
Господи, возвеличился есн зѣло.

Хвали, душе моя, величче Боже.
О Боже! дивно ти велик і красен.

Ти сьвітом, наче ризою, одїг ся,
а небо розпростер ясним наметом.

Сидиш на хмарах як на колесницї,
на крилах вітру по-під небом ходиш.

Посли у тебе — бурі, хуртовини,
а слуги поломя, огонь жерущий.

Поставив землю на твердих основах,
і не похилить ся во віки віку.

Безоднею мов шатою простірно
одїг її, над горами поставив води.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ти грізно повелиш, і води ринуть;
громами глас даси, і розіллють ся;
на гори зійдуть, спустять ся в долини,
і піймуть поля, скількі їм назначиш.

Границю визначив, і не перейдуть,
не вернуть ся назад покрити землю.

В долинах появив еси криниці,
і ручаї шумлять проміж горами —
звірятам польовим на водопійло,
ослятам диким на потуху згаги.

Над ними кублить ся небесне птаство,
між віттям голосно воно сьвіргоче.

З висот своїх ти наповаеш гори,
і плодом дїл твоїх дивуеш землю;
ростиш скотам траву, а чоловіку
даеш зело, і хлїб з землї виводиш;
вином йому ти серце звеселяеш,
мастиш елеем, хлїбом підкріпляеш.

Ти дерево пропитувати знаеш,
кедри високі на Ливанї садиш.

Там любо розгнїздилось дике птаство,
на кипарисї бусель там осїв ся.

Високі скелї — про скакучих сарен,
буйне камінне — заячий притулок.

Поставив місяць доби визначати,
і сонце знає в тебе певний захід.

Розкинеш темряву, і ніч настане;
у темряві лїсне звіре блукае.
Леви рикають, просять собі пищи,
у Господа поживи собі просять.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Засьяє сонце, і нема страшенних,
по кублищах своїх зьвіре заляже.

І вийде чоловік на своє дїло,
од ранку він до вечора працює.

Багато, Боже, дїл твоїх на сьвітї,
премудро збагатив ти ними землю.

Ось море в тебе широко-просторе,
там безлїч гаду, безлїч риботвору.

По морю простий путь верстають судна,
кити гуляють по страшних безоднях.

Все твориво живе од тебе чає,
щоб дав йому ти їжу свого часу.

Пропитуєш ти всїх, годуєш сито;
розтулиш руку, і нема голодних;

одвернеш ся од них, і всї сумують;
як візьмеш дух у них, землею стануть;

пішлеш свій дух, і создадуть ся,
і творивом лице землї обновиш.

Да буде слава Господу во віки!
да веселить ся він своїм созданнем!

На землю гляне — і тремтить од страху,
коснеть-ся гір, і гори задимують.

Співати-му йому допоки віку,
допоки тху, хвалити-му на струнах.

І прийме він мою хвалебню пісню,
возвеселюсь о Господї душею.

Да позникають грішники із сьвіту!
Хвали, душе моя, величче Боже.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ПСАЛЬМА CV.

Исповѣдайтесѧ Господеви и призывайте имѧ его.

Хваліте Господа, імя його хваліте,
благі його діла в народах возвіщайте,

співайте голосом, у струни вигравайте,
про всї його дива бесїдуйте розумно.

Хвалїтесь, праведні, імям його великим,
возвеселїте ся, хто Господа шукає.

Шукайте Господа, його сьвятої сили,
лиця його що-дня шукайте, що-години.

Згадайте чудеса, що́ показав могущий,
великі знамення і праведні присуди —

ви, вірнії потомки Авраама,
раба Господнього, Ізраілеві чада!

Він — Бог наш і Господь на всїм широкім сьвітї,
його судилища й закони непохибні.

Во віки згадує завіт свій з Авраамом
і слово праведне, що кляв ся Ісааку,

те слово, що́ в закон він Якову поставив,
Ізраілю в завіт, із роду в вічні роди:

»Тобі я землю дам, Хананьску землю тучну,
осягнеш ти її у вічню займанщину.«

*

Тогдї ще їх було на сьвітї небагато,
чужі вони були, захожі в тій країнї,

і перехо́дили із краю в край незнаний,
од одного царя й народу до друго́го.

І не подав їх Бог нїкому на поталу,
картав за них царів виразними словами:

Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

»Не прикасайте ся до Божого народу,
і не чиніте зла моїм сьвятим пророкам.«

Зробив на сьвітї він велику голоднечу,
побив у полї хлїб, людську насушну їжу;
і
вислав наперед единого з громади:
в неволю продано Іосифа благого;

кайданами йому сковали білі ноги,
залїзо їло кість і душу пожирало, —

аж поки сповнилось велике Боже слово,
прославило його сьвяте пророкування.

І повелїв царю, щоб випустив з неволї,
владицї Єгиптян, щоб із темницї вивів,

в господї у себе старшим його поставив,
і все добро своє оддав йому у руки,

щоб дуками його орудував як знає,
на розум наставляв громадське отаманне.

Тогдї прийшов старий Іаков у Єгипет,
Ізраіль перейшов у Хамові оселї.

*

І розплодив Господь народу свого много,
потужнїщим вчинив його над ворогами.

Сказилось серце їх, і стали ненавидїть
і ухитряти ся проти рабів Господніх.

Тогдї послав Господь слугу свого Мойсея,
послав із ним свого ізбранного Арона,

і через них явив дива свої великі,
дива і знамення у Хамовій країнї.

Наслав він темряву страшенну на Єгипет,
щоб не буяли більш проти сьвятої волї;

Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

у річках і ставах вода взяла ся кровю,
і вимерла в воді по всїм Єгипті риба;

кишіли жабами всї городи і села,
в будинках у царя було огиди повно.

Рече, і хмарами з'явились пеські мухи,
і скнипи навкруги роями зароїлись;

ударив гряд буйний замісь дощу дрібного,
страшенні блискавки мов поломям палали;

побило виноград і смокви плодовиті,
усяке садиво поиївечило грядом.

Рече, і сарана окрила ввесь Єгипет,
налїзло гусенї у поле і в городи;

поїла всю траву і всю городню овощ,
розкішна сторона лежала пожарищем.

І повбивав Господь усїх первороженних,
первороднїв людських початок молодощів;

і вивів свій народ з чужим сріблом та златом,
і не було в йому недужнього нїкого.

І радував ся цар, що вийшли з його краю,
бо страх обняв усїх, увесь Єгипет — полох.

І розпростер Господь над людьми темну хмару,
і повелїв огню в ночи сьвітить над ними.

Просили Господа, наслав їм перепілок,
і хлїбом ангельским наситив у пустинї.

Розбив їм каменя, і ринув чистий бистрень,
в палючому степу ріка води взяла ся.

Бо знав, що обіцяв Аврамові сьвятому,
рабові вірному сказав нехибне слово.

І вивів свій народ у радощах великих,
ізбранників своїх з веселими піснями;

Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

і дав їм займища на землях безувірських,
труди чужих людей наслїдував Ізраіль,

щоб заповідь його сьвятую сохраняли
і ввесь закон його певнили. — Алилуя!

ПСАЛЬМА CVI.

Исповѣдайтесѧ Господеви, ꙗко
благъ, ꙗко въ вѣкъ милость его.

Хваліте Господа, бо він благий і щедрий,
і милості його кінця во вік не буде.

Хто возглаголе нам, який Господь могущий?
хто виспіває нам усю Господню славу?

Блаженний, хто хранить його сьвяті закони,
і робом праведним на всяке время ходить.

*

Згадай нас, Господи, бо ти народ свій любиш,
спасенієм твоїм покрий недолю нашу,

щоб нам побачити твоїх ізбранних щастя,
возвеселити ся з народом твоїм вірним.

Ми тяжко з нашими батьками согрішили,
жили неправдою, закон переступали;

в Єгипті див твоїх, чудес не розуміли,
і на пісках морських на тебе нарекали.

Ти ж, Боже, шанував ім'я твоє велике,
і в вічи нам явив страшенну твою силу:

ти морю повелів, і море пересохло,
і глибинею нас провів, як по узгірю,

і спас нас од руки запеклих ненавидців,
з ворожої руки нас вирятував цілих:

покрила всіх вода, що́ гнали ся за нами,
не спас ся ні один, не виплив із безодні.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Повірили тогдї словам твоїм пророчим,
та скоро знов тебе, дїла твої забули:

обіцянок твоїх діждатись не хотїли,
в пустинї ласощів ледачих забажали.

Вволив еси, чого ледачі допевнялись,
та болести лихі наслав на грішні душі.

Завидували ми Мойсею та Арону,
що їм Господь снагу і силу дав велику, —

і розступила ся земля перед Дафаном,
в безодню загула ватага Авирама;

і попалив огонь все скупище ледаче,
пожерло поломя бунтовників безумних.

І зроблено тельця коло гори Хорива,
і покланяли ся нїмому істукану;

за бога навісні вола собі обрали,
що́ ходить чотирма, годуєть-ся травою.

Забули Господа, спасителя в пригодї,
забули всї дива, що́ показав в Єгиптї,

дива великії у Хамовій країнї,
страшенні чудеса на тім Червонім морі.

І вигубив би їх, коли-б Мойсей ізбранний
не заступив йому дороги молитвами:

навпроти Господа стояв, як у проломі
стїни замкової, гамуючи гнів Божий.

Та ще забули раз обіцяну їм землю:
і віри не няли словам Господнїм чистим;

у шатрах степових на Бога нарекали,
і гласу Божого не чули за буяннем.

І зняв на них Господь прогнївану правицю,
щоб вигубити злих в пустинї камянистій,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

щоб їх імя на вік в народах потребити,
щоб їх розкинути розтоком по всіх землях.

Слїпуючи умом, пійшли до Валфегора,
і жертви ідолам приносили бездушним.

Прогнївав ся Господь за беззаконне темне,
страшенні болести губили окаянних.

Устав тогдї Финес і вмилосердив Бога, —
минули болести, не мерли більше люде;

і праведність його на віки засияла,
спасением грішників із роду в рід прославивсь.

І прогнївили ще коло Мериви Бога,
і тяжко сумував Мойсей через ледачих:

узяв великий жаль його спасенну душу,
що словом погрішив, сказав неправду Богу.

Не вигубили всїх народів нечестивих,
що́ їм Господь велїв, як вивів із пустинї,

а помішали ся із їх ледачим кодлом,
і стали робом їх безбожницьким ходити:

служили ідолам, бездушним істуканам,
вважали їх за щит і за притулок певний;

бісам своїх синів і дочок оддавали
на жертву, як овець, у капищах поганих,

і проливали кров синів своїх і дочок,
і опоганили усю Хананську землю;

гріхами тяжкими сквернили свою душу,
і починаннями блудили в своїм серцї.

І запалав Господь ще раз гнївом великим,
мерзений став йому народ його ізбранний;

оддав його в ярмо поганцям безувірним,
і ненавидникам подав його в послугу.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Знущались вороги, глумились ним ледачі,
і під важким ярмом смирився народ зрадливий.

Нераз Господь спасав людей своїх з неволі,
та ледарством своїм вони його гнівили;

смирились, і Господь ізнов на них оглянувся,
і до стогнання їх важкого нахилив ся.

І спогадав він свій завіт із їх батьками,
і каявсь каяттем, як батько милосердний

і розмякчив серця народам чужоземнім,
і оком жалісним дивитись на них стали.

*

Спаси нас, Господи, і позбирай до куп
з чужої чужини, да хвалим твою ласку.

Благословен Господь Ізраільский во віки!
Да скаже ввесь народ: амінь і алилуя!

ПСАЛЬМА CVII.

Исповѣдайтесѧ Господеви, ꙗко
благъ, ꙗко въ вѣкъ милость его.

Хваліте Господа, бо він благий і щедрий
і милості його кінця во вік не буде.

Нехай глаголють так, кого Господь ізбавив,
кого він визволив з крівавих рук ворожих.

Зібрав він вірний свій народ зо всього сьвіту,
зі сходу, заходу, од півночи і моря.

Блукали вони рік за роком по пустині,
та й не знахóдили дороги до оселі;

не знали, як дійти до города сьвятого,
томились, жаждали, із голоду вмирали;

і в тузі та нуждї заплакали до Бога, —
і вирятував їх Господь із їх бідоти;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

вказав їм простий путь до города сьвятого,
у град обительний провів народ ізбранний,

да славлять Господа за милости великі,
за всї дива його, щó показав над ними.

У голод він людей пропитує й годує,
і душу благами своїми ісповняє.

Сидїли вони в тьмі, окриті тїнню смерти,
журбою ковані ще більше, нїж залїзом;

бо не корили ся благим словам Господнїм,
і заповідь його сьвятую занедбали.

Смирив Господь їх дух великими бідами,
знемігшись падали, не бачили рятунку;

і в тузї та нуждї заплакали до Бога —
і вирятував їх Господь із їх бідоти;

і вивів з темноти, щó смерть їх окривала,
порвав їх ланцюги, порозбивав кайдани,

да славлять Господа за милости великі,
за всї дива його, щó показав над ними.

Господь бо сокрушив ворота мідянії,
і поламав гаки і вереї залїзні.

Дізнали халепи, що без ума буяли,
і беззаконнями своїми покарались;

конали в болестях, од їжи відвертались,
стояли нїби вже ногою в домовинї;

та в тузї і нуждї заплакали до Бога —
і вирятував їх Господь із їх бідоти;

він слово їм послав, і вигоїв болящих,
і вивів їх на сьвіт здорових з домовини.

Да славлять Господа за милости великі,
за всї його дива, щó показав над ними;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

да принесуть йому хвалу на жертву чисту,
сьвятими псальмами діла його прославлять.

*

Хто ходить по морям, верстає путь великий,
той бачив чудеса Господні на безоднях.

Рече, і бурний дух устане по-під небом,
і вдарить по морю, і зареве хвилясте.

Возходять до небес і падають в безодню
на хвилях кораблї, і серце в грудях тане.

Вертять ся лотсмани, слоняють ся мов пяні,
в розумній голові вся мудрість погибає;

та в тузї і нуждї заплачуть перед Богом —
і вирятує їх з бідоти й хуртовини;

він бурі повелить, і море стане тихе,
і хвилї вляжуть ся, мовчить нїма безодня;

і радують ся всї, що бурні хвилї вмовкли,
і в пристань, як у рай, веселі прибувають.

Да славлять Господа за милости великі,
за всї його дива, що́ показав над ними!

да вознесуть його в громадї велелюдній,
дадуть йому хвалу серед старшин у радї!

*

Глибокі ріки він в пустиню обертає,
з криничаних балок велику робить сушу;

розкішну цїлину в солончаки оберне,
що́ там живуть-пасуть безбожники лукаві;

оберне й степ сухий в озера бережисті,
і землю камяну в криниці й сїножати;

поселить алчущих серед левад зелених,
і вистроять собі вподобний любий город;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

обсїють ся в полях, насадять винограду,
пшениця й садиво ісповнять всї оселї;

благословить Господь, і множять ся що-року
отари та гурти розплоджують ся безлїч.

Були ж колись малі, мала людей громада,
хилились од журби і тяжко бідували.

Він дуків посрамить, сріблянників зневажить,
звелить блукати їм пустинями без шляху;

убогого з біди рятує і боронить,
Ізраільский народ розплоджує мов стадо.

Вбачають праведні і радують ся серцем,
а всїм безбожникам уста закаменїють.

Хто мудрий, знати-ме, розумний зрозуміє
великі чудеса і милости Господнї.

ПСАЛЬМА CVIII.

Готово сердце мое, Боже, готово сердце мое.

Готове серце мое, Боже,
готове на хвалу Господню.
Заграйте ж. гуслї, й ти, псалтирю,
збуджу зорю я в ранцї рано.

Прославлю, Боже, тебе в людях,
співати-му серед народів,
бо висче неба Божа милость,
під самі хмари його правда.

Нехай же й землю твоя слава
окрие так, як небо вкрила,
щоб визволились твої вірні;
спаси мене, озвись до мене.

*

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

»Помщу ся я над ворогами,«
рече Господь в своїй сьвятинї:
»я розділю Сихем на части,
зроблю паї в Сокот-долинї.

Увесь Галад і Манасия —
моє добро во віки віка,
Єфрем глави моєї кріпость,
Іуда в мене цар-владика,

Моав моя вмивальна чаша,
Єдому дам себе роззути,
і горду шию Филистимську
з'умію під себе нагнути.«

Хто проведе мене в ту твержу,
хто проведе нас до Єдома?
Ти, Господи, щó нас отринув,
твоя рука недовідома.

Пошли нам поміч у тїснотї:
людська нам сила не поможе,
тобою ворога звоюем,
тобою ми потужні, Боже.

ПСАЛЬМА СІХ.

Боже хвалы моея, не премолчи.

Боже, славо моя чиста,
не мовчи, озви ся,
до мого плачу в напастї
ухом прихили ся.

Бо уста людей лукавих,
язики зрадливі,
кують зраду проти мене,
задуми злосливі;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

за добро, за щиру правду,
за молитву тиху,
в злому серцї проти мене
замишляють лихо;

ненавидними словами
серцю досаждають,
і в молитві нечестивій
гірко проклинають.

Постав, Боже, над ледачим
старшого лихого,
а по правій руцї в його
Сатану самого.

Як із ким на судї стане,
нехай винен буде,
і молитву його грішну
да осудять люде.

Нехай повного ледачий
віку не звікує,
нехай инший замість його
в радї порядкує;

його жінка овдовіє,
а сироти дїти
кинуть пустку, щоб гіркого
по людях просити.

Нехай візьме позичайло
все його надбанне,
розхватають чужі люде
неправе стяжанне;

не згада його на сьвітї
нї одна людина,
і нїхто не приголубить
хижацького сина;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і зведеть-ся рід поганця,
тількі Бог единий
памятати-ме, як люде
од його терпіли,

і згадае його батька
беззаконня кляті,
і зостанеть-ся нечиста
гріхом його мати;

а між миром да загине
память його злая:
що не знав він милосердя,
не творив благая,

що нещасному у серці
бажав тількі смерти,
і жадав неситим духом
увесь сьвіт зажерти.

Він любив одно прокляття, —
най же буде клятий;
не шукав благословення, —
не буде й чувати.

Най клятьба йому все тїло
як плащем обгорне,
і заллють людськії сльози
серце його чорне.

Най одягнеть-ся в сирітське
гірке нарiканне,
підпережеть-ся вдовицьким
важенним зітханнем.«

Оттак, Господи, на мене
вороги рикають,
і гірким своїм проклоном
у серце вражають.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ти ж мене заступиш, Боже,
для своєї слави,
яко блага твоя милость,
суди твої праві.

Пригнїтили мене люде,
серце розідрали;
я зникаю, як той морок,
як ночні тумани;

і трясуть ся підо мною
од постів колїна,
і нема нї каплї туку
кругом мого тїла.

І кивають головами,
дивлячись на мене.
Поможи менї, мій Боже,
не одходь од мене.

Нехай знають лихі люде,
що се твоя сила
менї в тузї та скорботї
душу підкріпила.

За людські суди лукаві,
за проклін ворожий,
твою ласку благодатню
пошли менї, Боже;

і нехай моїх запеклих
побивае сором;
як одежею, окрий їх
громадським докором.

І прославлю тебе, Боже,
серед людей многих,
що рятуеш бідолашних,
борониш убогих.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ПСАЛЬМА СХ.

Рече Господь Господеви моемъ.

Рече Господь моєму Господеві:
»Сиди по праву руку коло мене,

доколї ворогів твоїх лукавих
я положу підніжком тобі в ноги.«

Жезл сили подає тобі з Сіона
Господь: пануй серед запеклих.

І буде твій народ неначе жертва
непримусна під час войни твоєї:

як та роса блищить на сході сонця,
сияти-ме тогдї молодїжжю своєю.

Поклявсь Господь, і каяття не буде:
ти вічний піп з руки Мельхиседека.

Стоїть Господь у тебе по правиці,
в своїм гнїву побе царів потужних.

Судити-ме народи він по правдї,
між трупами положить і страшного.

Бо пити-ме з криниці по дорозї;
тим голову у-гору він підійме.

ПСАЛЬМА СХІ.

Исповѣмсѧ Господеви всѣмъ сердцемъ моимъ.

Хвалю тебе всїм серцем, Боже,
у радї праведних і в сонмі.

Дїла твої сьвяті, величні,
все стало ся, як ти задумав.

Дїла твої краса і слава,
стоїть во віки твоя правда.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Твої дива із роду в роди,
ти благ і сьвят і милосердний.

Даєш ти пищу всїм покірним,
завіт свій памятаєш вічно.

Явив ти людям своїм силу,
піддав під них чужі народи.

Ти істину і правду твориш,
всї заповіди в тебе вірні.

Стоять вони на віки твердо,
стоять на правдї непохибні.

Ти дав спасеннє своїм людям,
поставив свій завіт на віки.

Премудрий Господа боїть ся:
Господень страх ума начало.

Сьвяте імя Господнє й славне,
хвала його во віки вічні.

ПСАЛЬМА CXII.

Блаженъ мѹжъ боѧйсѧ Господа.

Блажен, хто Господа боїть ся
і заповіди його любить.

Потужний буде рід благого,
рід праведних благословить ся:

багатство й повня в його домі,
із роду в роди його правда;

він праведникам тьму осьвітить,
всїм милосердним і правдивим.

Блажен, хто шедрить, позичає:
тверде його на судї слово;

Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT
URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

во віки добрий не схитнеть-ся
во віки праведному память;

не убоїть ся злого слуху,
бо в Господї його надія;

безпечно беть-ся його серце;
вбачати-ме погибель грішних.

Розкидує, дає убогим
і високо поставить правду.

Вбачає грішний і лютує,
скрипить зубами, з злости тане.

Творящі правду вознесуть ся,
жадоба грішників погибне.

ПСАЛЬМА СХІІІ.

Хвалите, отроцы, Господа.

Хвалїте Господа, хвалїте,
раби його, покірні слуги;

нехай імя його сьвятить ся
од нинї і во віки вічні.

Од сходу сонця до заходу
його імя сьвяте і хвальне.

Високий Бог над усїм сьвітом,
і висче неба його слава.

Хто Бог, як наш Господь Єгова,
щó возсїда на високостях,

щó прихиляєть-ся з престолу
і небо й землю озирає?

Із праху підіймає вбогих,
од гноїща возносить бідних,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і сядовить поміж князями,
між дуками посеред ради;

дає неплідній любу семю,
синами й дочками щасливить.

ПСАЛЬМА CXIV.

Ко исходѣ Їзраилевѣ отъ Єгупта.

Як вийшов Ізрліль з Єгипту,
утїк із тяжкої неволї,

обрав собі Бог Іудею,
у-в область — Ізраільске племя.

Побачило море й побігло,
вернулись Йорданськії води,

взиграли ся гори як вівцї,
узгіря як тучні ягнята.

Чого се ти, море, побігло?
чого ти, Йордань, зупинилась?

чого грають гори як вівцї,
узгіря як тучні ягнята?

Подвигни ся, земле, труси ся,
лякайсь перед Господом Богом,

щó з каменя робить озера,
із скелї потоки пускає.

ПСАЛЬМА CXV.

Не намъ, Господи, не намъ,
но имени твоемѹ.

Не нам, не нам, великий Боже,
сьвятому імени твоему

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

дай чисту славу і потугу
по милості твоїй і правді.

Нехай невірнії не кажуть:
»Де Бог їх, де Господь великий?«

На небі й на землї Господь наш
сьвятую волю свою творить.

Чужі боги — срібло та злато,
робота людських рук бездушна.

Вони устами не говорять;
очима дивлять ся, не бачять;

їх уші голосу не чують;
їх ніздрі духу не потягнуть;

вони руками не осяжуть,
ногами по землї не ступлять.

Нехай же й ті такими стануть,
що роблять їх і прославляють.

*

Дом Якова, вповай на Бога:
він щит і поміч твоя певна.

Аронів дом, вповай на Бога:
він щит і поміч твоя певна.

Вповайте, праведні, на Бога:
він щит і поміч ваша певна.

Благословля Господь покірних,
великих і малих щасливить.

Да множять ся його щедроти
над вами й вашими синами.

Благословенні ви од Бога,
создателя землї і неба.

Господь создав про себе небо,
оддав багату землю людям.

Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Не тим тебе хвалити, Боже,
щó залягли в нїмих могилах:

хвалити-муть тебе живії
во віки вічні. — Алилуя!

ПСАЛЬМА CXVI.

Возлюбихъ, яко оуслышитъ Господь гласъ моленїя моего.

Возвесели ся, моє серце:
почув Господь мою молитву,

і прихилив до мене ухо, —
молись йому, молись до віку.

Обняв мене великий смуток,
пекельні муки обгорнули,

і обізвав ся я до Бога:
»Рятуй із пекла мою душу!«

Благий і праведен ти, Боже,
нема твоїм щедротам міри.

Храниш ти, Боже, чистих серцем,
і спас мене в моїй пригоді.

Душе моя, спокой ся знову:
тебе Господь обороняє.

Ти спас од смерти мою душу,
обтер мої гіркі рукою,

і утвердив недужні ноги,
да славлю Бога між живими.

Я вірував, терпівши муку,
я знав, що люде всї лукаві.

Чим одплачу за ласку Богу,
воздам за всї його щедроти?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Візьму спасенну чашу в руки,
і призову імя Господне.

Спевню я щирі обітниці
перед усїм твоїм народом;

спевню обіцянки сьвятії
серед тебе, Єрусалиме.

ПСАЛЬМА CXVII.

Хвалите Господа вси языцы.

Хваліте Бога, всї язиці,
хваліть по всьому сьвіту, люде,

велика бо Господня милость,
і істина його до віку.

ПСАЛЬМА CXVIII.

Исповѣдайтеся Господеви, яко
благъ, яко въ вѣкъ милость его.

Славте Господа словами:
благ і милосерд во віки!

Дом Ізраілїв, виспівуй:
благ і милосерд во віки!

Дом Аронів, проповідуй:
благ і милосерд во віки!

Всї хто Господа боїть ся:
благ і милосерд во віки!

*

Із тїсноти я озвав ся —
і Господь мене розширив.

Не боюсь: Господь зо мною, —
що́ людина менї зробить?

Generated on 2015-05-14 16:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

При менї Господня поміч,
не злякаюсь ворожнети.
Уповай на Божу милость,
не надїйсь на чоловіка.
Уповай на Божу правду,
не надїй ся на могущих.
Всї народи проти мене,
та я Богом їх подужав;
обступили, обгорнули,
та я Богом їх подужав;
як бжола мене опали,
та я Богом їх подужав.
Вже хитав ся я і падав,
та Господь мене піддержав.
Господь кріпость моя й пісня,
він спасає мене всюди.
Чути голос між сьвятими:
»Нам Господь дарує силу;
він возносить нас у-гору,
він дарує перевагу.«
Не умру я, буду жити,
возвіщу дїла Господнї.
Покарав мене звязавши,
та не дав менї умерти.
Одчинїть ворота правди,
увійду, прославлю Бога.
Се ворота, двері Божі,
ними праведники входять!
Ой спаси-бі тобі, Боже,
що почув мою молитву!
Занедбали будівничі
простий камінь у будівлї,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

а він лїг у самім розї,
і держить увесь будинок.

Се од Господа так сталось,
і дивує ваші очи.

Сотворив Господь нам день сей, —
празникуймо й веселїмось.

Ой рятуй нас, милий Боже,
посилай нам щасну долю!

Славен, хто по Бозї ходить,
славим вас у Божім домі.

Осияв нас Всемогущий, —
принесїмо йому жертву.

Ти мій Бог, тебе прославлю,
що почув мою молитву.

Славлю Бога, яко благ есть,
благ і милосерд во віки.

ПСАЛЬМА CXIX.

Блаженни непорочнїи къ пѣти, ходящїи въ законѣ Господни.

Блаженні, в кого чиста совість,
хто ходить у законї Божім,

хто Божі заповіди любить,
всїм серцем Господа шукає,

хто беззаконщини не робить
і ходить Божими путями.

Ти дав менї мої закони,
щоб я нехибно їх держав ся;

ой дай же так менї ходити,
щоб заповідь твою повнити!

Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Не постиджусь тогдї во вікн
перед сьвятим твоїм законом,

хвалити-му тебе всїм серцем,
навчаючись твоїх присудів,

повнити-му твої встанови,
аби зовсїм мене не кинув.

*

Чим юноша свій путь очистить,
щоб од гріха устерегти ся?

Шукав тебе я щирим серцем,
не дай менї забути правду;

я заховав її у серцї,
щоб не грішити проти тебе.

Хвалю і славлю тебе, Боже,
навчи мене твоїх уставів.

Мої уста перебирали
всї присуди твої правдиві.

Вбачаючи твій путь спасенний,
я мов багатством веселю ся,

про заповідь твою міркую,
очима путь твій озираю;

втїшаю ся твоїм уставом,
не забуваю твого слова.

*

Яви рабу твоєму милость, —
я жити-му в твоїм законї.

Одкрий менї законом очи,
нехай дива твої вбачають.

Я странній на землї, не крий же
од мене заповідей Божих.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Мій дух що-дня і що-години
жада суди твої пізнати.

Вжахни лукавих твоїм страхом,
що нехтують твої закони;

здійми з мене нелюдський сором,
бо я певню твої накази.

На мене дуки умишляли,
а раб твій про спасенне думав.

Твої закони моя втїха,
твої устави моя рада.

*

Припав я до землї душею;
здійми мене, як обіцяв ся.

Признаюсь я в своїх учинках, —
навчи мене твоїх уставів.

Зроби твій путь менї розумним, —
збагну дива твої великі.

Душа моя од туги млїє;
піддерж мене, як обіцяв ся.

Зверни мене з кривого шляху,
навчи, як правдою ходити.

Я вибрав стежку твою просту,
твого закону я шукаю,

до сьвідчення твого горну ся, —
не осором же мене, Боже.

Пійду путем твого закону,
аби розширив мое серце.

*

Вкажи менї дорогу просту,
щоб до конця її держатись.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Настав мене, твою науку
всїм серцем я повнити буду.

Навчай мене її збагнути:
люблю я стежку твою, Боже;

і нахили мій ум і серце
до правди, а не до кори́сти.

Закрий од мене всяку кривду,
дай жити правдою твоєю.

Сповни рабові твое слово:
тебе він любить і боїть ся.

Не дай менї упасти в сором,
бо присуди твої благії.

Жадаю знати твою волю,
дай жити правдою твоєю.

*

Нехай до мене твоя милость,
обіцяне спасенне прийде, —

і одкажу, хто мене судить,
обороню ся твоїм словом.

Зостав в устах у мене правду,
бо на суди твої вповаю,

і сохраню закон твій вину,
во віки і во віки віку.

Дай широко менї ступати,
за те що твій закон я знаю.

По заповіді твоїй буду
глаголати перед царями,

не осоромлюсь, буду серце
твоїм законом утїшати,

до його руки простягати,
про Божу волю міркувати.

*

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Згадай обіцянку сьвятую,
що повелів менї вповати.

Моя потїха у пригодї —
животворяще твое слово.

Лихії мною гордували,
а я держався твого закону;

я згадував твій суд давнезний,
і тихо серцем веселив ся.

Як досаждали беззаконні
менї одступництвом безбожним,

були менї твої устави
мов піснею в моїй оселї.

В ночи я згадував про тебе,
повнив сьвяту твою науку,

повнив — і встояв я на правдї,
бо шанував твої накази.

*

На те й на сьвіт я народив ся,
щоб всї слова твої повнити.

Благав тебе я щирим серцем:
помилуй мя, як обіцяв ся;

перебирав я твої стежки,
і знов вертавсь на путь спасення;

що-дня хапався тобі служити,
не гаявсь правду підпирати.

На мене грішники тенета
розкинули, а я кріпив ся,

вставав о півночи молитись,
за правий суд благодарити.

Товариш я усїм покірним,
хто заповідь твою шанує.

Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Твоїх щедрот на сьвітї повно, —
навчи мене твоїх уставів.

*

Як обіцяв ся, милий Боже,
так і зроби рабу твоему:

настав мене на добрий розум;
я вірую в твої накази.

Не знавши злиднів, спотикав ся,
тепер слова твої сповняю.

Благий і шедрий ти, наш Боже;
навчи мене твоїх уставів.

Обносять злющі мене словом,
а я храню твої веління.

Їх серце туком облило ся,
менї одрада — твоє слово.

Благословляю мої муки,
навчаюсь бо твого закону.

Менї дорожче твоє слово,
ніж срібні й золотії гори.

*

Ти сотворив мене руками;
настав мене на добрий розум.

Возвеселять ся мною тихі,
що я вповав на Боже слово.

Твої присуди — щира правда,
і праведно мене карав ти.

Потїш раба твого, мій Спасе,
по слову, що́ казав до його;

умилосердись, дай ожити,
бо твій закон — вся моя праця.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

На сором злющим і лукавим
я міркувати-му про його.

Нехай обернуть ся до мене,
хто заповіди твої знає,

да без пороку моє серце
в твоїх уставах засияє.

*

Жадає дух мій, існиває:
од тебе жду спасення, Боже.

Втопив я очи в твоє слово:
коли-ж потїшиш мене, Спасе?

Ізсох я, мов шкурат од жару,
а не забув твоїх уставів.

Чи довгий вік менї, мій Боже?
чи скоро злих моїх осудиш?

Копають яму менї горді,
не слухають твого закону.

Всї заповіди твої — правда.
Рятуй! тїснять мене безвинно.

Трохи мене не погубили,
я ж не покинув тебе, Боже.

Ой оживи мене, не гнївайсь!
додержу я твого закону.

*

Во віки, Господи, на небі
сияє слово твоє чисте;

із роду в роди твоя правда,
поставив землю — не схитнеть-ся.

Всьому основа — твоя воля,
все корить ся перед тобою.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Коли-б не твій закон піддержав,
давно б я згинув в моїх злиднях.

Во вік його хранити буду:
я ним живу, держусь на сьвітї.

Я твій; спаси мене, помилуй:
повнив я Божі повелїння.

Шукають злюки моей смерти,
я ж про твоє міркую слово.

На сьвітї все гряницю має,
закон твій ширше всього сьвіту.

*

О, щó за любе твоє слово!
ввесь день про його розмишляю.

Ти умудрив мене над злими,
бо всюди твій закон зо мною.

Збагнув я більше над премудрих,
бо про твоє гадаю слово.

Навчивсь я розуму у сивих,
бо слухаю твоєї болї.

Удержувавсь од мого дїла,
щоб слово Боже сохранити.

З твого закону не звертав я,
бо наставляв мене ти, Боже.

Щó за солодке твоє слово!
в устах солодче воно меду.

Ти врозумив мене законом,
тим ненавиджу всяку кривду.

*

Менї сьвітильник твоє слово,
іду я твердо, не спіткну ся.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Поклявсь держати твою правду,
поклявсь — і встою в своїм слові.

Тїснять мене без милосердя;
ой оживи ж, як обіцяв ся!

Прийми із уст моїх хваленне,
навчи мене твоїх присудів.

Душа моя що-дня в трівозї,
а я закон твій сохраняю.

Поставлено на мене сїла,
а я зістався у твоїй волї.

На віки впив я твоє слово:
воно — одрада мойму серцю.

Я прихилився на вік до тебе,
до установ твоїх спасенних!

*

Я все лукаве ненавиджу,
кохаю ся в твоїй науцї.

Ти — щит мій, ти менї притулок,
на твоє слово я вповаю.

Ідїть од мене, беззаконні,
сповню я заповідь Господню.

Постав мене, як обіцяв ся,
не осором в моїй надії.

Піддерж мене, і я спасу ся,
повнити-му твої устави.

Одступників стоптав ти, Боже,
бо помишлення їх лукаві.

Як гар, одкинув ти всїх злющих,
тим я люблю твої накази.

Тремтїло тїло моє з страху:
я присуду твого злякав ся.

*

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Творив я суд і правду чисту:
не дай мене в ворожі руки.

Рятуй раба твого од лиха,
не дай пригнїчувати злющим.

Втопив я очи в твою правду,
в твоє сьвяте, спасенне слово.

Яви до мене твою ласку,
навчи мене твоїх уставів.

Навчи мене: я раб твій вірний,
дай зрозуміти твоє слово.

Пора явити твою волю:
зневажено закон твій, Боже.

Я заповідь твою над злато,
над дороге камінне ставлю.

Я вірую в твої устави,
і ненавиджу всяку кривду.

*

Твої накази менї дивні,
тим їх душа моя шануе.

Твої слова простоту темну
на добрий розум наставляють.

Я тяжко дишу, задихаюсь:
жадаю заповідей Божих.

Оглянься на мене і помилуй,
як милуеш своїх прихильних.

Постав мене в законї твердо,
не дай гріху мене хитати.

Ізбав од людської нахаби,
да сохраню твої велїння.

Сьвіти лицем твоїм на мене,
навчи мене твоїх уставів.

Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Течуть річками мої сльози,
що не повнять закону люде.

*

Ти праведен і сьвят, мій Боже,
і присуди твої нехибні.

Явив ти правду в своїм слові
і істину во віки вірну.

Я тану од жалю за тебе,
що злюки суд твій забувають.

Твої слова срібло блискуче,
тим я люблю їх і шаную.

Малий собі я і мизерний,
та памятаю твою волю.

Во віки вічні твоя правда,
закон твій істина сьвятая.

Печаль велика в мене в серці,
та Боже слово моя втїха.

Дай зрозуміти твою правду,
і оживу я розуміннем.

*

Почуй мене, молюсь од серця:
я сохраню твої устави.

Спаси мене! зову до тебе:
додержу я твого закону.

Вставав я в-досьвіта, молив ся,
вповав на слово твое праве, —

ранїще ранньої сторожи,
щоб Боже слово зрозуміти.

Почуй мій голос, милий Боже,
нехай твій суд мене оживить.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Лихі до мене приступають,
що́ од закону одступили,

та ти близький од мене, Боже,
всї твої заповіди — правда.

Про них я знаю з давнїх давен,
що ти на віки їх поставив.

*

Оглянь ся на мою бідоту,
рятуй, бо я закон твій знаю.

Озвись за мене проти злющих
і оживи единим словом.

Нема спасення нечестивим,
бо занедбали твое слово.

Велика милость твоя, Боже,
піддерж мене по правосуддю.

Багацько в мене ворожнети,
та я держусь твоїх уставів.

Я одвертаюсь од зрадливих,
бо не певнять твого закону.

Дивись, як я горнусь до тебе;
піддерж мене по милосердю.

Твоїм словам названне — правда,
і вічний суд її нехибний.

*

Безвинно гнали мене дуки,
а я бою ся твого слова.

Я ралуюсь твоему слову,
мов скарб великий ізнайшовши.

Цураюсь кривди, ненавиджу,
люблю закон твій більш усього.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Сїм раз у день тебе б я славив
за непохибну твою правду.

Впокійні, хто закон твій любить,
і не спіткнуть ся на дорозї.

Спасення ждав я твого, Боже,
і шанував твої накази.

Хранив мій дух твої веління,
люблю їх над усе на сьвітї.

Люблю й хранити-му їх Боже:
мої пути перед тобою.

*

Почуй мою молитву ревну,
настав мене, як обіцяв ся.

Почуй молитву, плач великий,
спаси мене, як обіцяв ся.

Я возхвалю тебе устами,
як ти на путь мене наставиш.

Я возглаголю твое слово:
всї твої заповіди — правда.

Ой простягни на поміч руку,
бо вибрав я твої веління!

Жадаю помочи од тебе,
закон твій для мене одрада.

Прославлю я тебе душею:
твої суди менї поможуть.

Я заблудив ся, як овечка!
знайди мене, знайди, мій Боже!

Я не забув твого завіту,
я памятаю твое слово.

Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА CXX.

Ко Господѣ, внегда скорбѣти ми, воззвахъ.

Кликнув я до Бога в тузї,
і Господь озвавсь до мене.

Визволь, Боже, мою душу
із осуди, із омани.

Щó за щасте тобі, злюко,
з язика твого лихого?

Твій язик як стріли з лука,
як той жар яркий, тріскучий.

*

Ой гірке житте в Мосоха
під Кидарськими шатрами!

Здавня вже томлюсь душею
серед грішників завзятих.

Я на мир їх наставляю,
а вони войною дишуть.

ПСАЛЬМА CXXI.

Возведохъ очи мои въ горы.

Ізняв я очи на ті гори,
ізвідки прийде моя поміч.

Я помочи од Бога чаю,
щó небо сотворив і землю.

Не дасть нозї твоїй спіткнутись,
не задрімає сторож певний.

Не спить і не дрімає сторож:
закрие з-верху тебе й з-боку.

У день на сонцї не спечеш ся,
в ночи при місяцї не змерзнеш.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Закриє він тебе од лиха,
од всього злого твою душу.

Твій вхід і вихід в його буде
од нині і до віку певен.

ПСАЛЬМА CXXII.

Возвеселихся о рекшихъ мнѣ.

Возвеселив ся я, почувши:
»До дому Божого ходїмо!«
Ізнов побачу твої брони,
твої дворй, Єрусалиме.

Єрусалим — потужна твержа,
суцїльні камяні палати;
туди возхóдив ввесь Ізраіль
імя Господнє прославляти.

Там на Давидових престолах
громадські мужі засїдали,
судили суд по Божій правдї
і миру в Господа прохали.

Ой дай нам мир в Сіонських мурах
і любу тишу у чертогах!
Для вас прошу, брати і друзї,
для дому Божого сьвятого.

ПСАЛЬМА CXXIII.

Къ тебѣ возведохъ очи мои,
живѫщемѹ на небеси.

До тебе очи я знимаю,
небесний жителю і царю.

Як раб на руку свого пана,
раба на руку господинї,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

так позираємо на тебе,
ждемо од тебе милостинї.

Помилуй, Господи, помилуй:
доволї нами гордували,
доволї пишні нашу душу,
богаті серце зневажали.

ПСАЛЬМА CXXIV.

Ꙗко аще не Господь бы былъ въ насъ.

Коли-б не був Господь із нами, —
нехай рече Ізраіль вірний, —
коли-б не був Господь із нами,
живими б нас уже пожерли;

покрили б нас великі води,
глибокі ріки — нашу душу,
позаливали б її бурні,
во вік не вийти б нам на сушу.

Благословен Господь! не дав нас
безбожникам зубами рвати;
спаслись ми, як пташата з клїтки,
як з сїти ловчого пірнаті.

Знайшли ми в Господа спасеннє:
його земля, його вселенна.

ПСАЛЬМА CXXV.

Надѣющіися на Господа, ꙗко гора Сіонъ.

Хто в Господї кладе надїю,
во вік упадку не дізнає,
не захитаєть-ся во віки,
як той Сіон, гора сьвятая.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Кругом Єрусалима гори,
Господь кругом свого народу;
не дасть невірним переваги,
одверне од благих пригоду.
І не простягнуть праві серцем
руки своєї на обиду.
Даруй нам, Боже, мир безпечний
і погубляй творящих кривду.

ПСАЛЬМА CXXVI.

Внегда возвратити Господь плѣнъ Сіонь.

Коли-б нам Бог судив на небі
з тяжкої вирватись неволі,
здалось би сном нам лихолїття,
зійшов ся б з родом рід на волї.
Тогдї б кругом уста веселі
піснями Бога прославляли,
а чужоземнії народи
великим дивом дивували.
Велике ти явив би диво,
помігши нам в тяжку годину.
Верни ж народ свій із неволі,
як воду на суху долину.
Хто сїяв, слїзми поливавши,
нехай той жниво жне з піснями,
на ниві сонцем осиянній
важкими вкриеть-ся снопами.

ПСАЛЬМА CXXVII.

Аще не Господь созиждетъ домъ, всѣе трудишася зиждущіи.

Коли не Бог поставить хату,
працюють марно будівничі;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

коли не Бог заступить город,
не встережуть його стражничі.
Шкода вам рано уставати
і пізно кидати роботу:
їсте ви хліб свій потомившись,
спочине праведний в охоту.
Найкрасчий дар Господень — дїти,
за тихий побит нагорода.
Як стрілами рука потужна,
синами добрими господа.
Щасливий, хто собі за часу
стрілками сагайдак ісповнить;
щасливший, хто поміж синами
за ворітьми з людьми говорить.

ПСАЛЬМА CXXVIII.

Блажени вси боящіися Господа.

Блажен, хто Господа боїть ся
і ходить Божими путями;
щасливий будеш, звеселиш ся
своїми щирими трудами.
Жона в тебе — як плодовита
лоза серед твоего дому;
сини — як те масличне вітте
кругом твого ситного столу.
Благословляе Господь щедро,
хто заповідь його шануе,
благословить тебе з Сіону,
твою господу обдаруе.
Обгорне упокій жаданий
тебе серед Єрусалима,
і у синів твоїх побачиш
синів і дочок на колїнах.

Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА CXXIX.

Множицею брашася со мною отъ юности моея.

»Багацько витерпів я муки, —
нехай благий Ізраіль скаже, —
багацько од самого малку,
та Божа правда не поляже.

На спині в мене мов плугами
орали ратаї безбожні,
та позарівнював руками
Господь глибокіі борозни.«

Нехай побє нелюдський сором
всіх ненавидників Сіона;
да будуть, як трава на стрісї,
щó, поки вирвуть, вона сохне;

щó жнець не забере у жменю,
у сніп вязальниця не звяже,
і мимохідень: »помагай-бі
на дїло праведне« не скаже.

ПСАЛЬМА CXXX.

Изъ глубины воззвахъ къ тебѣ, Господи.

Із глибині до тебе кличу,
із глибині гріха тяжкого:
да дійде, Господи, мій голос
до твого уха преблагого.

Коли-б ти на гріхи дивив ся,
хто встояв би перед тобою?
В тебе помилування много,
покрий нас ласкою сьвятою.

Од стражи ранньої до ночи,
од стражи ранньої вповає

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

на Господа благий Ізраіль,
бо він гріхи йому прощає.

ПСАЛЬМА CXXXI.

Господи, не вознесеся сердце мое.

Господи, я гордим серцем
не несу ся в-гору,
і очима в високости —
до твоєго двору.

У діла твої великі,
у причини скриті
я не входжу: не мені їх
розумом судити.

Я у Господа благого —
як мала дитина,
що сповиту біля себе
мати положила.

Як дитина-немовлятко
душа моя вбога:
да вповає чистим серцем
праведний на Бога.

ПСАЛЬМА CXXXII.

Помяни, Господи, Давида и всю кротость его.

Згадай, о Господи, раба твого Давида
і тихість праведну його благого серця,

як він божився тобі, дававши обітницю,
давав обіцянку Ізраільскому Богу:

»Не вниду, Господи, під стріху мого дому,
не ляжу, Господи, на ложі опочити,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

не знати-му я сну, очам не дам дрімати,
доколї не знайду тобі оселї, Боже.«

*

Ми чули, де вона, ми чули на Євфратї,
на згірях лїсових знайшли його оселю.

Ходїмо ввійдемо в сьвяту оселю Божу,
ходїмо вклонимось підніжжю ніг Господніх.

Всели ся, Господи, на містї упокійнім,
постав посеред нас ковчег твоеї сили.

Одягнуть ся твої сьвященники у правду,
угодники твої співати-муть молитву.

За-для раба твого, помазанця Давида,
не закривай од нас лиця твого сьвятого.

Поклявсь йому Господь, і не зламає слова:
»Наслїдує тобі твій син, твое рожденне.

Нехай твої сини певнять мої закони,
то царювати-муть во віки після тебе.«

*

Господь обрав собі Сіон благословенний,
зробив його собі оселею сьвятою:

»Во віки буде він оселею моєю,
вселюсь серед мого ізбранного народу.

Благословлю тобі поля і сїножати,
убогих громадян я хлїбом нагодую;

сьвященників твоїх я одягну спасеннем,
угодники мої співати-муть у храмі.

Поставлю вйсоко Давидів ріг на сьвітї,
сьвітильник засьвічу помазанцю моєму;

всїх ворогів його окриє вічний сором,
а на главі в його сияти-ме корона.«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ПСАЛЬМА CXXXIII.

**Се что добро, или что красно,
во еже жити братїи вкупѣ.**

Щó за добре, щó за любо
всїм братам у-купі жити!
мов Аронові пахущим
миром голову мастити.

Любо пахощі стїкають
на браду, браду Ароню:
так Єрмонські роси кроплять
гору тучную Сіоню.

Кроплять з-тиха, і не сякнуть
благодатнї Божі ріки:
у благих братів достатки
не поменшають во віки.

ПСАЛЬМА CXXXIV.

**Се нынѣ благословите Господа
вси рабы Господни.**

Возхваліте нині Бога
всї раби Господнї,
стоячи у Божім домі
на горі Сіонї.

Простягніть до його руки,
до його сьвятинї,
і прославте щирим серцем
Божу милостиню.

І пішле вам із Сіону,
чого в сьвітї треба,
сотворитель всього сьвіту
і землї і неба.

Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА CXXXV.

Хваліте имя Господне, хваліте Господа.

Хваліте Господа, хваліть, раби Господні,
у Божому дому, в сьвятій його оселі.

Хваліте Господа, бо він благий і щедрий,
виспівуйте його: співанне любе серцю.

Ізбрав собі Господь Іакова благого,
ізбрав Ізраіля у вічню займанщину.

І зрозуміли ми, що він Господь великий,
единий він Господь між усїма богами.

По сьвітові кругом — його сьвятая воля,
на небі, на землі, на морі і в безоднях.

Захмарить небеса і блискавками сяє,
дощем і вітрами орудує як знає.

Єгипет покарав, побивши первороднів,
первонарождених між людьми і скотами.

Ознаки й чудеса явив серед Єгипту
над Фараоном злим і над його рабами.

Народи і царства поруйнував войною,
з престолів поскидав царів потужно-славних:

Сигона гордого, владику Аморіїв,
і Ога буйтура, Васанського владику,

і землю їх оддав з Хананською землею
у вічне займище Ізраільским громадам.

Во віки, Господи, імя твоє велике,
із роду пійде в рід сьвятая твоя память.

Бо будеш свій народ судити-правувати,
і змилосердиш ся над вірними рабами.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Бездушні ідоли — нїме срібло та злато,
робота людських рук, без жизни і дихання.

Хоч дано їм уста, та слова не промовлять;
хоч уші зроблено, та голосу не чують.

І ті, щó роблять їх, нехай такими стануть;
хто упова на них, нехай так онїміє.

Хваліте Господа, Ізраілю, Ароне,
Левіїні сини і всї благії серцем.

Благословен Господь на висотах Сіонських,
благословен Господь серед Єрусалиму.

ПСАЛЬМА CXXXVI.

Исповѣдайтеся Господеви, ꙗко
благъ, ꙗко въ вѣкъ милость его.

Хваліте Господа, бо він благий і щедрий,
бо милості його кінця во вік не буде.

Хваліте Господа і Бога над богами,
бо милості його кінця во вік не буде.

Хваліте Господа і пана над панами,
бо милості його кінця во вік не буде.

Єдиного творця чудес і див великих,
бо милості його кінця во вік не буде.

Щó небеса создав премудростю своєю,
бо милості його кінця во вік не буде.

Щó землю оснував і утвердив на водах,
бо милості його кінця во вік не буде.

Великії создав на небесах сьвітила,
бо милості його кінця во вік не буде.

Создав і повелів у день сьвітити сонцю,
бо милості його кінця во вік не буде.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

А місяцю й зорям в ночи звелїв сияти,
бо милостї його кінця во вік не буде.
Єгипет покарав, первороднїв побивши,
бо милостї його во вік кінця не буде.
І вивів із його Ізраіля на волю,
бо милостї його кінця во вік не буде.
Ізраільский народ — високою рукою,
бо милостї його кінця во вік не буде.
Розбив і розділив на части Чермне море,
бо милостї його кінця во вік не буде.
Провів серед його Ізраіля по суху,
бо милостї його кінця во вік не буде.
У морі потопив із військом Фараона,
бо милостї його кінця во вік не буде.
Провів Ізраільский народ через пустиню,
бо милостї його кінця во вік не буде.
Побив і розігнав царів і дук великих,
бо милостї його кінця во вік не буде.
З престолів поскидав царів потужно-славних,
бо милостї його кінця во вік не буде.
Сигона гордого, владику Аморіїв,
бо милостї його кінця во вік не буде.
І Ога буйтура, Васанського владику,
бо милостї його кінця во вік не буде.
І землю їх роздав у вічню займанщину,
бо милостї його кінця во вік не буде.
У вічне займище Ізраілевим родам,
бо милостї його кінця во вік не буде.
Оглянув ся на нас, як ми були мизерні,
бо милостї його кінця во вік не буде.
І вирятував нас з ворожих рук безбожних,
бо милостї його кінця во вік не буде.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Пропитує всю твар, держить усе на сьвітї,
бо милостї його кінця во вік не буде.

Хваліте Господа, небесного владику,
бо милостї його кінця во вік не буде.

ПСАЛЬМА CXXXVII.

На рѣкахъ Вавилонскихъ, тамо сѣдохомъ и плакахомъ.

На ріках у Вавилонї
плакавши сидїли:
ми про тебе споминали,
наш Єрусалиме.

Сумно, сумно чужі верби
шуміли над нами,
бо на них висїли наші
мовчязні органи.

І казали щó нас гнали
у тяжку неволю:
»Заспівали б ви нам пісню
про красу Сіоню.«

Не на те Господня пісня,
щоб її співати
про забаву чужим людям,
ворогам проклятим.

Як забуду тебе, рідний
наш Єрусалиме,
нехай праву менї руку
у той час однїме;

і язик мій до гортанї
прикипить од болю,
як тебе я не прославлю
над усяку долю.

Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Не забудь Єдомцям, Боже,
того дня страшного,
як ревли в Єрусалимі:
»Ріжте до одного!«

О, блаженний, хто одплатить
тобі, Вавилоне,
щó ти вдіяв, окаянний,
нашому Сіону!

О, щасливий із щасливих
буде той на сьвіті,
хто об камінь головою
побє твої дїти!

ПСАЛЬМА CXXXVIII.

Исповѣмсѧ тебѣ, Господи, всѣмъ сердцемъ моимъ.

Хвалю тебе всїм серцем, Боже,
перед лицем твоїм співаю,
в сьвятому храмові твоему
молю ся серцем і устами.
Ти возвеличив своє слово,
справдив обіцянку сьвятую:
почув еси мою молитву,
підняв у-гору мою душу.
Прославлять всї царі земнії
глаголи уст твоїх пречистих,
і воспоють пути Господнї,
возхвалять дивну славу Божу.
Ти бачиш, Господи, з висока
великого й малого разом;
впаду в пригоду — ти рятуеш,
од ворожнети заступаеш.

Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Господь воздасть лихим за мене,
во віки милость його певна.
Не оставляй свого создання,
не покидай мене в тїсноті.

ПСАЛЬМА CXXXIX.

Господи, искусилъ мя еси.

Ти, Господи, всю мою душу,
всї думки серця мого знаєш;
чи я сиджу, чи я працюю,
ти все те бачиш, памятаєш;

мене в дорозї й на спочивку
кругом обходиш, обіймаєш,
і всї пути мої, всї стежки
мов на долонї в себе маєш;

із-заду й з-переду у мене
стоїш, очима провожаєш,
в щасливу і лиху годину
на мене руку накладаєш.

Твого сьвятого розуміння
не вмію розумом збагнути,
і думкою — до високости
твого престолу сягонути.

Куди б я втїк од твого духу,
укрив ся од ясного лику?
На небо, — ти на небі сяєш;
у-в ад, — і в адї ти владика.

Візьму в зорі я крил широких
та залечу за океани, —
і там, в пустинї таємничій,
твоя рука мене досягне.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Чи може тьма мене закриє,
і ніч од тебе заховає?
Нї, в тебе тьма як сьвітом сьвітить,
у тебе ніч як день сияє.

Бо ти создав мою утробу,
дав матері ходити мною;
я сам собі велике диво:
постав я волею сьвятою.

Постав я тайно, а од тебе
не утаїлись мої кости:
ти знаєш, як я зародив ся
в земній мовчущій глибокості.

Написано у тебе в книзї
всї днї мої і всї години,
як ще на сьвіт я не родив ся,
як не було ще нї людини.

Ой дивні мисли твої, Боже!
їх безлїч, безлїч несказанна:
немає стількі зір на небі,
піску в безоднях океана.

Проснувшись, думаю про тебе:
чом ти не вигубиш лукавих?
чом не розвієш навкруг мене,
як прах, безбожників крівавих?

Вони на тебе ворогують, —
я буду ворог їм заклятий;
клянуть імя твоє сьвятеє, —
безумних буду проклинати.

Заглянь же, Боже, в моє серце
і в думки богобоязливі,
веди мене по стежцї правій,
пішли кінець менї щасливий.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ПСАЛЬМА CXL.

Изми мѧ, Господи, отъ человѣка лѵкава.

Визволь, Господи, благого
з рук лукавої людини,
заступи мене од злоби,
од неправедної сили,

що́ на мене умишляє,
злющим серцем ворогує,
і що-дня гіркую зраду
та напасть менї готує.

Язики на мене гострять,
і отруту з уст ригають,
навкруги мене тенета
потай миру розставляють.

Ти почуй мою молитву,
і покрий мене в день брані,
не дай гору надо мною
взяти злюкам окаянним.

Нехай гаспедська отрута
пожирає моїх клятих,
нехай поломя попалить
ворогів моїх завзятих, —

і почезнуть всї злоріки,
а пригнїчені і вбогі
вознесуть ся правим серцем
у сьвяті твої чертоги.

ПСАЛЬМА CXLI.

Господи, воззвахъ къ тебѣ, оуслыши мѧ.

Господи, зову до тебе,
почуй голос мого серця,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

і нехай моя молитва
аж до неба вознесеть-ся, —

вознесеть-ся, як кадило
добровонне пред тобою,
простяганне рук молящих
стане жертвою сьвятою.

Положи менї хранило
на язик, щоб я пустого
не сказав; уста невірні
огради од слова злого.

Не давай моєму серцю
до ледачих прихилитись,
і нехай во вік не буду
людським лихом веселитись.

Перед праведним нагну ся,
нехай бє мене, картає:
він главу мою докором
мов елеєм обливає;

а неправеднії судді
розтечуть ся по пустинї,
і згадають моє слово,
слово правди, благостинї.

Як тріски лїтають-скачуть
з-під сокири на дровітнї,
розсипають лихі люде
наші кости беззащитні;

ми ж до тебе наші очи
у пригодї обертаєм,
оборони у напастях
од тебе одного чаєм.

Сохрани нас од западень
і од ями нечестивих,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

да зістанемось на сьвітї
духом чисті, серцем живі.

ПСАЛЬМА CXLII.

Гласомъ моимъ ко Господ8 воззвахъ.

Голосом моїм до Бога
обізву ся я молившись,
і заплачу, од печали,
од скорботи похилившись.

Боже! ти мою дорогу,
мою просту стежку знаеш:
подивись, як серед неї
ворог на мене чигае.

Гляну я на праву руку —
людям про мене байдуже:
не вважають і не дбають
про мою убогу душу.

І квилю до тебе, Боже:
ти одна моя затула;
з-переду мене і з-заду
ворожнета обгорнула.

Прихились до мого гласу,
бо на силах знемогаю;
од напасти і ловитви
куди дїти ся, не знаю.

Виведи мене з темницї,
дай душі моїй одраду,
да прославлю серед правих
твою милость, твою правду.

Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА CXLIII.

Господи, оуслыши молитвѣ мо.с.

Услиши, Господи, мою молитву щиру:
ти праведний, прийми слова мої по правді,

і не ввіходь у суд з рабом твоїм покірним:
не оправдить ся бо нїхто перед тобою.

Погнали вороги мою убогу душу,
закопано мене, як мертвого, у землю;

і падає мій дух і тяжко ниє серце,
що мороком мене покрила ворожнета.

Згадав я древнї днї, дїла твої великі,
на твориво твоє дивуючись поглянув,

і руки до тебе молящі простягаю:
як оранка дощу, душа тебе жадає.

Оглянь ся на мене, бо дух мій ізчезає,
не крий свого лиця, щоб я не був як мертвий;

у ранцї сотвори твою велику милость,
бо на тебе моя единая надїя.

Вкажи менї, яким путем ходити мушу,
бо до тебе душа і серце моє лине.

Рятуй мене од злих, до тебе прибігаю,
і заповідь твою навчи мене творити.

Ти Бог единий мій, едине уповання,
твій дух благий мене наставить на дорогу.

За-для імя твого живи мене по правді,
і виведи мене із тїсної тїсноти.

Побий моїх лихих, що́ душу мою томлять:
я раб твій, я чиню сьвятую твою волю.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ПСАЛЬМА CXLIV.

Благословенъ Господь Богъ мой.

Благословен Господь, твердиня моя певна,
навчає він мене, як ворога подужать.

Добродій мій, стїна, затула, ізбавитель,
він хилить під мене народи невпокійні.

Що́ чоловік таке, щоб Господеві знати,
і про його дітей, про його семї дбати?

Наш вік мов вітерець, що́ з-тиха подихає;
наш вік мов легка тїнь; дивись — її й немає!

Принизь, о Господи, ти небо над землею,
зійди, косни ся гір, нехай горять-димують;

сяйни блискучими, і розжени поганців;
сипни пірнатими, і розполохай хижих;

пішли менї з висот небесну твою поміч,
і виведи мене із вод, з напастей многих.

Напасники мої не мають в серцї правди,
неправда — розум їх, неправда їх потуга.

І воспою тобі хвалебну псальму нову,
заграю-задзвоню в псалтир десятострунний.

О Боже, що́ даєш земним царям спасенне
і од меча царя Давида ізбавляєш!

ізбав, спаси мене од чужоземців лютих,
бо в серцї в їх нема нї щирости, нї правди:

неправдою живуть, неправдою воюють,
неправда — розум їх, неправда їх потуга.

А в нас сини ростуть, неначе пишні кедри,
в нас дочки як стовпи різьбовані церковні,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

у нас кругом токи, скирти, засїки повні,
овечки по степах і стернях безлїч ходять,

воли в густій траві ховають ся по роги,
на тихих улицях немає крику, лайки.

Блаженний той народ, щó добре собі дбає,
блаженний, бо його Господь благословляє.

ПСАЛЬМА CXLV.

Кознесѣ тѧ, Боже мой, царю мой.

Вознесу тебе, мій Боже,
царю мій великий,
і прославлю твою правду
во віки і віки.

На всяк день хвалити буду
тебе, мій владико,
твою силу, твою славу
во вік і в вік віка.

Несказанна твоя сила,
не знайти їй міри:
осягла твоя правиця
всї земні преділи.

Твою славу, твою силу,
твої дивні твори
з роду в роди прославляють
праведні собори.

Возхвалю я твою благость,
правду непохибну,
воспою у псальмах нових
твою славу дивну.

Щедрить много, терпить довго
милостю великий:

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

без конця його щедроти,
милости во віки.

Да прославлять тебе, Боже,
дивні твої твори,
і возхвалять твоє царство
праведні собори.

Да познають на всім сьвітї,
яка твоя сила,
яка слава твоє царство
на віки окрила.

Твоє царство по всї віки,
по всї вічні роки —
на небесних високостях
і в морях глибоких.

Господь вірен в своїм слові,
сьвят у всякім дїлї;
він піддержує, хто пада,
хто знемігсь на силї.

Очи всїх на тебе, Боже,
всяку твар годуєш,
одкриваєш свою руку,
всї жадання чуєш.

Праведні пути Господнї,
благі його мисли;
він близький до всїх молящих
серцем правим, чистим.

Слухає Господь молитву,
хто його шукає,
заступає правих серцем,
грішників карає.

Вознесу тебе, мій Боже,
царю мій, владико.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Возхвалїть його всї твари
во вік і в вік віка!

ПСАЛЬМА CXLVI.

Хвали, дше моѧ, Господа.

Хвали, душе моя, Господню силу;
поки живий, хвалити Бога буду,
співати-му дїла його великі,
його спасення не забуду.

Шкода вповати на князїв і дуків,
надія марна на сини людськії:
нема спасення у людей могущих,
один Господь моя надія.

Виходить дух із можного владики —
і в землю він обернеть-ся нїмую,
всї задуми його скінчять ся, зникнуть,
обернуть ся в мару пустую.

Блажен, хто помочи шукає в Бога,
на Господа єдиного вповає:
один Господь, создатель всього сьвіту,
во віки вічні силу має.

Він судить суд обиженим, голодних
годує хлїбом, одчиня темниці,
слїпим очам дає на сьвіт дивитись
і сльози утира вдовиці;

недужнього він піднїмає з ложа,
і страннього боронить од пригоди,
а путь ледачих погубля на віки,
і править сьвітом з роду в роди.

Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПСАЛЬМА CXLVII.

Хвалите Господа, тако благъ псаломъ.

Хвалїте Господа, хвалїте!
щасливий, хто йому співає:
Господь Єрусалим будує,
людей з неволї визволяє;

з душі тяжку здіймає тугу,
загоює у серцї рани,
на небі зорі безчисленні
одзначує всї іменами.

Велик Господь наш: його силї
і розуму немає міри;
приймає тихих в свою ласку,
і до землї гординю хилить.

Співайте Господу порядно,
дзвонїть у гуслї і тимпани:
він хмарами вкриває небо
і посила дощі жадані;

годує травами скотину,
і ворона не забуває;
не тих він любить, що́ потужні,
а хто на Бога уповає.

Хвали його, Єрусалиме,
нехай Сіон йому співає:
він стереже твої ворота,
твоїх дїтей благословляє;

кругом тебе впокій поставив,
пшеницею тебе годує,
і посилає з неба слово,
да судить землю, да царює;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

як вовну, снїг на землю сипле;
як попіл, иней розсипає;
швиргає з неба лїд шматками,
морозами всю твар лякає;

пошле своє могуще слово —
і візьмуть ся снїги водою;
дихне своїм потужним духом,
і ринуть води чередою.

Він Якову дав слово правди,
Ізраілю суди поставив;
чужі народи в тьмі зістались,
не просьвітив їх, не прославив.

ПСАЛЪМА CXLVIII.

Хвалите Господа съ небесъ.

Хвалїте Господа на небі,
в оселях сьвітлих, височенних,
хвалїте, ангели сьвятії
і воінства його небесні;

хвалїте, сонце його й місяць;
хвалїте, зорі його красні;
хвалїте, небеса небесні
і води цо-над небом ясним.

Хвалїть імя його велике:
рече бо — і земля создалась,
звелїв — і все по його думцї,
по розуму благому сталось;

на віки і на віки вічні
землї і небу дав устави,
не переступлять його волї,
не затуманять його слави.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хвалїте Господа в безоднях,
великі риби, страшні гади, —
огонь і гряд, снїги й тумани,
і бурний дух, і гір громади;

узгіря й дерево плодюще,
кедри, зьвірє і вся скотина,
і все, щó лазить по долівцї,
і все, щó в-гору вільно лине;

земні царі і всї народи,
князї й отамани людськії,
юнацтво й молоді дївчата,
дїди і хлопчики малії.

Да хвалять імя його славне
земля і небеса безкраї:
його щедротами підняв ся
і возеличив ся Ізраіль.

ПСАЛЬМА CXLIX.

Воспойтє Господєви пѣснь новѹ.

Воспойте Господу піснь нову,
хвалїть його сьвятим собором,
ликуй, Ізраілю, в Сіонї,
хвались царем своїм і Богом;

співай йому порядно псальми,
грай у гуслї та в тимпани:
благословив Господь смиренних
і високо возніс ізбранних.

Возхвалять ся всї преподобні
сьвятою славою на ложах:
окрила їх Господня сила,
намножила правиця Божа.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

В устах у них хвалебня пісня,
в руках мечі на 'бидва боки —
помстити ся над ворогами,
смирити їх на вічні роки.

Нехай царі та хижі дуки
бряжчять в неволі ланцюгами,
да буде слава преподобним
за правий суд над ворогами.

ПСАЛЬМА CL.

Хвалите Бога во святыхъ его.

Хвалїте Господа в його съвятині,
хвалїте силу його несказанну,
хвалїте дивную його потугу,
його величче, славу його славну.

Хвалїте Господа во гласї трубнім,
хвалїте його в гуслях і псалтирі,
хвалїте його в лицї і тимпанї,
хвалїте його в струнах і органї.

Хвалїте його в голосних кимвалах,
хвалїте його в псальмах восклицаннях,
да хвалить Господа, що є на съвітї,
да хвалить його всякее диханне.

КІНЕЦЬ ПСАЛТИРЕВІ.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

IV. ТОВИТОВІ СЛОВЕСА,

ПЕРЕКАЗАНІ СТАРОРУСЧИНОЮ.

Много мудрих книг у книгу Библїю сьвятую
Чесні руки вписували про користь людськую, —
Про користь ума та серця, щó мир збагачає
І над перла, над клейноти в Господа сияє.
Книги ж Іова й Товита в ветхому завітї
Найлюбіще проявили новий сьвіт у сьвітї.
Сї дві книги я щоденно розумом гортаю,
І сини мої й унуки ними просьвіщаю.
Правду бо вони вливають в серце чоловіку,
В старощах — прихильность вірну молодого віку;
Учять руку землякові в нуждї простягати,
Рідну землю, яко семю предківську, кохати;
Серцем чистим, духом правим до всїх обертатись,
Скривдити людину дїлом і словом боятись;
Друзїв щирих вибірати між людьми обачно
І не всюди гостювати, де годують смачно;
У роботї ж лад-порядок по-всяк-час держати,
Семю не словами тількі, прикладом навчати.

I.

Я, Товит, іду від роду, чи то від колїна,
Нефѳалима, праведного Іакова сина.
Зайнято мене в аспрську неволю з семнею
За царя Енемесара, щó всю Галилею,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Рідний край наш, попустошив і нас в Ниневію
Між язики запровадив, між боги чужії.
Я ходив стежками правди, як сам себе знаю,
По наказу предківського доброго звичаю.
Я земляцтву, щó зо мною зайнято в неволю,
Добродійствував немало під лиху недолю.
А як був ще під навусьсем посеред родини,
Так уже й тогдї від Бога люде відступили, —
Відступило все колїно предка Нефѳалима
Від релії, щó постала із Єрусалима, —
Щó постала через Божі посланцї пророки
І нам правду наказала по всї вічнї роки.
Я ж один ходив на сьвята до Єрусалима
І чинив, щó Божа церква предкам повелїла.
Малолїтком я від батька в матери зостав ся,
І від неї правди й віри Божої навчав ся.
Як же лїт дойшов статечних, узяв жінку Ганну,
Нашого-ж таки колїна, панночку над панну, —
Панночку не по одежі, по серцю благому
І прихильностї спасенній до Божого дому.
І вродив від неї сина, любого Товію,
І тройко нас хижа сила гнала в Ниневію.
І всї наші полоняне кланялись Ваалу
І жертви його погані жерли між кагалу.
Я ж спасав убогу душу і не приторкав ся
До жертов тих: Бога правди праведно бояв ся.
І за те, що правоправив заповідь спасенну,
Дав менї в царя Всевишнїй ласку й милость певну.
І був я в Енемесара купцем над купцями,
Скарбівничим над скарбами і поставщиками.
І ходив я у Мидію, у Мидійські Раги,
І віддав там Гаваілу срібло приховати.
Мав бо десять я талантів срібла в Ниневії
І на схованку віддав їх про лїта лихії.
Як помер же цар той мудрий, під Сенахеримом

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Инші люде йшли вже в-гору, стали править миром.
І вже годї до Мидян я у Раги ходити,
Мусив з нашими братами у тїсноті жити.
За царя ж Енемесара землякам убогим,
Рідній братьті, запомоги я чинив премногі.
Алчущому хлїб давав я, голому — одежу,
Кого ж мертвим викидали за мур, я пригледжу,
Не даю земляцьке тїло диким псам терзати,
І кладу бувало потай в землю спочивати.
Як вернув ся цар буяка побитий з походу
В Іудею, так багацько нївечив народу;
Я ж бувало знай ховаю в ночі, потай ката,
Де нагледжу труп крівавий мученика брата.
І розвідував невіра, де подїлось тїло...
Не знаходили: бо тихо під землею тлїло.
І донесено цареві, що се я ховаю
Викинутих псам, і втїк я з Асирського краю.
І розхапано всї статки, щó в нас дома мались,
Тількі Ганна та Товія у мене зостались.
Не минуло ж і півсотнї днїв, як дїти злюки
Наложили на лихого свого батька руки,
І втекли у-в Арарати, і царем зробив ся
Сахердан, щó помагати злющим не згодив ся.
Сей зробив Ахияхара, сина мого брата,
Скарбівничим на все царство і срібла і злата.
Він цареві добрим словом ясував за мене,
І вернувсь я в Ниневію на житьтє вже певне.
Бо мене наставив другим по собі самому,
Сам же догледав і скарбу і царського дому.

II.

Як побачив Ганну жінку та сина Товію,
Обома так звеселив ся, що й сказать не вмію.
І зробив обід про сьвято у седмиць-седмицю,
І скликав, де бачив, старця, чи то удовицю.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Аж приходить мій оклишник, любий син Товія:
»Тату! вдавлено бідаху з нашого коліна,
І лежить він викинутий посеред майдану.«
— »О! так їсти й пити зараз з гостьми перестану.«
І побіг, і мертве тїло вніс у пустку хату,
Поки смеркне... Помив руки і тужив по брату.
І сумуючи їв хлїб мій, по словам пророка:
»Буде ваша туга довга, а радість коротка.«
Як же сонце закотилось, пійшов я копати,
Щоб було де бідоласї тихо спочивати.
А сусїде насьміхались: »Знов буде втекати...
Не боїть ся й досї мертвих крадькома ховати.«
Я ж, бідаху поховавши, був уже нечистий,
І лїг нишком на уздвірї ніч перепочити.
Та й не знав, що надо мною горобцї седїли;
Теплого менї у вічи вони напустили.
Поробились в мене більма. Ходив я по лїки, —
Не помогло, і вже думав, що ослїп на віки.
Годував Ахияхар нас, докіль жив між нами
В Ниневії; потім Ганна, знавшись із панами,
Пряла вовну, здобувала від них добру плату,
І з'убожену насушним запевняла хату.
Раз пани подаровали Ганнї козенятко.
Я почув, що мекекече: »Звідки се козлятко?«
А довідавшись, не вірив: боявсь, чи не вкрала,
Щоб моя душа покріпу під недугу мала.
»Нї! верни козлятко, Ганно, в кого його взято,
Краденим бо покрепить ся душа не багато.«
І стидив її, небогу, завдавав догану,
І сердитував на любу, вірну жінку Ганну.
І вона менї, небога, з серцем відказала:
»Де-ж ті милости від Бога? щось їх бачу мало.«

III.

Чуючи ж се, я заплакав із тяжкої туги,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

І молився, щоб Бог не ставив їй у гріх наруги:
»Праведен єси, наш Боже, все по правді чиниш,
Милостю й судом до себе наші душі хилиш.
Спогадай про мене, Боже, і ласкаво зглянь ся:
Бо гнїва твого страшного всї в гріхах боять ся.
І сам я грішив, мій Боже, і предки грішили,
Тим упали і в неволю, вибившись із сили.
Не корились Богу правди, Господу благому,
Тепер мусимо коритись недовірку злому.
Притчею в сусїд ми стали, і кивають злюки
Головами, що до тебе простягаєм руки.
Ти ж мене, мій милий Боже, праведно караєш,
Ще й за пращурські неправди кари прибавляєш.
О, нехай же совершить ся твій суд надо мною:
Возьми дух мій, дай дознати в прасї упокою!
Лучче ж бо менї померти, нїж докори чути
І неправедному слову підневольним бути.
О, коли-б із мене тїло, сей тягар, існято,
І в обитель вічну дух мій перед тебе взято!«

В той-же день і в Екбатанах, у Мидії, Сарі,
Чесній донї Рагуїла, прийшлось горювати.
Сю рабинї панотецькі гірко докоряли,
Що у неї якось дивно женихи вмірали.
Бо злий дух не допустив їх увійти до Сари,
Семеро вже їх у Сари в ложницї сконали.
»Чи не гріх тобі,« рекли їй, »женихів душити
І рабинь своїх безвинно за померших бити?
Щоб ти в нас перед очима нї дочки нї сина
Між людей чужих і кревних на сьвіт не явила!«
Чуючи такі докори, Сара зажурилась,
І в турботї та в розпуцї трохи не втопилась.
Но подумала: »Одна я в батенька дитина;
Обезчещу панотцеві наше чесне імя.
І молила ся від серця, край віконця стоя:
»Боже! праведна во-віки вічнї твоя воля,

Generated on 2015-05-14 16:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Благословен еси, Боже, во всї роди й роди,
І да хвалять твою правду всї царства й народи.
Нинї ж я тобі молю ся: прийми хирну душу,
Перебути поговору злющого не мушу.
Відаеш ти, як храню я чесне дївуваньне,
Як імя своє шаную, наше древнє званьне.
Одна я дитина в батька, нема брата в мене,
Щоб наш рід не перевів ся, наше вірне племе.
І вже семеро нещасних, таких, щó хотїли
Рід продовжити наш славний, з-між живих ізникли.
Про-щó ж мушу жити, Боже? Коли ж ти судив би
Не по людській, так благаю мене 'боронити,
Щоб не чула я докору від рабинь отецьких
І між людьми поговору про дїла збоецькі...«

І почуто в Божій славі обох бідолашних,
І послано Рафаіла до нас необашних.
І звелено Рафаілу, ангелу благому,
Поздіймати з очей білъма Товиту слїпому,
Дочку ж Рагуіла 'ддати за жону Товії:
Так судьби судили Божі, сили пресьвятії.

IV.

Того-ж дня прийшлось Товиту про срібло згадати,
Щó 'ддав Гаваілу в Рагах до часу ховати.
І рече собі: »Просив я у Господа смерти;
Чом же не з'ясую сину перш нїж менї вмерти?«
І кликнув Товію: »Сину!« рече: »як помру я,
Поховай мене, а неню поважай і слухай.
Памятай, які про тебе болести терпіла
Вже й тогдї, як недорідком у чреві носила.
Як помре ж, положиш, синку, поруч ізо мною,
Нехай прах із прахом тлїє і труна з труною.
Покіль тху твого, Товію, памятай про Бога,
Щоб нїчим його закону не скривить сьвятого.
Коли праведно жить будеш, Бог тебе намножить,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

І своє благословеньне на тобі положить.
Давай щедро милостиню з усього, що́ маєш;
Не жалкуй того очима, чим запомагаєш.
Як лиця твого не 'двернеш від сиріт, від нищих,
Так не 'дверне́ть-ся й від тебе праведне обличче.
Коли мати-меш премного, подавай по-многу;
Коли ж сам убогий будеш, давай дань убогу.
Милостинею найлїпше собі поскарбуєш:
Бо в день ну́ждений ти нею себе заратуєш.
Не вмірають милостиві, не зникають в пітьмі:
Роблять ся бо Всеблагого любленними дїтьми.
Пред лицеи Господнїм дар свій ближньому дарують,
І десницю благодатню над собою чують.
Не знай розпуску, мій сину, з беззаконним плодом,
І шукай собі подружжя між рідним народом.
Не гордуй ним в низькій хатї, не шукай вельможних,
Шукай серцем нелукавих, щирих і побожних.
Нехай в тебе заробіток людський не ночує:
Плати зараз, то й самого зараз Бог почує.
Що́ ненавидне самому, не чини нїкому,
І вино щоб із тобою не ходило з дому.
Хвали Бога що-години думками твоїми,
І тебе він обдарує благами земними.
Нї один народ своєї доленьки не знає:
Кого схоче він, возносить, а кого — скарає.
Памятай, Товію, добре мої заповіти,
Так у Господа не будеш послїдущий в сьвітї.
Знай, що я десять талантів срібла Гаваілу
Дав у схованку давно вже, як ходив в Мидію.
І не бій ся того, синку, що ми обнищали,
Аби Господа бояв ся, маєш скарб чималий.«

V.

Рече син тогдї Товиту: »Тату! все вчиню я,
Що́ менї ти заповідав; но як скарб знайду я,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Що не знаю нї дороги у Мидійські Раги,
Нї як менї чоловіка того там шукати?«
— »Знайдеш, синку, чоловіка, щó Мидію знає,
Дам йому за провід плату, яку зажадає.«
Пійшов син шукать, і бачить зараз Рафаіла,
Та й не знає, що се ангел, що се Божа сила.
І рече йому: »Чи можеш мандрувать зо мною
У Мидію? Чи 'бізнаний еси з стороною?«
— »Обізнаний. Знаю в Рагах Рагуіла брата.«
»Підожди ж,« рече: »я мушу сповістити тата.«
— »Сповісти,« рече, »та тількі негайно вертай ся.«
»Тату! ось менї в Мидію провідник озвав ся.«
— »А кликни ж його: спитаю, з якого колїна.«
Син покликав. Привітались, як личить, обидва.
І спитав Товит: »Якого, чоловіче, роду?
І якого ти колїна з нашого народу?«
— »Чи колїна ти шукаеш, чи наймита сину?«
»Нї, я мушу й імя знати твоє і родину.«
— »Я Азарія, із роду чесного Анана,
І родина наша всюди між братами знана.«
»Так іди ж із Богом, брате, за те ж не гнїви ся,
Що я роду і колїна твого допевнив ся.
І Анана й Онаѳана, двох синів Семея
Великого, знав я з-давна і їх чесне племя.
Ми бували в-купі з ними у Єрусалимі
І присьвячували в принос Богу десятини.
Чесного ти роду, брате, хорошого роду,
І кореня в Ізраілї славного і плоду.
Но скажи менї: щó візьмеш за показ дороги?
Дам тобі я заробіток нї щедрий нї вбогий:
Дам тобі заплати драхму поденно з харчею
І про тебе й про Товія, — будеш ситий нею.
Ще й надбавлю, як з пожитком вернеш ся з дороги
Із Мидійських Раг з Товієм у мої пороги. —
Рушай з Богом у дорогу,« рече тогдї сину:

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

»Набери й собі запасу і йому торбину.
Нехай Бог із неба гляне на вашу дорогу
І пошле при вас незримо ангела сьвятого.«
Попрощавшись, простували манівцем до шляху.
Взяв Товія у дорогу й вірного собаку.
Ганна ж плакала й казала: »На-що відпустив ти
Сина нашого далеко між чужі язики?
Він був нашими руками, нашими ногами,
Як виходив і ввіходив що-дня перед нами.
За срібло даєш найкрасче срібло на всїм сьвітї:
На вазї бо з нашим сином воно буде сьмітьте.«
І рече Товит їй: »Сестро! ти синка побачиш
І обіймеш любо й слїзми иншими заплачеш.
Бо з ним поруч добрий ангел буде путь верстати,
І приведе вщаслививши до нашої хати.«

VI.

Тогдї годї Ганна плакать, по сину тужити.
А ті в двох дойшли до річки, стали ноги мити.
Тигром річка прозивалась. Глянуть — плавле риба.
Уловили, спекли рибу, сїли пообідать.
Ангел же із неї вийняв жовч, печінку, серце.
»На, сховай,« рече Товію, »і як доведеть-ся
Бачити, що демон мучить без вини людину,
Покури двома з них разом у певну годину;
А в кого на очах більма, помаж жовчю очи,
То й засьяє сьвіт слїпому, як день серед ночи.«
Стали потім у Мидії до Раги зближатись.
Рече ангел: »Ми сьогоднї будем ночувати
В Рагуіла. Він вам родич; дочка в нього Сара,
Панна гарна й прерозумна. Вона тобі пара.
Поспитаю, може схочуть віддати за тебе:
Бо тобі її наслїдство суджено на небі.
Знаю добре Рагуіла: не віддасть чужому,
Не поламле предківського нашого закону.«

Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

І рече на се Товія: »Азаріє, брате!
Чув я, що її хотїло вже семеро взяти,
Та й померли всї семеро у неї в ложницї.
Я ж один у тата, в неньки, — страшно так скінчитись.
Тогдї з туги вони разом ляжуть в домовину,
А другому поховати їх не дано сину.«
Ангел же рече: »Хиба ти забув, що твій тато
Наказав тобі подружжя у роду шукати?
Слухай же моеї ради: Сара та дружина,
Щó тобі Господь призначив з рідного колїна.
А про демона лихого знай: як у ложницю
Будеш увіходить, візьмеш перше курільницю
Та й покуриш тим, щó дав я з Тигрової риби,
Зараз і втече від того дух олжи та хиби.
Як же зблизиш ся до неї, встаньте, помолїтесь
Милосердному й нїчого більш уже не бійтесь.
Бо її тобі од віку суджено, і буде
Вірною тобі жоною, і постануть люде
Із вас добрі...« Се Товія вислухавши, дуже
Прихилився до Сари серцем, і про страх байдуже.

VII.

І прийшли у-в Екбатану, знайшли Рагуіла,
І їх Сара на порозї з привітаньнем стріла.
І рече Рагуйло Єднї, своїй жінцї: »Дивно,
Що сей молодик з Товитом дві краплї едино,
З сином брата мого, Едно!« і питає страннїх:
»Звідкіля ви? хто ви, братьте, якого ви званьня?«
— »Ми з синів,« рекли, »з потомків предка Неф-
[θалима,
Щó позаймано в неволю з-під Єрусалима.«
»Чи не знаете мого там ви брата Товита?«
— »Знаєм добре.« — »Як ся має?« — »Господа
[хвалити!«
— »Се мій панотець,« промовив тогдї вже Товія.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Кинеть-ся йому, се чувши, Рагуіл на шию,
І цілуючи заплакав, і благословивши,
»Доброго,« рече, »син батька! Слава Богу в вишніх!«
Та й знов плакав, як довідавсь, що Товит слїпує.
Плакала і Една й Сара, і всї, хто почує...
І приймали їх почесно, овна закололи,
І було усяких брашен і питьтя доволи.
А Товія Рафаілу шепче: »Любий брате!
Нехай слово в тебе буде правдою багате.«
Рафаіл переказав се зараз Рагуілу,
А Рагуіл: »Їж, Товію, пий, веселись, сину!
Бо тобі віддати рад я дорогую душу,
Тількі наперід всю правду висловити мушу.
Семеро вже залицялось до Сари моеї,
Та вмірали у ложниці чогось коло неї.
Ти ж сьогоднї весели ся.« — »Нї!« рече Товія:
»Покіль Сари не заручиш, не буду обідать.«
— »Так беріте ся ж за руки,« рече Рагуіл їм.
»Ти мій брат, і маеш право: сестра й брат ви рідні.«
І покликав зараз Сару і віддав Товії:
»Веди її до 'тця-неньки!« і благословив їх.
І покликав жінку Едну, і взяв звій у руки,
Написав і запечатав: »Не знайте розлуки!«
І повела дочку мати у нову ложницю,
І заплакали обидві. »Доню! зупокій ся.
Бог землї й небес пошле нам радість замість муки:
Жити-меш із мужем любо, не знавши розлуки.«

VIII.

По вечері ж у ложницю повели й Товію.
Памятав Товія раду добру Рафаіла.
Взяв печінку з риби й серце і почав курити, —
І пекельний демон мусив зараз одлетїти.
Як одні вони зістались, устав жених з ложа:
»Сестро! встань: нехай над нами буде сила Божа!

Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Благословен еси, творче у темряві сьвіту:
Дай нам розум корити ся вічному завіту.
Сотворив еси Адама і дав у підмогу
Жону йому, щоб верстали праведну дорогу.
І від них постали люде, людський рід великий,
Він тебе хвалити буде во-віки й во-віки.
Дай і менї, Боже правий, вірну помошницю,
Сестру в працях жалібницю, сю щиру дївицю, —
Не про що́ дай, аби тількі нам у правдї жити,
І постарітись у-купі, навчаючи дїти.«
— »Амінь!« на благаньне ревне було слово Сари,
І обоє без тревоги переночували.
Рагуіл же рано-в-ранцї викопав могилу,
Щоб і восьмого сховати, коли й сей загинув.
І вернув ся. »Мусим, жено, рабиню послати.
Коли вмер, так потай-миру треба поховати.«
Прочинила з-тиха двері рабиня — на ложі
Сплять обоє... Понїміли язики ворожі.
І прославив Божу волю Рагуіл, і слово
Голосне в молитві щирій на ввесь сьвіт промовив:
»Благословен еси, Боже, дяками людськими,
Праведними словесами, чистими, сьвятими.
Благословен еси, Боже, між духами слави,
Возвіщателями людям Вишньої держави.
Славлю тебе і розумом і серцем веселим,
Що мене еси одвідав дивним милосердем.
Доверши ж, владико, дивну милость і над ними,
Над спарованими чесно дїтками моїми.«
І звелїв рабам негайно засипать могилу
Та готовитись охайно на два тижнї д пиру.
І рече Товію зятю: »І прошу й благаю,
Не хапайсь од нас до дому, не ламли звичаю.
Чотирнадцять днїв у мене мусиш пирувати
І від мене половину добра мого взяти.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

А помремо, тогдї й другу візьмеш половину:
Бо кохаємо й тебе ми, як рідну дитину.«

IX.

І покликав Рафаіла Товій: »Слухай, брате:
Треба ще тобі й у Раги Мидські мандрувати.
Бери раба й два верблюди, йди до Гаваіла
Та проси його до мене з сріблом на весїльля.
Рагуіл нас не пускає, мушу пирувати,
А тим часом днї й години лїчять отець-мати.
Тяжко менї про се думать, як вони сумують;
Нехай голос мій старенькі, мою річ почують.«
Пійшов Рафаіл у Раги, знайшов Гаваіла
І подав йому розписку грошевого дїла.
Винїс той мешки з грошима, усї за печатьми,
Десять тисяч Товитових хованих талантів.
В-ранцї ж рано повстававши, прийшли ід весїльлю,
І Товій благословляє жінку благовірну.

А старий Товит сумує, що сина не чує,
І сумуючи, про нього не добре віщує:
Може там їх захоплено, може приключилось
Тяжке лихо Гаваілу, і срібло десь дїлось.
Мовчки журить ся старенький, а стара ще й надто:
»На-що нам таланти срібні? на-що нам багато?
Нехай всї скарби почезнуть... О прокляті гроші!
Зникнув скарб, очей утїха, скарб мій найдорожчий.«
— »Мовчи, жено, не турбуй ся. Він жив: сер-
[цем чую.«
»Ти мовчи, що вислав сина в годину лихую!«
І що-дня ходила Ганна на шлях подивитись,
Чи не видко в полї сина, щоб знов зажуритись.
В день вона не їла хлїба, по-ночі ридала...

Аж ось пир скінчила довгий вщасливлена пара.
»Відпусти мене до дому. Боюсь, отець-мати
Не надїють ся вже сина живого вітати.«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

— »Нї, побудь іще в нас трохи, любий наш Товію,
Я гонця пошлю з вістями зараз в Ниневію.«
»Нї, вже, Рагуїле, мусиш мене відпустити...«
І встав Рагуїл достаток на двоє дїлити.
Віддав йому доню Сару, рабів і скотину,
І срібла свого вагою повну половину.
Благословив обох словом наставним і чесним:
»Нехай, дїти, вам поможе Господь, цар небесний.«
А дочцї рече: »Чти свекра свого і свекруху,
Панотця свого нового, панїматку другу.
Щоб про тебе ми чували вісти добрі, любі...«
І сердечно поцїлував у чоло і в губи.
»Брате,« обізветь-ся Една до Товія зятя:
»Нехай Сара в тебе буде на дїток багата.
Се дочку тобі звіряю. Бережи, благаю,
Не обіжай, нехай щастя в Господа дознаю.«
Вирушив тогдї Товія, дякуючи Богу,
Що таку йому щасливу дарував дорогу.
Дякував і Рагуїлу й жонї його Еднї,
Що були такі до нього прихильні та всерднї.
І верстав свою дорогу з Мидської країни,
І наблизили ся страннї вже до Ниневії.

X.

І рече Товію ангел: »Сам ти знаєш, брате,
Як оставив дома неньку та слїпого батька.
Ходїмо в-двох попереду і все наготовиш,
Де і Сару удворити і нову худобу.
Забери ж і жовч з собою...« Та й пішли обоє,
А за ними і собака побіг степом-полем.
Мати ж сина що день Божий з-ранку визирала
І за манівцем обох їх на шляху впізнала.
І впізнавши, до Товита обернулась: »Син твій
Іде із тим чоловіком, щó його наймив ти!«
Ангел же рече Товію: »Знаю, брате, певно,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Що відкриеть-ся сьвіт Божий твойму панотцеві.
Помаж йому жовчю очи, і защимлять більма;
Обітре їх, то й почезнуть, і побачить сина.«
Кинеть-ся плачуща Ганна синові на шию:
»Бачу знов тебе, дитино! тепер хоч і згину.«
Плакав і Товій... Метнув ся сліпуючи батько,
Та й спіткнув ся, а Товія не дав йому впасти,
І помазав темні очи жовчю: »Не жури ся,
Тату! Хоч воно і щипне, та сього не бій ся...«
І обтер Товит щиплющі правицею більма,
І знялись вони, і бачить, обіймає сина.
І заплакав у радощах, і рече: »Во-віки
Благословен еси, Боже, ти спасе каліки!
Да прославить ся з тобою і ангельска сила,
Що я знов у-вічи бачу і жону і сина!«
І ввійшов Товій із батьком в радощах великих,
І росказав отцю-неньці про дива мидійські.
І гряде Товит невістці в-зустріч з Ниневії,
І дивуе всіх видющих, хто його зустріне.
Він же всім серед громади ісповідав Бога,
Що помилував старого, ізцілив сліпого.
Зустрів Сару й дав отецьке їй благословеньне,
І рече: »Здорова, дочко! ти семянка в мене!
Благословен Бог, що дав нам тебе так вітати,
І отець благословен твій нехай буде й мати.«
І всї братьтя-полоняне скрізь по Ниневії
Веселились об Товитї й об його Товії,
І Ахияхар навідавсь з небожем Насвасом,
І всім семиденний бенкет здавсь коротким часом.

XI.

І покликав сина батько, і рече: »Товію!
Наготуй правдиву плату брату Азарії.«
— »Тату!« відказав Товія: »даймо половину
З усього, щó з ним приніс я у мою родину:

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Бо не дав менї загинуть в далекій дорозї,
Поміг у тяжкій пригодї і Сарі небозї,
І срібло твоє все цїле взяв у Гаваіла,
І твою недугу рада його ж ісцїлила.«
І рече старий: »Так мусиш праведно судити,
За добродїйство велике велико платити.«
І гукнувши Рафаіла, рече йому: »Брате,
Візьми собі половину всього, чим багаті
Ми з Товієм поробились за твоїм стараньнем,
І йди з миром, весели ся праведним надбаньнем.«
Тогдї Рафаіл обох їх одвів на узбічче
І рече: »Се дїло Боже, а не чоловіче.
Мусите благословляти Бога, прославляти,
І його велику велич людям возвіщати.
Не лїнуйтесь вихваляти всюди Божу правду —
Праведникам у-в одраду, грішникам в досаду.
Благе дїло молити ся, молючись постити,
А ще красче — милостиню і правду творити.
Лучче мало, та з правдою, нїж з кривдою много:
Милостиня й над золото дорожча у Бога.
Вона 'д смерти ізбавляє, гріхи очищає;
Милостивцїв довголїтьтєм Господь награждає.
Грішник — ворог житья свого; сам себе карає
Праведник же і в недолї відрадощі має.
Мусите цареву тайну від усїх таїти,
Про дїла ж Господнї всюди голосно ясити.
Як молився еси, Товите, я твоє благаньне
Подавав з землї на небо, на земне впованьне.
Як молилась і невістка твоя, добра Сара,
Через мене й та молитва перед Богом стала.
Як ховав еси померших, я був із тобою;
Як устав еси з-за столу мертвого спокоїть,
І тогдї я був з тобою. Я твоє все знаю,
І тебе небесним оком з-давна назираю.
Бог послав мене на землю Сару вврачувати.

Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Я — Рафаіл, один з семох духів благодати,
Щó молитви з уст правдивим зносять до чертога
Небесного перед славу пресьвятого Бога.«
І смутили ся обидва, пали ниць, злякались.
»Не лякайтесь,« рече ангел: »мир да буде з вами!
Се мене Господня воля до вас низпослала,
Щоб вам душі покрепляла Божа правда й слава.
Бачили мене ви довго ядущим-пиющим,
Но се тількі так здавалось людям, в мирі сущим.
Прославляйте ж Бога правди, правдою живіте,
А щó я між вами вдіяв, у книгу впишіте.«
Підвелись з землі, — нікого нема перед ними:
Ангел праведної правди не був більше зримий.
І всім людям ясували про дїла Господні,
Як Господень ангел правди був у них у домі.

XII.

В радощах Товит великих написав молитву:
»Благословен Бог, живущий од віку до віку!
Він карає та й милує, низводить, возносить,
Кару й нагороду людям у десницї носить.
Ізраілеві синове! славте між невірних
Імя Боже: бо розсїяв між них своїх вірних.
Славте Господа на небі і раби й владики:
Він отець наш, Бог єдиний во-віки і віки.
Покарав за наші кривди та й знов між народів
Позбірає нас до-купи, де б нї познаходив.
Як покаєте ся серцем чистим, духом правим
І чинити-мете волю його нелукаво,
Тогдї він свого обличчя од вас не закрие,
І побачите, які вам дивні блага вдїе.
Прославляйте Бога правди й устами й дїлами,
І царя віків хваліте всїма сторонами.
У землї мого плїненьня що-дня, що-години
Я хвалю Господню велич серед нечестивих.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Обернїтесь, нечестиві, чинїть Божу правду...
Хто се знає, яку дасть він за правду награду?
Прославляю мого Бога, царя над царями,
І душа моя величить Господа дїлами.
Нехай славлять Бога правди у Єрусалимі,
В нашім городї сьвятому над всїма сьвятими.
Городе сьвятий! скарає тебе за лукавих,
Но помилує потомків серцем чистих, правих.
Слав же Господа в народах, вічного владику,
Щоб скинія знов сияла у тебе до віку,
Щоб тобою полоняне бідні веселились
І нещасні благодатьтю Божою хвалились.
Многі до тебе народи прийдуть із дарами,
І возхвалять з воскликами Бога правди з нами.
Прóкляті, щó ненавидять, і благословенні
Ті, щó тебе люблять, граде предківський спасенний!
Радуй ся і весели ся об синах правдивих:
Бо зберуть ся всї до тебе з-проміж нечестивих.
О, блажен той, хто бажає тобі благостинї,
Хто сумує на руїнї Божої сьвятинї!
Бо зрадїють, побачивши тебе у всїй славі,
У потузї віковічній, праведній державі.
Із сапфира бо й смарагда будуть твої мури,
Золотом і камнем чесним стануть кучугури.
Майдани єрусалимські вистелють баррилом,
Анафраксом і каменем дорогим офиром.
Заспівають його стогни: слава! аллилуя!
Що Господь наш свою ласку во-віки даруе.«

XIII.

І скінчив Товит хваленьне Господеві Богу.
Був восьмидесятолїток під страшну трівогу,
І були в старого темні вісїм років очи,
І не знав в тяжкій темнотї нї дня він нї ночи.
А прозрівши, творив щедру вбогим милостиню,
Благословляв Божу правду, Божу благостиню.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Як же вельми пристарів ся, то прикликав сина
І з ним шестеро унуків, щó Сара вродила.
»Сину мій!« рече: »старий я, вік мій на ізході.
Не загай ся після мене у сьому народї,
А виходь в Мидійську землю: бо пророк Іона
Віщував, що тут не буде певна оборона
Під руїну, щó настане в Ниневійськім краї;
У Мидії ж тобі менше дух мій горя чає.
Братьте наше по всїм сьвітї розсїяне буде,
Єрусалим пустинею зроблять буї люде;
І храм Божий, зруйнований, буде пустовати.
Но Господь нас удостоїть ще раз благодати:
Вернуть ся з неволї праві, всї до чоловіка,
І воздвигнуть нерухомий храм до віку-віка.
Так віщують нам пророки... Невірні народи
Кинуть ідолство і будуть вірні в вічні роди.
Вийди ж, сину, з Ниневії: бо воно так буде.
Ти ж спасенну милостиню сїй та й сїй між люди.
Поховай мене, як личить, і матїр зо мною;
Потім вийди з Ниневії, і Господь з тобою.
Знайте, дїти: милостиня з правдою спасає
Від біди, щó повсяденно на благих чигає.«
Як промовив се старенький, душа його тихо,
Тихо вилетїла з тїла, занедбавши лихо.
Вмерла й Ганна; її рядом з мужем поховали,
Як вони в землї лежати обойко бажали.
І тогдї Товій до тестя пійшов, Рагуїла,
Як йому вчинити воля батьківська велїла.
І зостарівшись він чесно, поховав стареньких
Тестя й тещу тим-же робом, як отця та неньку.
Перед смертю ж перечув він, що ту Ниневію
Горду Бог в неволю зринув і в тяжку руїну.
І возрадовавсь у дусї, що врагам народа
Рідного його страшенна стала ся пригода.

Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПЕРЕСПІВИ І ПЕРЕКЛАДИ.

б) З НОВОЧАСНИХ ПОЕТІВ.

Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT
URBANA-CHAMPAIGN

І. З ПОЛЬСКОГО

1. РУСАЛКА.

Мицкевичова баллада.

Ой щó-ж то за хлопець,
Хороший, вродливий?
Щó то за дівчина край його?
Ходять над водою
Тихою ступою, —
Сьвітить молодик срібнорогий.

Годує дівчина
Хлопця ягідками,
Щó в гаю зеленім набрала,
А він їй головку
Квітчає квітками...
Певне-ж то коханая пара!

Скоро день погасне,
Зійде місяць ясний,
Вже вони виходять із гаю:
Хлопець той — мисливий,
Стрілець уродливий;
Хто така дівчина — не знаю.

Звідкіля приходить —
Не питай даремне;
Як вона зникає — Бог знає.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Мов зоря засьвітить
По-під гаєм темним,
Мов искра в темноті згасає.

»Скажи менї правду,
Серденько дївчино,
(На-що ти з ума мене зводиш!)
Де твоя хатина?
Хто твоя родина?
З якого села сюди ходиш?

Літечко минає,
Листя опадає,
Холодні зближають ся ночи;
Не в гаю, а в хатї
Мушу цїлувати
Твоє личко, твої карі очи.

Коли ж ти безрідня,
Серденько дївчино,
Ходїм до моєї господи;
Жити-мем з тобою,
Як риба з водою,
Всї мати-меш в мене вигоди.

Що в мене достаток
І худоби статок,
Що в мене і вівцї й бжолята;
Що в мене сьвітлиця —
Цареві годить ся;
Моя мати твоя буде мати.«

— »Ой козаче-тумо,
Горда-пишна думо!
Не йме тобі моє серце віри.
Мати говорила,
Що в вас така віра,
Як на синїм морі піна,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Мати говорила,
Що в вас стільки ласки,
Як на тихім ставі ряски;
Соловем співаеш,
А серцем буяеш,
На иншую мене проміняеш.«

— »Серденько дівчино!
Отже на колінах
Клянусь тобі місяцем, зорями,
Присягаю небом,
Землею і пеклом,
Що не буде иншої між нами!«

— »Ой місяцю-князю!«
Озвалась дівчина:
»Я тебе за сьвідка призиваю.
Як слово зламае,
Нехай покарае
Його твоя сила сьвятая!«

Скоро зговорила —
Мов виросли крила,
Голубкою поміж віття лине.
Назад обернулась,
Лукаво всьміхнулась,
Мов та искра у темряві гине.

Шкода здоганяти,
Шукати, гукати!
Пішла луна по гаеві сумно.
Ніхто не озвав ся,
Анї засьміяв ся.
Зостався козак сам собі думно.

Думае-гадае,
До-дому вертае,
Сумуючи, по-над сонною водою.

Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Тихо, тихо в лїсї,
Хиба тільки трісне
Суха вітка в його під ногою.

По сонній водицї
Проміння блищить ся:
Срібнорогий в воду зазирає.
Аж ось із-за гаю
Вітрець подихає,
Ясна филя по озеру грає.

Чи то-ж забілїла
На озері піна,
Чи то дивне проявилось диво:
Що посеред піни,
Мов-би на картинї,
З'явило ся дївча уродливе?

Молоденька, гожа,
Як повная рожа,
Покроплена ранньою росою.
То співом озветь-ся,
То сьміхом заллеть-ся,
Бере очи, вабить серденько красою.

»Козаче мисливий,
Хлопче уродливий!«
Озвала ся із срібної піни:
»Чого в-ночі блудиш
І серденьком нудиш
По зрадливій, лукавій дївчинї?

Годї сумувати,
Важенько здихати!
Ходи, серце, до мене гуляти.
Будем танцювати,
Як рибонька грати,
Як ластівка по водї черкати.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Або під водою
Ляжемо зо мною
На мягкому, лилійному ложі.
Тихими речами
Й карими очами
Роскажу я тобі про всї дива Божі.«

З води виринає —
Як срібло сияє...
Мутить йому душу нагота дївоча.
А вона сьміеть-ся,
Як рибонька веть-ся,
Як голубка до його буркоче.

Ой манить словами
Й чорними бровами,
Веселкою по водї кружляє.
То знов поринає,
Лебідкою грає,
В срібні бризьки воду розбиває.

Забилось серденько:
Підбіг він близенько,
Хоче скочить в воду і не хоче.
А срібная филя
Ноги йому змила...
Дзюркотить — і підмива — й лоскоче.

Вабить його, тягне;
Серце в грудях тане,
Мов його до лоня мила пригортає.
І божбу сьвятую,
І тоску нїмую —
Усе, про все козак забуває.

Ринеть-ся у воду;
Пишную уроду
Оком, серцем і душею обіймає.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Пливе, допливає,
Руки простягає,
І до серця любо дівча пригортає.

Ой гляне-спогляне
На личко румяне —
Щó за диво, щó за нове чудо!
Се-ж його кохана,
Забутая пара!
Зникла разом з очей йому луда.

»А ти-ж присягав ся
І місяцем кляв ся!...
Буде ж тобі кара по заслузї:
Поки місяць сьвітить,
Будеш ти ходити
Над водою у великій тузї.«

Скоро зговорила —
Зашуміла филя...
Під водою обоє сховались.
Де вони гуляли,
Любо розмовляли,
Нї жадного слїду не зосталось.

Тільки, як день згасне,
Зійде місяць ясний
І загляне в таємничі води, —
Із озера рине
Вродлива дівчина,
Зустріч — хлопець хорошої вроди.

Вона над водою
Сияє красою,
А він тужить у темному гаю.
Хлопець той — мисливий,
Стрілець уродливий;
Хто така дівчина — не знаю.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

2. ХИМЕРИ.

Мицкевичова баллада: Romantyczność.

ОЛЕКСАНДРІ МИХАЙЛОВНІ К.

Слухай, дівчино! — Не слуха. —
В твоїй хатині ні духа!
Що́ коло себе хапаєш?
Кого цілуєш, вітаєш?
Уже-ж сьвіт білий... — Не слуха.

То як укопана стане,
Сумно, понуро спогляне,
То знов сльозами заллеть-ся,
То до когось засьміеть-ся, —
Личко веселе, румяне.

»Грицю! кохання едине!
Се ж ти устав з домовини?
Ніччю!... Ступай же тихенько...
В мене не-рідная ненька...
Буде лихая година...

Хай собі чує і знає!
Тебе на сьвітї немає!
Вчора тебе поховали...
Що́-ж менї сумно так стало?
Нї, я тебе не бою ся...
Дай обійму, пригорну ся...
Се ж твоє личко... і очи... і брови...
Серденько, вимов хоч слово!
Я — твоя вірна Катруся.

Чом же ти до мене, Грицю, не озвеш ся?
Який ти холодний!... Дай нагрію руки...
Оттут їх нагрію коло мого серця...
Воно не простигло від тяжкої муки.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

О, холодно ж мабуть там у темній ямі!
Не влежав ти, Грицю, в нїмій домовинї...
Пійду я з тобою, — ляжемо у-парі!
Без тебе для мене увесь сьвіт — пустиня.

Тяжко менї, Грицю, в сьвітї
Жити з ворогами:
Вони менї дорекають
Моїми сльозами.

Щó побачу — не ймуть віри;
Щó скажу — сьміють ся.
Занїміла б я на-віки, —
Самі речи ллють ся.

Серденько кохане,
Прийди в день до мене:
Може перестануть
Сьміяти ся з мене.

Може менї снить ся...
Нї, до мого серця
Тебе пригортаю...
Бач, як воно бєть-ся!

Чого-ж ти зникаеш?
Чого ти боїш ся?
Іще рано, серце,
Іще рано, Грицю!

Боже! кури вже співають
І зоря в віконцї!...
Де-ж ти дїлось-закотилось,
Ясне мое сонце?

Де ти зникнув? Покажи ся,
Вернись на хвилину,
І мене візьми з собою
В темну домовину.«

Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Отак бідолашне дівча побивалось,
Бігло за коханком, слізми обливалось.
На плач її ревний,
На крик побіденний,
Багато народу в хату назбігалось.

»Читайте молитву!« простота гукає:
»Се ж душа Грицькова між нами літає!
Се ж її вбивають
Катрусині сльози,
З миру не пускають
Ринути в рай Божий!«

Чую я те слово,
І нищечком плачу:
Я Грицеву душу
Своїм серцем бачу.

Аж тут обізветь-ся
Письмак до громади:
»Не знать щó городять,
Не знать щó провадять!

Де ті в ката душі
Літають по хаті?
То вигадки бабські,
Щоб дітей лякати.

Дівча божевільне
Химери ганяє,
А темна темнота
Роти роззявляє!«

— »Ні, письмаку!« обізву ся:
»Вона серцем чує,
А темнота чудо бачить,
Хоч не розумує.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ти великі речи знаєш,
Незнані для люду;
А не мавши його серця,
Не побачиш чуда.

Ти у небо прозираєш
І в землю глибоко;
А без серця в чуже серце
Не заглянеш оком.«

---

3. ЧУМАЦЬКІ ДІТИ.

Мицкевичова баллада: Powrót taty.

»Ідіть, мої діти,
Дрібненькії квіти,
На могилї станьте
Та на шлях спогляньте.

Вертаєть-ся з Дону
Чумацтва багато, —
Чи не над'їзджае
І ваш рідний тато.

Літечко минає,
А його немає.
Чогось моє серце
Ниє-занивае.

Дощі попсували
Чумацькі дороги, —
Коли-б не спіткали
Розбишаки вбогі!...

Помолїтесь, дітки,
Богові сьвятому,
Щоб тато щасливо
Вертав ся до дому.«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

БІБЛІОТЕКА
Ч.....
І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Раді дїти уволити
Материну волю,
Ізнялись, покопотїли
На могилу в поле.

До могили припадають,
Травицю цїлують,
А старшеньке зачинає
Молитву сьвятую:

»Боже, тату наш небесний!
Змилуй ся над нами.
Верни татуся до-дому
З сивими волами!

Нехай мати серед ночи
Тихенько не плаче;
Нехай татуся здоровим
У вічи побачить!

А для нас, маленьких дїток,
Вчини, милий Боже,
Щоб у тата не однято
Гостинця в дорозї!«

Щиро молить ся дїтвора
Богові сьвятому,
Аж ось — »Гей, гей!« чути в полї,
»Гей, воли, до-дому!«

— »Тато! тато!« закричали
Дрібні пташенята.
Копотять йому на-зустріч
Дївчата й хлопята.

Хто-ж то словом те роскаже,
Що дїєть-ся в еерцї?
Пригортає батько дїток,
Плаче і сьмієть-ся.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

»Щó матуся? чи здорова?
Чи тяжко журилась?«
А хлопята вже по люшнях
На мажу схопились:

»Гей ви, сиві, половії!
Гей, воли, до-дому!
Щиро ми за вас молились
Богові сьвятому.«

Веселить ся батько, гледя:
»Чумацька натура!
Зрости, Боже!... Буде наша
Не послїдня хура.«

Задивив ся, радїючи,
На дїток дрібненьких,
Аж тут — »Пробі!« крикне з-заду
Наймит молоденький.

Озирнув ся — вже бурлацтво
Воли випрягає.
Він до дрюка, — навкруг його
Комишників зграя.

»Молись Богу, сякий-такий,
Та давай червінцї,
Виймай сукнї та коралї,
Щó накупив жінцї!«

— »Схаменїтесь, люде Божі!
От мое багатство:
Плуг волів, чотири вози...«
Не вважа бурлацтво.

Байдуже й на дїтськї сльози
Комишникам клятим:
Не спускають у дорозї
Чумакам багатим.

Generated on 2015-05-14 16:44 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

»Ой беріте ж воли й мажі
І ввесь мій пожиток,
Тільки, пробі, не робіте
Сиротами дїток!«

Сьвяте слово — *малі дїти,*
І яке то серце,
Щб на батьківські гарячі
Сльози не озветь-ся?

»Стійте, стійте!« загукає
Комишник найстарший.
»Утїкаймо, пани-браття:
Се здобич на наша!«

Шарах зграя до байрака!
Мов птаство шугнули.
Зрадїв батько, уклонив ся
В ноги гайдабурі.

»Ой не дякуй менї, брате,«
Каже гайдамака:
»Нехай буде твоя Богу
Та дїточкам дяка.

З-давна я чигав на тебе
З бідолашнїм братством
(Ти худобою й достатком
Вславивсь між чумацтвом),

І сьогоднї твоїх дїток
Бачив на могилї,
Як вони за свого тата
Господа молили.

Спершу я сьміявсь, а потім
Поринули сльози,
Як згадав об своїх дїтках
І жінцї-небозї.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ой і в мене, брате, дома
Є дітки маленькі,
І за мною тужить-плаче
Їх безщасна ненька.

Вертайсь, брате, до господи,
А ви, дрібні дїти,
За мою погибшу душу
Господа моліте!«

---

4. ТОПІР-ГОРА.

Волинська дума Томи Олїзаровського.

Слово од Редакції.

Козаки-українці у первому періоді життя свого лицарського не ворогували з Ляхами. Ще тогдї Ляхи не повтягували у свою віру українського панства руського, щó сталось навпослї гонителями козацтва зарівно з ляцьким панством. Ба хто й з самих Ляхів поосягав руські пустинї, козакуючи в-купі з нашими проти Орди, — і той не вважав себе чужим проміж українською Руссю. Не про латинство дбали на Русї перші ляцькі заволоки, сїдаючи на Татарських Шляхах замочками чи хуторами поруч із такими-ж, як самі, воїнами-Русинами: дбали про оборону народу християнського від Азіятів. Козацька слава була тогдї однаково люба й дорога кожному хороброму серцеві, як на Вкраїнї-Русї, так і далеко від неї — в Польщі. Чували бо там про дивотворню оборону гряниць і вихваляли козацьке завзяття руського панства і поспільства. За землю ж нї з ким було змагатись, бо спершу всяке міряло собі займище шаблею. І лицар-пан і лицар-простолюдець осягав у пустинях стілько, скілько зміг

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

оборонити од гординського нападу. Пани обороняли свої займища за підмогою дрібного козацтва; козаки-біляки, куплячись навкруги кармазинного пана, разом з його добрами заступали проти Горди і свої оселї, пастовники, сїножати, ниви. Згода була всюди, бо рівняла узгрянишнїх людей одна велика біда — татарські наїзди.

Як же замість войни почало панство, з сеймової наради, одбувати Азіятів подарунками, тогдї стало негербованому козацтву тїсно проміж гербованим рицарством. Закоренились козаки оддалїк, на Днїпровому Низу, за Порогами, навідуючись тілько під зимні холоди до домівок. Тим часом постало скрізь по руських узгряниччях право польске (jus polonicum), щó не знали його в нас перше, судячись по старосьвітськи правом руським, громадським. Почали наші пани на вольних займищах лядувати; почали вимагати податків та відбутків у козацьких семей, а шукаючи в короля ласки і уряду, перевертались, ради приподоби, у латинство, накладали з бискупами та прелатами, переймали ляцьку мову, ляцькі звичаї, і ставали чужими рідному народові руському. Оттогдї вже козакам годї було навкруги панів-лицарів купитись; почали воювати за приводом свого низового отамання; менше та менше в-купі з панами хлїб їли і військову нужду взнавали, а частїщ почали на їх кривди ремствувати. Лицарювата ж молодїж панська давай тогдї шукати собі слави та чести в коронному військові або по чужих землях, погорджуючи звичаями козацькими, запорозькими, щó перше подали були гарну чутку про себе широко, аж по-за Вислою. Стала ж через те й козацька слава дорогою душі тілько проміж людьми рівними, проміж негербо-

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ваною Руссю. Пани влюбили славу иншу, щó ширилась тілько між сеймовими товаришами, а козацтво занедбовували.

Тим робом частина руського люду, найбагатша, найписьменнїща, почала тягти до Ляхви, яко ляцькі викоханцї; а людность негербована, дрібнота і простота, тягла до козацького товариства, і славу козацьку вважала своєю руською славою. Перше між українською Руссю не вважали і Ляха-заволоку чуженицею, вбачали в йому того-ж лицаря, того-ж козака, аби схотїв у-купі з нашими козакувати; а послї вже і щирого Русина, як перевернеть-ся було в латинство, взивали Ляхом, не прекладаючи над ксьондза, щó навчив його лядувати. Взиваючи своїх перевертнїв Ляхами, або найгірш — Недоляшками, руський народ протестував тим самим перед козацтвом, яко рідною силою, свою обиду від людей, щó продавались королеві за уряди та королївщини. Король бо, з намови римських нунцїв, не давав нї чести нї поживи тому, хто державсь руської віри. Не тількі шляхта руська, та й мїщане по руських городах тогдї тілько урядували або в лавицях по ратушах сидїли, коли приймали латинство. Отсе-ж, хто зоставався Русином, той не мав звідкіля достатку свого прибільшати; а хто стару віру кидав, той самим ренегатством своїм убивавсь у почести та в великі достатки. Болїло серце в руського народу, що чужоземня сила забирала в його з-посеред громади найкрасчу шляхту, найзаможнїше мїщанство до иншого гурту, під инше право, під иншу мову, під инші звичаї, а в тих людей, щó не ламали предківської віри і звичаю, однїмала і честь і вжиток. Тим-то папський нунцій Торрес, доносячи Римові

Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

року 1622, що́ дїеть-ся в Речі Посполитій, прописав таку реляцію:

»Не можна того й словом змовити, як прості Русини ненавидять латинцїв. Та їх ненависть от до того сягає, що, вздрівши ксьондза-латинця, плюють на землю з досади і огиди.«

Оттакі-то були обставини ворогування козацького з Ляхами, що́ почалось під саме время навертання руського панства і міщанства в латинство. Коли й перше ремствували козаки на попів, сидючи на Низу за Порогами, то й надто важко дихали вони проти панів-перевертнїв. Коли й перше слава козацька розливалась по всїй Украïні проміж Руссю, то й надто засияла вона тогдї, як постали нові Ляхи з руського ренегатства. Навпаки сьому, руське панство, ставши латинським, ляцьким, та вбившись у почести та в великі достатки, зневажило руське козакуванне, не прекладало його над розбишацтво, »Ляхом вирубало« по бенкетах та по сеймиках, а славних отаманів козацьких узивано герштами. Перевернулись речи так: що кого руський народ виспівував у піснях та в кобзарських думах, яко чесне воїнство, тих наші лядовники в-купі з Ляхами проклинали і в своїх панських гуторках і в своїх писаннях; а хто між тією Руссю, що́ накладала з Ляхами, був у них славен і хвален, яко смиритель бунтів українських, тих ми вважали за лютих ворогів рідної матери України, і замість великої слави, народні думи наші надавали таким героям »розум жіноцький«. Слава одного народу була неславою в другого, а замість еднання сили проти спільного ворога, як було на початку козащини, почали один одного руйнувати. Ото-ж боролась Русь-Україна за свою волю під козаць-

Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ким прапором, та й доборолась, мовляв, »до самого краю«. Допанувала ся ж і Польща над Руссю до злиднїв.

Як уже зникло і пропало все в обох народів, опріч крівавих споминок; як зосталось Польщи, мовляли наші селяне, »тількі з рукав«, — схаменулись тогдї деякі з тих Ляхів, щó понаплоджувались од ренегатів народу руського (найбільш поети). Бачять, що не гаразд робили їх руські пращури, накладаючи з деспотами панами та ксьондзами проти рідної браттї, — і бажали б вороття, та нема його! Воно то й є, коли хочете, та ба!... Є воротте до рідного люду, обідраного, стуманїлого, покалїченого, запроданого жидові люду руського, та тяжкої воно вимага жертви: треба було б нашим прихильникам всю ту велику славу, щó нею пишались предки-перевертнї, знехтувати, яко неславу; треба б військові подвиги проти »бунтовливого хлопства українського« огласити розбишацтвом, — їзуїтську ляцьку просьвіту назвати бузовірством, а предківське надбанне — ледачою крадїжжю. Усю ляцьку пиху треба було б разом (а чи можна ж то?) позбути, і ввійти в убогу руську громаду простим громадянином, остатнїм з остатнїх, непрощеним волоцюгою по нечестивих закутках.

Не доказав такого дива нїхто з тих, щó почували в собі позив поетичнього малювання старовини української, а через те не обізвалось і руське серце на їх кобзарюванне. Нї той Мальчевський, щó гравирують його козаком з бандурою, нї Гощинський, щó співав про славну Канївщину, нї Богдан Залеский, прославитель наших степів та Запорожцїв, не порушили нашого серця тим двигом солодким і сумним, якого до-

Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

знає воно, приникаючи до бандурнього старечого рокотання про давню козащину, або до Тарасових пісень про гірку долю рідного краю. Видумали Ляхи-поети якусь иншу Вкраїну, не ту, що́ до неї ми, як до вбогої матери, горнемось. Ляцька то Україна а не руська. Не мати вона нам, а хиба мачуха. Обертає бо ляцько-українська муза до нас панське обличче з недбалостю, а тим-часом пестить спанїлих та поксьонжених дїток, пестить у нашому кублї гордовників наших, прославляючи неправе їх панування над нами.

Хто хоче промовляти до нашого серця, виспівуючи наші степи та могили, нехай той вивчить ся поетичньої мови не в тих, що́ корениlись проміж нас нахабою, а в того народу, що́, бідуючи у своїх убогих домівках та по Диких Полях, гартував свое серце до боротьби з нашийниками. Вивчить ся ж у народу мови тілько той, що́ не знати-ме собі иншої слави, иншої долї, опріч народньої. Нехай співцеві наших степів та могил однаково з народом буде сумно й весело; нехай у його буде одна честь і один сором з народом; тогдї з'їднає він собі понуре серце українське.

Все ж нам, Українцям, не честь була б, не подоба — погорджувати пробами бандурнїх струн, що́ часом появляє польска муза хочби й через Мальчевського, через Ґощинського, через Богдана Залеского. До того бо похопу нудить їх не що́ иншe, як руська їх душа, зачарована в ляцькому тїлї, заклята в предківські часи, запечатана печатьми ворожого нам духа до якогось далекого часу. Мов з летаргичним сном бореть-ся вона з лядуванием, що́ до кожного поетичнього їх помислу чіпляеть-ся нечистим мороком. Мов у тій

Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

повірцї народній про вовкулаку, истота людська, перекинута лихими чарами у нелюдську, силкуєть-ся до людей прихилитись, та й не знаходить собі у них почуття; так і тут: злядований дух української поезії міряєть-ся визвати з нашого серця братнїй одклик своєму сумові чи восторгові, а серце наше того духу жахаєть-ся.

Справдї, почитуючи ляцькі поеми про нашу матїр-Україну, хоч і багацько знаходим там антинароднього духа під уподобами поезії, та инколи повіне в них і щирою правдою українською. Не до останку ж бо переродилась руська душа в тих людях, щó викохались посеред ворожої нам громади. Предки їх, катуючи козаків, кричали з князем Єремою: »мучте їх так, щоб дошкулити!« Предки їх, государники, славословили деспотичню панську силу, фанатизовану по римськи, і взивали козацтво безголовою зьвірюкою; а їх, отвережених з государнього чаду ляцького, тягне щось до козацьких могил, до могил, осьміяних свого часу такими мудрагелями, як знаний ксьонз Окольский, і прислухають ся вони, чи не стогне з-під степової трави безіменне рицарство, щó, мовляв, спить на звялих вінках своєї старої слави. Щó-ж се їм сталось?... Се вони вертають ся манівцями до сплїндрованої домівки з того полону, куди їх заполонено їзуїтським підступом. Вертають ся, та заслїплені довгим лядуваннем очи не втраплять манівцем по-козацьки. Стуманївши від лукавої просьвіти, гукають вони, чи не обізвуть ся до них забуті родичі на козацькій Українї. Темно, мовляв, глухо, пусто на тій Українї; а воно нї! Є сьвіт поміж занедбаними гробовищами крівавої волї народньої, тількі не у кожного розпалась на очах луда, щоб озиркатись. І не все заглухло,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

не всюди забезлюдніло по наших предківських займищах, та треба иншого серця до розмови з потомками ляцьких недобитків.

Не зневажмо ж того даремного силкування. Нехай чиста козацька душа зглянеть-ся на бідолашню залядовану руську душу, щó кличе її нїби крізь тяжкий сон до згоди. Розгорнувши поеми і думи українські, щó появила нашого часу ляцька муза, вишукаймо в них по зернятку наше рідне добро, позатоплюване в лядчину. І в Мальчевського і в инших праправнуків руського співучого рицарства дочуємось нераз голосу нашої рідної бандури, догледимось не однієї праведної вподоби української. Співали вони своїх пісень про нашу Україну серед громади, щó позира на козацьку історію гордуючи, а неситим пануванням над козаками пишаючись; тим повдихали вони в себе панського, анти-руського духа. Коли-б же довелось їм промовляти про давню славу до потомків тих людей, щó лягали купами, витираючи з України драпіжне панство, — иншим би духом дихали їх співи. Нехай же збагне хто добрим розумом, як видобути поетичню правду з того попсованого лядчиною кобзарського співу, щó ним смакує тілько нешановливе до нашого народу серце; нехай перелле ляцьку мову на таку, щоб до вподоби була розумові і серцеві народньому. Не перекладу з однії мови на другу бажаемо, а переспіву з чужого по нашому. Де в тому чужому постережеш любу нашій руській душі українській мотиву, щó над'естественним робом якимся перебула їзуїтські школи, нашепти римської політики, гордовливе панське господарування на Вкраїні, і озвалась до нас із поетичньої глибині душевної, мов струна до струни у двох

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

бандурах, озвалась тим самим ладом, що́ й кобзарська дума козача, — додай, дотепний, свого почуття народньої правди української і визволь ту мотиву із хвалшовитого ляцького розумования: отсе буде переспів поеми або думи ляцької по-нашому. Діло важке і заблудливе. Зібеть-ся не гаразд удотеплений співець із свого прямування, і — дивись — повіне по його співу не той вітер, що́ мовляв »із Низу Днїпра віе-повівае«. Та дарма! не зашкодить він смако́ві народньому, бо не прийме наша душа того, що́ їй чуже і завадливе. Ще-ж до того — на сторожі правди поетичньої української стоїть здорова критика рідна, що́ в свого тілько народу, у потомків козацького рицарства праведного, питаєть-ся дороги литературньої. Маємо думи і пісні народні: спасенна то скарбовня слова, помислу почуття українського, щиро-руського. Взори захованої там поезії до віку вічнього правити-муть нашого духа, куди б його нї похилено; до віку вічнього отвережувати-муть нашу музу, якими б чарами її нї чаровано. Се наша поетичня біблїя; се — предківський завіт прямування народнього серед чужоземнього натовпу на Вкраїні і на всїй Русї українській. Мавши її в себе що-дня перед очима і духа нашого нею ситячи, переможемо польщину, що́ квапить ся вселитись у нашу громаду, яко душа в тїло.

Тим же то, осьвятивши помисли свої предківським словом, осиявши серце сьвітом правди поетичньої, що́ рине до невичерпу з того джерела віковічнього, не біймо ся брісти через темряву чужоземньої думки, що́ стрічає кожного Українця на самому порозї жизни і що-дня лудить його лудами, манить оманами. Виросте наша словес-

Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ність руська українська серед чужоземньої луди, омани, зневаги, як виріс праведний дух козацький серед тїсноти та неволї; і щó забрано сусїдьми з нашого духовного надбання, все поверне вона собі чистим, оживотвореним на віки. Нема ж бо правди, то нема й сили у тих посягах на наше слово, щó кваплять ся заглушити його сусїде, виспівуючи нашу старовину своєю мовою. Дбають вони не про нас: збогачають бо нашим духом свого ляцького. Люблять вони не нас: вихваляють бо наші степи та могили яко своє надбанне. Дух наш тим і виріс у гору, що опирався ворожому духові; степи наші тим і вславились, що ми їх засїяли крівавим зерном народньої волї. Отже не тих славлять Ляхи-українолюбцї, щó бились не доймаючи чужоземцеві віри, а тих, щó піддавали йому заморочену браттю. Про народне наше завзятте в оборонї волї вмовчують правнуки хижих пращурів, або ж узивають його бунтом безголовим і гайдамацтвом темним. Отсе ж їх поетичня правда у малюванні старовини української! Не підійма така правда народнього духа, а заступа останнїй сьвіт нашій темнотї. Тілько ж нїхто з наших щирих та праведних не прислухаеть-ся до чужого співу. Мовби вітром мимо дерева гуде ляцьке співанне на Вкраїнї. Хто б уподобав чужоземню поезію яко свою народню правду, той би вже був чужениця між земляками. Нехай би сталась нам духовним життем ляцька словесность, ляцька поезія, ляцька правда, — постали б тогдї на Вкраїнї самі Ляхи замість нас, Руси. Ото-ж посяг на наше слово, на нашу поезію, на нашу народню правду у сусїднїй словесности прямує не до чого иншого. Де постане ляцька жизнь, там нас постигне смерть. Жити бо й процьвітати на

Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

руській землї зможе Лях тілько там, де ми станемось перегноем для його кореня. Історія те сьвідчить. Найбогатша, найдужча, найрозумнїща була та половина Речи-Посполитої польскої, де Ляхва пожерла русчину; та й тепер має вона найбільшу силу там, де, занепадаючи, нївечачись, пропадаючи для своєї будущини, ми ситимо..... громаду переробленим помацьки своїм розумом, оберненим на ляцький ужиток своїм достатком.

Отже бажали б ляцькі Богдани, щоб ми взнали їх співи за свої рідні, і багацько понаписували вони про наш край хвалебного, — тілько всї як один минали славою ті часи, бої, пригоди і тих людей, которих оспівали, як сьвітом сонця осияли, наші пісні і думи народні. Не про щó і дбають, як про те, щоб ми зреклись руської української правди, а ляцьку кривду звеличали правдою. Шкода заходу! Живий живе гадає, а вони його намовляють умерти. Думай по нашому, Русине — все одно, щó: вмри, Русине, а ми жити-мем. Ой, ой, панове! нї!... У нас таким робом з роду-віку не ходжено. Ми не говоримо: »умри, Ляше, а ми жити-мем;« ми тілько просимо: »посунь ся, Ляше, бо нам у нашій домівцї часом нїгде бувае сїсти.« Нехай усяка нація живе і цьвіте своїми силами. Радїти нам усякому життю й цьвіту без нашої шкоди, аби кожне жило й брало силу з свого, не з чужого грунту. Звемо Ляхів своїми ворогами, бо не були б вони й Ляхи на руському грунтї, коли-б не ворогували нашій долї народній; а про-те нема в нас до них иншого ворогування, опріч: »Ляше, Ляше, візьми своє, верни наше!« живи собі, як знаеш, та й нам не перебивай жити по нашій уподобі.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Тим-же то без погорди і зневаги позираємо на сусїдню словесну ниву: нехай засїваєть-ся густо, аби не нашою пашнею. Коли пожичено в нас нашого врожаю, або узято нишком, або нахабою з наших рук викручено, — нехай Господь спорить і ошуканцям і злодїякам і самим харцизякам на все добре, без нашого гріха. Наша нива родюча, — аби нам не перебивано ратайствувати. Хто ж її засїва нам бодяками на пакість, — ми бодяки викоренимо. А що ляцькі поети підигрують ся під нашу поезію народню, то не для нас їх кобзарюванне! Маємо голоснїщу, вимовнїщу, серцеві нашому любіщу кобзу, нїж та позичена в наших предків за Порогами та перестроєна на инший лад. Ще й надто: візьмемо її в руки яко предківщину, почепимо золоті струни, та й наладимо їх по свойому, не по панськи, — по вкраїнськи, не по ляцьки, — по щироруськи, не по чужоземськи.

Отсе-ж один такий обібрав ся. Прочитавши волинську думу пана Олизаровського, переспівав її з польскої мови по нашому. Чи таке-ж було в його міркуванне, як отсе в нас, чи може й инше, не знаємо; самого бо кобзаря в вічи не бачили й не розпитували. Прирівнявши ж спів до співу, прекладаємо руський над ляцький. Козацьке бо слово промовить виразнїще про нашу бувальщину, нїж яке б нї було инше. Нехай будуть суддями ті щирі та праведні, що́ чують предківську кров у забутих, позорюваних, на бурти порозкопуваних козацьких могилах. Нехай скажуть, чи справдї се по нашому ляцьку думу переспівано.

Про естетичню вагу сього твору вмовчимо. Може й не все в йому гаразд. За взір його наші не візьмуть, мавши перед очима инші взори по-

Generated on 2015-05-14 16:57 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

езії української. Дещо в йому не доспівано; инде міру перебрано, а инде й самому ладу вшкоджено. За все, про все не час нам рахувати. А що знайдеть-ся тут пишна краса слова і живе малюванне давньої України волинської, се добре знаємо, та й з новим гостинцем усю вкраїнську Русь поздоровляємо.

Переспів Дениса Федоренка.

I.

Вже журавельки весну звістили,
І жайворонки під небом грають;
Жаби в болотї заскрекотїли,
Та й соловейки гаї витають.
Дївча в діброві шука сон-зїлля;
Куе зузулька, вік їй віщує...
Чи то-ж короткий, та й без весїлля?...
Блиснули сльози, серце сумує...

II.

Ходить по селах
Дїд із торбами,
Будить сьвятими
Душі піснями.
Всюди селяне
Старцеві раді,
Всюди він первий
Серед громади.
Навкруги його
Куплять ся люде:
»Заспівай, старче,
Щó було й буде?«
— »Ой, мої дїтки!«
Старець їм каже:
»Тяжка година,
Та й лихо враже!

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Був я там, дітки, де Ингул-річка,
Злившись із Богом, рине у море;
Земля Татарська там невеличка,
Та тяжке людям від неї горе.
Був на шляхах я, щó Диким Полем
Звідти прямують на Україну;
Зуздрів з могили під небом голим
Погань Татарську, хижу дружину.
День і ніч біг я,
З сил вибивав ся...
Гляну, аж чорний
Заміт підняв ся!
Вороння й галоч
Під небом кряче,
І щось незриме
В оздухах плаче.
Хто був у Сїчі, прикмети знає:
Коли з улусів хан вилїтає
До нас по здобич, — його, мов хмари,
Птаство голодне попережає.
Горе ж вам, дітки!
Рине проклятий,
Не дасть вам весну
Празникувати.
Молїтесь, дітки,
Съвятому Богу,
Та й тїкай кожне
В свою дорогу!«

Молять ся люде,
А за горою
Галоч день вкрила
Наче полою.
Кликне-покликне
Старець до миру:

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

»Гей, спасай душу
Та й Божу віру!
Крийте ся, люде,
Хто куди встигне,
Поки безбожна
Погань налине!«

III.

В темному лузї
Сонце сьміеть-ся;
Проміж травою
Струмочок веть-ся;
Над ним плакуча
Верба неначе,
Схиливши віття,
Сердешна й плаче.
Вітер з-тихенька
Віття хитає,
Козак в дівчини
Правди й питає:
»Чи вірно любиш
Мене, дівчино?«
— »Люблю, як мати
Рідну дитину.«
Проговорила
Та й зчервонїла,
Шитим рукавцем
Личко закрила.

Так голубятка
Собі воркують,
Аж раптом галас
Страшенний чують.
Глянуть, аж хати
В селї палають,
Дим по-під синї

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хмари бурхають.
Небо над ними
Все почорнїло,
А сонце кровю
Зачервоніло.
Із села люде, забравши дїтки,
Гурмом безладнїм в пущу тїкають;
Несуть ікони, хрести, пожитки;
Корогви з вітром фуркочуть-грають.
Ледве до пущи
Бідахи встигли,
»Гала!« Татаре
В село набігли.
Виють, буркочуть,
Мов буря злюща,
Мов серед моря
Хвиля ревуща.
Блиснули стріхи,
Дим підлїтає,
Чорним кожухом
Небо вкриває.
Зникли...
Зосталось
Лиш пожарище.
Вітер по чорних
Буртищах свище;
Між попелами
Печи білїють,
А по руїнах
Собаки виють.

IV.

Ой ти Вкраїнський нáроде милий!
Чом з-покон-віку в горі зниваєш?
Чом од колиски аж до могили
Тільки турботу та нужду знаєш?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Де твоя доля,
Люде сердешний,
Що в своїй хатї
Не був безпешний?
Жив-пробував ти, мов та стеблинка,
Щó й перегнала б иншу травицю,
Так мусить гинуть у косовицю;
Ріс ти, мов дикий бросток-дубинка,
Щó швидко в-гору
Парост пускає,
Та злюща пакость
Кору здирає;
Мусить він соком
Сил намагати,
Голий корою
Ист покривати.
Глянеш на тебе —
Серце вмірає.
Чи Бог прокляттем
Тебе карає?
Чи сьвіт на тебе
Розлютував ся,
Занапастити
Притьмом завзяв ся?

Весно, красюща
Землю квітками,
Гарна, як дївка
Між дївоньками!
В цїлому роцї
Доба найкрасча
Для земель инших,
Для нас — пропаща!
Чим ти витаеш
Руськії ниви?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Щó нам приносиш,
Пишна богине?
На пожарищах —
Чорні руїни,
А на руїнах —
Плач-побиванне...
То-ж твоє любе
Нам привітанне!...
Геть від нас, весно,
Геть, не вертай ся!
В пущах та нетрах
Квітом пишай ся,
Туди заманюй
Погань огидну,
Нехай забуде
Русь-Україну.

V.

Гей ти, Данило,
Славний козаче!
Чуєш, як сумно
Воронне краче?
З-давня ти знаєш
Шляхи Татарські,
Славен ти, хвален
В думах кобзарських.
Волосом сивим,
Батьку, вкривай ся,
А в полї битись
Не зарікай ся.
Гей стрепени ся ж,
Туре наш ярий!
Кличуть у »танець«
Тебе Татаре,
Кличуть у танець,
Та й скалять зуби...

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Заткни невірам
Землею губи;
Свисни Щербатим
Ханові в слїпи,
Щоб аж поганий
Зуби заціпив.
Не хтів у Кримі
Тихо сидїти,
Та й забажав пес
Нашу кров пити.

VI.

Крикне хан зично
Хижим Татарам:
»Де ступлю, хай кров
Скрізь тече даром!«
Потім гиранам
Дав знак бровами,
Щоб звеселили
Його піснями.
Гучно триструнні
Скіглять чунгури;
В лад хита лобом
Ханище мурий;
Кровю налиті
Вирячив очи,
Як звір, щó з'їсти
Скотину хоче.
Слухавши пісень,
Так розходив ся,
Наче людської
Крови напив ся.
Випустив стрілу,
Закричав: а м а н!
Шлики й каптани
Роздав між гиран.

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Шукати дівчат
Вислав погонї,
Казав спочити
Й попасти конї.

VII.

На Топір-горі
Щось дивне сталось...
»Господе, рятуй!«
Криком озвалось;
Бо й там Татарва
Вже опинилась,
За кимсь угналась,
Та й зупинилась.

А там у лузї
Знов при вербинї
Чом галасує
Погань з пустинї?
»Джявр, джявр!« белькочуть
По-над водою,
Летять, щó сили...
Бо там з косою
За свою любу
Козак сердешний
Навпроти Горди
Вийшов безпешний.
Один з арканом
Був припустив ся,
Та крикнув: Гала!
З коня схилив ся.
Бо козак його
Черкнув косою, —
Беркицьнув мурий
Сторч головою.
Другий шаблею

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Лиш замахнув ся,
Та не встиг рубнуть,
Не схаменув ся,
А козак його
Як-раз улучив,
Розтяв косою
На дві унучі.
Тогдї Гординцї
Стріли пустили,
Йому три жала
В серце встромили.

VIII.

Чи се на небі
Загрімотїло?
Чи на степу щось
Закопотїло?
Чи з батівнею
Втїка проклятий?

Хан у наметї
Лїг полосатім,
Мов після жиру
Вовк, спочивати.
Кругом намети
Мурзів білїли.
Під гору Топір,
Під гай засїли
Татаре; Аллу
Вже прославляють
Та й сире мясо
Кінське лигають.

Копот, щó спершу
Далеким здав ся,
Раз-у-раз близче
Все розтинав ся;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Вибіг з намету
Хан з переляку,
Вибігли й мурзи,
Кричять: А л л а - г у!
Миттю поганцї
Сїдлають коні,
Риштують вюки
До оборони.

Чути вже й голос...
Як грім лунає.
Холод гординську
Лаву проймає.
Мріють у полї
Шапки козацькі.
Веде юнацтво
В »танець татарський«
Сокіл Данило —
Аж глянуть мило!
Кінь під ним сивий
Басує, рветь-ся;
Меч у правицї —
Щербатим зветь-ся;
Сяє сталева
Шапка-мисюрка;
Блискає панцир,
Вієть-ся бурка;
Борода має
Біла, кучмата;
Крикне у полї —
Наче гармата.
Передом скочить
Жваво до танця,
Затопив шаблю
В крові поганця.

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Збив ся мургурий
Хан з пантелику,
Не зумів справить
Своїх до шику,
Сунувсь у-перед,
Мов з мішка шилом,
Зчепивсь на шаблях
З старим Данилом.
Аж ось Данило
Щербатим свиснув, —
Здобувсь хан рани
Та й з поля приснув.
З московський місяць
Буде лизатись,
Не хутко зможе
На Русь загнатись.

IX.

З нетрів та з лїсу вийшли селяне,
На пожарище дивлять ся сумно,
Аж не ймуть віри, аж серце вяне,
Так зруйновали їх село глумно.
Плачем голосять,
Тяжко й здихають,
На щó споглянуть,
То й заридають.
Зболїли груди,
Захрипнув голос,
Голови звисли,
Як вялий колос.

Дві старі вдови зайшлись сльозами:
Людей питають: »Хто вірить в Бога!
Чи нема мого сина між вами?«
Друга старенька пита небога:
»Чи не бачив хто
Моеї часом?«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Та й заголосять
Обідві разом.
Шкода питання!
Вже й вечоріє;
Сонце за гору
Голову крие;
Промінем хмару
Позолотило,
А над хмарою
Небо темнїло.

»Диво! ой диво ж!«
Люде гукнули,
На Топір-гору
Гурмом сипнули;
Бо на Топірі
Хрест почав мріти.
Перші зуздріли
Маленькі дїти.
Розпростер руки
Він камянії;
На хрестї сяють
Слова сьвятії.

Щó було миру,
Ниць повалилось;
Обідві й неньки
Йому вклонились.
Одна молилась,
Поклони била,
А друга кричма
Заголосила.
До хреста лине,
Щось йому шепче,
Шепче, цїлуе...
Нїби їй легче...

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Та й під ліб очи
Позапускала,
Правцем без духу
Під хрест упала.
»Ой не велю ж вам,«
Каже піп, »дїти,
Бідну небогу
Та й тверезити.
Спитайте лучче,
Яка то сила
Хрест перед нами
Постановила?
То рука Божа
Зробила чудо,
Поки сьвіт сонця —
Памятка буде.«

X.

На Топірі спать
Повкладали ся;
Щó в кого було —
Повкривали ся.
Місяць над миром
З-тиха сияє,
А соловейко
В лузї співає.
Усї замовкли
З тяжкого горя;
Тілько старенькі
Молитви творять;
Тілько заквилить
Там немовлятко,
То зітхне з жалю
Крізь сон дївчатко.
В-кінець ущухло.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Злипли ся віки
Сном благодатнім
Ніби на віки.
Не спала одна
Тілько людина —
Мати старенька
Зниклого сина;
Квилить по-тиху,
Мов голубиця;
З очей горюща
Крапле водиця.
Нічонька-мати
Землю покрила,
Все пригасила,
Все потаїла.

В оздухах всякі
Духи блукають:
Ті дбають щасте,
Ті смерть зсилають.
Все по їх волї
На сьвіт приходить,
Та й по їх волї
Із сьвіту сходить;
Потайні коси
При собі носять,
Людське диханне
На устах косять.

Люде вартові
Нагле поснули;
З неба дві зірки
В-низ полинули;
В темному лузї
Зірка зникае,
Друга на гору

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Тихо злїтає.
Хрест на Топірі
Заворушив ся;
Камінь, мов тїло
Біле, сьвітив ся.
Намалювались
Карії очи;
Забованїли
Коси дївочі;
Уста рожеві
Любо всьміхались,
Руки обняти
Розпростирались.
Аж ось прилинув
Янголь крилатий,
Подав дївчинї
Із себе шати.
В янгольских шатах
Дївчина гожа,
Мов просто з церкви
Сьвятая Божа,
З каменя вийшла
Собі тихенько,
Поміж сплющими
Майне легенько.
По-над землею
Знявшись летїла —
Де верба в лузї
Милого вкрила,
А з високости
Глянула в воду:
»Чи пізна милий
Мою уроду?«
Та й усьміхнулась,
Мов квітка сяє,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Як поцїлунком
Ранок вітає;
А під рукою
Серце заграло,
І очко щастем
Аж запалало.

XI.

Він.

»Ой не дали ж нам
Щастя дожити!«

Вона.

»Звелить Господь рай
Наш відчинити.
Дав нам дознати
Щастя такого,
Що не боїть ся
Нїчого злого.
Трома стрілами
Тебе пробили,
Та й на сїм сьвітї
Нас розлучили.
Дай — поцїлую
Кожну стрілину,
Рутою рани
Твої обвину.
Чого-ж сумуеш?«

Він.

»Не сумувати
Не зможу: чув я,
Як моя й мати
Билась у землю
Та голосила.
Її втїшати
Не моя й сила.«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Вона.

»Та й я не знаю,
Де моя мати:
Бог не дозволив
Про неї дбати...
За мною гнались
Хижі невіри
На Топір-гору,
Що люті зьвірі.
От-от близенько...
Тілько з-пів гонї...
Вже й досягають...
Вже їх долонї
Коси моеї
От досягали.
Крикнути тількі
Уста здолали:
»Господе, рятуй!«
Та як простерла
Руки хрестом я,
Так і замерла.
Таким то чудом
Спас Бог од глуму!
Тепер я маю
Єдину думу:
Кожної ночи,
Саме в півночи,
Буду лїтати
Тебе витати,
Раноньки любі
Та й цїлувати...«

XII.

Ой там за гаєм
Небо з землею
Зійшло ся, нїби

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Своє з своєю.
Тихо блукають
Хмари стадами;
Русалки мріють
Між яворами.

На сьвіт зайнявшись,
День уже дише;
Вітерець трави
Й листя колише.
Вовки та лиси,
Щó жирували
Татарським трупом,
Геть повтїкали
По пущах, нетрах,
По леговищах,
З мертвого поля —
З побоевища.
Ось вийшло сонце!
Багаттем сяє,
Проміння любе
На сьвіт зливає:
Давно сховалась
У хрест дівчина;
Козака вкрила
В лузї вербина.

Над пожарищем
Ластівки вють ся;
У лузї бжілки
Медом пасуть ся,
Любо гостюють
Поміж квітками;
Бусель поважно
Дибле плавами;
Чайки кигичуть,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

А бугай бугу
До них озветь-ся
З темного лугу.
По ставу грають
Золоті хвилі,
А соловейко
У саду квилить;
Циркає качка;
Гуска гегече:
Крильцями в полї
Жайвір трепече.
На пожарищі
Скрізь обгорілі,
Мов чорна варта,
Шули стреміли.
Крили все поле
Татарські трупи;
По нїм шугають
Ворони й круки,
Шарпають тїло,
Очи довбають,
»Похорон темний«
Ордї справляють.
А над горою
Топіром сяє:
Камяні руки
Хрест простягає.

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

II. З РОССІЙСКОГО.

1. СТАРОРУС-МАЛОРУС до Нової, Великої Руси.

ЗАСПІВ П. КУЛІША.

Гл. том I. стор. 448.

2. СТЕП.

Теплый вѣтеръ тихо вѣетъ...

Фетъ.

Гл. том I. стор. 449.

3. СТЕП О ПІВДНІ.

Спокойно небо голубое...

Никитинъ.

Гл. том I. стор. 450.

4. ВЕЧІР У СТЕПУ.

Клубятся тучи, млѣя въ блескѣ аломъ...

Фетъ.

Гл. том I. стор. 451.

5. НІЧ У СТЕПУ.

Въ пожарѣ вечеръ пламенѣетъ...

Никитинъ.

Гл. том I. стор. 451.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

6. ВЕСНА Й ЛЇТО В СТЕПУ.

Полно, степь моя, спать безпробудно...

Никитинъ.

Гл. том I. стор. 452.

---

7. СТЕПОВА СЇНОЖАТЬ.

Что внизъ по Дону...

Кольцовъ.

Гл. том I. стор. 454.

---

8. СТЕПОВА МОГИЛА.

Чья это могила?

Кольцовъ.

Гл. том I. стор. 455.

---

9. УКРАЇНА.

Ты знаешь край, гдѣ всё обильемъ дышетъ...

А. Толстой.

Гл. том I. стор. 456.

---

10. ЧУМАКИ НІЧЛЇЖАНЕ.

Вблизи дороги столбовой...

Кольцовъ.

Гл. том I. стор. 457.

---

11. ДНЇПРОВА ПОВІДЬ.

Свѣтало. — Вѣтеръ гнулъ упорное стекло...

Фетъ.

Гл. том I. стор. 459.

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

12. ПРИВІТАНЬНЄ З ДОНОМ.

Блеща средь полей широкихъ...
Пушкинъ.

Гл. том I. стор. 460.

---

13. ПАЛАНКА.

Свѣтло. Вспорхнула птичка...
Никитинъ.

Гл. том I. стор. 461.

---

14. СОЛОВЇНА ЛЕВАДА.

Качая младшаго сынка...
Некрасовъ.

Не щебечіть, серденятка,
Мов дїтоньки в пташки,
Не збудїте у колисцї
Моеї комашки.

Галю, ось тобі я льолю
З лиштвою пошила,
А тобі, Івасю, пужку
З пужалном зробила.

Зараз кинусь до теляти
Та напою пійлом,
А за-те нас його мати
Нагодуе дійлом.

З череди вже незабаром
Наша Сива прийде,
Против неї ми в толоку
За леваду вийдем.

Соловїною левада
З давнїх давен зветь-ся:

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Безлїч там по-над водою
Соловїв ведеть-ся.

Займанщина се козача:
Косимо всї разом.
Всяке древо в нїй ще з предків
Стало під заказом:

Щоб нїхто пташок співочих
Не драв, не трівожив,
На гільлюках не гойдав ся,
Кубел не пустошив.

Бо колись, дїди мовляють,
Купцї наїзджали,
За пташаток-соловяток
Дорого давали,

І у клїточках тїсненьких
До Москви возили.
Там їм золотом за бідних
Пташенят платили:

Щоб співали городянам,
Як гай зеленїє,
Як у лузї вітер віє,
Річенька лелїє.

Як парують ся пташата,
Гнїздечка звивають,
Співом ранню і вечірню
Зорю зустрічають.

Убивали ся ж по дїтках
Семї соловїні,
Розлетались із левади
По всїй Українї.

Стало глухо по леваді,
Нїщо не щебече,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Тілько зуздрівши сорока
Пастуха скрекече.

І збирались люде, кажуть,
Наші предки в раду,
Міркували й рахували
Про тяжку неправду,

Що пташаток-соловяток
У клітки саджали,
З рідним краєм розлучали,
В Москву завдавали.

І порадившись Громада
Заказ положила,
Щоб нога купецька в наше
Село не ступила.

А хто б важився гнізда драти,
Купцям продавати,
У куну таких кувати,
Цілий день держати.

І дочувшись, що левада
Стала під заказом,
Наша втіха-соловейки
Налетіли разом.

Людям серце звеселяють,
Бога сохваляють;
Засипаєм під їх пісню,
І встаєм — співають.

---

15. НА ГРЕБЛІ.

По греблѣ широкой и тряской.
А. Толстой.

Том І. стор. 462.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

16. ГАДАНЬНЄ-ВІЩУВАНЬНЄ.

Іюльская ночь и тепла и ясна.

Минаевъ.

Том I. стор. 463.

---

17. КОЛО КОЛОДЯЗЯ.

Уже украинское солнце...

Минаевъ.

Том I. стор. 464.

---

18. ПАСЇКА.

Жарко. Природу ко сну словно клонитъ...

Минаевъ.

Том I. стор. 466.

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

III. ПОЗИЧЕНА КОБЗА.

СЛІВЦЕ ВІД РЕДАКЦІЇ.

Слово — дар Господень. Про слово Господнє пророковано устами невмірущими: »Небо й земля перейдуть колись, слово ж Господнє не перейде нїколи.« Божий образ дано людинї не в чому иншому, як у слові. Отсе-ж хто силкуєть-ся згасити в нас Боже сьвітло — рідне слово, той устає і на нас, і на образ Божий. Дивімо ся ж бо: подїлились ми Стороруси даром Божим, словом, із Ляхом, та й не поменшало його сьвітла в нас; подїлились потім із Москалем, та й сяє в нас іще й надто Божий образ; сказано: »сьвітло 'д сьвітла«. Боже сьвітло рідне слово...

Високого строю думок учив ся й Лях і Москаль у Нїмця по сїм боцї й по тім боцї моря, та й понавчались обоє геть у своїх пророків словесних. Почали й ми їх робом учитись, та й подаємо на всьогосьвітнїй присуд: чия мова, чи польска, чи московська здатнїйша до переспіву співаного від пóвняви серця в Поморян і Заморян?

Ось вам, поки-що, Шиллерова дума про графа Габсбурга. Не Жуковського в їй переважено в шиллеровщинї а ту мову, щó служила Жуковському... Маємо в Бозї надію з'ясувати сю правду на всьогосьвітньому судї й у Пушкинських переспівах чужомовнього співу.

Generated on 2015-05-14 16:58 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПРИСЬВЯТ

од Староруса Новорусові.

Позичену сю Кобзу присьвячую подячно — не кому-небудь із проміж моїх земляків староруських, нї! бю з нею чолом перед Новорусом Плетньовим Петром, перед його тихосмирною в своїй величі тїнью, тїнью такою в своїй смирностї принадно-поважною, що великий з-проміж великих і невмірущий з-проміж невмірущих Пушкин нераз мовляв йому ревно від серця: »Коли-б менї дано було народитись у-другe, так усе мое, яке воно нї є в мене, занедбав би, щоб вирости менї Плетньовим а не Пушкиним, таким Плетньовим, яким його знаю.«

Розумію дивне слово дивного поета й чоловіка, і покланяюсь найлюбійшою менї працею моєю благій тїнї, прославленій прославителем Руси ще за живота. Сей кумир поетичнього поклоненьня в дусї й правдї мене, не знаного нї від одної людини, прийняв у столицї так, що я вважав його за рідного батька, ще й надто що не таївсь перед ним із моїм рідним словом, служачи сему слову вже й тогдї над усе инше служеньне, а пхавши в Нїмещину коштом Академії Наук, подав йому на схованку написану вже тогдї староруською мовою »Чорну Раду«.

Кулїш Олелькович Панько.

---

1. СЛОВЦЕ ДО СТАРОРУСЬКИХ НАРОДОВИКІВ

на появ Позиченої Кобзи.

Тим часом як, патріотизму повні,
Ви дбаете про слово рідне нам,

Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Слова чужі, художливо куншговні,
Я на користь готую землякам.

»Сокровище благих«, нехай вони розмають
Козацького завзятьтя тьму пяну
І письмакам правдивим помагають
Бороти лжи владику, Сатану.

Вузенько Русь ми звикли розуміти,
І творимо її собі з казок...
Химерного письмацтва хирні діти,
Ми б узяли хоч Німця на зразок.

Він рідну фалш письменницьку покинув
І прихилився до Греків та Римлян,
Широкою рікою правди плинув,
Простуючи в науки океан.

О кобзо! ти, щó в Німця позичали
Не раз, не два славянські главарі!
Зневаж, забудь усе, щó нам співали
Сліпуючи козацькі кобзарі.

Вернись у ту старовину велику,
Як перед ми в Славянщині вели,
Як Половців жахали силу дику
І захистом культурникам були.

Нехай твої широкодзвонні струни
Задзвонять знов, як віщий той дзвонив,
Щó лаврами сьвяті нам древні труни
Про всї царства, про всі віки окрив.

І вклонимось тїням великославним,
Щó викликав із забуття про нас,
І зробимось в Славянстві рівноправним
Народом, як бували в оний час.

І подамо чужим народам руку,
Що руський дух і в мирі і в бою

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

На висотї держали, та в розлуку
Із Русьсю Русь не пустимо свою.

Хоч кинуто чужим нас на поталу,
Роздерто нас безбожно на шматки,
Ми вернемось к единости началу,
Не прати-мем природї навпакй.

І вийдемо з полїтики туману,
Щó розуми потуманила нам,
Щó подала Ляхам нас у-в оману
І учням їх, сїпакам козакам.

Розібємо розумові кайдани,
Щó Москалям передала Ляхва,
І сцїлимо у млявім серцї рани,
Щó завдала нам дурена мужва.

Зневажимо ножі ті »обоюдні«,
Щó в руки їй давав пяний пророк,
Забудемо віки усобиць трудних
І з Заходом з'єднимо Восток.

Дарма що нас указами тирана
В Сибір Нова було швиргає Русь:
Від океана та й до океана
Наш древнїй дух на міць нову здобувсь.

То сїяла вона зерно спасенне,
Щó віщий нам завітував Боян:
Воно нам ту потугу слова верне,
Щó пригнїтив завидливий тиран.

Щó в Галичі почує руське серце,
Владивосток далекий тим самим,
Мов голосна струна к струнї озветь-ся,
І надихом сповнить ся Русь одним.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

2. СЛОВО ДО НЇМЦЇВ
на появ Позиченої Кобзи.

Довгенько нам була Нїмеччина замкнена,
Замкнули ж нам її герої-козаки.
Наслухалась про них вістей уся вселенна,
Які вони були буйтурні хижаки, —
Як всюди писане й друковане палили,
Як християн-сусїд в людській крові топили,
І дбали про одно: щоб сьвіт увесь тремтїв,
Там де козак-хижак з Татарином летїв.

Чи піймуть же то нам поважні Нїмцї віри,
Що мова з мов була не в них а в козаків,
Що й трубадури їх і вславлені трувіри
Повчитись мусили б у наших земляків,
Коли-б нам Польща шкіл своїх не споруджала
І з-малку нам смаку письменством не псувала.
Так! мову матїрню забули письмаки,
І лядували в нас ба і попи й дяки.

Могила придушив у Киеві нам духа,
Його схолястика засїла й у Москві,
Повстала й там була письменницька засуха,
Та не подужала міцної голови:
Щó в мові попсував невдаха Тредьяковський,
Воздвигли Ломонос, Державин і Жуковський,
А що гряде її великий властелин,
Пророкували нам Крилов і Карамзин.

Прийшов і сотворив нове в народїх слово,
Як царство сотворив нове колись Іван...
Ми з-першу зиркали на Пушкина сурово,
Що нїби по Ляхах родивсь ізнов нам пан, —
Аж нї! Котляр. Гулак, ба й Квітка помиляв ся.
Що руський наш язик Московщинї піддав ся:
У скелї й нам пробив криничину Неґас,
Кастальскої напивсь по-пушкинськи Тарас.

Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Бурлива в кобзаря була вода живуща,
Які були в піснях і древні буйтурі;
Но він мов соловей витав нас на зорі.
Ще раз прокинулась в нас Муза невсипуща:
Як нам до Батия живії рокотали,
Так довго і після Руїни не вмовкали...
Тарас нам нагадав ті »віщії персти«,
Щó »на живі складав«, Бояне батьку, ти!
Отсе-ж тепер уже, поважні Німці, знайте,
Що джерело нове живить наш руський дух...
Нам кобзи славної ласкаво позичайте:
Не буде вам вона тонкий терзати слух.
Дозвольте взяти й нам високі ваші тони,
Ачей і в нас сердець озвуть ся милїони
На голос голосний великих кобзарів,
І мови вашої і розуму царів.

а) З ПОЕЗІЙ ШІЛЬЛЄРА.

3. ҐРАФ ГАБСБУРҐ.

БАЛАДА (1273).

У-в Ахенї в пишній порфирі царській,
В сьвітлиці давнезній, у салї,
Сидів король Рудольф в потузї сьвятій:
На трон бо найвисчий його повінчали.
І се імператор свій пир пирував:
Йому Рейнський пфальцґраф їду подавав,
А Чеський король лив напитки перласті,
Всї ж семеро тих, щó обрали його,
Як ходять планети круг сонця свого,
І силї його підклонялись і властї.

Захряснув народом високий балкон,
Тїснили ся люде в утїсї великій.
Мішавсь то грізний то веселий трómбон
З гуканьнем громади та з громом музики.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Скінчивсь бо крівавий, погибельний час,
Огонь пожариш на руїнах ізгас,
Найвисчого мали судьдю тепер люде.
Списи не буяли по волї своїй,
Слабий не журив ся в хатині низькій,
Що здобиччю завтра потужного буде.

І взяв цїсар кубок з вином золотий,
І зглянув веселий на дружні він лиця.
»Блискучий,« рече, »і розкішний пир мій,
І розум і серце моє веселить ся.
Одної б ще тілько розкоши менї,
Щó б груди восторгом сповнила мої
І з-висока Бога хвалити навчила:
Я з-малку кохавсь у кобзарських піснях,
І щó яко рицар любив у полях,
Того і цїсарська душа восхотїла.«

Аж тут, серед сонму князїв-королїв,
Співець в довгій гунї широкій з'явив ся.
Вже волос його під сріблом побілїв:
Доволї він сьвіту видав і навчив ся.
»У струнах,« рече, »рокотливих, живих
Багацько веселих пісень і сумних
Про все, щó буває в Господньому мирі:
Як розум шумує, як серце кипить...
Про щó ж менї цїсар співать повелить
Достойне його на велишньому пирі?«

— »Не нам над такими, як ти, царювáть,«
Рече, до гостей осьміхнувшись, владика:
»Над розумом висчу признав єси власть:
Година — цариця у тебе велика.
Як в воздусї вітер крилатий шумить,
Не знає нїхто, звідкіля він летить,
Як ключ в глибинї потай досьвіду рине,

Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Так пісня озветь-ся в душі у співця,
Всевладниця сила, щó їй нї кінця,
Нї почину розум і серце не знає.«

І в струни співець золоті задзвонив,
І став додавати до дзвону словами:
По пущі по хмизу ґраф-рицар гонив
Конем за бистрими звірми-сугаками.
Слїдом лук і стріли везло пахоля.
Як доброго ж він зупинивши коня,
Став з-тиха у лузї ступою ступати,
Почув дзвоник... Піп се зустріч простував
З дарами, і людям дяк знати давав,
Щоб кожне могло їх достойно стрічати.

І рицар негайно зсїдає з коня,
Смирненько свій брилик мисливий здіймає
І так, як з ним разом його пахоля,
Сьвятиню доземним поклоном вітає.
Нагірнї ж дощі скрізь води налили,
І се бурчаки гучно лугом текли:
Попові з дарами нема переходу.
Він ставить на землю сьвятий сакрамент,
Роззувсь із обувя свого в один мент,
Готов у бистру босоніж іти воду.

»Куди се, панотче?« тут рицар спитав,
Побачивши, щó він задумав чинити.
— »Хапаюсь, мій пане,« йому відказав,
»Недужнього, покіль не вмре, причастити.
Щоб душу в скорботї болящу спасти,
Сюди навпростець я задумав пройти
Хмизами-ярами з сьвятими дарами.
Аж греблю нагірня прорвала вода;
Тепер же обходить навколо шкода,
А босими скорше постигну ногами.«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

»Нї, отче!«... й саджає його на коня,
Шовкові дає поводи йому в руки,
Щоб він по затонах не брів навманя
І душу спасав у скорботї від муки.
А сам до хлопятка сїдає в сїдло,
Щó панське знарядьде мисливське везло,
І з серцем веселим до дому вертає.
А піп, скоро дїло спасенне вчинив,
Коня за повідьде шовкове привів
І ґрафові дяку смиренно складає.

»Нї, чесний панотче!« промовив тут ґраф:
»Не сьмію на службу коня потребити
Чи то в полюваньнї, чи то у боях,
Щó ти його Спасу сподобив служити.
Коли не на власну домову користь,
На церкву обернеш красу його й хисть.
Тому бо подав я коня бойового,
Щó маю і честь і всї блага земні
І все, щó досталось в наслїдьде менї,
Не инше, як тілько від нього самого.«

— »Нехай же,« рече піп, »Господь із небес,
Щó голос болящих людей своїх чує,
І тут і там висче всещедро тебе,
Як ти його даром твоїм, ушануе!
Ти з рицарів рицар, з ґрафів еси ґраф,
Боями ти славен в чужих сторонах,
Шість дочок вродливих тобі процьвітає...
Нехай же,« пророчо рече, »у твій дом
Вони принесуть шість блискучих корон,
Нехай його слава во-віки сияе!«

Тогдї імператор чоло похилив,
Забуте йому його память вертає...
Споглянув у вічи співцю й зрозумів,
Яким його співом старенький витає.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

В простацькій кобзарській одежі співця
Він давнього бачить свого панотця, —
І ринули сльози... Їх цїсар ховає
В червчатій порфирі, і всяк догадавсь,
Який ґраф з дарами сьвятими стрічавсь,
І в серцї Господнї судьби прославляє.

---

4. ДО РАДОСТИ.

Радосте, небесна искро!
В райську церківцю твою,
Нїби крильми, линем бистро
У гарячому хмелю:
Ти однаково чаруеш
І мов семю единиш
Всїх, у кого дух свій чуеш,
Як у Божий рай летиш.

Хор.

Обіймітесь, милїони!
Поцїлуймо цїлий сьвіт!
Братьте! певно над всї зорі
Любий наш Отець сидить.

Кому доля побратима
У сирітстві надала,
Кого краля полюбила,
Щó трояндою цьвіла,
Ґей до гурту в час веселий!
Хай він буде й свинопас...
Хто ж души не зве своєю
Нї одної — геть од нас!

Хор.

Хто на сьвітї пробуває,
Всяк симпатії вклонись,
Нас веде вона кудись,
Де Незнаємий витає.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Радощі пють всї тварюки
В матери земли з грудей;
Усї добрі й усї злюки
Знають любий трунок сей.
Він дає цїлунки в очі,
Нам з усїх солодчі вин.
І червяк зна' солодощі,
І пред Богом херубин.

Хор.

Поклонїтесь, милїони!
Де-ж небесний ваш Отець?
Возлїтайте по-над зорі:
Там витає Бог-творець.

Радостю звемо машину,
Щó працює з віку в вік
І вертить сьвіт без упину,
Занедбавши зорям лїк.
Як троянду викликає
Із мизерного зерна,
Так і сонцями палає
Недоглядними вона.

Хор.

Братьте! як вони лїтають
Весело крізь пишний мир,
Як герої путь верстають
Радісно на слави пир,
Так стелїмо й ми дорогу
В нашім серцї правди Богу.

Радість правдоньку витає
В дзеркалї ума свого,
Хто її в добрі шукає,
Не щадить житьтя свого.
На горі блискучій віри
Віє стяг ясний її.

Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Нехай роблять лицеміри
Над собою олтарі;
Крізь провальле вбоге ями
Радість в хорі янголят
Прославляє те піснями,
За що мучить нас Пилат.

Хор.

О, терпіте ж, милїони!
Є й над зорями ще сьвіт.
Оправдають сей завіт
Янгольскі там легіони.

Божества не наградити:
Гарно рівнею з ним буть.
Нехай горе й злидні в сьвітї
Між веселими живуть.
Забуваймо помсту-злюку,
І запеклому простїм,
Щоб він слїзми нам за муку
Та нудьгою не платив.

Хор.

Простимо довги з процентом,
Мир-лад будь проміж людьми!
Над тим зорявим наметом
Судить Бог, як ми сами.

В наших кубках золотими
Искрами вино кипить.
Злюка зло гамує з ними,
Добрий учить ся як жить.
Се ж шумує радість наша...
Братьте! встаньмо за столом,
І нехай ся повна чаша
Бризне в небеса вином!
Ґенїю добра не мертву
Віру принесїмо в жертву!

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хор.

Щó гимни йому співаєм
З силами його гуртом, —
Духу благ всїх возсилаєм
Жертву в небеса вином.

Бодрий дух, в журбі великий,
Поміч праведна в бідї,
Присяга тверда во віки,
В дружбі правда й на судї,
Самоповажаньне в трона,
Кожному своя корона
По заслузї так нам жить,
Хочби й жизню наложить!
Ви ж, єхиди, ви, зрадливі,
Пагуба вам, злочестиві!

Хор.

В круг тїсний з'єдинимо ся,
Поклонїмось золотим,
Що клятьби не зречемо ся
Перед вічним всеблагим!

Визволь з пут, із тих кайданів,
Щó насильство знай куе,
Милосерде й до тиранів,
Як безвинну кров прольле.
Хто на ліженьку конає,
На останню вже пряде,
В Бозї й той надїю мае,
До благого в руцї йде.
І нехай померші живі
Будуть в дусї Божім вік...
Пиймо, братьте! ми щасливі,
Що немо, як чоловік:
Ми немо й усїм прощаєм, —
Тим і пекло погашаєм.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хор.

О, нехай же й та година,
Щó про всїх вона єдина,
Буде в Бозї сном смашним!
Братьте! словом приязним
Поминаймо всїх померших, —
Не судїмо їх найперші!

---

5. НЕОБОРИМА АРМАДА.

ВЗОРОМ ДРЕВНЬОГО ПОЕТА.

Іде вона, іде полуднява армада,
І з-горда слухає, як стогне океан
Під нею... Бог новий летить із пельки ада
Із тисяччю громів і брязкотом кайдан, —
Пливуча гармиза страшної цитаделї
(Нїколи океан такої не видав
З давен давнезних, як розбою вік настав).
Необоримою її звуть многі землї,
І прізвище таке не всує дано їй:
Страшна вона й морській филястій глибинї.
Тремтить і сам Нептун. Він з-тиха підіймає
На раменах міцних нелюдський сей тягар,
І не хапаючись несе: бо добре знає,
Що смерть у тягарі тому про всяку твар.

Отсе ж вона стоїть уже перед очима
У тебе, острове щасливий, всїх морей
Владико! і тобі грозить вся дика сила,
Великосердому, щó знявсь по-над людей.
Біда народові твойму, що народив ся
На волї! Он, стоїть і стоючи ярить ся
Чудовище в бою крівавім огняне,
Щó на тебе дощем і бомб і куль ригає...

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хто в тебе той клейнод із рук рвав силоміцно,
Щó він тебе царем імперій нарядив?
Чи ти-ж не сам ізверг неволю віковічно
І гордих королів під право нахилив?
Хиба-ж не Хартія велика поробила
В тебе громадськими мужами королів,
Царями ж розуму твого настановила
На сходах вічових сходатаїв-мужів?
А горде паруса на всіх морях гетьманство
Хиба завоював еси не в хижаків?
Хиба не в боротьбі придбав собі ти панство
Над милїонами завзятих вояків?
Кому ж ти дякуеш за се?... О, червонїйте
Язики сьвітові! самі себе судїте...
Кому ж, як не мечу та розуму свойму?

Нещасний острове! дивись на сю нову
Машину Адову, щó поломе ригае:
Се вже прийшов кінець тій славі, тій хвалї,
Щó розливалась скрізь по водї й по землї.
На тебе боязько ввесь ґльобус позирае,
До тебе розуми високі всї летять,
За твій упадок всї благі серця болять.

Споглянув з небеси на землю Всемогущий
І бачить — вороги конець твій неминущий
Левами на флагах віщують всїй землї.
Чи то-ж мій Албіон погибне від неситих?
Чи то-ж дам погубить героїв знаменитих
І волю потопить в безодній глибинї?
Чи то-ж я від лихих останню оборону
Губити по сьвітах тиранам попущу,
І попуском моїм троїстую корону
На голові в ченця-сїпаки осьвящу?
Рече — і бурний дух рознїс Необориму
По чотирох вітрах: Мадриту знак і Риму.

Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

6. БОРОТЬБА.

Ні, ні! в сій боротьбі я довше вже не встою,
У велетенській з мусом боротьбі...
Коли я в серці жар не погашу тобою,
Про-що́ ся жертва, доблесте, тобі?

Я клявсь уже нераз, о, кляв ся, тихий раю,
Себе самому покорить-смирить...
Ось твій вінець, нехай на-вік його втеряю,
Возьми його і дай менї грішить!

Порвімо вмову, щоб спасатись у сьвятощах!
Вона мене кохае... не кортить
Нам твій вінець. Блажен, хто тоне в солодощах
І так, як я, в безоднї любо спить.

Мій цьвіт уже гризе червяк, і добре бачить
Вона, що весняний мій жовкне лист.
Дивуєть-ся моїй самоборній удачі,
І дбае, як гіркого всолодить.

Чи то-ж бо справді е в безкраїм морі жизни
Любіще над сей любий дар менї?
Знялось ти в-гору ним превисче укоризни,
Превисче й похвали в твоїй веснї.

А я-ж то міркував сим даром гордувати...
Не дару, ні! цурався упадку я.
Тепер упадок мій силкуюсь величати...
Тиран еси ти, доленько моя!

---

7. ПОКОРА.

І я родився у любій українї,
Природа радощі послать менї клялась,
Менї, ще немовляточку дитинї,
І я родився у любій українї,
Весна ж моя гіркими облилась.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:15 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Весна нам раз красна, — не буде більше:
Моя давно вже, о, давно вже одцьвіла.
Мовчущий бог... о, плачте, братьте, гірше!...
Мовчущий бог сьвітив знай тихше, тихше,
Та й зник мов сон, мов сну туман-імла.

І се — стою на темному вже мостї
Твойму, о вічносте! Возьми назад свою
Обіцянку, щó доля прийде в гостї
До мене... Нї! тобі я й молодощів
І радощів недоцьвіт оддаю.

Перед престол ясний твій возсилаю
Мою печаль, мій жаль, закрите Божество!
На сю планету прилетїла з раю
Благая вість, що в тебе у звичаю
Блюсти закон і правди торжество.

Тут, кажуть нам, злих страхіття великі,
А добрих радощі неізреченні ждуть;
Розкриеш тут ізвиви серця дикі,
І загадки Судьби про вічнї віки
З'ясуеш, щоб нам горенько забуть.

Знов буде тут вигнанцям україна
А терновим вінкам злиденницьким кінець.
Тут правдонька, Всевишнього дитина,
Мого життя тугі важки вхопила,
Щоб схаменув ся, хто її отець.

»Нагороджу тебе я в другій жизнї, —
Оддай менї твої днї красні весняні...
Нїчого більш я не скажу тобі...«
Повірив я мовляв грядущій жизнї,
Оддав їй днї веселі весняні.

»Оддай менї й Лауроньку кохану,
Красу всїх дївоньок і молодиць оддай.
Воздам тобі восторгами за рану

Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

В раю...« І я, мов окаянну,
Прогнав її із серденька за рай.

»Вона довги платити буде мертвим,«
Наш гордий сьвіт гуртом зареготавсь:
»Се деспоти надіею по смерти
Лестять наш ум, що, як ми будем мертві,
Так оживе наш прах, чи глина й грязь.«

Без сорома єхиди глузували:
»Злякавсь еси сьвятих, тим що старі, казок.
А чим сей сьвіт боги твої спасали?
Чим ветху сю будівлю підпирали?
У нуждї розум наш веде до вигадок.

Щó вічность? ти її зробив із праху
І під покривалом ховаеш у гробах.
Се нашого тїнь велетенська страху,
Щó з-малечку лякає горопаху
У совісти химерних дзеркалах.

А щó ти звеш безсмертем, пане брате?
Чи збреханий портрет живих, як ти, людей,
Чи мумію, дитя жерців ушате,
Балзамними надіями багате,
Щó оживе знов пестуном страстей?

З твоїх надій зотлїньне кепкувало,
Щó істина тобі за радощі дала...
Шість тисяч лїт усе в землї мовчало,
І мертве ще нїколи не вставало
Одержати награду за дїла...«

Я бачив, як у вічность время лине,
І як природа, мов той труп, нага лежить;
Нїхто не встав нїколи з домовини...
І все таки, небесні Божі сили,
Я вірував у ваш благий завіт.

Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Ти, вічносте! всї радощі віддав я
Тобі і се — лежу, повергшись ниць
Перед судом твоїм, о всеблагая!
А натовпу наругу занедбав я,
І жду твоїх спасенних обітниць.

Рече ж тогдї з небес незримий ґенїй:
»Однаково люблю я всїх моїх дїток,
І доказ їм любови дав моеї:
Надїю й радість, дві лилеї,
Красу моїх улюблених квіток.

Хто з них одну на втїху вибирає,
До другого з сих двох не поривай ся чуд.
Хто віруе, нїчого не жадає,
Наука се стара, як сьвіт зазнає.
Історія — се всьогосьвітнїй суд.

Надїявсь ти — отсе твоя й награда;
І вірував — отсе ж і рай життя твого.
Минула ся нудьга твоя й досада.
Хто миг один (скажи пророкам ада)
Занапастив, не верне й вік його.«

---

8. ГРЕЦЬКІ БОГИ.

Як ви сьвітом гарно управляли,
В вас законом радощі були.
Ви блаженство людям возвіщали,
Любі мрії матери землї!
Ах, тогдї розкошам все служило...
Не по-нашому, ой нї! тогдї було:
Бо в твій храм що-дня квітки носили,
О Венеро, жизни похвало!

Видумки тогдї чудовна сила
Обвивала правду, мов той хміль,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

У твореньні повнею кипіла
Несказанно-чарівнича жизнь...
Пригорнути к серденьку коханьне,
Се було найвисчим торжеством;
Всюди боже віяло диханьне:
Чоловік злучавсь із божеством.

Де тепер мудрагелї вбачають
Огняний бездушний тілько шар,
Геліоса там було вітають
В колесниці, золотій як жар.
Тут гукають в горах ореяди,
Там дріяда в дереві живе,
А там в річці плещуть ся наяди, —
В срібній пінї поплески пливе.

Лавр тогдї у лїки обернув ся,
В каменя — Танталова дочка,
Сфинкс на тони в комишї здобув ся,
Филомела плакала в гайках.
То Деметра з туги в землю билась
В Персефони на нїмій трунї,
То Цитера потайно любилась
З уродливим хлопцем на ховмі.

Ще тогдї к Девкалїона плоду
Сходили безсмертники з небес.
Сину Лето для такого сходу
Ба й ґирлиґу подавав Зевес...
Між людьми, героями й богами
Любу сполуку робив Амур:
Смертники з героями й богами
Танцювали знай любовний тур.

Вид понурий був тогдї не в модї,
Вік той радощів ще не цурався,
Щастє божеством було в народї,
Щасний із щасливим спознавався.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Красота була тогдї сьвятиня,
Не соромивсь там нїчого бог,
Де камена чиста червонїла,
Чи то ґрація вела танок.

В вас храми сьміялись, як палати,
Вас однак' величила хвала
І на сьвятах Істмуса багатих,
І в бігу, бистрому як стріла.
Гарно звивши рученьки з руками,
У танок круг алтаря ви йшли,
І пишались велико вінками
Ті, щó перші між людьми були.

В вас »евое«, тирсами маханьне,
Барсами розкішними їзда
Возвіщали радощів буяньне,
Забутьте турбітнього труда.
Фавн з Сатиром перед ним слонялись,
А менади-вакхантки кругом
У танцї похмільлем вихвалялись.
Сам їздець горів увесь вином.

Хто вмирав тогдї, не відав страху,
Не лякав недужнього кістяк;
Ґеній з-тиха цїлував бідаху,
І гасив свій факел неборак.
Оркову ж грізну вагу держала
Смертника, не богова рука,
І самих ериннїй ублажала
Кобза ѳрацького співця дзвінка.

Знов зустріне він, веселий, тїнї
У-в Елизія дивовижних гаях.
Там любов ізнайдуть неізмінні
Серцем жени у своїх мужах.
Лин пісні знов грати-ме високі,
До Алцести припаде Адмет;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Друга знайде друг там одинокий,
Там Орест і з луком Филоктет.

Там високі за дїла награди
Покреплять трудящого в трудах,
І хто знявсь над величчю громади,
На блаженних стане висотах.
Перед викликателем із мертвих
З-тиха вклонять ся всї небовцї,
А пливцеві із оселї смерти
Сьяти-муть з Олимпа близнецї.

Гарний сьвіте! де ти, де дївав ся?
Зник з тобою і природи цьвіт,
Тілько в займищі пісень зостав ся
Твій принадний баснословий слїд.
Вимерла гучна твоя обитель,
І не бачимо нїгде богів;
Зник гарячосердий небожитель,
Манячить від його тілько тїнь.

Пишний цьвіт осипав ся, одцьвів ся,
Як півношник вітер налетїв;
Щоб один з усїх тим збагатив ся,
Мусив щезти дивний мир богів.
Сумно в зорях я тебе шукаю,
Фебе... нї! нема Селени більш!
По гаях і по морях гукаю, —
Не озве ся: сном довічнїм спиш.

Ой природо! ти й сама не знаеш
Радощів, що́ в серце людське льлеш,
І щаслива щастем не буваеш
Духа, що́ сама його ведеш.
Без богів утратила ти чувство...
Ти — як мертвий маятник в часах,
І закон ваги, твое іскуство,
Служить рабсько у твоїх дїлах.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Щоб у-ранцї на-ново вродити,
Риеш яму в-вечорі собі,
І над те, щоб рівно все кружити,
Втїхи більшої нема тобі.
У поемі поховались боги:
Бо нема вселенній вжитку з них.
Сьвіт підріс, існявсь і сам на ноги,
Всїм кружити самопихом звик.

Так, в поеми, в древнї правди дзвони,
Ми високе все внесли туди, —
Пишні фарби, гарні жизни тони;
Сьвіт оставсь бездушний і нїмий.
Вирнувши із вічности, летїти
Любо їм на Пинда висоти.
Щó в піснях безсмертно мусить жити,
Жити-ме минутно у житьтї.

б) З ПОЕЗІЙ ҐЕТОГО.

9. ПЕРЕД СУДОМ.

Від кого у мене воно,
Про се шкода мене питати.
І тїло і дитя — моє:
Доволї вам сю правду знати.

Ви кажете, що я криву
Собі дорогу обібґала;
Я ж манівець мій чесним зву:
Чинила те, щó поважала.

Даремне з-горда сьміетесь:
Бо честь моя така, як ваша.
Коли-б озвавсь його отець,
Озвалась би в нїм слава наша.

А що мене ви соромом
Караєте, шановні судьдї,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Перенесуть і без його
Вам непідвладні горді груди.

Дитя моє, моїм воно
Зістанеть-ся до віку й суду;
Насушного про се мого
Нї в кого з вас прохать не буду.

---

10. ПІДЛИПАЙЛО.

Був молодик собі палкий,
Ледачий дуже підлипайло,
Щó зрадою перегубив
Безумних щебетух чимало,
І все воно якось йому,
Мов часом і з циган кому,
Обманщиків, миналось.

Аж ось іще одно дівча
В тенета любосні піймалось,
І розпізнавши панича,
З ним самовбійно розпрощалось.
Як же почув тума про се,
Тогдї йому гидким усе
Житьте його зробилось.

Блукав сїм день і сїм ночей
Там, де й в-ві снї йому не снилось,
Кругом левад, кругом бакчей,
І все в ледачім помутилось.
Бо сьвіт недужнього ума
Згасила хаосова тьма,
Нї зьвір був нї людина.

На восьмий день він провалився
Крізь землю, так яса ясила,
І між врагами опинився,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Щó ми звемо — нечиста сила.
Нечиста сила так йому,
Як Юдї-зраднику тому,
Нутро пекла й палила.

І він кричав: »Крові, крові!
(Що зрада із сердець точила.)
Коли-б ковтнув хоч крапель дві,
Мене б так згага не томила.
Я кров живу з тих випивав,
Кого словами чарував,
Хто розуму не має.«

І се — ведуть його на пир,
Крівавий пир, де мрець гуляє,
Хто самовбійно кинув мир
І чашу жизни допиває.
А чаша жизни — кров жива...
Лякають сї його слова
Страшного трибунала.

Зрадливе серце затряслось,
З очий слїпих завіса впала,
І до чого воно прийшлось,
Його душа йому сказала:
До мертвих водять тут живих,
Щоб кров мерцї точили з них,
Тепер черга на нього впала.

І бачить він своїх моргух,
Щó смерть у пекло позганяла,
І притаїв сердега дух;
Бо з-проміж них одна мовляла:
»Точив єси нам з серця кров
Через ненавидну любов, —
Тепер черга на тебе впала.«

Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

11. СПІВЕЦЬ.

»Щó се за гук під ворітьми я чую,
За восклики на замковому мостї?
Довгенько вже з гостьми тут бенкетую,
Та ще чогось мов ждуть шановні гостї.«

Промовив цар і слуги посилає:
»Нехай співець в царській моїй сьвітлицї
Свою народню думу заспіває,
Як у гаю співають вольні птицї.«

— »Витаю вас, високославне панство,
І вас, величні, благородні дами!
Стою, немов існявсь у гірне царство,
Щó сяє разом сонцем і зьвіздами.

Хто зорі сї назвав би по іменьню?
Нї, не менї титули їм складати!
Потуптесь, очи, тиходумно в землю:
Не час вам дивом дивним дивуватись.«

Рече і крильми орлїми — перстами
Потужно вдарив... задзвонили струни.
Перекликались і громи з громами,
Співали й солові під їх перуни.

З'умів ся цар: народня пісня духа
Йому й його царятам підіймала.
З увагою розумною він слухав
Слова, щó старина завітувала.

»О співче! ти в своїх словах крилатих
Прийняв від Господа »благе даяньне
І совершенний дар« нас возвишати
Над наше царюваньне й пануваньне.

Ідіте ж, вірні слуги, принесїте
Важкий ланцюг з скарбницї щирозлотий,
І на співця шанібно возложіте
Ясу царської нашої щедроти.«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

— »Ні, царю! я співаю так як птиця,
Що́ між вітьми житло розкішне має.
Про иншу стать ланцюг сей знадобить ся,
Мене ж мій спів аж надто вгноблює.

Коли ж менї дозволиш попросити
Вгноби й шани, попрошу одної:
Щоб дано меду доброго запити,
Чола пянóго, спів перед тобою.«

І кінву срібну взяв співець за ухо
І вихилив у груди голосисті,
І як зробилось у тій кінві сухо:
»Благословен,« рече, »сей дар огнистий!

Благословен і дом сей знакомитий,
Що́ праведні меди в льоху ще має!
Хто хоче в сьвітї благодатно жити,
Нехай моє той слово памятає.«

---

12. МІНЬОНА.

Чи знаєш край, де скрізь цьвітуть цітрони,
Де померанцї золотом блищять,
Де вітерець з-під хмарки прозірної
На мирти дише, Божа благодать?
Чи знаєш ти се все?
Туди б, туди
З тобою нам заїхати-зайти,
З тобою, дороге моє коханьне,
Моїх очей і серця чаруваньне!

Чи знаєш дім, що́ на гінких колонах
Велично спочиває пишний дах?
Сияє там богів сьвітлиця повна —
Їх мармурова, вічна красота.
Чи знаєш ти його?
Туди б, туди

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

З тобою нам заїхати-зайти,
З тобою від усіх затуло певна,
Моя родино названа і кревна!

Чи знаєш гору і дорогу в хмарі,
Щó крізь туман її шукає мул?
Під нею глибоко з імлою в парі
Живе дракон, підземний чути гул.
Чи знаєш ти його?
Туди, туди
Не дай менї, мій Боженьку, зайти!
Рятуй мене, татусеньку коханий,
Забудь мій гріх, мій розум окаянний!

---

13. ВІЛЬШАНИЙ ЦАР.

Хто їде під вітер нічною добою?
Синка на сїдельцї везе під полою.
Коня острогами раз-по-раз торкає,
Дитину до себе в тепло пригортає.

»Чого се ти, синку, очицї ховаєш?«
— »Вільшаний цар, тату, хиба не вбачаєш?
В коронї вітластій, кудлатий, патлатий,
Сягає рукою, мов хоче піймати.«

»Коханий мій хлоню! ходїмо зо мною!
Гуляти-мем гарно-прегарно з тобою!
Квітками в нас пишно лука процьвітає,
Парчею матуся мене зодягає.«

— »Хиба твоє ухо, татусю, не чує,
Щó цар той вільшаний зо мною жартує?« —
»Спокій ся, дитино, нїчого немає,
Се вітер у листї сухім завиває.«

»Вродливий мій хлоню, ходїмо зо мною!
Гуляти царівни там будуть з тобою,

Generated on 2015-05-14 17:15 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

З тобою гуляти, в ночи танцювати,
На вітьті гойдати, коточка співати.«

— »Хиба ти не бачиш, татуню, вільхівен,
Танців і гойданьня маленьких царівен?« —
»Я бачу, мій синку, в гаю на майдані
Колишуть ся иви в густому туманї.«

»Люблю тебе, хлоню, за личко принадне,
Не хочеш по волї, неволя притягне!«
— »Татуню, татуню! мене він хапає!
Вільшаний цар душу мою поривае...«

Щó мога став батько коня з ляку гнати,
Маленька дитина — стогнати-конати.
В домівці не радість його зустрічала:
Дитина мовчала, дитина сконала.

---

14. РИБАЛКА.

Вода шумує, розлилась
І повні повідьдю всї береги й затони;
З селом веснянка понялась,
Хати, двори, сади, левади співу повні.

Під спів широкий дївоньок,
Сидить над річкою рибалочка, пильнує,
Чи плавле з-тиха поплавок,
Чи в вирві крутить ся, чи в нуртинї нуртує.

Аж ось вода під поплавком
Заколихала ся і в пінї роздїлилась,
Не срібна рибонька з пером,
Вродлива дївчина-русалочка з'явилась.

Співає з-тиха до його
І мов сопілочка принално промовляє:
»Про-що твій рід людський мого
Рибного наплоду що-в-Бога-день чигає?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Коли-б ти знав, як рибонькам
Із нами в нуртині гуляти веселенько,
Віддавсь би й сам увесь ти нам
І гравсь із рибками й дівчатками любенько.

Ти ж бачиш, як і сонце в нас
І місяць з зорями шукають прохолоди,
І всі вони вертають ся до вас,
Набравшись у воді між нас нової вроди.

Хиба ж тобі не дивне в нас
Рознїжене в воді і викупане небо?
Та й власний образ твій нераз
І надив і манив тебе в нурти до себе.«

Вода шумує, розлилась,
І повні повідьдю всі береги й затони.
Русалка піною взялась,
І лащить ся до ніг його, і з-тиха стогне.

І з-тиха стогне, й обняла
Рибалоньку якась невимовна турбота;
Вода вже й ноги поняла,
І любо се йому, мов із дівчам пустота.

Горнулась до колїн його,
Мов рученятами нїжними обіймала,
До лона надила свого...
Рибалка зник... вода блищала і мовчала.

---

15. БАЛЛАДА ПРО КНЯЗЯ-СТАРЦЯ.

»Добрий-день, дїдусю! Іди, йди, не бій ся!
Тут нас тілько троє, порожня сьвітлиця.
В горі пань-матуся свої молитви
В старому часловцї читає-гортає,
А тато з драбами вовки десь стріляє.
Співаку з-далека загледїли ми.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Співай нам, дїдусю, про славне лицарство,
Щó водить бувало хоробрі полки
На хиже, на дике, безбожне поганство...
Ми слухаєм співи такі залюбки.«

— »Серед ночи в бурю, в годину лихую,
Він кинув свій замок, оселю князькую,
Сховавши-заклявши заритий там скарб.
Про щó-ж князь так фіртку тихцем відмикає,
І щó під полою так тулить-ховає,
Мов кражу лукавий, зневірений раб?
Дитинку маленьку несе одинокий
Нічною добою в гаї між вовки,
Дївчаточко сонне у сьвіт мчить широкий...«
І слухають дїти сей спів залюбки.

— »Аж ось день заднїв ся... Сьвіт вельми широкий,
Та з піснею в сьвітї князь не одинокий.
Куди він нї зайде, всяк старцеві рад,
Годують-частують співця добрі люде,
Чи тиждень, чи й довше між ними пробуде:
Таких ще й не чули в селї серенад.
Що-рік бородою все більш обростає,
Що-рік нашиває на свиту латки,
Що-рік же й дївчатко мале підростає...«
І слухає спів сей дїтва залюбки.

— »Не дбає мій старець про свиту, про лати,
Дочкою щасливий, дочкою багатий.
Лїта за лїтами минають-ідуть.
Байдужні обоє в недолї на волї...
Вродлива бринїє, мов квітка на полї.
Пташками на сьвітї широкім живуть.
Бо з доброго добре зерно й виростає...
Старцївна вродлива над всї панянки...
Другої такої нїхто й не згадає...«
І слухає пісню дїтва залюбки.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

— »Аж ось їде полем паня́ знакомите,
Під ним кінь ступає, мов грає в копита.
Вона зустріч руку по чех простягла...
Нї, не милостиню, дар тобі дарую:
Подай менї ручку, подай і другую,
Щоб краля на віки мене обняла.
І старець промовив: Бачу, догадав ся,
Що скарбу не знають більшого й казки.
Я раю, щоб зараз із нею звінчав ся...«
І слухають дїти сей спів залюбки.

— »Тут церківця й попик мов з неба спустились,
Любенько старцівна й паня одружились.
І радощі разом, і горе тяжке:
Що з татом коханим прийшлось розлучитись
І зараз від люду й приятства відбитись,
Де кожне їх любить, і добре й лихе.
А старець-князь думку старечу голубить,
Зістався не сумний він один без дочки:
Бо й внучків так само навпослї полюбить...«
І слухають дїти сей спів залюбки.

Тогдї вже хрестом їх князь благословляє,
А дїти: »Ось тато! татуньо вертає!«
Побігли всї троє, забувши співця...
»Ти що́ з дїтьми робиш? про-що́ їх туманиш?
Про-що́ пісеньками, казками їх маниш?
Агов! ви, залїзні горшки! мандрівця,
Сього волоцюгу, що́ звик мир дурити,
Возьміть у темницю під певні замки!«
Тут мати прибігла гнївного просити...
І дїткам проханьне було залюбки.

Горшки ж не посьміли поважного взяти,
Та й гарно благала з дїтворою мати...
У пана ж боролась із серцем пиха:
Проханьне-благаньне впиняло палкого,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Аж поки прорвалось невпинене слово:
»О Хамова кров! кров нечиста, лиха!
І рід мій вельможний і плід сплямувала:
Постали між нами Хами-мужики:
Бо жінка-старцівна менї їх придбала...«
І дїткам се слово було не-в-любки.

Тогдї князь велично: »Коли відпихає
Вас пинда і з вами вязь Божу зриває,
Ходїте до дїда, до батька свого!
Мандрівець вам красчу дорогу покаже.
Мій замок се, гордий, запеклий мій враже!
Твій рід усї добра покрав у мого, —
Покрав, та печатьтю я скарб запечатав,
Той скарб, щó надбали давнезні віки
Про дїти, про внуки мої й правнучата...«
І чує се слово дїтва залюбки.

»Наш цар правосудний не в-перше вертає
Слузї предківщину, щó враг зажирає.
Я зняв з мого скарбу моє заклятьте...«
Так мовив старенький, ласкаво зирнувши:
»Спокій ся, мій сину, про давне забувши.
Настане в сїм замку знов чесне житьте.
Зьвізда наша сьвітом новим засьвітилась,
На ниві родючій важенькі снопки:
Бо в добрах сих правда з-давен коренилась...«
І чує се слово дїтва залюбки.

---

16. СКАРБ.

Був я вбогий, серцем хирний,
Порав знай сусїдське поле.
Вбожество — велике горе,
Гроші — от воно добро!
Щоб скінчити вік невірний,
Я пійшов до чорта в гостї,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Підписав ся Jego Mości
Віддать душу за срібло.

Став круги я з ним кружати,
Поломем вони палали,
В поломї кістки трещали:
Се було в нас заклятьте.
Кинувсь я тогдї копати,
І здобув грошви чимало...
Стілько й око не вбачало
За все нуждене житьте.

Ніч була бурлива, темна,
Аж дивлюсь — блиснула зірка...
Ще зірок за нею кілька...
Тут і півень заспівав.
Зникнула мара підземна;
Бачу в пана я беседу;
Пють, їдять, і кубок меду
Пан менї сам наливав.

Огрядний собі, нївроку
І веселий був панюга;
У гостях в його прислуга,
Посеред музик та скоку,
Попиває добрий мед.
Тут нам їсти, тут нам пити,
В сьвято хороше ходити,
Праця ж нам не в уверед!

Пий і ти: се жизни сила,
Скарбувати ж добра воля
І з чужого вміє поля:
Плуг, сокира, заступ, вила,
От і все в нас заклятьте!
Хто сю правду зрозуміє,
Працювати добре вміє, —
Щасне мати-ме житьте.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

17. ПРЯХА.

Пряла прялочка моя,
Не переставала,
Аж прийшов до мене гість, —
Рватись нитка стала.

Уродливий, молодий
А як заговорить,
Слово гарне, приязне,
Мов у дзвона дзвонить.

Пряла кужіль я тонкий,
Не переставала,
Тепер прядиво моє
Нехтувати стала.

Як прийшла зима, нема
Основи нї вмоку:
Пробалакали ми в-двох
Цїлого півроку.

Як прийшла вона красна
Нїчого білити;
Стали люде про мене
На селї дзвонити.

Не біжу тепер бігцем
В-ранцї до криниці,
І кивають на мене
Гожі молодицї.

Пряла в-день я й у-ночі,
Тепер перестала:
Про куделицю мою
Славонька постала.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

18. МЕРТВЕЦЬКИЙ ТАНОК.

Із башти своєї стражник озирав
Серед ночи тихе, нїме кладовище,
А місяць на небі мов сонце сияв,
Осьвічував пишно мертвецьке жилище.
Аж ось ворухнеть-ся мовчуща могила,
Одна, друга й трейтя... Якась дивна сила
Мерцї на весїльле ночне підняла.

Жінки й чоловіки, старе й молоде,
Багате й убоге, ченцї і миряне
В танок у довгезних сорочках іде,
Забувши, щó гарне було і погане,
Щó в пиндї між людьми на сьвітї пишалось,
І щó в своїх злиднях од миру ховалось,
Усїх їх змішала, зрівняла земля.

У-перше побачив танок сей стражник,
Однак не злякав ся, а зареготав ся:
Бо з-малку малого до мертвих привик.
А все таки дивом таким дивував ся,
Що й мертві без дуру в землї не лежали,
Ночною добою до гурту встрявали.
Зотлїе, а втїхи йому ще кортять!

Міркуе, а білі й руді кістяки
Об кістку кістками навзаем бряжчали.
Щó на вечорницях дївки й парубки,
Вони те в мертвецькім танку витворяли.
А далїй струснули із себе й манатьте...
На иншому ветхе, гниле тілько шматьте,
Стида в танцюристих нїже не було.

Вбачавши ж лукавий, як мудрий стражник
Мерцями своїми старими втїшав ся,
До уха нетязї любенько приник:
»Твій рід, мов бжолиний, в-ночі розгуляв ся.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:04 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Дивись, і нове вже скидає манатьте...
Не струхло в могилї, не рветь-ся на шматьте.
Воно б тобі, друже, про дещо здалось.«

Слухняний на раду ночну куцака,
У фіртку пробравсь він крізь крату залїзну,
І нову сорочку в старого дяка
Потїг... Ласий з-давна був на даровизну...
Аж ось »кукуріку« півні заспівали, —
Мерцї, похапавши манатьте, втїкали.
Стражник ледьві фіртку залїзну замкнув.

Замкнув, та зостав ся під фірткою дяк:
»Сорочку, злодюго, верни!« репетує, —
І ламлеть-ся в крати залїзні кістяк.
Стражник заховав ся, оглухнув, не чує.
Він рад би сорочку дякові й подати,
Та страшно: боїть ся — не видержать крати
І впустять у башту мерця кістяка.

Лютує-бушує під кратами дяк,
Зубами залїзо гризе мов сталними:
Бо мусить в сорочцї лежати кістяк,
Який би нї був він голяк між живими...
Аж ось і півночні півні заспівали, —
Всї чари почезли, всї мари пропали,
І в друзки розсипавсь зубатий кістяк.

---

19. КОРИНѲОВСЬКА МОЛОДА КНЯГИНЯ.

До Коринѳа з Аѳин молоденька принада
Грека в гостї вродливого тягом тягла:
Там поважна сїмя сьому гостеві рада,
Хоч незнаному ще в нім нїкому, була,
Бо давно по приятству батьки там з батьками
Обіцялись навзаєм, щоб бути сватами,

Generated on 2015-05-14 17:15 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Хлопчика-синка
Вже за жениха
Про дочку-недолїточку мали.

Та чи гарно ж свати молодця привітають,
Коли ласку не купить в їх дорого він?
Бо в язицтві ще й досї з своїми — се знають —
А їх в церкву Христову скликає вже дзвін.
Де ж ся віра нова почала коренитись,
Не годить ся кохати ся там і любитись.
Часто за любов
Проливають кров,
Коли батькові хто не корить ся.

Вже давно там у-в обляги всї спочивали;
І дочка вже і батько на сон одійшли,
Тілько ненчині рученьки ще не вгавали, —
Найлюбіще далекого гостя 'бняли...
У сьвітличку його прослучайну прохала
І вином і наїдками там шанувала.
Все кінець стола
Ставляла вона,
Потім доброї ночи бажала.

Тілько ж він про напитки й наїдки байдужен,
І простїгшись на ліжку, трохи не заснув...
Не здіймавши одежи й обувя, лежав у дрімотї,
Як дверима щось рипнуло з-тиха, й у гостї
До його мара
В сьвітлоньку ввійшла, —
Дївча в сьвіжій веснї-молодостї.

Лямпа сьвітить, і личко дївоче чудовне
Під накинутим білим покривалом він,
Задивований, остраху любого повне,
Бачить в ляцї й румянцї стидливо живім...
Золотими мережками сукня вся сьяе,
Око чорне брильлянтами в темряві граe...

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:15 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

З ляку рученя,
Мов-би янголя,
І біленьке й нїжне підіймае.

»Так чужа я в дому сїм,« вона промовляе,
»Що про гостя менї не сказав ще нїхто...
В моїй келійцї мати мене замикае,
Стереже мов хурдиґу дївоче гнїздо...
Менї сором і гостя й себе тут самої...
Не турбуй ся вставати, лежи в упокої
На постелї сїй,
Названій моїй,
Я ж пійду звідси геть із пристоєм.«

— »Нї, зостань ся, моя ти вродлива дївчино!«
Відказав наш Коринфець, схопившись боржій.
»Ось дари від богинї Церери на диво,
Їх подав нам сам Бахус у ласцї своїй.
Ти ж менї принесла дар прегарний Амура,
Що виспівуе-славить найкрасче бандура...
Серце! не лякайсь,
Подиви ся, глянься,
Яка люба в богів сих натура.«

— »Не касайсь! оддалїк мене стій у розмові!
Я веселощі марні відкинула геть,
І останьне вже слово дала женихові,
Що на небі живе, переваживши смерть.
У недужнїй химері матуся звелїла,
Щоб натура дївоча до Бога летїла
І на небеси,
В чистотї й красї,
З себе Богові жертву зробила.

І вся древнїх богів сьвітозарня громада
Покидае сумний, тихий, мертвий сей дом;
Щасте жизни, мовляли, й любови одрада

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:15 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Тепер вірного жде під крівавим крестом.
Під крестом не овен і телець, а людина
Мусить жертвою бути Господнього Сина...
Як і сьвіт настав,
Грек ще не чував,
Щоб така нас постигла година.«

І він чує, питає, і слова не вронить...
Його дух на людський перекір устає.
Хто в кутку сім тихому йому заборонить
Встать горою за право природнє своє?
»Се ж моя молодая княгиня кохана
У неволеньку в примус безбожницький впала!
Коли будеш моя,
Тебе визволю я:
Ще нас дітьми Венера звінчала!«

— »Ні, мене не 'ддадуть за тебе, добра душе,
Віддадуть за тебе хиба меншу сестру;
Я ж у келійці тихій завянути мушу...
Ох! у неї в руках спогадай, що я вмру,
І вмиравши тебе одного споминати
Буду, покіль хоч искру життя в серці мати,
І в землі сирій
На сьвятий впокій
Тебе, серденько, буду чекати.«

— »Ні, огнем сим ясним пресьвятим присягаю,
Що нам добрий давно засьвітив Гименей:
Моїх радощів жизни в тобі не втеряю,
Я в безсмертних богів не безсилок-пиґмей!
Поведу молоду до отецького дому,
Не подам свого права в наругу нікому!
Їж зо мною й пий:
Се наш брачний пир;
Присьвятім його богу живому!«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:15 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

— »Нї, ой нї!« відказала: »чуже се надбаньне;
Не даруй, мій несуджений, дару любви:
Подаруй менї, друже, на вічне прощаньне
Один кучер пахущий, густий з голови!
Не про мене житьте між людьми тихомирне;
Дбати буду про инше коханьнечко вірне:
Притулю його
До серця мого,
Нехай гоїть він серденько хирне.«

Тут непевна година духів продзвонила,
І тогдї тілько в серцї їй стало гаразд,
І вона чашу повну вина нахилила
До блїдих своїх уст і пила її в-раз...
В-раз вино випивала небога червоне
З чаши повної, мов яке зїльле снотворне...
А з наїдків тих,
Щó давав жених,
Не взяло дївча й крихти опорне.

І вони вже міняють ся знаками віри:
Золотий ланцюжок женихові вона,
А жених їй даруе ту чашу, щó міри
Не питали батьки, випивали до дна.
Із срібла її зроблено дивно кунштовно:
»Як вина в нїй бувало з давен давнїх повно,
Так боги обом
Сповнять щастя дом,«
Говорили сват свату любовно.

Подала ж і вона йому чашу винову, —
Пив і він так жадібно, хутенько хилив,
І любови він просить у неї... Ох, слову
Не звіряв він, як тяжко любовю болїв!...
І благае... вона мовчязна відхиляе
Його любощі. Він же ще й надто благае,

Generated on 2015-05-14 17:15 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

І в плачу нїмім
Серденьком палким
Аж до ліжка її припадає.

Приступила вона та й припала до нього:
»Як тяжка менї, серденько, мука твоя!
Та злякаеш ся, знїтиш ся й сам ти від того,
Щó втаїла від тебе, щó вмовчала я.
Снїжно біле у мене й білесеньке тїло,
Та в снїгу в холоднечі воно занїміло.
Се бездушний лїд,
Жалю мертвий слїд,
Щó ним серденько болїло.«

І вхопив він її міцно й жарко руками
І любови потуга її пройняла.
»Уповай же від мене зогрітись; хоч з ями
Тебе б щира любов у мерців одняла!...«
І диханьнем вони й цїлуваньнем мінялись,
І в любові як в морі глибокім купались.
»Чи гориш тепер?
Чи й твій дух умер,
Як мерцї, щó богів відцурались?«

І любов із любовю до-купи злили ся,
І їх сльози мішались в восторзї небес.
Жадно не вона з уст його поломе жизни,
І в другому одно тїлько чуе себе.
Жар любови його гріе тїло коханій,
Оживае в холодному жизни туманї.
Но в душі в її
Вже нема тії
Жизни, щó нею ми богоравні.

Тим часом невсипуща стара господиня
Тихо йшла мимо їх незамкнених дверей.
Зупиняеть-ся, слухае довго: сьвятиня
Сну ночного предивно сквернить ся в людей!

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:15 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Пречудне щось в дому гість у них виробляє:
Мов пяненький з пяненьким тихцем розмовляє...
Нї, тут инше щось
У дому зчалось:
Се безумний з безумною грає!

Нерухомо старенька стоїть під дверима:
Бо годить ся їй перше впевнитись у тім.
Він кленеть-ся, се чує своїми ушима,
Заклинає її у чомусь всїм сьвятим...
Заклинає й лестить їй, — з досадою чує...
»Стій!« — »Іду: бо вже ранок нам півень віщує.«
— »Ну, іди... прощай!
Тількі обіщай
Завтра знов...« І цїлує, цїлує.

Тут поважна матрона не стерпіла більше,
Відчиняє сьвітличку, щó звуть про-случай:
Чи в сьому ж то дому наймички що найгірші
Служать в-день і в-ночі молодим паничам?
Відчиняє сьвітличку... »О Боже мій правий!...«
Сьвітить лямпою... Нї! се жартує лукавий...
Се ж її дитя
У його в кіхтях!
»От якої набрались ми слави!«

Тут жених в первім страсї був кинувсь окрити
Молоду свою шарфом її-ж від яги;
Та схотїла за себе сама говорити, —
Знявсь на ліжкові образ трохи не нагий.
Знявсь на ліжкові образ — статуя прегарна,
І промовив до совісти й віри тирана:
»Матїнко моя!
Се дочка твоя,
Щó знайшла жениха свого й пана.

Зопсувала еси менї гарную нічку,
Сполохнула із теплого місця мене...

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Чи на те-ж я прокинулась, щоб менї віку
Молодого погибельлю втїшити тебе?
Ще й того вам обом показало ся мало,
Що в мертвецьке мене вбрали ви одягайло.
Мало вам того,
Що житьтя мого
Всю красу воно в гробі сховало.

Но з тяжкої тїсноти мене слобонили
Власні думки; попи ж ваші гнїтом важким
Вашу славу і чесне імя погубили,
Ваш закон, ваш завіт, все зробили пустим.
І нї сіль нї вода там сердець не остудять,
Де одно одного молоді вірно люблять.
І сира земля
Не прибє чутьтя,
Що нас люде без розуму гублять.

Мій коханий тогдї ще моїм обявив ся,
Як стояв тут Венерин всерадосний храм.
Чи годить ся ж, щоб слова хто чесного зрік ся
Через те, що чужим присягнув божествам?
То фалшива присяга, й нема в сьвітї бога,
Щоб її не зневажив, як сьмітьте в порога.
Мати поклялась
І клятьби зреклась,
Мов немає нїчого сьвятого.

І з могили б устала я права шукати
На коханьне свободне з моїм дорогим,
Щоб единого милого серцю обняти,
Кровю серця на взаєм упитись із ним.
Коли ж инше судилось і нам не дало ся
Те, щó в сьвітї із сьвітом самим почало ся,
Так тому і буть!
Щоб любов забуть,
Помирати обом нам прийшло ся..,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ой мій гарний! не мусиш на сьвітї вже жити:
Звяв єси і поникнув на місцї сьому.
Ланцюжок мій ти будеш і вмерши носити,
Твою кучер з собою на той сьвіт возьму.
Придиви ся до неї, мій хлоню вродливий:
Завтра будеш уже не чорнявий ти, сивий...
Там же десь ізнов
Грати-ме в нас кров,
Оживем і вродливі й щасливі...

Слухай, нене! одно ще до тебе благаньне:
Поломяний обом нам костер намости,
Відомкни мою хатку лякливу в-останьне
І коханків з огнем на спочивок пусти!
Як зажевріють искри та попіл під нами,
Ми полинем далеко кудись із димами.
І тїла нові
В сяєві любви
Будуть жити з старими богами.«

---

20. МАНДРІВЕЦЬ.

Мандрівець.

Бувай здорова, молодичко!
Благослови тебе Всевишнїй
З твоїм маленьким немовлятком,
Щó в тебе під грудьми заснуло!
Дозволь менї на дикій скелї,
Під сим старим, гільчастим вязом,
З плечий ізкинути торбину
І коло тебе відпочити.

Молодиця.

Яке се ти несеш ремество
В таку жару, в південну спеку?
Се мабуть міський крам на продаж
По селах і хатах розносиш?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Сьміеш ся з мене, чоловіче,
З мого немудрого питаньня?

Мандрівець.

Крамів я міських не розношу.
Небавом зачне вечоріти,
Та й прохолодою повіне.
Скажи, будь ласка, молодичко,
Де в вас криничина підгірна?
Води хотїв би я напитись.

Молодиця.

Ось манівець по-під горою,
Іди попереду сим хмизом.
Веде ся стежечка уз хату —
Там живемо ми з чоловіком —
І доведе аж до криниці.

Мандрівець.

Слїди роботи майстерної
Поміж густим, зеленим хмизом!
Каміньне се не ти, Природо,
Тесала, гладила, складала...

Молодиця.

Ще дальше, дальше!

Мандрівець.

Се-ж архитрав, окритий мохом!
Тебе я чую, зодчий душе,
Твою печать на скелї бачу!...

Молодиця.

Ще дальше, дядьку!

Мандрівець.

І надпись... я по нїй ступаю...
Не прочитати вже писаньня:
Позатиралось і пощезло,
Глибокорізане, кунштовне,
Щó майстра древнього побожність
Завітувало людям новим.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Молодиця.

Дивуєш ся ти, чоловіче,
Витїсуваному каміньню?
Там у горі його багацько
Валяєть-ся кругом хатини.

Мандрівець.

Там у горі?

Молодиця.

Сюди, лїворуч,
Сюди чагарняком! ось-оськде!

Мандрівець.

О Музи й Ґрації!

Молодиця.

Се наша
Хатина.

Мандрівець.

Се-ж руїна храма!

Молодиця.

Оттут в долинці між каміньнем
Тече криничина, дзюркоче.

Мандрівець.

Живий ти, ґеніе, витаєш
По-над могилою своєю!
Над нею рухнула будівля,
Майстерство рук твоїх безсмертних!

Молодиця.

Зажди хвилиночку, я в хатї
Посудину вхоплю напитись.

Мандрівець.

Плющем окрив еси свій образ
Божественно прегарно, стрійний...
Як сьміло вирвалась ти в гору,
Колон високоверхих паро!
А ти, їх одинока сестро,
Віддалеки собі сумуєш.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Мов травуром, окрила мохом
Поважну голову, сьвятую, —
І дивитесь ви на руїну
Своїх сестер, братів коханих,
Щó полягли між вами кóтом.
У холодку колючої ожини
Присипало їх прахом та землею,
І буряни хитають ся над ними.
Так високо цінуеш ти, Природо,
Над архитворами своїми штуку!
Сьвятилища руйнуеш, зневажаеш,
Храми зукрашуеш чортополохом!

Молодиця.

Як тихо, любо спить моє хлопятко!...
Ти може трохи відпочив би в хатї?
Чи тут любіщ на вольному просторі?
Вже вітерець холодний подихає...
Візьми дитину, я черпну водицї
Тобі погожої... Спи, спи, мій синку!

Мандрівець.

Який солодкий сон твій, немовлятко!
Яким здоровлем і спокоем дишеш!
Родилось ти серед останків древніх, —
Нехай їх дух в душі твоїй спочине!
Кого він крильми віщими окриє,
Той чути-ме божественне натхненьне
І смакувати-ме в красах природи.
Нехай зерно у-повнї розіветь-ся,
Нехай сияє вешньою красою,
І сьвітить перед сонмом товариства!
А як осиплеть-ся квіткове листє,
Тогдї у тебе в грудях дух високий
Проявить ся плодом весни і лїта,
Та й виспіє на животворнім сонцї.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Молодиця.

Пий на здоровлє! — А воно ще дрімле?...
До сьвіжого напитку в нас нїчого
Нема в домý, опріч окрайця хлїба.
Більш нїчим гостя нам попанувати.

Мандрівець.

Спасибі! Як усе кругом прегарно
Цьвіте і зеленїє!

Молодиця.

Муж мій хутко
До дому вернеть-ся з ратайства, з поля.
Загайсь у нас, коли твоя охота,
І повечеряй з нами по пахарськи.

Мандрівець.

Ви тут і живете?

Молодиця.

Еге, між муром.
Хатину сю спорудив нам ще батько
Із цегли та з кунштовного каміньня.
Ми й живемо тут, дякувати Богу.
Віддав мене за ратая й умер в нас. —
А щó? вже виспало ся, серденятко?
Яке веселе! вже гуляти хоче...
О пташечко моя!

Мандрівець.

Природо нене!
Ти — вічне сїяньне і процьвітаньне!
Даруеш кожному розкоші жизни,
І кожне чадо у послїдне вводиш.
Високо на карнизї мостить грязю
Убога ластівка свое гнїздечко,
Не знаючи, яку красу заліпить.
На вітцї золотій будуе гусїнь

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хатину зимню про свою дїтвору.
Ти ж, чоловіче, про щоденну нужду
Притулок робиш між руїн величнїх,
І веселиш ся серед кладовища!
Прощай, спасибі, люба молодичко!

Молодиця.

Не хочеш в нас вечеряти зістатись?

Мандрівець.

Нехай Господь вам посилає з неба
Благословенье, вам і вашим дїтям!

Молодиця.

Щасливо!

Мандрівець.

А куди веде ся стежка?

Молодиця.

У Куми.

Мандрівець.

Як далеко звідси буде?

Молодиця.

Три добрих милї буде.

Мандрівець.

Ну, прощайте ж!
Веди мене дорогою правою,
Природо нене, странника-пришельця,
І дай менї через руїни древнї
Доріженьку мою що-день верстати.
Вкажи від півночи надїйний захист,
А від полудня в спеку прохолоду;
Коли ж вернусь у вечорі в хатину,
Осьвічену променьчиком блискучим,
Нехай мене така зустріне мати,
І з немовлятком весело витає!

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

21. ОЛЕКСІЙ ТА ДОРА.

Летить без упину, летить що мінути крилатий ко-
[раблик
По пінявій филї ревучій все дальше від берега,
[далыш,
І борозну ріжем довжезну ми килем; за нею дель-
[фіни
Пливуть, скачуть, грають і здобич хапають лету-
[чу-бистру́.
Усе нам віщує верстаньне дороги морської щас-
[ливе:
Покладливий лотсман вповає на парус, що́ робить
[за всїх.
Пловецький дух бодро розправлює крила, як вім-
[пель і флаги.
Один тілько сумно, опершись плечима об щоглу,
[стоїть.
Він бачить, що гори уже посинїли, розлушниці
[гори;
Він бачить, що в морі вони потонули, як щасте
[його.
Так зникло й від тебе, о Доро кохана, немов за-
[тонуло
Судно, що́ вхопило твого Олексія, твого жениха.
Даремно й ти очи слїдом посилаеш за мною, ко-
[хана.
Ще беть-ся до серця серденько, та, горе! не в купі
[вони.
Мінуто едина! в тобі тілько жив я на сьвітї; ти
[важиш
За всї днї й години: вони ж бо без тебе байдуж-
[ні менї.
В тобі, у-в останнїй розлушній мінутї, немов із
[Олїмпу,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Зійшла в серце тиха нежданно-негадано жизнь-
[благодать.
Но всує ти, Фебе, еѳир осьвітив менї сьвітом не-
[бесним:
Ненавиден став менї твій по вселенній сияючий
[день.
Вертаюсь назад я у себе самого, і мушу там мовчки
Тим жити, чим душу мою повсяденно сповняє вона.
Чи можна ж се річ була — вроду дївочу байдуж-
[но вбачати?
І як про ті чари принадні твій дух зістававсь би
[тупим?
Про се не жалкуй, бідолахо!... Так часто громадї
[здаєть-ся,
В гряницях кунштовного слова, загадкою віщий
[поет.
Всїм любе у нього вязаньне до купи принадних
[картинок,
Та слова нема ще того, щó їм розум огульний на-
[дасть.
А скоро воно проявилось, тогдї кожен дух звесе-
[лить ся,
Побачивши в творі стиховім одрадосний розум
[двойни́й.
Про-щó ж ти, Амуре, ізняв менї надто вже пізно
[повязку,
Щó нею слїпующі очи підступно еси завязав?
Давно вже моє судно гру́жене ждало попутнього
[вітру,
Аж ось він, потужний, ізняв ся на щасте моє від
[землї.
Порожне моє ти минуще! порожне моє ти грядуще!
Все зникло; зісталась у мене едина година моя!
Зісталось менї, так! зістало ся щасте: е Дора у
[мене,

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

І образ твій, Доро, про мене малює надія сама.
Як часто я бачив — ідеш ти до церкви убрана
[й поважна,
А матїнка поруч, і горда тобою й щаслива, іде!
Похіплива й сьвіжа, несеш ти на місто городину-
[овощ;
А глек із водою колише так сьміло головка твоя!
Тогдї твоя шийка, потиличка гарна усїм очи брала,
Усїх дивувала і міра твоеї легкої ходи.
Як часто боявсь я, що глек твій схитнеть-ся, впа-
[де, розібєть-ся,
А він стояв твердо на згорненій любо хустинї
[твоїй.
Вродлива сусїдко! привик я дивитись на тебе
[з-далека,
Неначе на зорю хто дивить ся тиху, на місяць
[ясни́й.
Радїє він гледя, і в серцї у нього нї думки нї
[гадки,
Щоб їх коли можна з небес нахилити до себе к землї.

Близенько жили ми, домок від домочка ступнїв
[через двацять,
А я не лицяв ся, я не доторкав ся й порога її.
Тепер же між нами безодня морськая... Обманюеш
[небом
Нас, море! Про мене — ніч темна, ясни́й твій
[принадний блакит...
Стрівожилась пристань: тогдї прибігае до нашого
[дому
Хлопя пахолятко і покликом кличе на беріг мене:
»Піднято вже парус; тремтить він під вітром; усї
[поспішають
І якоря гучно громадою тягнуть — виймають з
[піску.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хапайсь, Олексію, не гай ся!« Тогдї пан-отець
[мій поважно
Правицю на голову синові з благословеньнем кладе,
А мати в трівозї готовенький узлик у руки: »Щас-
[ливо!«
»Вертай ся, мовляли обоє, здоровий, багатий до
[нас!«
Вхопив я під руку свій узлик. Біжу по-під му-
[ром, і бачу
Тебе, тиха зоре. Стоїш у воротях садочка своґо.
Всьміхнулась до мене: »Чи се, Олексію, твоє то-
[вариство
Так затурбувалось на пристанї? Бачу, пливеш
[з ними й ти.
Тепер торгувати в чужих землях будеш, і там до-
[рогії
Побачиш товари й усякі наряди багатих матрон.
Купи ж ланцюжок там легенький про мене: давно
[вже я хочу
Здобути сю цяцьку. З подякою грошї тобї я верну.«
Я став і спитав перш, купецьким звичаєм, про
[форму, якої,
Якої й ваги вибирати, — купецьким звичаєм су-
[хим.
Пресмирна ж у тебе схотїнка дївоча! Я глянув
[на шийку,
Достойну окраси, щó звикла носити цариця у нас.
Гучнїще віддав ся від берега гомін, і ти по су-
[сїдськи
Сказала: »Візьми ж на дорогу в нас фруктів із
[саду собі.
Струсну померанцїв тобі я спіленьких і фіґ: бо
[на морі
Не вродить нїчого такого, — не вродить і всяка
[земля.«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ввійшов я; ти фрукти збирати метнулась, і зо-
[лота повну
Мені фартушину важкого і ніжного в мент при-
[несла.
Прохав я, благав тебе й годі! і все таки гарне
[що небудь,
Прегарне просилось під ручку ніженьку, білень-
[ку тобі.
Аж ось увійшли ми обоє в беседку; знайшлась
[там корзинка,
І мірта своїми квітками нагнулась над нами
[двома.
Ти мовчки все стала уміло складати сортами в по-
[рядок:
Найперш апельсини, що́ важко лягають немов зо-
[лоті;
А потім мякесенькі фіґи, що́ й пальця торканьне
[псує.
І миртою вкривши, зукрасила пишно даруночок
[свій.
Не брав я гостинця, стояв; ми дивились одно
['дному в вічи,
Дивились, і в мене чогось потемнїло неначе в о-
[чах.
Я чув твої груди на грудях у себе; потиличку
[пишну,
Її обіймав я, і шийку біленьку сто раз цїлував.
Мені на плече вже й головонька впала твоя, на-
[віть руки
Кохані твої округ мене, щасливого, ніжно 'бви-
[лись.
Я чув, що Амур нас обняв і держав у потужнім
[обнятьтю.
Аж гримнуло тричі в веселому воздусї гасло; ли-
[нув

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Тогдї у-в обох нас мов ливень з очий і гіркий
[і солодкий.
Від горя і щастя, здавалось нам, сьвіт провалив
[ся і зник.
Від берега знов загучало, та ноги мене не хотїли
Нести. Я промовив: »О Доро! невже-ж ти не бу-
[деш моя?«
— »На віки!« сказала ти з-тиха. Тогдї наші сльо-
[зи обсохли,
Мов воздух божественний їх у-в обох із очий
[здмухонув.
Аж тут »Олексїю!« гукне хтось. Гукав і шукав
[мене хлопець:
Я бачу з беседки в воротїх. І як він корзину
[вхопив,
Як вів мене з саду, як ручку твою ще стиснув
[я ідучи, —
Нїчого не знаю, не тямлю: бо був, чи здавав ся
[пяним.
Таким і вважало мене товариство, щадило слабого.
І город уже туманів під диханьнем далекої мли.

»На віки!« ти, Доро, шепнула, і шепче воно в
[мене в слусї,
Мов громом Зевеса. Вона-ж бо у трону його знай
[стоїть,
Дочка його люба, богиня коханьня. і ґрації з нею
Стояли і чули! Божественно сильний між нами
[союз!
Лети ж, мій кораблику, крильми, щасливий вітра-
[ми-братами!
Розрізуй, наш килю потужний, хребти буро-піня-
[вих филь!
Неси мене в пристань далеку, нехай золотар чу-
[жоземний

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Негайно менї той небесно блискучий скуе лан-
[цюжок!
І справдї почіпочка буде між нами ланцюг віко-
[вічний.
Я девять раз шийку кохану кругом обівю тобі ним.
До того-ж добавлю й окраси ще всякої. Ручка бі-
[ленька
Твоя щоб сияла браслетом в каміньнї яснім, до-
[рогім.
Нехай там смараґд із рубіном, сапфір з гіяцінтом
[знай спорять
В красї і принадї, а золото чисте держить бри-
[лїянт.
О, щó за відрадощі думати тілько, як у тих окрасах
Засьяє та пишна урода, небесно блискуча краса!
Чи перли побачу — а мислю про тебе, чи пер-
[стень коштовний,
Згадаю довгасту, нїжненьку, білесеньку ручку твою.
Я буду мінять-купувати; ти вибереш красче з у-
[сього.
Віддав би ввесь груз корабельний на втїху-забаву
[тобі.
Однак не окраси й убраньня самі твій коханий
[придбае:
Щó любить жона домовита, те все привезе він
[тобі.
Тонкі вовняні одягайла, червцéм облямовані пишно,
Про ложе, щó нас і мякенько й вірненько впоко-
[їть обох.
Коштовні сувійцї полотен... Сидїти-меш, шити-меш
[дома;
Себе і мене тим зодягнеш, а може і ще в нас ко-
[гось...
Надїя малюе менї вже блаженство... Вгамуйте, без-
[смертні

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Боги, той страшенний огонь, що́ у грудях палає [моїх!
Та нї! я бажаю назад щасте прежне, гірке в вас [узяти,
Коли справдї горе холодне й мерзене чигає мене.
Нї факел Еринній, нї гавканьне пса в пітьмі пекла [проклятій
Ледачого ледаря так не злякає в розпуки полях,
Як страшить мене та мара, що́ малює менї мою [гарну:
Ще настїж і досї ворота у неї стоять у саду!
І другий приходить! Про нього знов падають [фрукти принадні!
І фіґи чудовні держать в собі мед покрепний і [йому!
Чи кличе в беседку й його? І іде він за нею? [О Зевсе!
Нехай я осліпну! затри в серцї труднім всїх спо- [минок слїд!
О, так! знаю — панна, котора так скоро одному [віддалась,
Оддасть незабаром така й кому иншому в ласку [себе.
Не сьмій ся на сей раз, Зевесе, з ламаньня обіту [сьвятого:
Грими найстрашнїйце! Збери блискавицї до себе! [рази!
Пошли чорні хмари бігучі, летучі в погоню за [мною,
І в пітьмі направ на сю щоглу нещасну стрілу [огняну!
Розкидай дошки, нехай филї ревучі жерут сї то- [вари!
Віддай на поталу дельфінам голодним самого [мене!

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Та годі вже! буде з вас, Музи! Шкода вам в піснях малювати,
Як горе у серці закоханім радощі часто псує.
Не вмієте гоїть ви ран, що́ Амур завдає нам із жарту,
А все таки, добрі, нам пільга приходить од вас.

---

22. КВІТКА НАД КВІТКИ.

ПІСНЯ НЕВІЛЬНИКА ҐРАФА.

Ґраф.

Я знаю квітку над усі квітки,
Мою до неї поривае душу.
Шукать її пішов би я й в скитки,
Та ба, невільником сидіти мушу.
Тяжке се горе над усі горя:
Бо як на волі був колись і я,
Цвила вона менї і в зимню стужу.

З сього замчища на крутій горі
Блукаю марно навкруги очима:
Я, мов сумний чернець в манастирі,
Зіставив мир у себе за плечима.
О, хто б менї ту квіточку здобув,
Чи пан би він, чи простолюдець був,
Його б я мав собі за побратима.

Роза.

Цьвіту я пишно й чую голос твій
Тут у низу, під кратами твоїми,
Ти певно думаеш про колїр мій,
Про пахощі, що́ любував так ними.
О рицарю! високий в тебе дух:
Ти певно був цариці первий друг
Між усїма вельможними царськи́ми.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Ґраф.

Твій пурпур — честь йому і похвала́
Під шатами зеленовесняними!
Ти важиш більше золота й срібла,
Сияєш і між перлами ясними.
Вінок твій всяку красить красоту...
Та нї! не ти сумну мою мечту
Принадами принаджуєш своїми.

Лїлїя.

У рози пишні надто норови́:
Вона все в-гору надить ся та в-гору;
Лїлїя ж люба дивить ся з трави,
Під весняну краса найкрасча пору.
У кого серце чисте, не лихе,
У кого на умі житьте тихе́,
Не знати-ме за мене поговору.

Ґраф.

У мене серце й чисте і тихе́,
Переступу не знає і не чуе,
Та суджено йому житьте лихе —
В неволеньці тяжкій воно сумуе.
Ти в мене гарний образ чистоти,
Між уродливими царюеш ти,
Однак мій дух ще красчим чимсь любуе.

Гвоздик.

Се мабуть буду я, що́ вязника
Моя урода в тузї б звеселила:
Ато чого б і сторожа рука
Мене так бережно в саду пестила?
Мої у повнім крузї листоньки
Благоухають над усї квітки,
Над аромати всї і над кадила.

Ґраф.

Гвоздиків запашних проміж квіток
Ніхто не мусить ганить, зневажати;

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Вони в саду і в тінявий куток,
І в соняшний свої льлють аромати;
Но вязника не розкіш і пиха,
А вдача любомирна і тиха
Могла б, мов сонцем, щастем осияти.

Фіялка.

Я схована й прихилена стою,
І не люблю багацько розмовляти,
Та мушу вдачу мовчязну свою
Також пристойним словом проявляти.
Коли я те, чого тобі недостає,
Шкода, що серце запашне моє
Не вмію в-гору до тебе послати.

Ґраф.

Я високо фіялочку ціню:
Вона собі здалась така смирненька
І пахне дуже гарно; та мою
Печаль ховаю глибоко в серденьку.
Одно я хочу тілько вам сказать:
На висотї такій шкода шукать
Дївчину любу й вірну, другу неньку.

Нї, ходить по долиноньцї вона...
Вірнїщої земля ще не видала.
Зітхає тілько почасту сумна
Про ту біду, щó тут мене спіткала.
Як квіточку зриває голубу,
Ох, памятай, рече, мою журбу!
Я ж чую з-далека, що се сказала.

Так, з-далека обом її чутнó,
Ту силу, щó коханьне щире творить.
В неволї був би мертвим я давно,
Коли-б не знав, що се вона говорить.
Як серце рветь-ся на-двоє трудне,

Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Я тілько скрикну: не забудь мене!
І жизнь із смертю знов у серці спорить.

---

23. НОВИЙ ПАВЗІЙ І ЙОГО КВІТКІВНИЦЯ.

Павзій Сикіонець, знакомитий маляр, за-молоду кохав ся із землячкою своєю Ґлїкерою, що́ мала дивний розум на вимудровуваньнє квіткових вінків. В таких мудрощах вони одно 'дного переважували, і на останок змалював Павзій кохану свою, як сидїла вона за своїм вінкуваньнєм. Сей образ цїновано як один з найкрасчих його творів і звано квітківниця, бо Ґлїкера, дївчина собі вбога, жила з квіткового перекупства. Одну з копій квітківниці купив в Атенах Луцій Лукул за два таланти. (Плїнїй, кн. XXXV, гл. XI.)

Вона.

Кидай тепер квітоньки між тебе і мене на долівку!
Що́ за принадний се вид, що́ за ха́ос тебе зве-
Він. [селить!
Ти, мов любов, серденятко: бо вяжеш стихії до
[купи.
Злучиш їх — жизнью новою прегарною в тебе
Вона. [живуть.
З-тиха до рози торкай ся: сховалась вона у корзинї.
Де я знайду її, серце, прилюдно тобі передам.
Він.
Я-ж так зроблю, мов незнаний тобі, і подякую
[щиро;
Мій же гостинчик за дар твій віддячить найкрас-
Вона. [че тобі.
Кинеш сюди гіяцент, а до нього подай і гвоздика.
Раннї й пізнїщі квітки нехай тут по сусїдськи
Він. [живуть.
Сяду я в крузї квітковім у ніженьках в тебе, ко-
[хана:
Купою любою лоно прегарне твоє я сповню.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Вона.

Перше подай менї нитку: тогдї садова вся ро-
[дина,
Бачившись перш оддалїк, звеселить ся, що поруч
Він. [живуть.
Щó-ж тут найбільше дивує мене? Сї квітки веле-
[лїпні?
Ручки моторні? чи розум тії, щó всьому дає лад?
Вона.
Ке менї й листа, яркий жар блискучих квіток при-
[гасити.
Жизнь наша требує теж супокійних листків до
Він. [вінка.
Довго шукаєш чогось про сей кущик, шукаєш —
[не знайдеш.
Певно комусь він призначен, комусь дорогому то-
Вона. [бі?
Сотнї кущів я що-дня роздаю, і вінків також сотнї,
В вечорі ж, щó є найкрасче у мене, дарую тобі.
Він.
Як би щасливий бував той, хто все те вязаньне
[списав би,
Поле квіткове, перше ж богиню на полї тому!
Вона.
Той же ще й надто щасливий на сьвітї, кому я
[цїлунок
Щирий даю, як сидить він в ногах, я щасливша
Він. [й його.
Серденько! ще раз! Завидливий ранїшнїй воздух
[у мене
Зараз одняв його, сьвіжий, розкішний, з ненасит-
Вона. [них уст.
Щедра весна на квітки, серденятко; щедра і я на
[цїлунки.
Ось і цїлунок тобі, ось тобі з ним і вінок!

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Він.

Ах! будь у мене великий, щасливий талант ма-
[люваньня,
Павзія робом я цїлий би день малював сей вінок.

Вона.

Справдї він гарний. Дивись, як найкрасчі Фло-
[рині дїти
Рясно й принадно круг його ідуть у веселий та-
Він. [нок.
Потім би в чашу квіток утонув і з них виссав
[солодкі
Чари, щó ними природа корону всїх їх облила.

Вона.

Я б тогдї сьвіжим і в вечорі бачила цьвіт сей
[розкішний:
Він би не вянув, і любо до мене що-дня промо-
Він. [вляв.
Чую, який я мізерний безсилок! О, як би хотїв я
Міцно держати те щасте моє, щó так очи бере!

Вона.

Бідний неситий поете! завидуеш марно таланту,
Маючи власний талант: за його ж то, мій друже,
Він. [й візьмись.
Як же проявить поет злив квіток фарбовитих?
Словом тебе малювати, — тут слово його буде
Вона. [тїнь.
Як же маляр бідолаха »люблю тебе« скаже фар-
[бами?
От хочби й я: я люблю тебе, друже единий, лю-
Він. [блю!
Ах! і поет сам не скаже »люблю«, не здолїе сказати
Так, як ти, райська дитинонько, ухо моє лестючи.

Вона.

Много здолїли б у-двох, тілько мову цїлунків
З мовою ока нїмого даровано любкам одним.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Він.

Все ти злучаєш, ти разом і словом і цьвітом спі-
[ваєш:
Флори дїтвора ся разом у тебе і фарби й слова.

Вона.

Тілько перехідне дїло виходить із рук сих що-
[ранку,
А перед вечером вяне вже розкіш його і краса.

Він.

Так і самі нам богове дарують перехідні дари,
Манять новими дарунками смертних на праці нові.

Вона.

Так то нїколи ти в мене не був без віночка, по-
[чавши
З цершого, щó нас до купи так любо від серця
Він. [звінчав.
Він іще й досї у мене висить на кілочку в сьві-
[тлицї,
Первий, щó ти, наш бенкет звеселивши, менї по-
Вона. [дала.
Кубка тобі я вквітчала, і впав у вино пупяночок.
Випив єси і промовив: Дївчино, отрута в квітках!

Він.

Ти ж на се: Нї! вони медом налиті солодким, та
[тілько
Бжілочка вміє з квіток висисати солодкий той мед.

Вона.

Лобур же Тимант вхопив мене тут і сказав: Нї,
[й трутень
Тайни солодкої вміє шукати у чаші квіток.

Він.

Мусїла ти утїкати. Попадали в нападї трутня
Дурня на тебе і кошики й листе з квітками кру-
[гом.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Вона.

Спершу ти честю прохав його: Ну бо! пусти бо
[дівчину!
Мед квітковий і дівчаток про инших, про лучших
Він. [дав Зевс.
Він же тебе ще міцніще держить, аж зубами скрегоче
З жарту, і платьте на шиї й на грудях у тебе роздер.

Вона.

Полумям та запалав тогдї й кубком шибнув на
[дурного,
В череп йому задзвонив і весь гидко розлив ся
Він. [по нім!
Сьміло буяв од вина я й досади, однак же побачив
Пишнії груди, що́ ти затуляла, і шийку твою.

Вона.

Що́-ж то за буча повстала! Вино, із крівцею змі-
[шавшись,
Пурпуром диким у бідного трутня текло з голови.

Він.

Бачив я тілько тебе, як ти, долї на-вколїшках сидя,
Руку держала на платьтї одну, і гнївом закипав.

Вона.

Кидано в тебе посудою... О! як боялась я, млїла!
Страшно за тебе було, щоб не склалось якої біди.

Він.

Я ж тілько й бачив, як швидко ти другою кошик
[вхопила
І квітоньки, що́ розсипано, в купку під дзиґлик
Вона. [мела.
Став ти за мене, озвавсь, щоб случай сей або й
[сам господар
Шкоди менї не зробив, що се вшкодило пиру його.

Він.

Так, памятаю: я килим узяв на лїву мою руку,
З ним я стояв, мов против бісноватого з болю бика,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Вона.

Тихість пораяв господар з розсудними друзьми.
Я тогдї нищечком геть, не спускаючи ока з тебе!

Він.

Зникла еси! Ах, як довго шукав я тебе скрізь по
[ринку!
Всюди шукав, обходив усї вулицї й міські кутки.

Вона.

Стидно було; я сховалась, дївчина нї в чім непо-
[рочна,
Люба між людьми; тепер же зробилась проявою
Він. [в них.
Бачив я много квіток і вінків, щó вінків, то най-
[більше,
Тілько тебе не було і про мене й про всїх городян.

Вона.

Тихо сидїла я дома; осипалось много листочків
З рози; повяло, посохло багацько й гвоздиків тогдї.

Він.

Юноші, стоя на ринку, мовляли: Лежать квітки
[всякі,
Тілько нема вже тії, щó вязала так любо вінки.

Вона.

Дома вязала вінки я й давала їм сохнуть.
Он вони й досї висять по-над ніччю, про тебе ви-
Він. [сять.
Так і твій первий дарунок завянув; його не забув я
В бучі: повісив близенько від ложа сумного мого.

Вона.

В вечорі гляну, як вянуть віночки, спогляну та й
[плачу,
Поки за фарбою фарба погасне і зникне в ночі.

Він.

Довго блукав я й питав, де живеш ти, кохана дїв-
[чино;

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Марно: нїхто не вказав менї, навіть пустий із
Вона. [пустих.
В мене нїхто не бував, і хатини моєї не знають.
З-далека знають мене, а великий в нас давить
Він. [дрібне.
Сумен блукав навкруги, і благав усе бачуще сонце:
Боже потужний! вкажи той куток, де її ти вбачав.
Вона.
Більші богове не чують нас; чує нас Пенїя тілько.
Визвала нужда мене проміж люди, ремество моє.
Він.
Инший хиба ще божок не навчив тебе пільги шу-
[кати?
То-ж бо Амур хиба стріл перемінних про нас і не
Вона. [мав?
Шпігом шукала тебе я по ринку, і бачу — ти
Він. [ходиш.
Натовп нїкого з коханої пари впинити не зміг.
Вона.
Хутко народ ми густий розділили й зійшли ся до
Він. [купи.
Гляну — стоїш против мене, і в-двох ми зіста-
Вона. [лись одні.
Люди кругом! та вони мов кущі й дерева нам зда-
Він. [вались.
Здав ся їх гомін широкий води дзюркотаньнем
Вона. [менї.
Пара кохана одна буде всюди в великій громадї.
Всюди ж вона буде й двое, хоч був би хто й третїй
Він. [між них.
Сими вінками себе зукрашає Амур віковічно.
Висип же всї квітоньки до останку із лона свого.
Вона.
Сиплю їх геть прехороші. В твоїх, серденятко, обіймах
Тілько сьогодні й менї наче сонечко сходить ясне.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

24. РИМСЬКІ ЕЛЕГІЇ.

I.

Промовте, каміньне, до мене, озвітесь, високі па-
[лати!
Ви, гулиці, слово подайте!... Чи й ти, генїй,
[тут недвижим?
Нї, все ще живе й дише в мурах твоїх віковічно
[сьвященних,
О городе вічний! Нїмує про мене воно одного.
А хто-ж се так шепче до мене? в якому віконці
[побачу
Принаду кохану мою, щó запалить-оживить
[мій дух?
Хиба-ж я не чую душею ту стежку-доріжку, щó
[часто
Ходив я до неї й від неї, байдужен про час
[дорогий?
Розглядую пильно й храми я й палати й руїни
[й колони,
Як личить поважній особі в мандрівці на до-
[бру кори́сть.
Та хутко те все занедбаю: тогдї мене »вірного«
[прийме
Єдиний мій храм, храм любови, серед »огла-
[шенних« людей.
О Риме! хоч ти цїлий сьвіт, та й сьвіт без лю-
[бови здавав ся б
Не сьвітом: так само й ти, Риме, без неї не
[був би нам Рим.

II.

Шануйте, хто вам там під мисли: тепер я од вас
[заховав ся!
Ви, дами блискучі, хорошого тону вельможні пани,
Питайте одно в одного там про дядю й небожа,
[чи добре

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

На сьвітї живеть-ся, питайте сестер і кузин і тї-
[ток, —
А послї громадських бесїд засїдайте за карти ми-
[зерні.
Та й инші бувайте здорові в великих кружках і
[малих,
У тих, щó бувало доводять мене у нудьзї до розпуки
Хулою своєю на розум і в злих і в прихильних
[словах.
Ясуйте одно одному без мети полїтично ті лясн,
Щó путника гонять завзято в Європі із краю та
[в край.
Так гнали колись Мальборуга, Британця-мандрів-
[ця співаки
З Парижа в Лївorно, з Лївorна до Риму й Неа-
[поля скрізь.
Поплив аж у Смирну, — і там »Мальборуг! Маль-
[боруг!« заспівали,
Як тількі до пристани в гавані став наближатись
[герой.
Так само і я скрізь в Європі де нї обернусь, де
[нї стану,
Повсюдно чуваю царям і повсюдно народам хулу.
Тепер же не хутко дознаетесь, де я сховавсь-при-
[таїв ся:
Бо цар мій, Амур, милостиво менї дав затишний
[куток.
Окрив мене крильми своїми; під ними кохана
[Римлянка
Без ляку приймає моє залицяньне, дарма що я Ґал,
Що варвар скажений я: в брехнї про мене у неї —
[дурниця,
Їй любо годити тому, хто вподобавсь розмовою їй.
Вподобала й тїшить ся ним, чужоземцем моторним-
[огрядним,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Щó гори й снїги і доми деревяні малює чудні.
Горить вона тим-же огнем, щó сама в нїм, пал-
[кім, запалила.
Їй любо, що золото в нього не важить того, щó
[в Римлян:
Тепер бо трапеза у неї в домівці зробилась роз-
[кішна;
Є й гарна одежа, й коляска щоденна про оперу є.
З дочкою ба й мати радїє далекому з півночи го-
[стю, —
І варвар моторний панує над духом і тїлом Римлян.

III.

Не кай ся, кохана, що скоро аж надто менї від-
[дала ся!
Бувай у тім певна, що мислю про тебе не низь-
[ко, о, нї!
Амурові стріли усяково влучують в серце коха-
[кам:
Бувало, що тількі дряпне летючи, та єхидний їх яд
Отруює серце на-віки; но стріли потужно пернаті
Із сьвіжим, блискучим жалом, ті он в серцї запалю-
[ють кров.
В геройськії часи, як ще і богове й богинї лю-
[бились,
За поглядом — жажда, за жаждою зараз і вдовіл
[ійшов.
Ти думаєш, довго богиня любови про те міркувала,
Як в темній дуброві на Ідї їй так сподобав ся
[Анхиз?
Коли-б же Діяна не поцїлувала сонька молодого,
О, певно б його розбудила Аврора, ревниво зірка́!
І Геру Леандер побачив якось на весїльлї гучному,
Та й кинувсь, гарячий з коханьня, до неї в ночну
[глибиню.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

А Сильвія Рея, царівна, пійшла по водицю до Ти-
[бру,
Та й стало ся їй, що піймав уродливу там бог.
З того-ж то й постали у Римі обидва сини бога
[Марса,
Вовчата сини, та й назвав ся царем всього сьвіту
[ваш Рим.

IV.

Хто любить, той серцем побожен, шануе всіх де-
[монів рівно,
І кожному богові й кожній богині годити готов.
Однак се не гнівно безсмертним, коли ми окроме
[кадило
Яке многоцінне которому з вишніх у храм несемо.
Так всіх ми шануєм, помолимось денно і нічно
[такому,
Щó серцем обрали-вподобали й хочем найбільш
[залучить.
Ми хитро справляєм веселі і поважні таїн-пота-
[ені сьвята,
Де всїм подобає посьвяченним в тайну мовчанка
[нїма,
Бо перше на себе накличем Ериннїй учинками
[злими,
І перше заслужим від Зевса у пеклї гаки за гріхи,
Ніж чарів служеньня свойму божеству нам зректи
[ся на-віки.
А зветь-ся воно, се ви мусите знати, у всіх Слу-
[чаем.
Случай нам частенько під новим що-разу з'явля-
[еть-ся видом.
Протеєнко родом, нераз і героїв Случай ошукав,
Обманює він нетямних і байдужних що-дня й що-
[години,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Сонливих знай манить, від тих, що́ пильнують,
[втїкає тихцем.
Моторному тількі воно, божество се, трудящому
[тількі
Само віддаєть-ся, ласкаво і любо прихильне йому.
Раз якось менї теж явилось у-в образї смаглої дїви.
Волосьсе розкішне на лоб нависало завихрене їй,
І гарно вилось круг тоненької білої шиї,
Спадаючи филями з-верху голівоньки в-низ.
І я постеріг, хто з'явив ся, піймав утечущу і дав їй
Цїлунок, і сам цїлуваньне почув на жадібних устах.
О, як же зрадїв я!... Та годї. Було те, було та й
[минуло,
І вплутавсь, розкішні, чудовні ви римськії коси,
[я в вас.

V.

Веселий, я чую натхненим себе на клясичній тут
[почві;
Минуще й сучасне до мене говорить гарнїщ, ви-
[разнїщ.
Тут ради я слухаю древнїх, і твори їх пильно
[гортаю
Рукою бистро́ю, гортаю що-день, з задоволом новим.
Однакож ночами Амур мене кличе на иншу роботу;
Нехай я й недоумок буду, та в-двое щасливий за-те.
Хиба-ж бо й не вчусь я, штудуючи форми грудей
[укоханих
І водючи руку по стегнах чудовних з-гори та й
[у-низ?
Тогдї тількі мрамор гаразд розумію, і в думцї рів-
[няю,
Що́ чув я очима і бачу рукою ще лучче очей.
Нехай моя люба віднїме у мене годин зо дві ден-
[них:
Нічною добою віддасть менї красчі години за-те.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Коли я її не цілую, так з нею у смак розмовляю:
А сон її зможе, — лежу та у думах поважних тону.
Нераз у-в обятьті у неї складав я віршовані твори,
І міру гексаметра з-тиха моя вибивала рука
На спинці у неї... Вона в любім сні легко дише
[на мене,
І гріє кохане диханьне мій дух до його глибені.
Амур підживляє тим-часом огонь у пригашеній
[лямпі,
І думає, як він колись тріумвирам своїм так слу-
[жив.

VI.

»Як можеш ти, лютий, мене так трівожити словом
[таківським?
Хиба в вас говорять так гірко та жорстко в лю-
[бові своїй?
Нехай дорекають менї чужі люде, — я мушу тер-
[піти.
Чи то-ж бо я справді не грішна? та грішна з то-
[бою у-двох.
Сї шати завидливі й кажуть сусїдї виразно, що
[тужить
Небога вдовиця по мужі коханім тепер не сама.
Хиба-ж не приходив еси, необачний, при місяцї
[яснім,
Поважно у темній одежі, підстригшись із-заду кру-
[гом?
Хиба з жарту сам ти духовную маску не вибрав
[про мене?
То мусив прелат певно бути... Ну, добре, ти й є
[мій прелат.
В духовному Римі понять віри трудно, но я при-
[сягаю, —
Нї разу обняти духовному мужу я ще не далась.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Ох! бідна була я, та ще й молоденька і знана під-
[лизам.
І Фальконїєрі частенько на мене дивив ся, гаркав,
А звідник Альбанів мене банковою цїдулою довго
То в Остію їхать, то знов на Чотири Криниці ма-
[нив.
І хто не послухав ехидних зазивів? убога людина.
Ненавидить рівно й червоні й вишневі вона пан-
[чішки.
Казав колись тато (хоть мама й байдуже на се), що
[обманом
Чи рано чи пізно підходять мужчини жінок і дївок.
Оттак же й зо мною зробилось. Ти сердиш ся тіль-
[кі аби-то:
Бо в тебе на думцї втеканьне. Втекай, покидай!
Ви нас недостойні, мужчини. Ми носим під сер-
[цем дитину;
Так само і вірность ми носимо в серцї правдивім
[по-вік.
Ви ж, нас обнїмаючи ницо, і силу й жадобу ко-
[ханьня
В своїм обійманьнї мизернім із себе звергаєте
[враз.«
Так гірко менї докоряла кохана; вхопила дитину,
Цїлуючи, к серцю її пригорнула, і сльози лились
[із очей.
О, як я тогдї засоромивсь, що речи ворожі людськії
Сей образ пречистий любови менї сплямувати змо-
[гли!
Понуро горить і димує багатьте хиба на минуту,
Коли на його хто з-ненацька водою із цебра бурхне;
Та швидко воно проганяє той дим, що мрячив
[його ясність, —
І висче й ясніще і красче, нїж перше, палає-
[жахтить.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

VII.

О, як менї весело в Римі! Я згадую время, як
[там десь
На півночі день сїруватий із-ранку мене починав
[обіймать.
Захмарене небо важенно на череп сумний мій ля-
[гало,
Круг млявого сїрий, без ѳарби й без ѳорми ма-
[ячив ся сьвіт.
І я, щоб мого недовольного духа якось вдоволь-
[нити,
Про власну істоту мою в міркуваньнях все глиб-
[ше тонув.
Тепер осяйний сьвіт еѳира осьвічує лоб мій ве-
[селий,
І Фебус божественний ѳарби і ѳорми із помра-
[ку зве.
Ніч зорява сьяє і дзвонить моїми піснями, мов
[гуслї,
А місяць тут сьвітить яснїщ, нїж на півночі тем-
[рявий день.
Яке менї, смертному, щасте! Чи се у-ві снї менї
[снить ся?
Гостюю, Юпитере батьку, я в тебе в амврознім дому.
О, так! простягаю тобі до колїн обіймающі руки:
Прийми, ти наш батьку благий, і мене теж за го-
[стя свого!
Не знаю, як сталось воно: мабуть Геба вхопила
[за руку
Мене волоцюгу, і в пишні сьвітлицї чертоги ввела.
Ти може якого героя звелїв їй кликнути до себе,
Вона ж помилилась, вродлива. Прости і прийми
[се вже в лад!
Фортуна, дочка твоя, також найкрасчі гостинцї з
[Олимпу,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Як дівонька, робом дівоцьким, нам людям що-дня
[роздає.
Коли єси бог господарний, не будеш мене, хлі-
[босола,
На хмарну ту землю спихати з Олимпу твого.
»Поете! куди ти забрав ся!« Прости мене, Зев-
[се, мій Ксене!
Гора Капитольска висока, се другий про мене
[Олимп.
Дозволь менї, батьку, зістатись у тебе, а Гермес
[навпослї
Мене мимо Цестія брами до Оркуса в тьму про-
[веде.

VIII.

Як ти менї кажеш, кохана, що з-малку тебе не
[хвалили,
Ба й рідна матуся дивилась на тебе зневажно
[якось,
Аж покіль ти стала, підрісши, гарнїти, — я йму
[тобі віри,
І думаю — справдї була ти предивне, осібне дитя.
Так само не має і образу й фарби лоза виноградня,
А грони нальлють ся, поспіють, — в восторзї і
[люде й боги.

IX.

Осїннїм горить уже сьвітлом курінь мій, сусїд ми-
[ролюбний,
Трещить і блищить він і свище у-гору в сухому
[гільлї.
Сей вечір мене він найбільш веселить: бо ще по-
[кіль зотлїє
Червоне угольле та схилить ся в попіл, надійде
[вона,
Дївчина кохана. Тогдї знов гільле запалає дровами,
І ніч обогріта нам весело буде блищати, як пир.

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

У-ранцї трудяща, покинувши ложе любови, роз-
[будить,
Роздмухає в попелї на-ново швидко жахтючий
[огонь.
Над всї бо дари нам ласкавий Амур надає дар
[найкрасчий —
Будити у попелї радощів искри веселі, живі.

X.

Менї й Александер і Цезар і Генрих і Фридрих,
[великі монархи,
Усї половину б своєї великої слави дали,
Коли-б міг я кожному дати се ложе переночувати;
Но їх бідолашнїх держить сила Оркуса міцно у
[тьмі.
Отсе-ж веселись хто царює в любовю нагрітому
[царстві,
Покіль бистру ногу страшенна та Лета не вмочить
[тобі.

XI.

Ось вам, Ґрації, зо кілька жмень листочків поет
[на ваш чистий
Кладе жертівник в жертву вам та ще й з рози
[нові пупянки.
Поетові з приносу втїха. Втїшаєть-ся він своїм
[твором:
Круг себе ж бо в дусї вбачає богів і богинь пан-
[теон.
Юпитер до нього схилив ся, Юнона ж чоло пі-
|діймає,
І виступця Феб кучерявий йому головою трясе.
Минерва поважно і сухо з-над хмар позирає,
А Гермес, посел їх летучий, лукаво поглядує в бік.
Но послї мягкого сновидника Вакха Цітера жадає
Всолоди очима, щó в мраморі мокрі і досї про нас.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Хоч любо їй те спогадати, як з ним веселилась-
[любилась,
Та радощів більших дознала б, коли-б син між
[ними стояв.

XII.

Чи чуєш, кохана, веселі пісні на Фляминській до-
[розі?
Женці се співають, до-дому простують із римських
[жнивів.
Скінчили вони вже й у полї роботу Римлянам;
[сї дуки
Не хочуть нажати й богинї Церері на пишний
[вінок.
Нема в них і другого сьвята-подяки великій бо-
[гинї,
Щó золото-колос, на місце жолудьдя, у харч їм
[дала.
Відправмо ж у-двох їй ми радісне сьвято тихень-
[ко-гарненько:
Бо двоє коханків се той-же в народній громадї
[народ.
Ти може чувала про сьвято мистичне, що в давна
[давнезні
Прибув потай миру Грек із Елевзису, герой Грек
[у Рим.
На се сьвято грецьке самих тілько Греків скли-
[кали у Римі:
»Збираймо ся, братьте, на ніч таємничу, великую
[ніч!«
Цуравсь її вбогий на розум, а хто був новоогла-
[шенний,
Тремтів і лякав ся у білій одежі (символ чистоти)!
І чудно і дивно здавалось усе там, хто в-перве
[побачив
Яких-ся людей, і блукав він, неначе у дикому снї.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Бо лазив там гад по-усюду, дівчата ж, уквітчані
[пишно
Колосьсем, носили замкнені скриньки то сюди і
[туди.
Попи ж многозначно руками й очима водили, хо-
[дили,
Співаючи з-тиха. Скучав, хто не знав, щó воно
[і про щó,
І довго в іскусї такого держали, аж покіль розумно
Йому все було, щó духовні в символах таїли своїх.
Яка-ж то була таємниця? Така, що Деметра Ве-
[лика
Вволила героєву волю: безсмертного тїла свого
Закриту частину віддала Іазону, Крита цареві
Потужному, й остров щасливим зробила. Весїльле
[своє
Богиня у полї справляла, і поле колосьсем окрила;
Від того колосься воно наче сад золотий зацьвіло,
А инде усюди земля голодала: бо гарне призваньне
Богинї за довіл любови пустила вона в гаятьте.
І дивний сей розум науки ночної новик зрозу-
[мівши,
Коханій кивав — Чи угадуеш, мила, про щó був
[той кив?
Вітласта ся мирта дае холодочок сьвяченому місцю,
А наші розкоші не вшкодять на сьвітї нїкому нї-
[чим.

XIII.

Амур на всї хитрощі мудрий; пойми йому віри, —
[обманить!
Лукаво прийшов він до мене: »Сьогоднї ще віри
[пойми.
Не мислю тобі я худого. Ти жизнь і всї твори
[стихові —
З подякою се споминаю — на школу мою присьвятив.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Дивись, я й у Рим за тобою ввігнав ся, що може
[між людьми
Чужими в чужій сторонї я тобі щó приемне зроблю.
В дорозї усякий, мовляли, знаходить гостину ле-
[дачу,
А той, кому її рає Амур, той дорого плáтить за се.
Дивуючись ти озираеш руїни сих мурів давнезних
І ходиш задуманий з чувством в сьвященному
[містї сьому.
Ще більше шануеш останків роботу статуй мно-
[гоцїнних
Єдиних на сьвітї майстрів, щó до них я щоденно
[ходив.
Статуї сї сам я спорудив, — сим разом не хва-
[ставши мовлю;
Розумно й самому тобі, — не гнїви ся, що правду
[скажу.
Тепер менї служиш ти якось лїниво. Де дїлись
[у тебе
І образи гарні і фарби звичайного твору твого?
Чи хочеш вернутись до працї, мій друже? Ще
[греческа школа
Стоїть, як стояла. Годи не змогли зачинити дверей.
Учителем буду в нїй юний во-вiки: бо в юних
[кохаюсь...
Старого ума не люблю. Чи се чуеш ти, нене моя?
Були ще антики новими, як óні щасливі живали:
Живи й ти на сьвітї щасливо, і жити-ме древне
[в тобі.
Де візьмеш основу до пісні? Тут я тебе мушу
[натхнути.
Найвисчого ж тону навчае в піснях вас коханьне
[одно.«
Так мовив софист, і хто зможе йому прекосло-
[вить? Я ж, бідний,

Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Привик послухатись, щó пан мій ласкавий менї по-
[велить.
Зрадливо тепер він свое здержав слово: дав тему
[до пісні,
Дав тему, віднявши у мене і время і силу і ро-
[зум самий.
Міняєть-ся пара кохана очима, руками, цїлунком,
І силба у неї дорожча над слово і тепле й нїжне.
І пошептом речі закохані льлють ся, вриваючись
[любо,
І гимном чудовним, без ритму й цезури, чарують
[мене.
Авроро! як звати менї тебе другом всїх муз най-
[вірнїщим?
Невже-ж бо й тебе обманив сей буяка, сей ошуст,
[Амур?
Прикинувшись другом його, ти мене розбудила
[раненько,
І знов мене звеш до його олтаря, на торжествен-
[ний день.
На грудях у мене волосься коханого, в локонах,
[повно.
Голівонька сонна і шийка надавлює руку менї.
Як збуджено гарно вас, тихі години! ви, памятко
[нїги,
Щó нас колихала на ліжку й блаженно пестила обох!
Здвигнулась крізь сон, обернулась і впала на ліж-
[ко уз мене,
Зоставивши руку однакже біленьку у мене в руцї.
Правдиве коханьне і чисте жаданьне нас вяжуть
[до-купи;
Міняючись ними, піддержуеш тількі сердечний
[наш жар.
Стискаю їй рученьку й бачу — відкрились небе-
[снії очи...

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Нї! дайте менї на картину принадну дивити ся
[знов.
Закрийтесь! мене ви стрівожили й пяним неначе
[зробили,
Ще в мене одіймати дивовижі вдовіль.
Які ж бо величні сї форми! які благородні сї члени
Спи, спи, Аріяднонько, гарно! Тезею, зникай соб
[геть!
Один поцїлунок устам сим! Тепер розлучай ся,
[Тезею!...
Дивлюсь їй у вічи! проснулась! Тепер не втекти
[вже тобі.

XIV.

Сьвіти менї сьвітло вже, хлоню! — »Ще видно,
[мій пане. Даремно
Оливу й кноти псуєте, і шкода зачинятись у-день.
За мури високі, зовсїм не за гори сховало ся сонце,
Іще з-пів години зістало ся певно до гасла, що
[ніч.«
Нещасний! іди та сьвіти вже: дївчини я жду-не
[діжду ся;
Нехай же хоч лямпа, сповісниця ночи, втїшає
[мене.

XV.

За Цезарем я не пійшов би нїколи в далекі Бри-
[тани,
А Флорус мене затягнув би в принадну Попину
[як-раз.
Туман бо сумної півночи далеко менї противнї-
[щий,
Нїж блохи трудящому люду ненавидні в теплих
[краях.
Тепер же менї ви вподобались більше, нїж перше
[шинківнї,
Остерії, як Римлянин вас прозвав пристойнїщ.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:16 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Сьогоднї бо явите милу менї з її дядьком коханим,
Щб часто про мене морочить його мое добре дївча.
Тут стіл той стоїть, щб його земляки друголюбно
[обсїли;
Навпроти шукала кохана уз матїнку місця собі.
Ослінчика знай подвигала, і хитро все так при-
[мудряла,
Щоб личко я бачив її в половину, а коси цїлком.
Льлючи ж із пуздерка вино, його вмисне на стіл
[проливала,
І голос її був гучнїщий, нїж в звичаї тут в Рим-
[лянок.
Вино потекло, й її пучка гарненька писала по
[бляту
Столовому з-тиха вином тим розлитим усякі кружки,
І наші іменьня сплетала до-купки. Цїкаво дививсь я
На пучечку нїжну, і добре се знала-вбачала вона.
Аж ось пише пять, римську цифру; швиденько її
[написала,
І зараз кружки покрутила, щоб з нею затерти по
[наших іменьнях обох.
Зісталось одно тількі римське *чотири* виразно з
[усього, —
Чотири... Ся цифра була найдорожча й милїща
[менї.
Я мовчки сидїв і кусав собі губи щасливі до
[крови —
З тих хитрощів женських. Жданьне і жаданьне
[томило мене.
Ще довго до ночи! Тогдї ще чотири години зі-
[ждати!
О сонце високе! стоїш, задивившись на пишний
[твій Рим.
Нема в тебе більшого в сьвітї, і більшого вже не
[побачиш,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Як се нам Горацій, твій жрець восхищенний, ко-
[лись віщував.
Сьогодні ж не гай вже мене більш, і годї диви-
[тись на гори,
На семеро гір тих величніх, — раніще, високе,
[спустись!
Вволи вже поетову волю, урви тих годин веле-
[лїпних,
Котрими ненаситні очи пасе тут блаженний маляр!
Палаючи, глянь ще бистренько на сї превисокі
[фасади,
На куполи, на обелиски, на дивні колони його!
Та й ринь ся у море боржій, щоб у ранцї ранї-
[ще схопитись
І тим навтїшатись, щó давні столїтьтя надбали
[тобі!
Колись тут у тебе комиш колихавсь по затонах,
Розлогі сї гори понуро вкривали гаї й чагарі.
Аж ось розплодив ся народ-волоцюга, злодюга
[щасливий,
Народи й їх землї у царство едине під себе стя-
[гнув.
А щó по-за царством зісталось у нього, то ледьві
[вважав ти
І погляду вартим, не то любованьня й восторгу
[твого.
Вбачав ти, як сьвіт сей постав, і як сьвіт сей
[руїною взяв ся,
З руїни ж постав тут у-друге троха чи не біль-
[ший ще сьвіт.
Щоб я на сей сьвіт, осиянний тобою, ще довго
[дивив ся,
Покладливо Парка премудра менї свою нитку пряде.
Однако вже близько година, так гарно призначе-
[на *нею*...

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

О щасте! вже дзвонить!... Ні, ще не чотири, та
[все-ж таки три.
Так, музи, ви знов обманили се довгее жданьне-
[чиганьне,
Важкі сї години, щó з милою ще розлучають мене.
Бувайте ж здорові! Хапаюсь, і вас не боюсь про-
[гнївити:
Бо, горді, ви все-ж бо Амурові вряд не низький
[даєте.

XVI.

»Чому не прийшов еси, милий, у наш виноград-
[ник сьогоднї?
Сама я була там, і ждала, по нашій умові, тебе.«
— »Кохана! уже я надходив, аж бачу, на щасте,
[старого.
Між лозами поравсь, і колесом штуре мотузне кру-
[тив.« —
»О, як же ти гірко в тому помилив ся! Ми в-
[двох умудрились
Опудало з гичи у дядькову постать про птаство
[зробить.
Тепер по старого жаданьню все сталось: жахає
[він птаство,
Щó і виноградник йому обкрадає й небогу саму.«

XVII.

Багацько в тонáх е такого, щó сердить мене;
[більш усього
Собачого гавканьня злого, завзятого я не люблю.
Один тількі пес веселив мое серце; його залюбки я
Бувало, як гавкає, слухав. Його згодував мій су-
[сїд.
Бо гавкав колись він на милу дївчину, як потай
[до мене
Вона пробиралась, і мало не зрадив утайки обох.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Я чую й тепер, що він гавкає, й мислю: отсе
[вже надходить!
Або споминаю те время, щó жду й не діжду ся її.

XVIII.

Одно менї тяжко досадне, а друге менї препро-
[тивне, —
Таке, що всї жилки тремтять і трепещуть від гиду
[в мене,
Як тількі про те спогадаю. Вам, друзї, у сїм я
[признаюсь:
Що сердить мене одинокеє ліжко холодне в-ночі.
Всього ж противнїще менї — на дорозї любови
[боятись
Гадюки й отрути під розами втїхи й блаженства
[мого, —
Боятись тогдї, як в найкрасчий момент упоеньня
[любовю
Ти голову хилиш, турбота ж наблизившись шеп-
[че тобі...
Тим щасте моє робить мила Фавстина: вона роз-
[дїляє
І ложе зо мною охотно, і вірному вірность хра-
[нить...
В прегради знаходить принаду палка та завзята
[молодїж;
Про мене ж — в спокої втїшатись придбаним
[любіщ.
Яке се блаженство! Міняемось певно цїлунками
[в нїзї,
І жизнь із диханьнем устами ссемо й удихаєм в
[уста.
Так весело довгі скорочуєм ночи, і слухаєм — груди
На грудїх — як бурі з вітрами й дощі ливні в
[мрацї ревуть.

Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

І се — днїє ранок. Години квітки нам новії при-
[носять,
Ми ними вбираєм-зукрашуєм пишно сьвятковий
[наш день.
Дозвольте менї, о квирити, блаженство! а ти, ще-
[дрий Боже,
Даруй і найперше й останьне нам благо з усїх
[твоїх благ!

XIX.

Нам трудно удержати добре імя за собою: бо Фама
З Амуром, моїм властелином, я знаю, у сварцї
[стоїть.
Річ знана і вам, звідкіля се взялось, що вони во-
[рогують.
Давняшня історія се, і я вам її роскажу.
Потужна богиня вона була усїм богам — щó та
[редька:
Бо слово владичне аж надто любила держати вона.
З того на всїх божеських учтах той голос дзвін-
[кий і кричущий
Ненавиден рівно бував і великим і меншим богам.
Ото-ж раз хвалилась вона в своїй пиндї, що сина
[владики
Зевеса — з царя та зробити зуміла своїм кре-
[паком.
»Мого Геркулеса,« кричала в тріумфі вона, »при-
[веду я
До тебе, Зевесе, таким, мов у-друге на сьвіт на-
[родився.
Не той се герой Геркулес, щó Алкмена тобі по-
[родила:
За шану іменьня мого на землї він вже богом
[зробився.
Поглядує він на Олимп не про тебе, безсмертних
[всїх царю,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Байдужне йому твое лоне потужне: шукае мене.
За се вибачай вже, мій любий. Про мене, про
[честь мою й шану
Верстае велику дорогу, ніхто ще її не верстав.
Та й я-ж бо стрічаю його на дорозі хвалою, ще
[поків
Він діла свого совершити не встигнув, або й не
[почав.
Колись одружив би ти нас... Побідитель і цар
[амазонок
Зробивсь би й моїм, і я зву його милим, кохань-
[нем моїм...«
Все вщухло. Нїхто не дерзнув її пинду вразити:
[бо легко
Зробила б ненавидне щось у досадї й безсмерт-
[ним богам.
Амура ж тут мов не бувало: влизнув крадькома
[з-перед неї;
Героя найменшим іскуством привів він під власть
[красоти.
Тепер же обох змаскувавши, накинув їй шкуру
[левину
На плечі, а в руки дубину страшенну, важенну
[їй дав;
Героеві ж, чуба звихривши і гарно квітками зря-
[дивши,
Дав днище й кужілку у руки. Згодились бо 'бое
[на жарт.
Так хутко прибравши сьміховинну пару, біжить
[по Олимпу,
Гукаючи: »Славні й предивні втворились на сьві-
[тї дїла!
Нїколи ще небо й земля й безустанне в ходї сво-
[їй сонце
Не бачили дива такого на вічній дорозї своїй!«

Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Усе захапалось: няли віри хлопцю, мовляв бо не
[жартом.
Няла віри й Фама: бо задню нїколи вона не пасе.
І хто-ж був раднїщий, що бачить героя в най-
[більшій зневазї?
Юнона!... Вона на Амура сьвітила ласкавим лицем.
Рядком з нею Фама стояла в турботї, в стидї і
[в розпуцї.
Вона перш сьміялась: »Боги! ось маски йдуть на
[небо, маски!
Героя мого я впізнала. Се будуть трагедію грати.«
Як же зрозуміла, куди воно йдеть-ся і щó воно е,
Тогдї засуміла, і забавцї годї з богами радїти.
Не так і Вулканові злість допекла на зрадливу
[жону,
Як хитрою сїтьтю обох обгорнув він коханків ща-
[сливих
І спутав їм руки і ноги серед упоеньня любви.
Зрадїли сьому молодцї не помалу, Меркурій та
[Бахус.
Обидва згодились у тім, що прегарна се думка
[була —
Лежати на лонї в богинї такої! Благали Вулкана:
»Подерж їх у парі, нехай ще подивлять ся 'дно
[на 'дного!«
І був дїдуган такий злющий, що 'бох їх держав
[у-в окові;
Но Фама втекла звідтіля у досадї й великім гнїву.
З Амуром вона посварилась; постала між ними
[ненависть.
Як тількі героя вона собі вибере, шпетить Амур.
Кого вона більш поважае, того він уміе знижати,
І хто непорочен був, шваби такому найбільші робив.
Хто хоче втекати від нього, такому він найшко-
[дливіщий,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Дівчатам служити готов, і котора зневажить його,
Та мусить жорстоку стрілу перш із лука його пре-
[терпіти,
Мужчин гарячить на мужчин, похотливе з них
[робить зьвіре.
Хто в стид його має, той мучитись мусить; обман-
[щику ж гірко
Дає себе знати в переступі гнуснім і в нуждї
[тяжкій.
Но й ти, Фамо, гониш Амура по сьвіту очима й
[ушима;
В кого ти його нї побачиш, про того вже мислиш
[лихе.
Лякаеш ти зглядом докірним нас бідних, зневa-
[жуеш словом
І — дом той безславиш страшенно, де він про-
[бувати привик.
Те-ж саме й зо мною бувае, і я вже страдаю помалу:
За всїм, щó чиню потай сьвіту, ревнива богиня
[зорить.
Та се вже одвічний на сьвітї закон; я мовчу й
[преклоняюсь,
Ба й Греки терпіли за свари царськії так само,
[як я.

XX.

Коли своевольности сьміливу вдачу в кому кра-
[сить сила,
Так личить йому тим ще й паче мовчати про де-
[що мовчком.
О ти, побідителю тверджів, Мовчанко, царице на-
[родів!
Богине кохана моя, щó так певно мене через жизнь
[провела!
Чого не дознав я на сьвітї! Тепер менї Муза-
[пустуха

Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

З Амуром, пройдисьвітом хитрим, відкрили зату-
[лений ріт.
Ах, трудно вже буде цареві свій сором од всїх за-
[ховати!
Нї царський вінець, нї фригийська повязка не вта-
[їть ушей
Довженних, щó Мидас придбав. Їх побачять всї
[слуги прибічні, —
І давить йому таємниця, мов камінь важенная, дух.
Раднїщий пійти він під землю, аби трохи пільги
[дознати;
Коли ж бо й земля таких таєн не вміє ховати
[гаразд!
З землї очерет виростає, підслухує, шепче він з
[вітром:
Потужен ти, Мидасе царю, та уші предовгі твої...
Претрудно й менї тепер тайну мою, гарну тайну
[хранити.
Ах, повня сердечна так легко нїмі отверзає уста.
Другинї не маю такої, щоб можна їй щиро при-
[знатись:
Боюсь бо докору; а другу опасно її довірять.
Восторгами пущі та скелї круті оглашати, — не
[так-то
Я молод лїтами, не вельми й самітно живу.
Тобі, амфибрахіє любий, пентаметре, давнїй мій
[друже,
Звіряю, щó в серденьку маю таємно солодкого я:
Що в-день веселила мене, в-ночі рівнобогим ро-
[била,
Про мене себе вберегала від хитрих зальотів вона.
Розумно втече від премудрих, і знайде незнануюстежку
Туди, де її піджидає той, хто їй милїщий над
[всїх.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

О місяцю, друже! загай ся зіходить. Ти, вітре, [мій брате!
Шепчи по садочку... Нїхто щоб не бачив її й не [чував.
Ви ж, співи кохані, ростїте й цьвітїте, і з-тиха [гойдайтесь
В ночному диханьні, в тихому слуханьні чуйця- [вітерця.
Ви, мов комишасті луги говорливі, ви, з-тиха ща- [сливі,
І про таємницї щасливої пари не вмовчуйте більш.

в) З ПОЕЗІЙ ГАЙНОГО.

25.

Старий гай мрій, пахущий гай!
Нанюхатись не мушу!
Від місяця чудовний сьвіт
Мені чаруе душу.

Ійшов я ним, і як ійшов,
В-горі заграло море:
То соловейко заспівав
Про любощі й про горе.

Про любощі й про горе він
Співав, про сльози й сьміхи,
І слїзми й сьміхом нагадав
Забуті вже утїхи.

Ійшов я гаем дивним тим,
Аж ось передо мною
Стоїть будинок замковий,
Будований з пихою.

Замкнені двері й вікна всї;
Мовчанка скрізь понура.

Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Здавалось, нїби тиха смерть
Живе в тих пишних мурах.

На рундуцї розлїг ся Сфинкс,
Страшне і ласе юдо:
Левине тїло й пазурі,
Жіночий вид і груди.

Жіноча врода! два білки
Про любощі казали;
Всьміхали ся уста нїмі
І дозвіл свій давали.

Співав так любо соловей,
Що я не зміг терпіти,
Поцїлував — і сам себе
Занапастив на-віки.

Ожив той мармуровий вид,
Почав стогнати камінь.
Жадібно й голодно він пив
Моїх цїлунків пламінь.

Диханьнє з мене випивав
Неситими устами,
І тїло трепетне проймав
Левиними кіхтями.

Солодкі муки, любий жаль!
І втїха й біль без міри.
Щасливили мене уста,
А кіхтї серце дерли.

А соловейко: »Сфинксе мій!
Ви, любощі!« співає.
»Чого серед утїх таких
Так серце замирає?

О гарний Сфинксе! розгадай
Сю загадку предивну...

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Багацько я вже тисяч лїт
Над нею мяв чуприну.«

26.

Колись про любощі гарячі я мечтав,
Про пишні кучері, про мирти та резеди,
Про медові уста і про гіркі беседи,
І все те у піснях понурих виливав.

Давно повянули й почезнули мечти,
Зник навіть змечтанний мій образ найлюбіщий;
Зостали ся менї пісні понуро віщі,
Щб я повиливав на шану красоти.

Зникай же з ними й ти, сирітський співе мій,
Зникай, як образ той, моє дитя пещене,
Шукай його в сьвітах і привітай від мене:
Я мріям воздушним шлю подих воздушний.

27.

Предивний сон і звеселив
І налякав мене нежданно.
І досї ті чудні дива
Морочать серце несказанно.

Здаєть-ся, пречудовний сад...
Між деревами походжаю;
На мене дивлять ся квітки,
Я ними серце звеселяю.

Веселе птаство навкруги
Любовних пісеньок співає;
Червоне сонечко квітки
І злаки дивно з'украшає.

Бальзамний дух з того зела
По воздусї розкішно льлеть-ся,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

І все пишаєть-ся, цьвіте,
І серце в-повнї щастєм бєть-ся.

Між кринами в тому саду
Стоїть із мармору криниця,
І бачу — біль тонку пере
Предивна вродою дївиця.

У-в оченятах і в щічках
Сьвяте щось і недовідоме,
Дивлюсь — дївча менї чуже,
Чуже і знов таке знакоме.

Пере пильнуючи воно
І пісеньку чудну співає:
»Течи, водиченько, течи,
Нехай ся біль як снїг сияє!«

Несьміливо я приступив:
»Скажи менї, препишна вродо,
Кому готуєш ти сю біль,
Сю любу серцю нагороду?«

Вона ж хутенько: »Се тобі,
Про смерть... Готуй ся: вже чекає.«
І сї промовивши слова,
Мов піна на водї зникає.

І знов у чарівному снї
Стою в гаю густім і темнім.
Сягає древо до небес;
Дивуюсь дивом сим непевним.

Аж чую — глухо щось гуде,
Віддалеки немов рубає...
Біжу крізь пущу на простір, —
Поляна чиста серед гаю.

На тій полянї дуб стоїть
І верхом хмару підпирає.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Дивлюсь — дівчинонька моя
Чудовна дуба вже рубає.

Як цюк, так цюк! а проміж тим
Співає пісню дикодивну:
»Рубай, сокиронько, рубай,
Зроби дубову домовину.«

Я знов до неї приступив
І бовкнув: »О, скажи, вродлива
Дівчинонько, ти, диво з див!
Кому се буде домовина?«

Вона ж хутенько: »Се тобі
Майструю, щоб на час поспіла.«
І сї промовивши слова,
Зникає мов легенька піна.

Тогдї поблїдло навкруги,
З землею й небо помертвіло.
Не знав я, щó менї таке?
Все тїло на менї тремтїло.

Іду я, йду, дивлю ся — щось
Білїє... сукня... Я за нею
Метнув ся нагонця і — тиць!
Зустрівсь із кралею моею.

Копає яму заступцем
І дивну пісеньку співає:
»Копай ся, ямонько, копайсь!«
Сама на заступ налягає.

Я знов до неї приступив
І бовкнув: »О, скажи, вродлива,
Щó се за яма і про-щó?
Про-щó воно, страшенне диво?«

Вона ж хутенько: »Не турбуйсь,
Про тебе яма ся холодна.«

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

І як сказала сї слова,
Роздзявилась немов безодня.

І як я в яму зазирнув,
Так помертвів і в землю ринувсь...
Мене мов снїг там обгорнув...
Я стрепенувсь тогдї й прокинувсь.

28.

Чого кипить химерна кров,
Чого палає серце дике?
Кипить, бунтуеть-ся, горить,
І в серцї горенько велике?

Химерна кров кипить-горить:
Бо сон менї страшний приснив ся.
Примчавсь до мене ночи син
І хропучи зо мною звив ся.

Блискучий перед нами дом!
На гуслях там, на кобзах грали,
Горіли факели кругом,
І прилетїли ми до зали.

Весїльне сьвято се було;
Веселі всї, всї сьвяту раді...
Ой лелечко! серед сьвічок
Моя кохана на посадї.

Моя кохана... дивна річ!
А поруч неї незнакомий,
Стояв за ними я нїмий,
Стояв нїмий і нерухомий.

Музика дух менї гнете,
Веселий гомін з ніг валяе,
Вона щаслива женихом,
І він їй рученьку стискае.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Налив червоного вина,
Надпив, шануе молодую.
Се ж не вино пила вона,
Ой леле! кров мою живую.

І гарне яблочко взяла,
І подала, щоб він розрізав...
То-ж він не яблочко ножем,
Ой леле! серце моє різав.

І сьміло він її обняв,
Поцїлував... затрепотала
Почервонївши. Лелю ж мій!
То смерть мене поцїлувала.

Мов оливо тогдї язик
Зробився у мене преваженний.
Зашурхало... почавсь танець;
Поперед всїх двойко блаженних.

Стою, нїмую, труп нїмий,
А все несеть-ся, все сьмієть-ся...
Він на ушко шепнув щось їй,
Почервонїла, та без серця.

29.

Як у вечорі блукаю
По задуманім гаю,
Чую серцем коло себе
Постать нїжную твою.

Чи не твій вуаль се білий,
Чи не тихий образ твій?
Чи се тілько місяць мріе
Крізь вечірнїй лист нїмий?

Чи се власні мої сльози,
Чую, по щоках течуть?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:23 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Чи ти справдї, серденятко,
Коло мене плачеш тут?

30.

Що в менї ти закохалась,
Я се знав, я сим пишав ся;
Як же ти менї призналась,
Глибоко сього злякав ся.

І побіг, злетїв на гори,
З радощів гукав-співав я;
Як сїдало сонце в морі,
З серця сльози виливав я.

В мене серце, мов те сонце,
І сияло і палало,
Гарне в морі у любові
І велике потопало.

31.

Тихий беріг по-над морем
Тиха нічка обіймає.
Виплив місяць із-за хмари,
Море з-тиха промовляє.

Хто се ходить? чи безумний,
Чи коханьнем недугує?
І сумний він і веселий,
І веселий і сумує.

Осьміхнув ся з неба місяць,
Голосом ясним озвав ся:
Він закоханий, безумний,
Що й поетом собі вдав ся.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

32.

Ти сидиш під білим древом,
Вітер сумно в полї вие,
У горі нїмують хмари,
І туманом небо крие.

І вбачаєш гай і поле;
Помертвіле все чорнїе,
І в тобі зїма й круг тебе,
І холодне серце ние.

Коли се — летить на тебе
Біле клочче... Ти сумуеш,
І на зїмні завірюхи
Серце кволе вже готуеш.

То-ж не снїг, не завірюха...
З ляком серденько радїе:
Весняні квітки пахущі
Яблуня на тебе сїе.

Щó за страшнолюбі чари!
Снїг у цьвіт перевернув ся.
Ти коханьня знов жадаеш,
Хирний дух твій знов прошнув ся.

33.

Розвиваеть-ся і зеленїе,
І сумуе мов дївча дуброва;
А над нею сонечко сьмієть-ся:
Весно молода! бувай здорова!

Соловейку! я тебе вже чую.
Флейтою солодкою співаньне
Хлипне в тебе і виводить тони:
Твоя пісня — голосне коханьне.

Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

34.

Чудовні очи весняної ночи
Так любо з неба землю озирають:
Тебе зробили любощі мизерним,
Вони ж тебе і в-гору підіймають.

Гільляста липа, на нїй соловейко
Понуро стогне, солодко співає:
Менї та пісня серце пригнїтає,
Менї та пісня душу розширяє.

35.

Люблю я квітку, та котру, не знаю,
Самітно сумую,
І зазираю в чарочки пахущі
Про душу живую.

Квітки вечірнїм сьвітом обливає;
Лящить соловейко.
Шукаю серця, щó бєть-ся як в мене,
Так гарно-гарненько.

Лящить і дзвонить в саду соловейко:
Солодке співаньне!
І нам обом чогось неначе страшно:
Непевне коханьне!

36.

Прийшов май до нас у-гостї,
Трави цьвітом заблищали,
І по небу голубому
Плавлють рози, рози-хмари.

Заспівали соловейки,
Круг ставка, кругом криниці,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Скачуть білі овечата
По мякесенькій травиці.

А менї вже не до співу,
На травицю повалив ся,
Чую дзвін вечірнїй тихий,
Тяжко-важко зажурив ся.

37.

З-тиха серце підмивае
Весняне співаньне;
Задзвони, моя веснянко,
Про любов-коханьне.

Полени, де між квітками
Квітка найпишнїща,
Привітай її від мене,
Пісне моя віща!

38.

Любить метелик пишну троянду,
Почасту часто кругом лїтае,
Його ж самого нїжнокрилого
Золотом сонце любо 'бливае.

Кого-ж кохае пишна троянда?
Х'тїв би я щиру правдоньку знати:
Чи соловейка, що́ знай співае,
Чи місяченька, що́ мовчки сьяе?

Нїхто не знае, кого кохае
Пишна троянда, я ж люблю всї їх:
Люблю й троянду і метеленька,
І соловейка і місяченька.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

39.

Стоїть ніч тепла весняна,
Квітки благоухають,
І серце, збуджене від сна,
Коханьнем знов лякають.

Котра-ж з квіток тих запашних
Обійме знов серденько?
Лїлеї мусиш стерегтись,
Співає соловейко.

40.

І в день журюсь і серед ночи:
Ой Лелечко ж, мій боже Лелько!
Весна та гарні карі очи
У змові на моє серденько.

Весна та гарні карі очи
На мене потайно змовлялись,
І рози й солові що-ночи
В ті певно змовини мішались.

41.

Ох! бажаю слїз любови
І солодких і гірких,
І бажаю і бою ся,
Що дознаю ще раз їх.

Знов бо та солодка мука,
Те гірке коханьне знов
Труїть і небесно мучить
У недужнїм серцї кров.

42.

Весняні блакитні очи
Дивлять ся з трави на мене:

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Се фіялочки кохані,
Щó набрав я повну жменю.

Я набрав, і все, щó думав,
Чим сумне втїшав серденько,
Голосно про те співає
Мій коханець соловейко.

О, виспівує, лящить він
Про зітханьне мого серця,
І нїжна любови тайна
По всїх пущах роздаєть-ся.

43.

Коли добрі очи маєш,
Зазирни в моє співаньне:
Там побачиш — мов у гаї
Чорнобрива сновидає.

Коли добрі уши маєш,
Прислухайсь до мого гласу:
Ті зітханьня, сьміхи, співи
Скрутять серце свого часу.

Твоє серце віще слово
Скрутить, як мене самого,
І блукати-меш весною
По задуманих дубровах.

44.

Щó тебе носить кругом серед сонної лїтньої ночи?
Ти всї квітки потрівожив своїм навісним снови-
[даньнем.
Тиха фіялка злякалась, троянда понурила очи,
Зблїдла як смерть і лилїя з непевним стогнань-
[нем.

Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Місяцю любий! пречисто твої квітоньки пробува-
[ють.
Правду про них ти говориш, та й я не фалшу-
[ючи знаю,
Як покіль ти їх вродливих осьвітиш, вони підслу-
[хають,
Щó я з коханьня пяний до ясненьких зірок про-
[мовляю.

45.

В твої голубенькі очиці
Як в море тихе зазираю,
І мрій стілько в серці у мене,
Що я про них слова не маю.

Про очи твої голубенькі
Я всюди, о, всюди гадаю,
І в морі голублених думок
Щасливим умом поринаю.

46.

Знов я серце упокорив
І забув тяжку досаду,
Знов весна у серце хирне
Льле здоровє і одраду.

Знов у вечорі і в ранці
Зазираю в ті алеї,
Де чував я буркотаньне
Сизокрилої моеї.

Знов я на зеленій річці,
На мосту стою високім:
Може йти-ме чи проїде,
І зирне ласкавим оком.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Знов у филях по-під мостом
Щось мов плаче-нарікає.
Бідне серце розуміє,
Щó та филя промовляє.

Знов закоханий блукаю,
Де сумні грачі ночують,
І пташки в кущах зелених
З дурня никлого кепкують.

47.

Троянда запашна... та чи вона-ж то чує
Ті любі пахощі? ба навіть соловейко,
Чи сам він чує те, чим душу нам чарує,
Як тьоророхкає та ляскотить раненько?

Не знаю. Тілько нам гірка бувае правда.
Нехай і рози нас і солові морочять,
Благословенна се ума і серця зрада,
Як і ті видумки, щó инде нам торочять.

48.

Тим від тебе утекаю,
Що тебе кохаю.
Позирни сама на себе,
Мій квітчастий раю!

Чи моє-ж худе обличче
Із твоїм зійшло ся?
Ні! гіркими в самотині
Нераз облило ся.

Тим блїде обличче маю,
Що тебе кохаю;
Тим від тебе й утекаю,
Запашний мій раю!

Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Не дивись на мене, зоре!
Нехай моє горе
Занесу кудись далеко
За безкрає море.

49.

Блукаю між квітками
І з ними сам цьвіту.
Блукаю нїби пяний
І от, от упаду!

Піддерж мене, кохана,
У-в опянї любви,
Ато серед майдана
Впаду до ніг тобі.

г) З ПОЕЗІЙ БАЙРОНА.

50. ДО МИХАЙЛЕНКА ВАСИЛЯ БІЛОЗІРЦЯ

подаючи йому переспів Чайльда Гарольда і Дон Жуана.

Як ми спізнали ся, тогдї нам гарні снились,
Величнї сни й сьвяті про давню давнину;
Завзяті лицарі з недовірками бились,
Вели сьвященную, мовляв письмак, війну;
Благословляли їх на брань отцї сьвятії,
І як самі вони бороли Сатану,
Так подвизати ся за православну віру
Велїли козакам, товкти Ляха невіру.

Товкли ж вони, товкли, аж покіль дотовклись
До грамат золотих і до ножів сьвячених,
До бріхень на ввесь сьвіт, щó з-давня завелись
Та й доси веселять недоумків учених, —
Тим часом, як козак під Москаля хилився,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

І забував пісні своїх Боянів темних,
Тим часом як сияв науки тихий сьвіт
І нам завітував любви новий завіт.

Наука і любов, любов і знов наука
Широкі крила нам, ще підлїткам, дали...
І як народня нам розумна стала мука,
На жертву спільню ми і серце й ум несли.
Про що́ й не думав дїд, натхнуло те унука,
І ми себе на казнь безумним обрекли.
Казнили нас за те, за що́ благословляти
Повинні б і царі і дукачі багаті.

І ми, недобитки недолюдків тупих,
Тихеньким голосом тепер уже витаєм
Молодїж — правнучат, преемників своїх,
Що́ пільги розуму від них людському чаєм...
»Дивітесь: ось іде до нас двацятий вік,
Двацятий, як отця небесного благаєм,
Щоб царював у нас так долї чоловік,
Як у-горі що́-вік, що́-рік, що́-день, що́-час
Він учить праведно, любовно й грізно нас.

В імя великого божественним умом,
Що́ людям указав единого благого,
Із полумя, котрим палає сьвіт-Содом,
Рятуйте розуму сокровища людського,
Щоб нарід вас новий не соромив стидо́м,
Яким окрили ми вік умництва тупого,
Що́ на понурених лицем к землї вповав,
Таланти у цьвіту морозом побивав.«

Як вісїмнацятий казив ся вік всетечний,
Тогдї почав рости один такий, що́ всїх
Братів о Господї, в любові безконечній,
Вбачав і розумів серед земних утїх.

Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Недбалий вдав ся він про де-що і безпечний,
Впадав бувало й сам у первородний гріх,
Та почасту зринав на сьвіт з гріха безоднї,
І жаром каятьтя палив серця холодні.

І душу нам свою, непевную, сумну,
У співах виявив, котрій не знаєм рівнї.
Сурово на свою отчизну позирнув,
Як ми на всобиці і ледарства Вкраїни;
І щó глибокою природою збагнув,
Те словом мудрости, прикидноюродивим,
Палючим і нїжним, у спадок завіщав
Таким, як Ґете мав, самобутним умам.

Нема в нас розуму глибокого такого
І слова віщого про наших правнучат;
Подаймо ж наказ їм учителя чужого,
Щó довго буде ще народи наставлять,
Як вберегти ся їм від духа підступного,
Щó звик наукою лукавство прикривать,
Тим часом свій кукіль, щó зветь-ся еґоізмом,
Всїває, граючи у жмурки з містицизмом.

---

51. ПРОЩАНЬНЄ З РІДНОЮ ВКРАЇНОЮ.

Прощай, мій краю, берегу рідний!
Вже ти зникаеш над синїм морем:
Вітри нічнії, ревучі филї
Співають разом із моїм горем.
Он сонце в морі тоне-сїдае...
Марно за сонцем поженемо ся...
Прощай, ясненьке! прощай, мій краю!
Чим же ми в пітьмі звеселимо ся?

Не довго в пітьмі нам пробувати:
Встане червоне знов нїби з раю.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

І небо й землю будем витати,
Та не тебе вже, рідний мій краю!
Древнїй будинок мій занедбають,
Сьвітлиці смертне мовчаньне вкрие;
Стежки й доріжки позаростають,
Тілько в воротях пес мій завие.

»Чого ти плачеш, любий мій хлоню,
Серед морської пісні гучної?
Чи ти не знаеш вітру на морі,
Чи ти злякав ся филї буйної?
Ходи до мене, малий мій пажу:
Годї тужити, годї зітхати!
Не бійсь, оглянь ся на барку нашу:
Сокіл-орел се ясен, крилатий.«

— »Я не лякаюсь вітру нї моря:
Нехай ревуче реве-бушуе;
Ти ж не дивуй ся, князю Гарольде,
Що моє серце сумом сумуе.
Я ж бо покинув неньку рідненьку,
Дома покинув батька старого.
Тілько й надії мойму серденьку
На тебе, пане, на тебе й Бога.

Батько молив ся за мене ревно,
То й не заплаче, не засумуе;
Мати ж старенька — знаю се певно —
З туги-печали занедугуе.«
— »Годї ж бо, годї, любий мій хлоню!
Сльози вкрашають чисте обличче...
О, коли-б я мав совість спокойну,
Плакав би й я так, або ще й більше...

Вірний мій слуго! ти-ж чого сумен?
Ти чого збліднув і зажурив ся?
Чи про корсара став тяжкодумен,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Що так поникнув, так похилив ся?«
— »Нї, любий пане! я, слава Богу,
Бачив пригоди, то й не бою ся;
Тілько покинув жінку-небогу,
Того блїдий став, того журю ся.

Жінка й хлопятко при панськім дворі
В затишку-холї; та як їй скаже:
Мамо! чи тато не втоне в морі?
Щó бідолашня мати відкаже?«
— »Годї вже, годї, вірний мій слуго!
Шкода, що кинув жінку-небогу.
Я ж, щó не маю подруги й друга,
Я хиба жартом рушив в дорогу...

Віри не йму я тузї в коханки,
Туга й зітханьне — хитра омана:
Жарти вечірнї й потайнї ранки
Висушять сльози, щó проливала.
Про втїхи давнї я не сумую;
Про смерть на морі менї байдуже:
Тілько про те я в сьвітї горюю,
Що сумовати нї по кім, друже.

Сам я, один я в Божому сьвітї;
В мене домівка — безкрає море:
По кім би став я сльози ронити,
Як моє всїм їм байдужне горе?
Пес хиба тілько скиглити з-рана
Буде, й той поки хто нагодує...
Ласку забуде давнього пана,
А як вернувсь би, ще й пошматує.

Ти, корабелю, орле крилатий!
Сьвіт я з тобою ввесь облїтаю.
Мчи мене всюди, друже і брате,
Та не до мого рідного краю...

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Віват вам, віват, филї ревучі!
А як з очей вас колись втеряю,
Віват, пустинї, гори та кручі!
Прощай на віки, рідний мій краю!

---

52. [ЧАЙЛЬД ГАРОЛЬД] ДО ІНЕЗИ.

Не сьмій ся, що я тут сумний
Сиджу, моя ти люба уродлива!
Сьміяти ся шкода менї —
Аби вже ти була собі щаслива.

Не знай, щó в серцї тайкома
Ношу, мов ту у пазусї гадюку!
Не дознавай того сама,
Яку гірку терплю я мовчки муку.

Се не любов, се не вражда,
Не марної амбітности утрати,
Щó серце рве не знать куда —
Якихсь нових утїх йому шукати.

Се та отрута, щó я пю
Зо всього, щó стрічаю, бачу, чую.
Отрута ся менї й твою
Затемнює красу, як рай ясную.

Се та нудьга, та вічня тьма,
Щó гнала геть казкового Жидюгу,
І жизнь йому була — тюрма,
А жизнь найти не сподївав ся другу.

Куди-ж менї втїкати геть,
В які краї і клїмати далекі?
Однакова усюди смерть,
Від демона ума однакі втеки.

Шукай же там своїх утїх,
Де гад менї у серце повпивав ся!

Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Візьми собі веселий сьміх,
Аби твій ум від сну не прокидав ся.

В чужі краї і клїмати
Я попливу, не буду й озиратись,
І вся моя відрада в тім,
Що гіршого менї вже не лякатись.

Щó-ж є воно? о, не питай,
Чи холодно менї, чи любо-тепло?
Із жалощів не зазирай
У серце, щó там вре за люте пекло!

---

53. ПІСНЯ ПАЛЇКАРІВ.

Тулумбаси! тулумбаси!
Любий гук ваш серцю.
Як зачує вас хоробрий,
З радощів сьміеть-ся.
Стрепенув ся, встануть гори
Від тієї ноти:
Химарі ті, Ільлїрийці,
Чорні Сулїоти.

Хто над Сулїота стане
У бою потужно?
В білій камезї і в сїрій
Куртцї беть-ся дружно.
Покидає свої вівцї
Коршаку та вовку,
І летить з гори, подобен
Бурчаку-потоку.

Наш Химара не прощає
Недругу і другу:
Чи зоставить же без помсти
Ворожу потугу?

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Не помстившись, жить на сьвітї
Не схоче й не буде;
Над всї цїли в нього красча
Цїль в ворожі груди.

Македонцї воювати
По всяк час готові;
Покидають і пивницї,
І веселі влови.
Їх шарфи у чистім полї
Мов кров червонїють,
Їм у вічи зазирнути
Вороги не сьміють.

А Паржане, щó морською
Здобиччю не ситі,
Щó блїдого Франка учять
Кайдани носити, —
Ті покинуть свої весла
З барками при морі,
І поведуть купи бранцїв
У високі гори.

Нехай золото розкоши
Скубріям дарує:
Шабля візьме нам те з бою,
Щó слабий купує.
Через неї мене краля
За коханка прийме,
І багацько гостра дочок
В матїрок одійме.

Я люблю хорошу вроду
У порі дївочій,
Щó голубить мене й зо сну
І цїлує в очі.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Дайте лїру їй струнясту,
Нехай нам співае,
Щó за нашу любу ласку
В батька проміняе.

Ой згадаймо, як Превеза
Впала перед нами,
Як стогнали Превезяни
У нас під ногами!
Як палили ми їм стріхи,
Скринї плїндрували,
Як богатих побивали,
Гарних бранок брали.

Не поможуть сльози в мене,
Як вязниця тужить;
Страху й жалощів не знае,
Хто везиру служить:
З того часу, як пророк наш
Присьвятивсь у Бога,
Над Алї-башу не бачив
Молодик нїкого.

Післав сина до Дунаю,
Нехай жовтий гине,
Нехай вмре джавур, як оком
На бунчук наш кине!
Потечуть крови людськоï
У Дунай потоки,
Завдадуть Москві печали
По всї вічні роки.

Селїхтару! вийми з піхви
Шаблю сераскиру!
Загудїте, тулумбаси!
Нам не треба миру!

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

А ви, гори, ви громами
З нами так прощайтесь:
»Або з здобиччю верніть ся,
Або й не вертайтесь!«

---

54. ДО ТОГОСЬВІТНЬОЇ.

Лежиш, кохана, ти в нїмуючій землї,
І каменя нема, щоб містечко те знати,
Забуте може вже, над всї місця менї
Дорожче, де тобі судилось вічно снати.

О, скілько-ж то земель і скілько-ж то морей
Мене в годину злу з тобою роздїляло!
Даремно вибрав я тебе з-проміж людей,
Даремно я любив: одно 'дного втеряло.

Коли-б я знав, що вже не бачити ся нам,
І слово чи то згляд сказав менї: »Розлука
Нас не розлучить,« — о, я б сили в тім набрав,
І не томила б так мене утрати мука.

Я бачу, як тебе крилата смерть від нас
Без мук на небеса блаженні переносить:
Чи не бажала-ж би побачити ще раз
Того, хто в серденьку тебе носив і носить?

О, хто б тебе, як він, в недузї доглядав,
Або сумуючи тобі дививсь у вічи
В страшенний оний час, як смерть постерегав
І дух притаював, зітханьне подавивши?

Якби ж скінчилось все, дрібні б мої лились,
Так як невпинені тепер знай льлють ся, льлють ся...
Визволилась єси від мук, щó так колись
Тебе томили: нам вони всї зістають ся.

Задатки вірности дали ми 'дно 'дному...
Я твій храню... а ти? де ти з моїм витаєш?

Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Звідкіль отсе снаги в самотині візьму
Проти житейських бур, щó ти вже їх не знаеш?

Знайшла еси впокій, і в сферах осяйних
Твої принади знов сияють-процьвітають...
Натхни ж мене, сьвята, мареньнем дум твоїх,
Нехай мій дух сумний мов крильми підіймають.

Любов моя була такої чистоти,
Що з нею міг би я і в небеса летїти,
Де жизню вічною живеш, кохана, ти,
І злившись з Божеством во віки будеш жити.

---

55. СЛЬОЗИ.

Як дружба чи любов подвигнуть наше чувство,
Як правда крізь олжу пробеть-ся і блисне,
В устах обманювать е знане всїм іскуство,
Сльоза ж не зрадила нї разу ще мене.

Усьмішка часто в нас виявлює глибоко
Затаену в душі ненависть або страх...
Менї зітханьне дай, дай мову серця — око,
Щó затуманить ся негадано в сльозах.

Гарячі жалощі показують, що люде
Жорстокі варварства віки пережили;
Но каятьтя сльоза тихенька вічно буде
Найкрасча небу дань від грішниці землї.

Хто зважився океан під буйними вітрами
Туди й назад легким судном переплисти,
Понуро нахилився над білими валами,
І почали з очей дрібні йому текти.

Ось воїн, — він піднявсь, мечтатель романтичний,
За славу, волю, честь народню воювать,
А як простреть-ся ниць його противник вічний,
Так рани кинеть-ся сльозами обливать.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Вернувшись до своїх у гордощах законних,
Крівавого свого відкине зубрія,
І виплатить йому ціну всіх бід походних
Сльозами тихими вщасливлена сімя.

Кубелечко моє в літа мої щасливі,
Де легкокрилий вік від любощів тікав!
Як їхав ще раз я в місця твої честиві,
Крізь сльози я твою дзвіничку привітав.

Хоч я тепер уже не сьмію до Марусї
З божбою, як тогдї, ніжною приступить,
Та сльози спогадать солодкі не стиджу ся,
Що ми клялись ними одно 'дного любить.

Досталась иншому, моя ти пишна крале!
Бувай щаслива з ним! твое ж сьвяте імя
До віку чтить-любить душа не перестане,
І не забуду слїз твоїх до-віку я.

О друзї дорогі! покіль я не 'ддалив ся,
Надію виявлю дорожчу всїх перел:
Коли-б у хуторцях сих знов із ким зустрів ся,
Щоб сльозми ми 'блились, як плачемо тепер!

Коли я д півночі сумній од вас полину,
І в домовинї там лежати-му нїмій,
Проходючи хто з вас поуз мою могилу,
Сльозою покропи прах одинокий мій.

Нехай не мармуром золоченим промовить,
Як чада суєти, тяжку свою печаль,
Словами пишними мене не славословить,
А сльозми тихими проявить братнїй жаль.

---

56. НА СМЕРТЬ КОХАНОЇ.

Ущухнули вітри, і вечір вечоріе,
Затих і зефирець, нїгде не шелесне,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:24 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Вернувсь до гробу я коханої моєї —
Вквітчати прах її, безцінний у мене.

Заснула в келійці тїснесенькій кохана, —
А як же широко від неї лив ся сьвіт!
І згас... і піддалась під волю пітьми пана:
Не пощадив страшний ясних дївочих лїт.

О, щоб пожалитись веселих снів дївочих!
Щоб долю иншу їй судити небесам!
Не сумував би я і в день і серед ночи,
І процьвіла б уся душі її краса.

Про-що́ ж бо й сумовать! Душа її висока,
Мов пташка від людей, втїкає в рідний гай,
На крилах янгольских, по словеси пророка,
В одрадощах злетить у тихий Божий рай.

Не смертному судить, що́ з неба посилає
На землю праведний людських судеб судьдя.
Між жизню й смертю грянь один безсмертний знає:
Покору Господу приношу в жертву я.

А серце все таки до неї порпває,
І мов жива вона в душі моїй стоїть,
І сльози із очей той образ визиває,
І обездружене то млїє, то болить.

---

57. МОЛИТВА ПРИРОДИ.

Великий Боже, отче й творче сьвіту!
Ти чуєш, як тебе в розпуці зву.
Чи то-ж бо призовеш мене к одвіту?
Хиба-ж на те грішу, про те живу?

Ой Боже отче! чи менї ж пропасти?
Ти зриш душі моєї темноту...
Ти й горобцеві не даєш упасти, —
Рятуй, создателю, мене, рятуй!

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Твоїх церков нїяких я не знаю, —
Вкажи менї твою спасенну путь.
Про всемогущество твое гадаю,
Як можу розумом своїм збагнуть.

Нехай ханжі тобі молельнї строять
І звати Божим дїлом їх велять,
Нехай до оглуху у дзвони дзвонять
І видумками розум туманять!

Як? щоб творця небес та в мур заперти,
Під римські й византійські ковпаки?
Твій храм — його стовпами не підперти,
Розгорнуто в нїм зоряві книжки.

Чи Богові ж та рід наш осудити
На вічні муки у якімсь аду?...
За те, що хтось один не зміг терпіти
Жадоби й голоду, всїм нам капут?

Як? щоб Сьвятий кукобив ся на небі
І засилав таких людей, як сам,
Пектись та мучитись в гидкім Еребі,
Що́ вірують не так, як Ной та Хам?

Чи вірою ж, обпершись на незнаньнї,
Придбати рай чи пекло без кінця?
Чи розумом же, в темряві й туманї,
Дознатись задуму й мети Творця?

Ті, що́ між нас живуть самі про себе
І поринають гидосно в гріхах,
Ті вірою оправдять ся у небі,
Та й раювати-муть собі в віках!

Нї, не в апостолах і не в пророках, —
У творивах твоїх твою всю правду чту...
Но я безсилок, я тону в пороках, —
Рятуй! зорнути нам не в моготу.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Рятуй мене! бо ти й зьвізду рятуеш,
Як по сьвітах чужих вона летить,
Ти всюди в боротьбі стихій вартуеш
І всюди по землї твій слїд лежить.

Ти, щó мене премудро так устроїв,
Ти чуеш глас мій, я тебе молю:
Простри твою правицю надо мною,
В твоїх законах твердо я стою.

До тебе, Боже, творче мій, взиваю!
Хто б мислив чи добро менї чи зло,
Я на твою протекцію вповаю,
Щоб так, як ти благоволив, було.

Мій прах ізнов обернеть-ся у землю,
І дух на крилах чистих возлетить, —
Я образ твій духовний возприемлю,
Щоб, хвалючи тебе, во-віки жить.

Коли ж легке диханьне се в могилї
Із тїлом засне віковічним сном,
Твоїй благій животворящій силї
Я й серцем покоряюсь і умом.

І се — у смирнотї тобі співаю,
І дякую за всї твої дарі:
Бо знов житьте мандрівне се, вповаю,
З тобою злучить ся, як сьвіт зорі.

---

58. НАДПИСЬ НА МОНУМЕНТЇ НОВОФУНДЛЕНДСЬКОГО ПСА.

Як пинда чоловік та візьметь-ся землею,
Мизерний славою, розпинджений семнею,
Тогдї скульптор собі чуприну довго мне,
Покіль на мармуру хвалебний гимн утне.

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Та не таким його накаже не забути,
Яким він був, — нї, нї! яким він мусив бути.
Тут урна, там щити, там з лїрами вінки,
Там трублять ґенії в грядущії віки, —
Про щó нїхто живий не доведе, не скаже,
Хиба панеґирист в геральдицї покаже.
А бідний пес, покіль серед брехливих жив,
Взорцем і вірности і правди всїм служив.
До ласки первий був і первий до защити,
Він серце чесне мав, не відав, як фалшити.
Те серце панові до-віку присьвятив,
Про пана працював, боров ся, бив ся, жив,
А вмер, — нема йому нї памяти нї чести;
Мовляли: »здох наш пес« (не личить псові »вмер-
Душі його, щó мав, як жив проміж людьми, [ти«).
Не пущено туди, де жити-мем знов ми.
Все небо чоловік-червяк собі присвоїв,
Обмившись од гріхів, щó на сїм сьвітї коїв.
О пиндо без ума! житьте твоє — обман:
Ти смерти вбогий раб, безсмертя пишний пан.
Во-віки царювать на небеса змостив ся,
І тілько з ницими блаженством подїлив ся.
Я добре взнав тебе, — гидкий менї еси
І тут однаково, і там на небеси.
Любовю, ледарю, перелюб іменуєш.
Знай каверзи в душі зрадливій компонуєш;
Родившись підло, ти у-гору йдеш імям;
Братерством ти зробив усїм зьвірятам срам...
Кому се трапить ся на камені читати,
Іди собі: мій пес людей не хоче знати.

59.

Заплачеш по менї, кохана, о, заплачеш,
Як бездиханного мене колись побачиш...

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Промов же се словце, промов менї його...
Нї, нї! мовчи: бо жаль менї жалю твого.

Ношу в душі печаль, почезли всї надії;
Холодна в серденьку тече вже кров, не гріє.
І як поляжу, ти з великої семнї
Одна зітхати-меш від серця по менї.

Отсе ж мою печаль, мов хмару, пробиває
Якийся тихий сьвіт, і тугу розвіває,
Тим сьвітом сьвітить ся ясна душа твоя, —
Крізь темряву маяк спасенний бачу я.

Сьвіти ся ж, зіронько, душе благословенна.
В тобі увесь мій сьвіт, уся моя вселенна.
Як зникну і мене покрие вічна тьма,
Заплач, а в мене слїз уже давно нема.

О, знаю! по менї горячими заплачеш,
Мого ж плачу ти вже до-віку не побачиш,
Мене за живота покрила смерти тьма,
Нї в серцї радощів нї в очах слїз нема.

---

60. ВІДДАЛЕКИ.

Ви, сцени лїт малих, що́ люба память ваша
Здаєть-ся з тим, що́ є, контрастом нам гірким,
Де засьвітила ся душа в науцї наша
І дружба снилась нам коротким сном своїм!

Коротким: бо була аж надто романтична
В химерних розумах байдужних пустунів,
Но споминка про все зосталась в мене вічна,
Що́ в серцї мав тогдї, що́ потім загубив.

Знов поривае дух до згірїв тих принадних,
До затишних долин, нагірнїх бурчаків,
І навіть — до сьвітлиць, принукою досадних,
Що́ розум юний з них на волю рвавсь-летїв.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Здаєть-ся, знов дзвонка віддалеки я чую,
Здаєть-ся, знов сиджу на тій могилї я,
Де над вечір було годинами нїмую...
Туди задумана душа летить моя.

Знов бачу сцену, де я в драмі подвизав ся,
Героем правоти здавав ся сам собі,
Плесканьнєм зрітелїв завзятим упивав ся
І з-горда покорявсь завидливій судьбі.

Чи то преображавсь у бідолаху Лїра.
Щó й царство дві дочки і розум одняли, —
І так мене хвала ровесників лестила,
Що вже собі здававсь я Гарріком новим.

О сни хлопячих лїт! по вас я знов сумую;
Не вянуть споминки у памятї про вас:
У глибенї душі самітньої вас чую;
Сьвіт ваших радощів у мовчязній не згас.

Коли-б на Іду ви тогдї мене носили,
Як зачне віщувать судьба менї сумне,
Щоб давнї радощі у темряві сьвітили,
Як хмари громові обстануть круг мене.

Коли ж би і менї, як инкому, судилось
Дознати по сьвітах некаятних забав,
Хвалою б серце вам сьвятою загорілось:
»О радощі! такі я тілько з-малку знав!«

61.

Коли-б я був хлопя байдужне без турботи
І в горах жив собі в печері самітній,
Я би гуляв-буяв до власної охоти
По темних застумах та по водї бистрій.

Нудна тому пиха низькоземна Саксонська,
Хто народивсь і зріс на вольних висотах;

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Иому б здалась низька і башта Бабилонська,
Серед тих скель, щó з них вода летить мов прах.

Фортуно! відійми культурні землї в мене,
Бери собі й імя, щó понною блищить:
Ненавидне менї підлиз рабів мизерне
Угодництво, мій дух неволї не терпить.

Всели мене між гір, — в їх велико кохаюсь.
Нехай уз їх реве безкраїй океан:
Нїчого я в людей нїже не допевняюсь,
Опріч тих любих сцен, щó з-малечку я знав.

Малі мої лїта, но вже я серцем чую —
Не про таких, як я, постав сей гордий сьвіт.
Про-щó ж повішено завісу там густую,
Де криеть-ся кінець моїх непевних лїт?

Колись я бачив сон моїм духовним оком,
Блаженно любий сон од радощів земних...
О правдо! ти своїм ненавидним уроком
Показуеш менї із вивороту їх.

Любив, та люблені поснули сном глибоким;
Дружив, та здружені по сьвіту розтеклись...
О, як же холодно у серцї одинокім,
Що радощі мої печалями взялись!

Хоч гостї, дзвонючи у кубки золотії,
Веселим гомоном і розженуть печаль,
І в безумі засну на лебединій шиї,
А в серденьку нїмім нїмий не засне жаль.

Як сумно слухати веселу тих розмову,
Кого багатство й власть принаджують до нас!
Нї друзї нї враги, вони пустому слову
Присьвячують і свій і наш коштовний час.

Верніть моїй душі ровесників коханих,
Щó й серденько у них тверезе й голова;

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Покидаю моїх полуношників пяних,
Щó й дружба і любов у них — слова, слова!

І ти, єдина, щó рятуєш од зануди,
Моя надіє, мій покою, все моє!
Які мої тепер холодні стали груди,
Що серце вже й тебе любить перестає!

Я б не зітхнув і раз, без воротьтя б я кинув
Сю сцену гомінку розкішного жалю,
Для добродітели, щó няньчять, мов дитину,
Її мечтаньнями недоленьку мою.

Ой рад би я втекти од щирих і лестивих,
Щоб у пустині десь осісти ся в глуші...
Жадаю застумів, нетер непроходимих:
Їх темрява — сестра понурої душі.

Хто б дав менї крилї, крилї мов голубині?
Я полетів би в рай, щó звідтіля й прийшов,
Забув би летючи всї болести земнії
І відпочинок мій на небесах найшов.

---

62. ПІСНЯ.

Дзвонїмо ще в кубки, в ковші золотії,
В прапрадїдні дзвони гучні-голоснії!
Гей пиймо, не лиймо! вино не вода:
Веселощі серця губити шкода.

Всього скоштував я, і щастя і горя
В принадах і в бурях житейського моря.
То рай Божий снив ся менї на веснї,
То в пеклї тонув я, в жалю глибенї.

Були в мене друзї, та все лицеміри,
Щó правди в їх менше, нїж в кубочку піни;
У тебе ж вся правда, червоне вино!
Ти правдою славне й за Ноя було.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Жіноче коханьне хтось инший одмінить,
У тебе ж, мій кубку, нема переміни.
Не має жаль міри, не має й ваги,
За кубком же дружні й самі вороги.

Як зникнуть з коханьнем лїта молодії,
Ми дзвонимо в кубки, в ковші золотії,
І серцем веселим витаємо знов
Давнезнїх знакомих — і дружбу й любов.

Як скриньку Пандори колись відчинили,
І лиха й турботи у сьвіт напустили,
Під напливом горя й усякого зла
Єдина відрада нам в кубку була.

Нехай же до-віку він дзвонить, блискучий,
З душі проганяє насуплені тучі...
Сумні чи веселі, ми всяк помремо;
Втїшаймо ся ж кубком, покіль живемо.

Нехай золотий ківш блещить і на небі
В руках у богинї, веселої Геби!
Нехай він на милость гріхи нам простить,
А вічная правда сумних веселить!

---

63. ПІД ХУРТОВИНУ.

У горах Пинда ніч насуплена буяє,
Холодна ніч, сира... Як скиглять скрізь вітри!
Як хмари навкруги зубчаста роздирає!
Не блискавки блищять, палають пожари.

Нема проводирів, згубили ми й надїю...
Як небо заблищить, безоднї ми одні
Вбачаємо; в-горі над ними скелї мріють,
В-низу реве вода в підземній глибенї.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Стою на ревищі і чийся голос чую...
Хтось кличе... Се земляк підтоптаний озвавсь.
Хтось стрелив... Чи се друг, чи недруг наш під бу-
Чи рятувати-ме, чи грабити-ме нас? [рю?

Нї, се він знак дає, щоб чабани нагірні
Спустившись провели нас у який курінь...
Та хто блукати б став у темряві невірній,
Щоб страннїх закликать в свою гостинну сінь?

Нї, ложа теплого чабан тепер не кине,
Гуканьне ж наше він уважить, що се йдуть
На здобич хижаки, обізнані в пустинї,
І страннїх в западню своїм стреляньнем звуть.

Грімить, блищить, горить крізь темряву густую;
Рикають гірла скель, терзають риком слух;
Та в мене у душі є думка, щó й над бурю,
Над страхітьтя ночні мій підіймає дух.

Флоренсо! де еси під люту хуртовину,
Як я блукаю тут посеред ям та скель,
Як блискавка менї глибоку домовину
Осьвічує і з тьми грімучий робить день?

Не на морі... нї, нї! не на морі, кохана:
Крилате бо твоє, легесеньке судно
Знялось-полинуло на лоне океана,
І певно в пристанї стоїть уже воно.

Від серця теплого тобі я посилаю,
Під сю хуртовину, хуртовинні слова:
Нехай від грому я, від стріл його сконаю,
Нехай одна моя поляже голова!

І як серед громів про тебе споминаю,
Згадай про мене ти в безпецї-тишинї,

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

І з серденька свого, надій солодких раю,
Зітханьнечко пошли самітнику мені.

Хоч нам веселий сьміх і сльози у розлуці
Відради не дають, но розуму мого
Не вмію гамувать в тяжкій тревозі й муці,
Щоб знай не поривавсь до серденька твого.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ПРИПИСКИ.

а) ПЕРЕСПІВИ І ПЕРЕКЛАДИ З СЬВЯТОГО ПИСЬМА.

І. МУСЇЄВІ ПІСНІ.

Матеріялы: Правда письмо наукове и литературне. Рочникъ другий 1868. Львівъ, 1868. (Нр. 42.)

Кулїш ладив ся перекладати біблїю на українську мову, і уложив найперше отсї дві частини „стихотворним складом“ на пробу. На самім початку додана була в „Правдї“ така примітка в нотцї: Подаємо дві пісні з перекладу Біблії, зробленого на Вкраїні, щоб прислухатись, що́ казати-муть наші пан-отцї сьвященики: чи так, як отсе печатаємо, стихотворним складом появити сї високі пісні в Біблії, печатавши її вповнї, чи переложити їх тогдї прозою. *Редакція.* Більше частин в тій формі не появило ся. До 3-ого рочника „Правди“ з 1869. року друковали ся яко додаток Пять книг Мусієвих в звичайній прозовій формі.

1. Над Червоним морем. 5, 6 з д. пучина (церк., росс.) = вир, безодня.

2. Передсмертня пісня. 10, 12. Васанські = базаньскі, з країни Базан (Башан) в Палестинї, дуже урожайної, особливо славної своєю пшеницею. — 14. почка = зерно. В прозовім перекладї Кулїшевім книг Мойсея се місце віддане так: (кормив його) туком годованих овець і баранів Базанських і козлів, і ядерним зерном пшениці. — 20. вгодував ся Єшурум = Ізраіль. *Кул.* В прозовім перекладї біблії Кулїш виразив ся по-простy: потовстїв праведник. — 15, 3. язик (церк., росс.) = нарід, племя.

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

II. ІОВ.

Матеріяли: 1) Иов переспів Павла Ратая Печатано в-ві Львові коштом и заходом „Правди“ р. Б. 1869. — 2) Правда письмо наукове и литературне Рочник третій 1869 У Львові (містить тілько переспів без вступної розправи). — 3) Сочиненія и Письма П. А. Кулиша. Томъ І-й. Изданіе А. М. Кулишъ. Подъ редакціей И. Каманина. Кіевъ. (Містить тілько віршовану частину Іова під написом „Бесїда старого Розума з Недомислом“, виняту із сконфіскованої книжки „Хуторская философія и удаленная отъ свѣта поэзія. СПетербургъ 1879.“ Текст де-вчім відмінний, я часом сего тексту тримав ся.)

Коли написано книгу Іова. 16, 5 з д. Ідумійцї = Едоміти, потомки Едома або Езава, мешкали на полудне від Палестини і стояли ворожо до споріднених їм Ізраільтян; Давид підбив їх, але они часто відпадали. — Ізмаіляне = племя арабске, потомки Ісмаіла, сина Авраама і невільниці Агари. — 17, 14. за царювання Йосії = р. 640—609 перед Христом. — 9 з д. Салимін = Соломон. — 18, 5 з д. сабеізм = почитанє зьвізд, віра розширена у давних Ассирійців і у Сабейців в Щасливій Арабії. — 19, 21. за царів Птоломіїв = 305—30 пер. Хр. — 20, 11. Єздри і Неємії = Ездра привів в р. 458 кольонїю Жидів з Вавилоньскої неволї до Палестини а Неємія старав ся від р. 444 враз з ним о усталенє порядку. — 15. Синів Божих = гл. до 28, 11 (?). — 21, 20. Дебора = пророчиця, єї пісня в Книзї Судьїв 5. — 23, 8. розвіт = розгалуженє, епізода. — 24, 1. бегемот = мабуть се гіппопотам, гл. стор. 102. — 25, 9. левіатан = мабуть се крокодиль, гл. стор. 103.

Переспів. 27, 10 з д. Павло Ратай = се оден з псевдонїмів Кулїша. — 1, 2, 3 і т. д. Сей подїл на глави (роздїли) зробив я після біблії, у Кулїша є инший подїл означуваний лїнїйками і зьвіздками, я задержав і сей подїл по-при подїлї на глави.

Глава 1—2. 27, 8 з д. Уць = країна в Аравійській пустині коло Ідумеї. *Кулїш.* — 2. на сходї сонця = за Палестиною. *Кул.* — 28, 11. сини Божі = небесні істоти, що́ кругом Бога, як слуги кругом пана. *Кул.* — 12. Сатана = се по єврейськи противник, що́ не нахиляєть-ся під Божу правду, такий зло-

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ріка, що́ перед Богом обносить людей і ганить найкрасче його твориво. *Кул.* — 24. гурти = стада. — 29, 20. матери-землї = У первовзорі сказано: „нагий туди й вернусь“, бо утроба всїх утроб се земля, мати всїх людей. *Кул.* — 30, 3. шкура за шкуру = Се таке прислівя, проти того, що чоловік найбільш стоїть за свою шкуру, а за все инше не так-то. *Кул.* — 23. Теманський = Теман се країна в Ідумеї, славній своїми мудрецями. Дві инші країни не відомо які, та мабуть недалекі від Темана. *Кул.*

Гл. 3—4. 31, 16. неплідна = се єсть, щоб нїхто вже в нїй не народив ся. *Кул.* — 19. померки наводять = Думали тогдї люде, що можна прокляти день нещасливий, як отсе й Іов з великої печалї робить. У східнїх сторонах і тепер ще ймуть віри чарівникам, що нїби вони своїми проклинаннями визивають з моря великого кита чи дракона такого, що́ проглине сонце і від того б то настануть по землї померки серед темряви дня. *Кул.* — 32, 5. там = у смертній країнї, під землею, що́ за Іова розуміли собі люде на взір усипальних склепів, і що нїби там люде все ще якось зостають ся одно до 'дного наче на сїм сьвітї. *Кул.* — 33, 18. мимрило щось тихо = Щоб не сумнив ся Іову у його розумуваннї, Єлихваз видумав, нїби до його було таємниче слово Боже у привиддї. *Кул.* — 10 з д. обляги = час спаня. — 4. облик (росс.) = обличе, вид. — 34, 1. слугам своїм = сьвятим істотам, що́ названі перше синами Божими. *Кул.* — 8. порвалась би верівка = Так собі малює східня поезія смерть. Намет у неї тїло, а верівка, що́ держить намет, душа. *Кул.*

Гл. 5—6. 34, 11. Сьвятих = янголів. *Кул.* — 17. за ворітьми = Ворота в східнїх городах все одно, що́ в нас ринок, чи суднє місто. За ворітьми чинить ся суд і правують ся всї великі справи життя громадського. *Кул.* — 36, 16. онагра (грц., церк.) = дикий осел. — 37, 1. снага = сила, здібність. — 38, 9. вернїте ся = Тут приятелї мабуть повставали, нїби хочуть покинути Іова: так їм дошкулило праведне його слово. *Кул.*

Гл. 7—9. 38, 2 з д. Ой спогадай = рече до Бога. *Кул.* — 40, 6 з д. з'ясувати = вияснити, виявити. — 41, 14. лелїти = вилискувати ся. — 42,

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

2 з д. коли-б мій рот затяв ся = Іов сьміливою гиперболою хоче сказати, що коли-б він задумав судитись із Богом, то уста б його говорили не те, що́ йому хотїлось би довести. *Кул.* — 43, 2. умерти за се слово = Не маючи надії доказати перед Богом свого права, Іов досадує на самого себе і з-горда озиваєть-ся праведним, хочби йому за свою сьміливість зараз і вмерти. *Кул.* — 9 з д. щолок (росс.) = луг, зола. — 44, 2. в серцї я не той = Совість у Іова чиста. Се Господь попустив неправдї залякати його, щоб не здолїв його розум збороняти праведність. *Кул.*

Гл. 10—12. 44, 6. плачеть-ся серце = Іов все ще думає, що йому буде смерть за його сьміливі речи. *Кул.* — 9 з д. збагнїтувати = здусити, знищити. — 45, 2. судив щасну долю = Іов говорить так, нїби справдї думає, що Бог на те його спершу ущасливив, аби потім гірш йому допекти бідою. *Кул.* — 47, 15. пасти задню = лишати ся по-заду, бути остатним. — 7 з д. їм правиця стала богом = що́ вповають на одну свою силу. Dextra mihi deus. (Aeneis X, 743.) *Кул.* — 6. він тебе научить = Іов знов бере думку, що́ промовив на початку своєї речи, і доводить, що Сохвар не сказав нїчого дивного або вельми розумного. *Кул.* — 48, 8. розум він дарує = Іов хоче сим довгим словом про Боже величчя довести, що він не згірший красномовець над Сохвара. *Кул.* — 17. шабельтас = піхва (Säbeltasche). — 5 з д. підперізи розвязує = Пояс у східнїх народів знаменує силу в бою. Широка одежа держить ся там поясом; розвязати кому в бою пояс се одно й те-ж саме, що́ обезсилити. *Кул.* — 49, 4. слоняти ся = тиняти ся.

Гл. 13—14. 50, 3. держу в устах.... в руцї = Се прислівя, а розум їх такий: Чи пан чи пропав, а буду говорити, наважив ся оттак і так чинити. *Кул.* — 8. грішнику.. бачить Бога = Він важить ся між двома противними думками. Раз думає, як се мало не всюди думають на сходї, що не можна побачити Бога та й не вмерти, а друге: розважа себе тим, що Бог не покаже себе гріпному. *Кул.* 10 з д. на допитки відказуй = Далї іде нїби судова справа Іовова, що з великого жалю одважує жизнь, доступившись до Бога. *Кул.* — 7. лице одвертаєш = Іову здаєть-ся, що Бог не знає вже, що́ йому й казати на допитки

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

праведного чоловіка. *Кул.* — 2. гріхи з колиски = Іов, почуваючись праведним, думає, що Бог судить його за ті гріхи, що́ він провинив ще й сам себе не памятаючи. *Кул.* — 52, 7. не вернеть-ся = Іов хитаєть-ся між одчаянням і надією. То вдарить його той факт, що чоловік не воскресає; то думає, що Бог, коли-б схотів, зміг би його оживити, і рівня себе на тім сьвітї, під землею, до воїна, що́ вартує, ждучи переміни. *Кул.* — 10. позвеш мене = Іов у ті минути, як він упова, що Бог згадає про його і мертвого, нїби вже чує голос його. *Кул.* — 12. мене назираєш = Згадавши, який Господь гнївливий, Іов знов падає в своїй надії і з горя сам видумує про Бога найдивнїщі речи. *Кул.* — 16. гора порохнїє = Іов зводить свою мову на те, що треба коритись всегосьвітнїй долї жорстокій, і потїша себе тим, що не один чоловік у сьвітї занепадає і зникає, бо вся природа помалу переходить в инші види. *Кул.*

Гл. 15—16. 53, 10. перше високости = се єсть премудрости божеської, що́ народилась, як думають Євреї, перше всїх тварей. Так само говорить ся і в Притчах VIII, 25. *Кул.* — 9 з д. зориш дико = Се мабуть Іов грізно подививсь на Єлихваза за його ниці речи, нїби богобоязливі. *Кул.* — 4. своїм Сьвятим = янголям. *Кул.* — 3. небеса = се єсть усї істоти, що́ живуть на небі. *Кул.* — 54, 6 з д. кучугура = купа, горбок. — 2. одріддя = потомство. — 55, 10 з д. хитати головою = Похитування головою розуміє Іов так, що воно нїби з уболївання робить ся, а тим-часом чоловік насьміхаєть-ся. *Кул.* — 56, 1. гнїв Божий = Помішаний розум сумного має тут за одно і страшенний гнїв Божий і ворожу напасть: кидаєть-ся від одної думки до другої безпорядно. *Кул.* — 4. ярий = гнївний, завзятий. — пелька = пасть, горло. — 2 з д. сам розсудить = Розсердившись на лукавство своїх приятелїв, Іов обернувсь, у жалібному своєму безголовї, до Бога і просить його бути суддею, дарма що тут-же вважа його своїм гонителем. *Кул.*

Гл. 17—18. 57, 10. руки вдарить = Ударивши по руцї, давано знати, що заручаєть-ся за того, кого вдарив. *Кул.* — 6 з д. не втїкайте = Іовові приятелї, розсердившись, хочуть його покинути. *Кул.* —

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

1. день як темрява = Іов уважа за дурний розум у своїх приятелїв те, що вони хотїли надати йому якусь надїю в його нещастї, що вже притьмом не було жодної надїї. *Кул.* — 58, 7 з д. западня = пастка, лапка. — 59, 3. смерти перворідень = У семитицьких поетів болести се дочки смерти, а перворідень смерти найстрашнїща з усїх болещів. *Кул.* — 6. царя страхів = Плутон чи Вельзевул у них не справдешня істота а страшенне твориво увображення. *Кул.*

Гл. 19—20. 59, 6 з д. стужати (церк.) = непокоїти, мучити. — 61, 4. зостав ся із яслами = Се таке прислівя про те, що все я втеряв, нїчого в мене не зосталось цїлого. *Кул.* — 12. оливом залив = Заливали оливом різьбу на каменї, щоб була виднїща. *Кул.* — 16. побачу тогдї Бога = Іов упова, що Бог зійде на землю помститись над його напастниками тогдї, як опаде на його костях тїло. *Кул.* — 62, 2. дух мого ума = Євреї думають, що розум живе окроме чоловіка, що Божий дух через розум дає чоловікові знати [наставив] тайни свої. *Кул.*

Гл. 21—22. 65, 5. гасне... сьвітло = Іов бере ті самі слова, щó його ниці приятелї вживали, як страшили його Божою карою на нечестивих. *Кул.* — 66, 1. тих, щó шляхи верстають = Ті люде, щó верстали далекі дороги, вважались за найдосьвідченших у правуванню народом, бо знали, щó з ним дїєть-ся по инших землях. *Кул.* — 8. із камінню говорить = се єсть із надгрібка, щó на йому, єгипетським звичаєм, ставили статую, а також вирізували надписи. *Кул.* — 9. серед долини = Був тогдї звичай ховати мертвих по долинах коло гóродів. *Кул.* — 10. слїдом його = Розуміти треба тут, що вбачаючи славу і богатство нечестивого, пійдуть люде його слїдом купами, а скількі було тих, щó ходили його робом за прежнїх часів! *Кул.* — 1 з д. панував безпечно = Єлихваз дорекає сим Іова через те, що він яко суддя мусїв був не давати беззаконним попуску. *Кул.* — 67, 16. вода повиривала = споминка про всегосьвітнїй потоп. *Кул.*

Гл. 23—24. 69, 7. знає мою совість = Іов, з великої скорботи, думає, що Бог від його ховаєть-ся затим, що коли-б вислухав його оправдання, то мусїв би вернути йому прежню ласку. *Кул.* — 8. горен

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

= піч ковальска в кузни, огнище, гута. — 4 з д. загладжують гряниці = Між иншим злом, яке чинили тогдї можні люде, закопували вони межі і переносили гряничні знаки, а вбогі люде не зосьмілювались їх позивати. *Кул.* — 70, 11. до каменя притулюють ся = щоб закрити хоч частину свого тїла. *Кул.* — 12. заклад = застав. — 9 з д. ненавидять сьвітло = Говорить про тих злочинцїв, що́ не в день а в ночі коять лихо. *Кул.* — 71, 8. дороги садової = від степової волокити, того бедуінства, не перейдуть нїколи до статечного побиту культурнього. *Кул.* — 15. бездїтню пожирають = Як нема в удови дїтей, то нїкому її й обороняти. Се вже була найбеззащитнїща істота в ті тяжкі часи. *Кул.*

Гл. 25—26. 71, 2 з д. потугою своєю = Вбачаючи Валдад, що не переможе Іового нарекання, хоче йому довести, що безумно добиватись аж до престолу Божого, і звичайним робом прославляє Божу потужність. *Кул.* — 1 з д. на висотах небесних = між небесними силами. *Кул.* — 72, 3. оправитись = оправдати ся. — 16. чий се дух = Насьміявшись над мизерним розумом Валдадовим, Іов сам розкинув перед ним пишну картину Господнього величчя. Се в ті часи була звичайна матерія поважної розмови, і кожен, як умів, силкувавсь виявити Божу силу і правду. *Кул.* — 17. велетнї = Нагадує на якийся переказ про воювання велетнїв (титанів) з Богом. Такий переказ ми знаємо про Мертве море, що нїби під його водами сидять велетнї за бунтування проти Бога. *Кул.* — 2 з д. круг на водах = Тогдї думали, що земля навкруги облита водами так би, як от кругле віко або покотьоло. *Кул.* — 73, 4. дракона побиває = 31, 19. *(Кул.)*

Гл. 27—28. 73, 15. дух Господень мене движе = Іов повертає проти своїх осудників ті самі установи Божої правди, що́ вони його лякали ними. Він думає, що Бог карає тільки злих, а [не] він а його приятелї злі. Він уповає (читай приписку на ст. 61, 16), а його приятелям нї на що́ вповати. *Кул.* — 74, 15. будинки... катряга [= шалаш] = Строїть він дім собі, то як червяк, і як садовий сторож робить собі будку. (Бібдїя *Кул.*) — 75, 19. канава = рів. — 21. проточина = місце в загатї (гребли), де вода протїкає.

Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Гл. 29—30. 78, 1. безприхильний = не маючий де прихилити (притулити) ся. — 5. в гнїздї затишнім = се єсть у добрі та в щастї, серед рідної семї. *Кул.* — 79, 1. здались руки = У всьому, що́ йде за сим словом, Іов прирівнює батьків своїх осудників до циган тамешнїх. Волочилось тогдї коло Палестини якесь мизерне кодло, слабосильне і таке зледащіле, що люде не хотїли приймати його до найнизчих послуг у господарстві. Остатки сього кодла вимерли з голоду по узгряниччях Палестинських. *Кул.* — 12. чагарняк = густі хащі, корчі. — 9 з д. встають з-права = се єсть щоб доказувати на судї. Доказчик становив ся з-права в винуватця. *Кул.* — 7. прокладують дороги = Він себе вважає за обложеного в замку від неприятеля. *Кул.* — 81, 2. стровус = струсь.

Гл. 31—32. 81, 8 з д. согрішав очима = се єсть: коли замість того, щоб ійти по закону Божому, я йшов за грішними очима. *Кул.* — 3. нїтив ся під дверима = дожидавсь, поки вийде чужа жона, щоб учинити перелюбство. *Кул.* — 83, 3. похитнувсь у вірі = Нагадує про боготворення небесних сьвітил, що́ густо бувало того поміж Орабами. *Кул.* — 20. подасть моє слово = Іов перериває своє слово, щоб обявити, що він готов підписати все, що́ говорить; тількі бажає, щоб і його доказчик, Господь Бог, зробив те-ж саме. Звичай писаного правування був у Єгиптї, як се знаємо з Діодора Сицилїйського I, 75. *Кул.* — 8 з д. на плечі цидулу = се єсть не боюсь я, щоб що́ через те виявилось: я тим пишати-мусь. *Кул.* — 84, 2. Тут кінчають ся Іовові речи. *Кул.* — 6. Єливус = Про сього бесїдника не прописано в пролозї, і в епілозї також нема про його споминки. З сього як і з дечого иншого дорозуміваємось, що все його слово приписане в поемі навпослї, кимсь иншим, а не автором. *Кул.* — Вузитянин = племя в камяній Оравії. *Кул.* — 7. із роду Рамового = Про такий рід нїгде инде не споминаєть-ся. *Кул.* — 9 з д. премудрість дар Господень = Євреї думали, що всяка сила в чоловіка, чи то в тїлї чи то в душі, береть-ся від Божого дихання. *Кул.* — 1. ощадок = останок, решта. — 85, 18. не мушу я = я не повинен, не можу. — 7 з д. виляти = крутити.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Гл. 33—34. 86, 10. силою не наляжу = Сэ проти того слова Іового, що Бог не дає йому говорити, залякуючи його своєю силою, і що не рівне правування між ним і Господом Богом, яко слабосильного з потужним. *Кул.* — 87, 12. у безпощадних = янголїв, що́ не ощаджують, кого звелить Господь покарати. *Кул.* — 88, 6 з д. накладa з окаянством = тримає з окаянними (лихими). — 90, 2. по-ночі = тогдї, як найменше вони того опасують ся. *Кул.* — 14. сей лихий... = Видно, що лихим зве Єливус Іова, тількі не просто в вічи. *Кул.*

Гл. 35—36. 91, 3 з д. олух (росс.) = йолоп, дурень. — 92, 9. з-далеку зачну = Єливус піднявсь впявити нїби якусь велику і несподївану науку; тим він мусить зібрати свої думки, почавши слово своє з-далеку. *Кул.* — 8 з д. мучять ся в темницї = Усе, що́ говорить він дальш, направля він проти Іова, тількі не просто в вічи. *Кул.* — 93, 6. єродули = Єродули по Сирійських капищах були такі жінки, що́ осуджено їх на безславне життя і на ранню смерть. *Кул.* — 21. ніч = Бог, думали тогдї, судить страшний суд свій над царями і народами в ночі. *Кул.* — 94, 10. темнiй глибокостї = Хмари прирівняно тут до чорного і глибокого моря. *Кул.* — 16. страх обійме стадо = Тогдї думали, що стада чують грім і бурю заздалегідь. *Кул.*

Гл. 37—38. 95, 1. накладує людям пута = не дає їм холодом дїла робити і порати поля. *Кул.* — 95, 1 з д. хто бажає смерти = Се проти того, що Іов допевнявсь послухання Божого, хочби й смерть йому за се склалась. *Кул.* — 96, 3. глянь на небо = Єливус хоче, здаєть-ся, сказати, що нам можна бачити Бога тількі назирцем, посеред густої хмари. *Кул.* — 12. одвітував Іовові = На слово Єливуса не звернув Господь уваги, певно тим, що воно вписане кимсь иншим у поему. *Кул.* — з-посеред бурі = Бог у Євреїв не инако показуєть-ся чоловікові, як обгорнувшись хмарами і говорячи громом. *Кул.* — 16. у походї = Господь вволив тут волю Іовову, що той допевнявсь у його суду між ним і собою. Щоб посьміятись із його чоловічого слабосилля, він робить його нїби воіном, що́ виступа на могущого супротивника. *Кул.* — 5 з д. сини Господнї = до 28, 11. — 3. із чрѣва земного = Думали тогдї, що море вирва-

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

лось із земного черева і первим напливом своїм затопило всю землю. *Кул.* — 97, 2. верея (церк.) = стовп, на котрім завішені ворота. — 7. узкриллям... преісподню = Думали тогдї, що земля така плоска, як розосланий килим. Зоря, показавшись на небі і осиявши його разом від краю до краю, лякає злодіїв і проганяє геть так, як люде вибивають із килима пил, узявши його з чотирйох рогів та струснувши. *Кул.* — 9. печать приложить = Земля в темряві така невиразна, як розмішаний у руках віск, поки його не надавлять печаттю. *Кул.* — 11. каганець погасне = Ніч для злодіїв день, бо тілько в ночі вони безпечно роблять своє дїло. *Кул.* — 13. морських криничин = Євреї думали, що на днї моря є такі джерела, як у криниці або в ставу і що море ними доповняєть-ся. *Кул.* — 98, 3. Хто відчиня... = Се Господь Бог на те говорить, щоб принизити чоловіка і показати йому, що земля не про його сотворена. *Кул.* — 15. Квочку... Волосожара = пор. 42, 9. *(Кул.)*

Гл. 39—40. 101, 1. стенеть-ся = схоплює ся. — жре дорогу = так швидко біжить, наче жре дорогу. Поети Орабські часто так висловлюють бистрий біг коня. *Кул.* — 6. шуляк = крогуй, птах подібний до яструба але о половину менший. — 102, 15. бегемот = [24, 1] Описуючи бегемота, який він єсть, поет додає дещо з своєї хвантазії, яко про такого звіря, що́ знано в Палестинї тількі по дивним оповіданням. *Кул.* [Те саме про левіятана = крокодиля.] — 7 з д. меч = клевак. — 103, 3. левіяхвана = 25, 9. — 5. проштрикнеш ніздрі = щоб нести так, як рибу. *Кул.* — 6. гуляти на припонї = Як піймають велику рибу, то зачепивши гаком під жабра, пускають її в воду на припонї, до продажи. *Кул.* — 14. люде хананейські = Хананейцї чи Хвиникії довго орудували торгами, через се слово Хананеєць стало рівнознакою слова купець. *Кул.*

Гл. 41—42. 104, 17. сутуговатий = мускулистий, жилавий. — 20. спіднє жорно = [оно] робилось із твердого каменю. *Кул.* — 105, 4. пахощі випускає = Крокодил випускає з себе запах мускусу [= мощусу, пижма]. *Кул.* — 15. Хто зважить ся... = Іов, стрівожившись страшним Господнїм докором, промовля слова Божі, що́ ще грімлять у його в ушах. Злякавшись, він розгубив тут усї свої думки.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Кул. — 18. Послухай же... = Знов промовля Божі слова, не памятаючи з великої трівоги, що́ йому казати. *Кул.* — 106, 16. кесита = монета патріярхальних часів. *Кул.* — каблучка = обручка, перстень.

III. ПСАЛТИР.

Матеріяли: 1) Правда письмо наукове и литературне. Львів, 1868 (Псальма I. і XIII.), 1869 (Пс. XV. і XVI.), 1870 (Пс. CXXXIX.). — 2) Псалтирь або Книга хвали Божої Переспів український Павла Ратая Львів 1871.

Псальми I—X. 107, 11. злоріків = в церковнославянськім тексті стоїть „губителей“ (котрі своїм житєм пагубну ширять заразу). — 108, 13. народи = погане; люде (14) = жиди. — 109, 4. глечик = горнятко, збанятко. — 13. Псальма III. = Сю псальму зложив Давид тогдї, як утїкав од свого сина Авесалома. *Кул.* — 111, 20. винограду в полї = 2. кн. про Царів, XVI, 1—2; XVII, 27—29. *Кул.* — 114, 7. Псальма VII. = Сю сумну думу заспівав Давид перед Господом про дорекання йому од синів Вен'яминових (2. кн. про Царів XVI, 5—13). *Кул.* — 115, 5. всїм сонмом... обіходом = вся громада людей (праведних) обступить (величаючи) тебе. — 117, 9 з д. Псальма IX. = Сю псальму зложив Давид, як умер Авесалом: 2. кн. про Царів [Самуїлова] XV, 31; XVI, 21—23; XVII, 1—23. *Кул.* — 119, 16. Сіонської Дщери = Єрусалим називає сьв. Письмо дочерію Сіона, бо з сьвятинї на Сіон-горі розпростирав Бог свою опіку над ним, мовби над улюбленою дочкою. — 120, 11. Псальма X. = Сеся псальма уважає ся також за частину (4-у) псальми IX., тогди послїдуюча (XI.) псальма єсть X-а і так дальше аж до CXLVI., котра рівно-ж дїлить ся на дві (CXLVI. і CXLVII.), так що три остатнї псальми виходять знов однаково.

Псальми XI—XX. 122, 5 з д. щулити = кулити. — 124, 3. потребить лестивих = вигубить влесливих, винищить облесних. — 17. в-семе плавлять = сїм разів перетоплюють. — 18. горільлє = згар, жужелиця, відпадки. — 125, 6 з д. приникне = нахилив ся, знизив ся. — 129, 3. горен = 69, 8. — 8 з д. захряснути = забити ся, замулити ся, пе-

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

реповнити ся. — 2. круча = провалє, урвище. — 130, 17. Псальма XVIII. = Сю псальму заспівав Давид, як Господь вирятував його з рук ворогів його і з руки Саулової. *Кул.* — 135, 6 з д. лихому чоловіку = Саулові. *Кул.* — 136, 8. твердь = твердь небесна (засіяна зьвіздами). — 9. день із днем.. = Коли оден день скінчить хвалити собою Бога, не редає слова похвали дневи слїдуючому; а коли одна ніч неначе виспівала свою пісню, лишає відтак науку наступаючій ночі, як має ту пісню співати: і так непереривним хором гомонить в природї хвала Божа. — 137, 10. стїнник = сцїльник.

Псальми XXI—XXX. 140, 10 з д. яка кому доля = 2. кн. про Царів, VIII, 2. *Кул.* — 142, 4. Васанські = 10, 12. — 11. скуделина = черепє, глина. — 146, 20. нетяга = бурлака, бідак. — 150, 5. воздїяти (церк.) = взнести, піднести. — 9 з д. спевнив = сповнив. — 151, 22. однороги = мабуть те саме, що́ носорожцї (rhinoceros). — 8 з д. Кадис = В сїй страшній пустини жиди, вийшовши з Єгипта, перебували 40 років. — 6. глас Господень... ланї = Після книги Іова (39, 1—4) мають ланї дуже тяжкий порід, а гуки грому, сей „глас Господень“, приводять їх навіть перед часом до породу. — 153, 13. рямя = лахи, лахмітє.

Псальми XXXI—XL. 154, 21. потухають = гаснуть. — 155, 15. да зацїпить = щоби язик (мову) відняло. — 156, 11. Псальма XXXII. = Ся псальма належить до псальм покутничих, Давид мав її зложити тогди, коли після гріха з Версавією докори пророка Натана привели єго до опамятаня. — 6. гуж = ремінь для примоцьованя оглоблї до хомута. — 158, 7. ковбанюги поховав = щоби не затопили землю. — 159, 1 з д. вйну (церк.) = все, завсїгди. — 162, 20. обідчик (росс.) = обидник, кривдник, кривдитель. — 163, 16. тенета = сїти, сильця. — 3 з д. стужати (церк.) = непокоїти, докучати. — 166, 21. низринованні (церк., росс.) = скинені, зіпхнуті. — 6 з д. ревновати (церк., росс.) = заздростити. — 167, 8. облисне = вправе на сьвіт, вияснить. — 17. потребляти = нищити, тратити. — 168, 9 з д. щедрити = щедро обдаровувати. — 170, 4 з д. занивати = сумовати, біль терпіти, никнути. — 171, 10. привиддє = при-

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

вид. — 173, 6 з д. мятемо ся = мнемо ся, вемо ся. — 175, 5. встрявати = застрягнути, вмішати ся.

Псальми XLI—L. 177, 13. ряст = земля (поросла травою), мурава. — 178, 8 з д. безна = бездна, безодня. — 182, 16. трость = давнїйший прилад до писаня, як тепер перо або оловець. — 183, 19. Офир = околиця в Індії чи в Африці, звідки Соломон на кораблях привозив золото, слонову кість і инше для украшеня своїх пишних будинків в Єрусалимі. — 3 з д. Тирськиї = з Тиру, богатого міста торговельного в Феніки, з котрим і Палестина, яко найблизший край, мала особливо зносини. — 185, 7. ущухла брань = утихла війна. — 4 з д. в возкликновеннї (церк.) = серед (радістних) окликів. — 186, 10. город новий = Єрусалим з палатою Давида (і сьвятинею Соломона) збудований на Сіоньскій горі. — 20. Фарсийські = з міста Тарсос на полудневім березї Малої Азії (отже повинно стояти *Т*арсійські, як і єсть в церковнім текстї). — 187, 17. загадку = правду, яку люде звичайні не розуміють. — 188, 8. нарекають = називають. — 190, 3. взалчу (церк.) = зголоднїю.

Псальми LI—LX. 191, 5. Псальма LI. = Давид мав зложити сю псальму тогди, коли пророк Натан звістив ему гнїв Божий за перелюбство з Вирсавією і за убійство єї мужа Урія. — 6 з д. ісоп = васильки, зїлє котре жиди старого завіта замочували в крови великодного баранця а потім ним кропили і чистили ся по закону. - 192, 3. созидати (церк., росс.) = будувати, творити. — 193, 1. нахаба = напасть, лихо. — 19. маслина = оливне дерево. — 194, 3. приникне = нахилить ся. — 198, 1. Псальма LVI. = Сю псальму зложив Давид про те, як він переховувавсь од Саула у Филистимців і як вони його зрадили. *Кул.* — 199, 15. Псальма LVII. = Сю псальму зложив Давид про те, як він ховавсь од Саула в печері. *Кул.* — 200, 11. славо моя = даре (духу) співачий, натхнене поетичне. — 201, 2. гаспед = гадюка, змия, чорт. — 3. затуляє уши = Жиди і инші народи східні вірили, що знахор потрафить своїми примовами зачарувати гадюку, але гадюка, як почує єго голос, прикладає одно ухо до землї а друге затикає кінцем хвоста, доки заклинанє не скінчить ся. — 17. Псальма LIX. = Сю псальму зложив Давид про те, як Саул

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

послáв стерегти госпóду, щоб його вбити. *Кул.* — 203, 21. Псальма LX. = Сю псальму зложив Давид, як воював Месопотамську Сирію і як Іоав побив Ідумійців у Соляній долині. *Кул.* — 10 з д. отринув (церк., росс.) = відкинув, відопхнув. — 6. стенути = стрясти, потрясти. — 204, 9. Сихем = країна в Самарії, Сокот-долина (10) по другім боці Йордану, Єфремити (13) славні були відвагою воєнною.

Псальми LXI—LXX. 211, 15. овен (церк.) = баран. — 213, 18. тало = тонуло, западало ся. — 214, 8. Салмон (Селмон) = висока гора в дїльници покольїня Єфремового, на верху покрита снїгом, але в нижнїй своїй части поросла травою і лїсом. — 18. гобзовати (церк.) = мати достаток, бути богатим. — 9 з д. працювати в твоїм храмі = се єсть коло будування храму Єрусалимського. Споминка про війну, прописану у 2. кн. Сам. XII, 26—31. *Кул.* — 5. брона смерти = оборона від смерти? (В церковнім текстї єсть: исходища смертная, се-б то вихід від смерти.) — 215, 13. тимпанниць = тимпани се прибори музичні бубен і решітка. — 17. Вен'ямин там... = се-б то були в тім походї. — 6 з д. розточи розтоком = розсип розсипом. — 216, 4. подвигнеть-ся = посуне ся, уступить (ся).

Псальми LXXI—LXXX. 222, 10. псалтир = інструмент музичний деревяний, похожий на букву Д з 10 струнами і з вигненою в долину рамою. В-низу ударяно по струнах прутиком, а в-горі они видавали звук. — 11. гуслї = цитра, інструмент подібний до псалтири, але мабуть з більшим числом струн. По струнах ударяно також прутиком або перебирано пальцями. — 226, 9 з д. Псальма LXXIV. = Ся псальма зложена після здобутя і зруйнованя Єрусалима враз зо сьвятинею і царскою палатою Навуходоносором р. 588. — 1. стяжати (церк., росс.) = набувати, придбати. — 228, 2. кострица = останки з конопель або льону після тїпаня, терміте. — 230, 1. Салим (євр.) = спокій, мир; від того Єрусалим = держава або місто мира. — 233, 9. Танеос (Танис) = стародавне столичне (около 2100 р.) місто Фараонів. — 236, 11. капище = поганьска сьвятиня. — 12. істукан = божок, болван. — 16. Силом = В Сило стояла скриня завіта (скинія) більше як триста років. — 237, 6. ко-

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

тара = шатро, намет, курінь. (А може тут помилка зам. отара?)

Псальми LXXXI—XC. 242, 2. Меривських = Мерива се назва урочища, де Жиди нарікали на Мойсея, що нема води, а Мойсей ударенєм палицею в скалу видобув воду. (II. кн. Мойсея 17, 7.) — 244, 13. Єдомляне = Ідумеї, потомки Ісава, що́ звав ся також Едомом; Ізмайляне = по Ізмаілу, синї Авраама і невільниці Агари; Моав (Моавити) від Моава, сина Лотового; Агаряне пізнїйші потомки Агари, прогнаної Авраамом; Гевал споріднені Ідумеям; Аммон від иншого Лотового сина, Аммона; Амалик від Ісавового внука Амалика; Асур може потомки Асура, сина Семового. — 19. Мадіяму = Се племя через 7 лїт пустошило жидівску землю, аж Гедеон напав ненадїйно на сплячих ворогів, убив їх царів Зевея і Салмана (4 з д.) а єго товариші убили їх воєводів Орива і Зива (5 з д.). — 20. Сесара (Сісара) = воєвода ханаанського царя Явима (10 з д.), їх побив Варак, заохочений пророчицею Деборою, коло потока Кісонь. — 245, 11. посьміт = сьмітє. — 246, 4 з д. серце яре = с. гнївне (твоє). — 249, 11. Псальма LXXXVII. = Ся псальма єсть, так само як пс. 46, 48 і 76, піснію радости по виратованю Єрусалима від ассирійского царя Сеннахерима, котрого войско знищив страшний помір (р. 713.). — 251, 19. Псальма LXXXIX. = Ся псальма зложена за царя Ровоама по спльондрованю Єрусалима і сьвятинї царем єгипетским Сусакімом 949 р. — 254, 11. ріг = се-б то сила.

Псальми XCI—C. 263, 5 з д. пажить (церк., росс.) = пасовиско, паства. — 267, 16. жоломійка = сопілка, свистїлка.

Псальми CI—CX. 270, 4 з д. неясить (церк.) = сова, баба (пеликан). — 275, 6 з д. місяць доби визначати = Жиди рахували і рахують час після обороту місяця а не після сонця. — 278, 4. хлїб = збіже. — 279, 6. скнип (грц., церк.) = комашня́, хробачня. — 281, 9. Дафаном = Під проводом левитів Корева, Даѳана і Авірона повстало 250 знатних мужів против Мойсея і Аарона, дорікаючи їм: Весь нарід єсть сьвятий, чому-ж лиш ви возносите себе по-над него? (IV. Мойс. 16, 3.) — 11. скупище = гурма, шайка. — 282, 3. Валфегор (Бааль-Пеор) = Вал се бог сонця

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

у Мадіямців, Вавилонців і инших тамошних народів, Фегор називалась гора в земли Мадіямскій, отже Вал-фегор = Вал фегорский. — 7. Финес (Пінегас) = IV. Мойс. 25, 3—13. — 14. словом погрішив = IV. Мойс. 20, 3. 10. — 15. не вигубили = V. Мойс. 7, 2. — 10 з д. бісам оддавали = V. Мойс. 12, 31. — 284, 2. обительний = мешкальний. — 285, 7 з д. балка = долинка в степі. — 286, 15. Псальма CVIII. = Сеся псальма зложена з частин двох псальм Давидових: 57 ст. 200 і 60 ст. 204. — 288, 11. по правій руцї = гл. до 79, 9 з д. — 291, 3. Господь моєму Господеві = Бог Мессії. Сю псальму розуміли загально в той спосіб, що в нїй говорить ся про Мессію; в тім дусї покликував ся на неї також Ісус і Апостоли. — 19. з криниці по дорозї = як начальник войска в воєннім походї, не маючи тогди часу спочити.

Псальми CXI—CXX. 297, 1. спасенну чашу = Ся псальма (як і 113—118) співала ся Жидами в день пасхи в кождій родині; при столї голова родини благословив чашу з вином, пив з неї, а потім пили всї на памятку визволеня з єгипетскої неволї. — 298, 8 з д. ворота правди = ворота сьвятинї в Єрусалимі (яко пробутку правди Божої) відбудованої після повороту з вавилоньскої неволї (516. р.). — 2. занедбали камінь, а він лїг у розї = Бог з пониженя привів нарід жидівский до чести. — 305, 11. шкурат = кусник шкіри. — 307, 4 з д. гар = згар, жужелиця. — 312, 13. Кидарськими = Кидар (Кедар) був сином Ісмаіла, а єго потомки були войовничим народом кочуючим, они мешкали на всхід від Галилейского озера.

Псальми CXXI—CXXX. 316, 14. за ворітьми = Давно відбувано у Жидів суди в воротах міста; такі брами бували склеплені і так просторі, що могли помістити не тілько судіїв, але і велике число людей. — 10 з д. масличне вітте = лїторостки оливні.

Псальми CXXXI—CXL. 319, 2. не знайду оселї = не знайду поміщеня для скринї завіту в збудованій сьвятини. — 4. на згірях знайшли = Филистини забрали були в війні скриню завіту, але потім відвезли її і лишили на поли. — 6. підніжже ніг Господнїх = так письмо сьв. називає часто скриню завіту. — 320, 10. Єрмонські роси = роса з гір Гермоньских в Сирії, на всхід від жерел ріки Йордану, де в глубо-

Generated on 2015-05-14 17:32 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ких дебрах держить ся снїг також в лїтї — 321, 8 з д. Сигона і Ога = IV. Мойс. 21, 24, 35. — 326, 7 з д. лик = лице.

Псальми CXLI—CL. 332, 15. пірнатими = стрілами. — 339, 6 з д. в струнах і органї = на інструментах струнних і органах; органи єврейскі складали ся з кількох цївок нерівних, двома поперечками споєних: граючи дуло ся в кожду цївку з-осібна. — 5. голосні кимвали = дві мідяні півкулї порожні з ушками, котрі ударяно одну о другу.

IV. ТОВИТОВІ СЛОВЕСА.

Матеріяли: Куліш Олелькович Панько. Товитови словеса переказані старорушчиною. Коломия 1893. З друкарні Яна Брука и Спілки.

340, 2. Старорущиною, Старорусами називав Куліш руску (українську, малоруску) мову, Русинів (Малорусів, Українців), а россійску (великоруску, московску) мову, Россіян (Великорусів, Москалїв) називав новорускою, Новорусами.

Книга Товіт належить до апокрифів Старого Завіту і не находить ся в українськім перекладї Сьвятого Письма. Она зложена мабуть в першім столїтю перед Христом.

I—XIII. 340, 1 з д. Енемесар = Сальманассар [?], котрий заняв Ізраїльске царство в р. 722. — 341, 2. язики (церк.) = погане. — 5 з д. Мидія (Медія) належала тогди до Ассирії. — 3. талант = більший гріш (сумма грошій), мав 6000 драхм. — 1. Сенахерим панував 705.—681. р. — 342, 10. побитий з походу = гл. до 249, 11. — 343, 1. оклишник = вістун, оповістник. — 344, 15. в прасї (церк.) = в поросї (пороху), в смерти. — 346, 5 з д. обнищали = з'убожіли, збіднїли. — 347, 9. в Рагах Рагуїла = Тут єсть якась помилка, бо Рагуїл був в Екбатанах (344, 20; 349, 23), а в Рагах був Гаваїл (341, 4 з д.; 352, 12); помилка була і 345, 23, де стояло Рагуїлу, але я там поправив се на Гаваїлу. — 5 з д. драхма = стародавна срібна монета, в ріжних сторонах мала ріжну вагу і вартість. — 352, 15. десять тисяч талантів = Їх було очевидно не десять тисяч, іно десять: 341, 3 з д. і 346, 7 з д. — 355, 1 з д. вврачу-

Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

вати (церк., росс.) = вилїчити. — 356, 4. смутили ся (церк., росс.) = змішали ся. — 2 з д. пліненьнє (церк., росс.) = полон, неволя.

6) ПЕРЕСПІВИ І ПЕРЕКЛАДИ З НОВОЧАСНИХ ПОЕТІВ.

І. З ПОЛЬСКОГО.

Матеріяли: 1) Основа южнорусскій литературно-ученый вѣстникъ С.-Петербургъ 1861, IX (Русалка), X (Химери), XI—XII (Чумацькі дїти). — 2) Досвітки думи и поэми П. Куліша Петербургъ 1862. [II. вид., Йогансона, Київ 1878; III. вид. Харків 1899.] (Русалка, Химери, Чумацькі дїти.) — 3) Правда письмо наукове и литературне. Рочникъ другий. Львівъ, 1868. (Топір-гора в н-рах 26. і 27.)

1. Русалка. 362, 6 з д. тума = зводитель, зводник. — 363, 2. ласка = милованє, голубінє. — 3. ряška = водна ростина, покриваюча часто стави. Змисл: до милуваня (голубіня) то ви дуже скорі.

2. Химери. Химери = галюцинація, ілюзія, уроєнє, манїя. — 369, 4. побіденний = бідолашний, безщасний.

3. Чумацькі дїти. 371, 3. покопотїли = потупотали. — 372, 4. мажа = віз чумацкий, тягаровий. — 12. хура = ґіра.

4. Топір-гора. *Слово од редакції.* 375, 1. гординський = ординьский, (напад) орди татарскої. — 3. козак-біляк = простий, рядовий козак. — 13. зимні (зїмнї) = зимові. — 18. лядувати = бути спольщеним. — 376, 22. ...руськоï віри = Читай Relacye Nuncyuszów Apostolskich, напечатані в Парижі року 1864, т. II. ст. 76, 81, 104, 140, 159. *Кул.* — 24. в лавицях по ратушах сидїли = належали до міскої ради. — 377, 6. ...огиди = читай там-же стор. 155. *Кул.* — 11. за Порогами = Знаємо з оповідання Папроцького про побуток Зборовського Самійла між Запорожцями. *Кул.* — 19. Ляхом вирубати = говорити по польски. — 378, 21. бузувірство (безувірство) = неправа віра, не христіяньска віра. — 379, 2. рокотаннє = голошенє, голосїнє. — 17. нашийник = гнобитель, напастник. — 385, 4. нахаба = 193, 1. — 21. Олизаровский (Тома) = мало знаний, хоч спосібний поет польский українськоï школи, написав між иншим

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

думки і повісти поетичні з життя України: Zawerucha, Topir-Góra, перероблені з повісти Krzyż w Peredylu. Поезії єго видані в Кракові 1836 і 1839, а твори в Вроцлаві 1852. Zaweruch-у прирівнують до Гощиньского Zamk-у kaniowsk-ого.

Переспів. Денис Федоренко = оден з многих псевдонїмів Кулїша. — Топір-гора = Гора ся на Волиню, у Ровенському повітї. На горі камяний крест, а під горою село Передїллє. Людский переказ про Топір-гору заховано в сїй думі. Дїялось у XVI. столїттї. *Кул.* — 387, 18. улус = село татарске. — 389, 10 з д. буртище = купа, груда. — 390, 16. ист = пень [?]. — 391, 18. Данило = Процьвітав тогдї на Русї під Кремянцем славний лицар Данило Малинський, що́ козакував на Татарву. *Кул.* — 392, 3. Щербатим = звав ся так знаний меч у Данила. *Кул.* — 16. гиран = музика татарський. *Кул.* — 3 з д. аман = добре! браво! *Кул.* — 2. шлик = висока кінчаста шапка з футром. — 393, 18. джявр = невірний. Так мусульмане звуть христіян. *Кул.* — 394, 17. батівня = більше коней з собою спутаних і обладованих. — 20. полосатий = пасмистий. — 24. мурза = старши́й (князь) татарский. — 395, 24. мисюрка = кільчата шапка желїзна (сталева), покриваюча голову, шию і плечі. — 7 з д. кучматий = кудлатий. — 396, 1. мургурий = смаглий. — 397, 6 з д. кричма = з криком. — 398, 3. правцем упала = як стояла (просто, право), так упала. — 400, 8. забовванїти = замаячити, завиднїти ся з-далека і невиразно. — 402, 11. гоня = гони, міра довгости в ріжних сторонах ріжна (120 до 300 метрів). — 403, 2 з д. плави = махові пера. — 404, 1. бугай = птах гупало, рід чаплї. — 15. шул = стовп.

II. З РОССІЙСКОГО.

Матеріяли: Сї переклади і переспіви Кулїш раз призначив був до „Дзвона“ (і я їх після того й помістив в I-ім томі враз з иншими поезіями сеї збірки), то знов до „Позиченої Кобзи“; але вкінци і „Дзвін“ і „Позичена Кобза“ друковали ся без них, а они не друковали ся нї в якій окремій збірцї. Матеріяли подав я в I-ім томі (ст. 488 і 489), крім того мав я тепер ще рукопись Кулїша з надписом: „Позычена Кобза“; дру-

Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

гий єї надпис, на другій картці, стоїть: „Позычена въ Московщинѣ та въ Нѣмещинѣ Кобза Переспѣвы Панька Кулеша.“ Рукопись ся містить: 1) вірш „До братів Великої Руси“ (= Старорус-Малорус до Нової, Великої Руси) і 18 переспівів з россійского, межи ними вірш „Заворожена криниця“, поміщений у мене в І-ім томі на ст. 434 але в списї сего ІІІ-ого тому хибно пропущений (бо він в другій рукописи а затим і в І-ім томі находить ся окремо від всїх инших переспівів з россійского); 2) вірш „До Нїмців“ і 24 вірші з Гайного (у мене 25—27 і 29—49). Рукопись сеся єсть власностію п. Вол. Левіцкого, прислана єму Кулїшем, коли редаґував у Львові лїтературний двотижднєвник „Зоря“ (в рр. 1890—1896).

409, 17. куна = в давних церквах при входї желїзний обруч на ланцуху, закладаний на шию проступникам. — 5 з д. До вірша „Соловїна Левада“ зробив Кулїш таку дописку: Догоджаючи старому Вольфові, не викинув з його „Одголосків“ і Некрасова. Та з Некрасовщини некрасовщина й буде, як її не заквітчуй. Не печатати „Соловїної Левади“.

410, 7. По сїй стрічцї треба вставити:

18. ЗАВОРОЖЕНА КРИНИЦЯ.

Вертоградъ моей сестры...

Пушкинъ.

Том І. стор. 434.

Відтак замість *18.* Пасїка буде: *19.* Пасїка.

На кінци рукописи „Дзвін“ дописав Кулїш олівцем: Про переспіви з новорусчини. „Для хахлов і такой бог брядє“, мовляв у Квітки Москаль на ярмарку. Почитуючи співи новоруські про нашу староруську землю, мусимо казати: „До смаку лубяному язику.“ Наша самоучна Муза не вдоволняєть-ся таківщиною: у неї й слово нїжнїще, та й погляд глибший.

ІІІ. ПОЗИЧЕНА КОБЗА.

Матеріяли: 1) Позичена Кобза Переспів чужомовних сьпівів Пересьпівував же іх Кулиш Олелькович Панько. Вистущем первим іс кобзою. 1897. Печатано в Женеві в украінській друкарні. (Містить: Присьвят,

Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

1—9, 11—19, 25—28, 32—44, 51, 55, 57—63). — 2) Виписки з Позиченої Кобзи. Куліш Олелькович Панько. Передрук з „Нашої Долї“. Львів. 1895. (Містить: Слівце від редакції, 3, 9, 10, 24 [I], 25, 27—29, 32, 45, 54—56.) — 3) Рукопись п. Вол. Левіцкого, як висше. — 4) Літературно-науковий Вістник. У Львові, 1903. Томи XXI (11, 12, 13), XXII (14), XXIII (15), XXIV (20); 1904. XXV (21, 22), XXVIII (1, 2, 23). — 5) Ґордон Байрон. Чайльд Гарольдова мандрівка. Переклав Панько Куліш. Львів, 1905. (50—53.) — 6) Сочиненія и Письма П. А. Кулиша. Подъ редакціей И. Каманина. Кіевъ. 1908. Томъ 2-ій. (24. Деякі помилки я старав ся поправити.)

I. Словце до староруських народовиків. 413, 3. розмають = розвіють. — 16. главарі = голови, проводирі, головачі. — 414, 6. прати = перти. — 16. пяний пророк = Шевченко (!), в поезії Чигрин (Тв. Ш-ка I, 104).

2. Слово до Нїмцїв. 415, 13. трубадури = середньовічні поети і співаки рицарского стану в полудневій Франції, в Провансії, трувіри (trouvères) в північній Франції; тамті співали більше про любов, сї про дїла воєнні і дивні пригоди.

3. Ґраф Габсбурґ. Сю бальляду переложив також Могильницкий: Р. Письм. III, 531. — 416, 7 з д. всї семеро = Для тих, що́ знають гісторію того часу, мушу замітити, що менї дуже добре відомо, що король ческий не виконував свого двірского уряду елєкторского при короноваю Рудольфа на цїсаря. *Шільлєр.* — 2 з д. тромбон = рід труби, Posaune. — 417, 1 з д. ключ = жерело. — 418, 6. хмиз = хабузє, хащі. — 7. сугак = тут в ширшім значіню: дика коза. — 15. брилик = капелюшок. — 19. бурчак = бистрий потік. — 419, 6 з д. шість корон = Рудольф видав три доньки за королїв а три за удїльних князїв. — 420, 2. давнього бачить панотця = Чуді [швайцарский гісторик з XVI. столїтя], котрий передав нам сю анекдоту, оповідає також, що сьвященик, котрому се трафило ся з ґрафом Габсбурґом, став потім капеляном у елєктора моґунцкого і немало причинив ся до того, щоби при найблизшім виборі цїсаря, який наступив після довгого безцарства, звернути увагу сего елєктора на ґрафа Габсбурского. *Шільлєр.*

Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

5. Необорима армада. 424, 14. гармиза = залога, ґарнїзон. — 425, 5. Хартія велика = Magna Charta, основний закон державний анґлїйскої конституції з 1215. року. — 7. царями розуму твого = Гадка Шільлєра віддана не зовсїм вірно, там стоїть: Велика Харта, що твоїх королїв робить громадянами (Bürger) а твоїх громадян князями. — 2 з д. Рече..... вітрах = Сї два верші суть алюзією до медалю, котрий Єлисавета казала вибити на памятку своєї побіди. На нїм виставлена фльота, погибаюча в бурі, зо скромним написом: Afflavit Deus, et dissipati sunt. *Шільлєр.* [Остатнього півверша „Мадриту знак і Риму“ або чогось подібного нема у Шільлєра.]

6. Боротьба. 426, 3. мусом = Словом „мус“ Кулїш виражає нїмецке Pflicht а словом „доблесть“ (5) нїмецке Tugend.

7. Покора = Resignation. — 426, 5 з д. в любій українї = in Arkadien. — 427, 21. україна = Heimat.

8. Грецькі боги. 430, 8. шар = куля. — 14. поплески = поплескуючи ся, полоскаючи ся. — 9 з д. ґирлиґа = палиця вівчарска (довга, заґнута). — 431, 13. тирса = палиця Діонїза (Бакха) і єго товариства, листєм оповита, з шишкою на горішнїм кінци. — 433, 8. всїм кружити самопихом звик = sich durch eignes Schweben hält. — 15. мусить.... житьтї = Вірнїйше було би: Що безсмертно в пісні має жити, мусить згинути в житю.

9. Перед судом. Поезії Шільлєра суть у Кулїша дійстними перекладами, Ґетого одні перекладами, другі переспівами, деколи з дуже свобідними змінами змислу. Сей вірш єсть переспівом, в котрім затратились деякі характеристичні риси нїмецкого первотвору.

II. Співець. 437, 4. вгонобляти = догаджати, вдовольняти, приєднати. — 8. чоло пяне = мід до питя.

15. Баллада про князя-старця. 440, 2 з д. драб = збройний слуга. — 441, 6 з д. бринїє = цвите, красує ся. — 442, 3. чех = давна монета. — 21. князь = Кулїш тут і 443, 7 перед часом виявляє, що дїдусьспівака єсть власне той прогнаний князь; у Ґетого се виявляє ся аж зі слів князя (у него властиве ґрафа), висказаних після зневажливого крику зятя. Ґете дав

Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

сам отаке пояснене сеї бальляди, на котре Куліш мабуть не звернув уваги: Війна чи революція вигнала правного короля і ґрафа, котрий при нїм стояв, з краю. Ґраф, закопавши свої скарби, утїкає з замку свого в тій хвили, коли вороги єго здобувають, уносячи під плащем свою малу донечку. Він блукає довгі лїта в чужинї яко старець-співака з донькою, аж якийсь пан (князь), здибавши їх, замість подати милостиню, женить ся з гарною старцївною і бере її з собою, а отець бурлакує дальше. По роках він вертає все ще старцем-співаком до свого краю; коло єго замку, котрий тепер єсть в посїданю зятя, побачили єго внуки і в неприсутности батька й матери запросили на замок, щоби їм щó заспівав. Він співає їм свої і їх матери пригоди. Аж вертає їх отець, зять єго, і сварить на співака, котрого не пізнає, а відтак зневажає жінку і дїти, коли ті за старцем вставляють ся. Тепер старець дає пізнати ся, леґітимує ся яко пан замку, котрий знов вступає в свої права, та оголошує загальну амнестію в домі і в краю. — 9 з д. і 4. горшки = ? У Ґетого стоїть Schergen, се-б то пахолки, слуги. — 443, 8. пинда = гордун, чванько; пиха.

16. Скарб. Куліш тут в цїлім оповіданю дуже відступив від первотвору, не в користь свого переспіву.

19. Коринѳовська молода княгиня. 451, 1—9. Ся і послїдуюча строфа повинні стояти аж по дальшій строфі „І вони вже.... свáту любовно"; сего вимагає змисл, і так стоїть в первотворі. — 454, 9 з д. з могúли б устáла = В первотворі в сїй цїлій строфі є иншій змисл.

20. Мандрівець. 456, 24. архитрав = в грецких і римских будівлях поперечний бальок, лежачий на стовпах, котрий носить на собі прочий звід (вязанє) будівлї. — 25. зодчий = (артистичний) будівничий. — 458, 5. кóтом = покотом. — 12. чортополох = така ростина, хабаз, хопта. — 6 з д. вешнїй (росс.) = весняний. — 459, 13. пахарський = хлїборобский, господарский. — 4 з д. карниз = ґзимс.

21. Олексїй та Дора. 461, 6. киль = спід судна (Kiel). — 12. покладливий = розважний. — 15. фла-ї г(а) = хоругов корабельна (Flagge) з легкої вовняноматерії кольорової; вімпель = пасма з тої самої матерії на кінци щогли (Wimpel). — 16. щогла = мачта

Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

машта. — 462, 23. твір стиховий = стих, вірш. — 463, 5. похіпливий = похопний, поспішний. — 465, 9. беседка = альтанка. — 10. корзинка = кошичок. — 15. апельсини = помаранчі (Apfelsinen). — 467, 3. почіпочка = верівочка, мотузочок. — 21. груз = наклажа. — 9 з д. червець = ярко-червона краска, шкарлат. — 468, 18. трудний = струджений, слабий. — 21. сьмій ся з ламаньня обіту = Боги за зломанє присяги вірности в любві не карали, лише сьміяли ся.

23. Новий Павзій. 475, 10. перехідний = зникавий, марний. — 478, 9. Пенїя = богиня (олицетворенє) бідности.

24. Римські Елегії. *I—X.* 480, 18. до пристани в гавані = до сховища (пристановища) в пристани. — 6 з д. Гал = Гальлїйці були вороги Римлян. (Впрочім коханка Гетого в Римі була не дійстна Римлянка, але Нїмка.) — 482, 15. помолимось = Се, здає ся, помилка (яких є багато у Каманїна), і має бути: но молимось. — 18. залучить = заманити, приманити, принадити. — 483, 6. смаглої = Се слово додав я: єго вимагає і розмір і змисл (в первотворі є bräunliches Mädchen); та не всї помилки метричні я брав ся поправити.

XI—XX. 488, 5 з д. виступця = виступаючи складно наперед. — 490, 25. вітластий = вітистий, галузистий. — 492, 8. силба = силяба [?]. В первотворі: gemütliche Worte, | Silben köstlichen Sinns wechselt ein liebendes Paar. Так само хибно переложено 24. — 493, 9 з д. принадну Попину = Може „in die Popine“ первотвору значить: „до лихої господи“? (Слова „принадний“ там нема, а латиньске „popina“ значить простий лихий шинок, Garküche.) — 496, 16. колесом штурє [шнурє?] мотузне крутив = Се, бачить ся, непорозумінє; в первотворі стоїть, що дядько крутив ся (вертїв ся) сюди й туди. — 20. опудало з гичи = страхопуд з гички, звиклий. — 497, 24. преграда (росс.) = перепона, перешкода. — 499, 13. ущухло = утихло. — 9 з д. днище = дошка при кужели, на котрій пряха при пряденю сидить. — 500, 3. задню пасти = лишати ся з заду, бути остатним. — 3 з д. шваби робив = болю завдавав, лиха робив. — 501, 6 з д. твержа = кріпость (twierdza). — 502, 7. 8. всї

Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

слуги прибічні = З послїдуючого верша виходить, що тут говорити ся повинно лише о однім слузї: так і стоїть в первотворі.

25. Старий гай... 504, 4. юдо = чудо.

27. Предивний сон... 505, 3 з д. злаки (церк., росс.) = зїлє. — 506, 3. крин = лїлїя. — 507, 10 з д. заступ(ець) = рискаль.

28. Чого кипить... 508, 9 з д. посад = місце, де саджають молодого і молоду на весїлю. — 509, 2. шанує = частує. — 15. зашурхало = зашуміло.

32. Ти сидиш .. 511, 13. кволий = слабий, хирний, хорий.

50. До Мих. Вас. Білозірця. Перед сим віршем, поміщенім на вступі до перекладу Чайльд-Гарольдової Мандрівки, стоять дві передмови: одна россійска „До новомодної нашої Руси“, де Куліш поясняє, чому він перекладає Байрона і Шекспіра по українськи (він хотїв особливо показати гнучкість украïньскої мови і спосібність єї до передачі великих чужомовних письменників), а друга руска отся: „А се до нашої старомовної Руси. Так я писав, маючи перед себе публику тогобочню, по тім боцї полїтичньої границї нашого рідного краю; та й не можна було там появити мого перекладу на сьвіт [після указу з 1876. року]. Бувши ж певний, що така неможливість, яко противна природї духа людського, зникає, та ще й незабаром, силою всесьвітнього прогреса в полїтицї єстествознання, зіставляю незачеркнутим се передне слівце новомовне при старомовньому переспівї британської поеми. *Панько Куліш.*“ — Білозірець = Білозерский, брат жінки Куліша, колишнїй редактор петербургскої „Основи“. — 519, 6. розумна = зрозуміла. — 14. преємник (церк., росс.) = наслїдник, наступник. — 520, 12. таким як Гете = Як високо цїнив Гете Байрона, можна прочитати (під рубрикою Byron) у Генне-ам-Рін (Otto Henne-am-Rhyn) у третїм томі його Kulturgeschichte der Neuern Zeit, S. 561. Das satirische Epos Don Juan ist nach Goethes Aeusserung „das merkwürdigste Buch des XIX Ihdts“. *Кул.* — 522, 7. холя (росс.) = розкіш, пестуванє. — 5 з д. пошматує = Не думаю, писав льорд Байрон до приятеля, щоб мій пес був лучший од свого брата-звіря, чоловіка. *Кул.*

53. Пісня Паліїкарів. Слово паликар — скорочене Падекаєй. Се назва воїнів, і Греків і Альбанцїв

Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ромейської мови, по українськи молодець, як офіціяльно звали козаків: „панове молодці“. *Кул.* — 524, 12. тулумбас = рід барабана. — 18. Химарі = мешканці химарійских гір в Епірі і Альбанії. — Ільлїрійцї = давнїйше називала ся Ільлїрією Боснїя з Далмацією. — 19. Сулїоти = альбаньске племя. — 7 з д. коршак = шуляк, каня. — 525, 13. Паржане = Парга побережний город в Альбанії, на крутій горі. Оборонявсь од Порти в союзї з Венетами від 1401. аж до 1797. року, В 1800. роцї підпав під Турка, та ще борикавсь до 1819. року. Тогдї вже мусїли пірати Паржане піддатись Янїнському баші, та більша їх частина порозволїкалась по йонїйських островах. *Кул.* — 526, 5. Превеза впала = Побережний город в Альбанії Превезу взято штурмом у Француза. *Кул.* — 19. Алїбаша = могучий баша турецкий, утворив собі в рр. 1807—1822 в Альбанії, Епірі і Тессалії независиму державу, але вкінци мусїв піддати ся султанови і був замордований. — 22. жовтий = Великоруса Турки прозвали Жовтим. *Кул.* — 4 з д. селїхтар = мечоноша. *Кул.* — 3. сераскир = по турецки серіаскер = гетман; вибиравсь із трйох бунчучних башів. *Кул.*

55. Сльози. 529, 2. зубрій (росс.) = товченик, коваль (щó лиш кує-виучує всьо з трудом на память).

57. Молитва природи. 531, 5. ханжа (росс.) = сьвятоха, сьвятоша. — молельня (росс.) = дім Божий, божниця, каплиця. — 17. кукобити ся = господарити, заходити ся, старати ся.

58. Надпись на монументї пса. Сей монумент і досї красить сад у Байроновому рідному Ньюстидї. Перш віршованої зроблено на йому прозову напись, таку:

Коло сього місця
положено останки того,
хто красою своєю не величав ся,
силою не пишав ся,
був хоробрий та й не жорстокий,
мав усї людськї добродїтелї і нїякого людського
ледарства.
Хвала ся здавалась би лестивостью,
коли-б написати над людиною,
а вона тілько праведна дань спомину
про собаку Ботсвана,
щó родивсь у Ньюфаундленї в маї 1803,
а вмер у Ньюстидї листопаду 18. р. 1808.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:33 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

533, 21. змостити ся = вилїзти і усїсти. — 8 з д. каверза = інтриґа, фортель, шахрайство.

60. Віддалеки. Поет згадує тут про славну школу в Гарро (14 кільометрів на північний захід від Льондону), де він учив ся і виховував ся. Яко мотто стоїть верш Верґілїя: O mihi praeteritos referat si Juppiter annos! (О, коб Юпітер вернув менї минулі лїта!)

61. Коли-б я був хлопя... 535, 3 з д. застум = пустинне, глухе місце. — 2. Саксонська = У (шкотских) верховинців Саксон те саме, що долинянин се-б то Анґлїєць. — 536, 4. понною = ?? (повною?) — 17. урок = завданє, лекція. (Властиве надруковано: укором.) — 537, 13. жадаю = бажаю. — нетря = провал.

62. Пісня. 537, 20. кївш = судина з ручкою до черпаня і питя. — 538, 9. Пандора = після грецкої мітольоґії женщина сотворена богами і обдарена всякими дарами, а межи иншим також пушкою (скринкою), де сховані були всякі лиха і нещастя; люде отворили пушку, і звідси всякі лиха пійшли в сьвіт.

63. Під хуртовину. Сей вірш зложив поет в Альбанії 11. жовтня 1809. в ночи, коли провідники згубили дорогу. — 538, 8 з д. Пинд = гори в Альбанії.

Куліш переложив ще з Байрона деякі довші поеми: Шильоньский вязень, цїлого Чайльд-Гарольда, часть Дон Жуана, а з Шекспіра 13 драм; не всьо ще друковане. З Сьвятого Письма переложив більшу часть (решту доповнили др. Іван Пулюй і Іван С. Левіцький); цїле те Сьвяте Письмо видало Британьске і Заграничне Біблїйне Товариство у Відни 1903. р. Дон Жуан друковав ся у Львові в місячнику „Правда“ і окремою відбиткою р. 1891, а Чайльд-Гарольдова Мандрівка вийшла накладом Украін.-руської видавничої Спілки у Львові р. 1905. Через залишенє римів переклад єї стратив богато краси, як і через те, що Куліш замість 10-стопового верша ужив 13-стоповий „на шкоду прецізії і різкости Байроновского вислову“. Яко зразок подаю отсї перші 13 строф з І-ої пісні:

О Музо! про тебе в Елладї воспівали,
Що ти не на землї, на небесах родилась.
Пристиджену між нас новими кобзарями,
Не сьмію звать тебе з ховма твого сьвятого.

Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Однак по-над твоїм прославленим потоком
Блукав я і зітхав у давніх пустках, Дельфах.
Там круг твого давно занедбаного храму
Пріч сонного ключа усе мовчить-нїмує.
Не важусь девятьох і я будити Сестер
Моїми струнами, моїм немудрим співом.

Колись на острові, на славнім Альбіонї,
Жив молодик, що́ був байдужен на все добре,
А пробував собі у розпуску найгіршім,
Гуляв, гукав і драв дремливе ухо Ночи.
Ой леле! сорома не мав сей лобуряка,
Кохавсь у бенкетах, веселощах безбожних.
Про нього на землї було такого мало,
На що́ б він позирав прихильним, добрим оком,
Опріч конкубінок та розпусних гультаїв,
Підлиз високого коліна і низького.

Імя йому було Чайльд Гарольд, та звідкіль він
Був родом, не моє про се казати дїло.
Доволї з нас, що рід його був може й славен
І процьвітав-сияв колись у инші часи.
Но пляма і одна на віки нас плямує,
Хоч як би величавсь хто предками своїми.
Нї те, що з гробовищ геральдик вигрібає
І з темного кутка на сьвіт ясний виносить,
Нї вірші медові, анї барвиста проза
Не вхвалять дїл лихих і не осьвятять кривди.

Чайльд Гарольд вигрівавсь на сонечку в полуднї,
І забавляв ся, гравсь, як инша всяка муха.
Не думав, не гадав, що день ще не скінчить ся,
Як подих вітровий його мізерним зробить.
Аж ось — далеко ще було і до третини,
А вже дознав біди, гіркої над всї біди:
Переситу дознав у тім, чим веселив ся;
Всї забавки йому остили і обридли.
Тогдї вже рідний край чужим йому здавав ся:
Сумнїщим став йому, нїж келїя чернеча.

Бо лябірінт гріха пробіг він дуже довгий.
Не поправляв того, в чім тяжко провинив ся.
До многих воздихав, любив одну сердечно,
А та одна, гай-гай! була чужа дружина,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Щаслива, що втекла від його цїлування:
На чистотї її була гидка се пляма.
Бо він би занедбав її принаду скоро
За-для других утїх, нечистих солодощів.
Проциндрив би її поля, луги й діброви,
А щастя у дому тихого не дознав би.

На серце занепав у розпуску Чайльд Гарольд.
Жадав тїкать кудись од вакханальних друзїв.
Бувало, що й сльоза понура наверталась,
Но в оцї з гордощів великих застигала.
Блукав окроме він у задумі сумному,
І з краю рідного зовсїм зійти наважився,
Щоб клїмати жаркі за морем оглядати:
З переситу жадав собі якогось лиха,
І щоб перемінить нудьги своєї сцену,
Готов був низойти між тїни в преісподню.

Чайльд Гарольд виїхав із батьківського дому.
Просторний був се дім, старі, поважні мури, —
Такі старі, що ось повалять ся, здавалось.
Та міцно склеплені були товстезні стїни,
Вічисто роблене чернече будуванє!
Судило ся ж йому на ледарство згодитись.
Де логово було зробило суєвірство,
Тепер співали там дївчата реготухи.
Ченцї подумали б, що часи їх вернулись,
Коли сьвятих людий перекази не кривдять.

Однак у безумі веселощів частенько
На Чайльдовім чолї з'являлись дивні думи, —
Немов би згадував смертельну ворожнету,
Або таємну страсть, чи зведену надїю.
Нїхто ж того не знав, нїхто не дбав і знати,
Що́ там в сумній душі на самім днї таїлось.
Не був бо він такий з природи простодушний,
Щоб признавати ся, шукати серцю пільги.
Нї ради дружньої, нї то уболївання
Не здобував, яке б його не жерло горе.

Нїхто ж і не любив його, дарма що в залї
І в будуарі він збірав людей гулящих.
Та й добре знав, що се бенкетники лестиві,
За лакомим столом без серця паразіти,

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Так! не любив його нїхто — й самі коханки:
Про помпу бо та власть жіноцтво тілько дбає.
Де помпа й горда власть зіходять ся до купи,
Там і Ерот живе між ними легкокрилий.
Дївки до сяєва метеликами линуть;
Мамон радіє там, де Серафим би плакав.

Була у Гарольда і мати; не забув він
Про неї, та втїкав із нею не прощавшись.
Була в його й сестра кохана, та не бачив
Її, поки в тяжку мандрівку не пустив ся.
Коли ж і друзїв мав, нї з ким не попрощав ся.
Та не подумайте, що серце мав зелїзне.
О ви, хто знаєте, що́ єсть воно любити
Достойних двох чи трьох! ви знаєте, як тяжко
Прощаннє серце рве, котре б вони бажали
Любовно від його занепаду зцїлити.

І дім свій і курінь, свої наслїдні землї,
Сьмішливих дам своїх і чари їх принадні,
Ті очи голубі, ті кудрі й снїжні руки,
Що́ може б ізвели з ума й анахорета,
Той насит молодий, йому так довго любий,
І повні пугарі вина предорогого,
І все, що́ надить нас розкошами до себе,
Байдужно кинув він, та й не зітхнув нї разу —
Щоб морем простувать до берегів поганських
І за екваторну заїхати лїнїю.

Сповнились паруси, подув тихенький вітер,
Немов радїв, що нїс його далеко з краю,
Із рідного; і се вже білі скелї никли
З-перед очий його, і хутко зникли в пінї.
І може вже тогдї він каявсь про блуканнє,
Та думку заховав свою в мовчущих грудях,
І не промовили уста його нї слова,
Тим часом як кругом всї стали сївши плакать,
Пускаючи свої стогнання за вітрами,
Байдужними до їх печалей легкодухих.

Як стало ж сонечко сїдати в синє море,
Узявсь до арфи він: любив дзвонити в струни,
І як нїхто не чув його з людий стороннїх,
Він з арфи визивав мельодію навчену.

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN
Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

І се озвали ся, зарокотали струни,
І з-тиха заспівав прощальне „На-добраніч“.
Тим часом корабель летів на білих крилах,
І рідні береги з очий його зникали...
Він грав і промовляв до бурних елєментів,
До вітру та до хвиль свою останню пісню.

Наступає „Прощаньнє з рідною вкраїною“ (стор. 520): з Чайльд-Гарольда взяті також два дальші вірші: 52. До Інези і 53. Пісня Палїкарів.

Generated on 2015-05-14 17:39 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

З М І С Т.

Сторона

Б. Переклади і переспіви. а) З Сьвятого Письма.

І. Мусієві пісні.

1. Над Червоним морем 5
2. Передсмертня пісня 7

ІІ. І о в.

Коли написано книгу Іова 16
Переспів Павла Ратая, I—VII . . . 27—38
„ „ „ VIII—XIV . . . 40—51
„ „ „ XV—XXI . . . 52—64
„ „ „ XXII—XXVIII . . 66—74
„ „ „ XXIX—XXXV . . 77—91
„ „ „ XXXVI—XLII . . 92—105

ІІІ. Псалтир.

Псальма I—X . . . . . 107—120
„ XI—XX . . . . . 122—137
„ XXI—XXX . . . . . 139—152
„ XXXI—XL . . . . . 153—174
„ XLI—L . . . . . 176—189
„ LI—LX . . . . . 191—203
„ LXI—LXX . . . . . 204—219
„ LXXI—LXXX . . . . . 220—239
„ LXXXI—XC . . . . . 241—256
„ XCI—C . . . . . 258—269
„ CI—CX . . . . . 269—291
„ CXI—CXX . . . . . 291—312
„ CXXI—CXXX . . . . . 312—317
„ CXXXI—CXL . . . . . 318—328
„ CXLI—CL . . . . . 328—339

Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

Сторона

IV. Товитові словеса.

I—VI . . . . . 340—348
VII—XIII . . . . . 349—357

б) З новочасних поетів.

I. З польского.

1. Русалка (Мицкевич) 361
2. Химери (Мицкевич) 367
3. Чумацькі дїти (Мицкевич) 370
4. Топір гора (Олїзаровський). Слово од редакції 374
   Переспів Дениса Федоренка 386

II. З россійского.

[1. Старорус-Малорус до Нової, Великої Руси . . . . . том I. ст. 448]
[2. Степ (Фет) . . . . . „ „ „ 449]
[3. Степ о півднї (Никитин) . „ „ „ 450]
[4. Вечір у степу (Фет) . . „ „ „ 451]
[5. Ніч у степу (Никитин) . . „ „ „ 451]
[6. Весна й лїто в степу (Никитин) „ „ „ 452]
[7. Степова сїножать (Кольцов) . „ „ „ 454]
[8. Степова могила (Кольцов) . „ „ „ 455]
[9. Україна (А. Толстой) . . „ „ „ 456]
[10. Чумаки нічлїжане (Кольцов) . „ „ „ 457]
[11. Днїпрова повідь (Фет) . . „ „ „ 459]
[12. Привітанньє з Доном (Пушкин) „ „ „ 460]
[13. Паланка (Никитин) . . „ „ „ 461]
14. Соловїна левада (Некрасов) 407
[15. На греблї (А. Толстой) . . том I. ст. 462]
[16. Гаданьнє-віщуваньнє (Минаєв) „ „ „ 463]
[17. Коло колодязя (Минаєв) . „ „ „ 464]
[18. Заворожена криниця (Пушкин) „ „ „ 434]
[19. Пасїка (Минаєв) . . . „ „ „ 466]

III. Позичена кобза.

Слівце від редакції 411
Присьвят од Староруса Новорусові . . 412
1. Словце до староруських народовиків . . —
2. Слово до Нїмцїв 415
Шільлєр З. Граф Габсбурґ 416
„ 4. До радости 420

Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

		Сторона
Шільлєр	5. Необорима армада	424
„	6. Боротьба	426
„	7. Покора	—
„	8. Грецькі боги	429
Ґете	9. Перед судом	433
„	10. Підлипайло	434
„	11. Співець	436
„	12. Міньона	437
„	13. Вільшаний цар	438
„	14. Рибалка	439
„	15. Баллада про князя старця	440
„	16. Скарб	443
„	17. Пряха	445
„	18. Мертвецький танок	446
„	19. Коринѳовська молода княгиня	447
„	20. Мандрівець	455
„	21. Олексїй та Дора	461
„	22. Квітка над квітки	469
„	23. Новий Павзій і його квітківниця	472
„	24. Римські Елегії	479
Ґайне	25. Старий гай мрій...	503
„	26. Колись про любощі...	505
„	27. Предивний сон...	—
„	28. Чого кипить...	508
„	29. Як у вечорі...	509
„	30. Що в менї ти...	510
„	31. Тихий беріг...	—
„	32. Ти сидиш...	511
„	33. Розвиваєть-ся...	—
„	34. Чудовні очи...	512
„	35. Люблю я квітку...	—
„	36. Прийшов май...	—
„	37. З-тиха серце...	513
„	38. Любить метелик...	—
„	39. Стоїть ніч тепла...	514
„	40. І в день журюсь...	—
„	41. Ох! бажаю слїз...	—
„	42. Весняні блакитні очи...	—
„	43. Коли добрі очи маєш...	515
„	44. Щó тебе носить кругом...	—
„	45. В твої голубинії очи...	516
„	46. Знов я серце упокорив	—
„	47. Троянда запашна...	517

Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

		Сторона
Гайне	48. Тим від тебе утїкаю...	517
„	49. Блукаю між квітками...	518
„	50. До Мих. Білозірця	—
Байрон	51. Прощаньнє з рідною вкраїною	520
„	52. [Чайльд Гарольд] До Інези	523
„	53. Пісня Палїкарів	524
„	54. До тогосьвітньої	527
„	55. Сльози	528
„	56. На смерть коханої	529
„	57. Молитва природи	530
„	58. Надпись на монументї пса	532
„	59. Заплачеш по менї...	533
„	60. Віддалеки	534
„	61. Коли-б я був хлопя...	535
„	62. Пісня	537
„	63. Під хуртовину	538

ПРИПИСКИ: а) I. Мусїєві пісні 541
II. Іов 542
III. Псалтир 551
IV. Товитові словеса 557
б) I. З польского 558
II. З россійского 559
III. Позичена кобза 560

Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

ПОМІЧЕНІ ПОХИБКИ ДРУКАРСКІ.

На сторонї	в стрічцї	надруковано	має бути
64	16	їх	Їх
96	12	Одвітує	Одвітував
97	8 з долу	не тьмою	із тьмою
128	15	зоставши	зоставиш
129	10 з д.	По сїй стрічцї пропущені отсї два верші: що налїтають на мене, од супостатів запеклих,	
131	2 з д.	замість блищали м. б. І блищали	
159	21	Ве елим.	Веселим
213	7	батько	батько,
—	12	закону	закову
288	8	проклинають.	проклинають:
—	9	Постав	„Постав
346	12	лицеи	лицем
355	23	карає	карає,
371	3 з д.	еерцї	серцї

Generated on 2015-05-14 17:38 GMT / http://hdl.handle.net/2027/uiug.30112093495726
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN